

Obsah

I Usnesení, doporučení a stanoviska

STANOVISKA

Evropský hospodářský a sociální výbor

519. plenární zasedání EHSV ve dnech 21. a 22. ZÁŘÍ 2016

2016/C 487/01	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Nová opatření pro správu a provádění, které jsou zaměřeny na rozvoj – hodnocení evropských strukturálních a investičních fondů a související doporučení (stanovisko z vlastní iniciativy)	1
2016/C 487/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Práva stálých domácích pečovatelů (stanovisko z vlastní iniciativy)	7
2016/C 487/03	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Politika EU v oblasti biologické rozmanitosti (stanovisko z vlastní iniciativy)	14
2016/C 487/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Po pařížské konferenci (stanovisko z vlastní iniciativy)	24
2016/C 487/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Postoj EHSV, pokud jde o konkrétní klíčové otázky, jež vstaly v rámci jednání o transatlantickém partnerství v oblasti obchodu a investic (TTIP) (stanovisko z vlastní iniciativy)	30
2016/C 487/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Udržitelný rozvoj – mapování vnitřních a vnějších politik EU (průzkumné stanovisko)	41

2016/C 487/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „Právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu“ (průzkumné stanovisko)	51
---------------	--	----

III Přípravné akty

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

519. plenární zasedání EHSV ve dnech 21. a 22. ZÁŘÍ 2016

2016/C 487/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o právním rámci Unie, který se týká porušení celních předpisů a sankcí [COM(2013) 884 final – 2013/0432 (COD)]	57
2016/C 487/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o zveřejňování informací o dani z příjmu ze strany některých podniků a poboček [COM(2016) 198 final – 2016/0107 (COD)]	62
2016/C 487/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399, pokud jde o používání systému vstupu/výstupu (EES) [COM(2016) 196 final – 2016/0105 (COD)] a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje systém vstupu/výstupu (EES) pro registraci údajů o vstupu a výstupu a údajů o odepření vstupu, pokud jde o státní příslušníky třetích zemí překračující vnější hranice členských států Evropské unie, kterým se stanoví podmínky přístupu do systému EES pro účely vymáhání práva a kterým se mění nařízení (ES) č. 767/2008 a nařízení (EU) č. 1077/2011 [COM(2016) 194 final – 2016/0106 (COD)]	66
2016/C 487/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010“ [COM(2016) 52 final – 2016/0030 (COD)]	70
2016/C 487/12	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategii EU pro zkvalitnění zemní plyn a skladování plynu [COM(2016) 49 final]	75
2016/C 487/13	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí mechanismus výměny informací o mezivládních dohodách a nezávazných nástrojích mezi členskými státy a třetími zeměmi v oblasti energetiky a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 994/2012/EU [COM(2016) 53 final]	81
2016/C 487/14	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Evropská iniciativa v oblasti cloud computingu – vybudování konkurenceschopné evropské ekonomiky založené na datech a znalostech [COM(2016) 178 final]	86
2016/C 487/15	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Priority pro normalizaci IKT pro jednotný digitální trh [COM(2016) 176 final]	92
2016/C 487/16	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán EU pro „eGovernment“ na období 2016–2020 Urychlování digitální transformace veřejné správy [COM(2016) 179 final]	99

2016/C 487/17	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k sdělení Komise o jaderném ukázkovém programu předloženému Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru v souladu s článkem 40 Smlouvy o Euratomu k vyjádření stanoviska [COM(2016) 177 <i>final</i>]	104
2016/C 487/18	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o některá ustanovení týkající se finančního řízení pro některé členské státy, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi [COM(2016) 418 <i>final</i> – 2016/0193 (COD)]	111
2016/C 487/19	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o dodatečném clu na dovoz některých produktů pocházejících ze Spojených států amerických (kodifikované znění) [COM(2016) 408 <i>final</i> – 2014/0175 (COD)]	112
2016/C 487/20	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2004/37/ES o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům nebo mutagenům při práci [COM(2016) 248 – 2016/0130 COD]	113

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

519. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EHSV VE DNECH 21. A 22. ZÁŘÍ 2016

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Nová opatření pro správu a provádění, které jsou zaměřeny na rozvoj – hodnocení evropských strukturálních a investičních fondů a související doporučení

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2016/C 487/01)

Zpravodaj: **Etele BARÁTH**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	21/01/2016
Právní základ	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Zodpovědná specializovaná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato ve specializované sekci	08/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	171/1/4

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV je přesvědčen, že je třeba zavést koordinovanou evropskou správu zaměřenou na rozvoj s cílem přispět k budování obnovené, silné a mírové Evropy. Je třeba posílit koordinaci a případně vnést do správy nový způsob organizace.

1.2. Bylo by vhodné obnovit dynamický rozvoj hospodářství prostřednictvím koordinovaného vývoje a upevnit základy sociálního blahobytu a demokracie, soužití různých kultur a příkladnou šetrnost k životnímu prostředí.

1.3. EHSV zdůrazňuje, že důsledné uplatňování zásady partnerství směřuje k širšímu zapojení zúčastněných stran při plánování a provádění investic z fondů Evropské unie. Toto zapojení posílí kolektivní úsilí ve prospěch investic a umožní rozsáhlejší využití odborných znalostí. Umožní účinnější provádění projektů, zvýší transparentnost a přispěje k tomu, aby se zamezilo zneužívání a podvodům.

1.4. Potřebujeme zejména jednoduché a dostupné cíle a strategie, tedy jednotný projekt pro Evropu (strategii EU 2030–50). Je třeba potvrdit, že velkým strategickým cílem Unie zůstává budování inovační a životaschopné Evropy podporující začlenění. Do tohoto projektu by rovněž měly být začleněny cíle COP 21 (cíle udržitelného rozvoje).

1.5. Je nutné lépe koordinovat rozvojové programy. Vytváření krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých rozvojových programů a nástrojů se musí opírat o soubor stručných cílů. „Nástroji“ rozumíme všechny prostředky politické, právní, organizační a finanční.

1.6. EHSV doporučuje za účelem zlepšení koordinace a v zájmu dosahování společných evropských cílů použít tradiční evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy) a projekty zaměřené na trhy a mobilizující rovněž soukromý kapitál, které vycházejí z Evropského fondu pro strategické investice (EFSI). Za tímto účelem je důležité koordinovat cíle a pravidla pro jejich provádění.

1.7. Výbor doporučuje, aby hlavním nástrojem ve službách posílené ústřední správy zaměřené na rozvoj byl evropský semestr, který se opírá o roční analýzu růstu a který by měl také stanovit způsoby, jak trvale ovlivňovat projekt pro Evropu a pozorně sledovat jeho vývoj. Evropský semestr by se mohl při této příležitosti zhostit úkolu systémů, které se soustředí na dosažení sociálního prostředí zajišťujícího příznivé životní podmínky.

1.8. Kromě již používaného výkonnostního ukazatele HDP, jenž je v zásadě hospodářské povahy, by se mohl používat jako doplňkový také výsledkový ukazatel (hrubý domácí výsledek), který by odrážel také udržitelnost a obsahoval převážně sociální a environmentální faktory. Tento ukazatel by mohl sloužit jako základ pro sledování účinnosti správy zaměřené na rozvoj.

1.9. Je nezbytná úzká koordinace a zavedení otevřené metody spolupráce mezi členskými státy. Je třeba přistoupit k úpravě podle dosavadních zkušeností získaných v rámci procesu rozvoje.

1.10. Je nezbytné upevnit právní a finanční nástroje. Výkonnost správy zaměřené na rozvoj bude záviset na dynamice hospodářství, zvýšení mobilizovaného kapitálu, růstu účinnosti investičního systému, upevnění úrovně kvalifikace pracovní síly a stupni inovativnosti podniků. Jejím hlavním cílem v dlouhodobější perspektivě je však vytvářet příznivé životní podmínky a obnovenou společnost a zaručit lepší a udržitelné prostředí.

1.11. Je třeba zavést víceúrovňové a sdílené řízení. Zároveň s probíhající reformou (REFIT) je třeba rozvíjet právní a správní nástroje správy zaměřené na rozvoj. V tomto ohledu je třeba zásadně posílit nástroje na střední úrovni, tedy nástroje pro koordinaci makroregionálního rozvoje. Dále v rámci projektu pro Evropu získává značnou hodnotu úloha funkčních regionů, měst, městských oblastí, aglomerací, metropolitních oblastí a sítí.

1.12. Jedním z klíčových prvků správy zaměřené na dlouhodobý rozvoj je kontinuita. Je třeba koordinovat podmínky cyklické povahy politik, programových a rozvojových procesů a rozpočtových horizontů. Rozvojová činnost předpokládá nepřetržitou analýzu, kontrolu a korekce.

1.13. Zvláště důležité je přesně informovat veřejnost, podporovat její zapojení, rozvíjet komunikaci a politický marketing a vhodným způsobem představovat konkrétní výsledky i nedostatky.

1.14. EHSV se vždy zasazoval o posílení demokratické účasti. Vzhledem k tomu, že se jedná o otevřenou metodu spolupráce, měla by být účast hospodářských a sociálních partnerů a nevládních organizací zaručena na všech úrovních. S tím je na evropské úrovni spojeno vyšší ocenění úlohy EHSV.

1.15. Jak EHSV uvedl již ve svém stanovisku z roku 2012 ⁽¹⁾, podporuje iniciativu Evropské komise týkající se zavedení tzv. „kodexu chování pro partnerskou spolupráci“, jehož smyslem je poskytnout členským státům rámec pro partnerství v oblasti plánování a provádění. Koncepce, kterou partneři v souvislosti s Evropou mají, přispěje ke stanovení cílů i ke ztotožnění se s nimi a lepší účinnost provádění plánů.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV Zásada partnerství při provádění fondů společného strategického rámce – prvky evropského kodexu chování pro partnerství (Úř. věst. C 44, 15.2.2013, s. 23).

1.16. EHSV zdůrazňuje, že je třeba překonat právní úpravu partnerství založenou na návrzích a osvědčených postupech a široce vymezit minimální očekávání, která budou muset orgány členských států splnit pod hrozbou sankcí.

1.17. EHSV doporučuje, aby členské státy byly povinny zavést účinné systémy financování pro budování kapacit partnerů. Tyto systémy by měly přesahovat pouhé školení nebo předávání informací a měly by se zabývat rovněž rozvojem sítí v rámci partnerství a zaváděním nástrojů pro účinné zapojení.

1.18. EHSV naléhavě vyzývá Evropskou komisi, aby posílila spolupráci s evropskými sítěmi partnerství. Je třeba, aby Evropská komise zavedla systém financování, který přispěje k fungování evropských sítí nevládních organizací působících v regionální politice, zejména pokud jde o kontrolu vnitrostátních procesů a záruky získávání informací.

2. Za obnovenou a silnou Evropu

2.1. Stav a vysvětlení důvodů

2.1.1. Evropská unie je silná, ale stále ještě čelí mnohotvárné krizi, která se obnovuje. To přesvědčivě dokládá Brexit. Hospodářská krize z roku 2008 přerušila euforii z rozšíření v prvních letech nového tisíciletí a v řadě zemí zvrátila dostihování vyspělejších ekonomik.

2.1.2. Hospodářská krize, a zejména snížení investic, které z ní vyplynulo, rozštěpila jednotu mezi členskými státy založenou na růstu a způsobila zvyšující se politické, hospodářské a sociální napětí. Přestože se jedná o základní cíl Unie, prohlubují se rozdíly v rozvoji jednotlivých členských států.

2.1.3. Přísné strategie rozpočtových škrťů uplatňované vůči zemím zasaženým vysokým veřejným a externím zadlužením a rozpočtovým deficitem přispívají k dalšímu vzdalování nejvyspělejších zemí od těch, které čelí omezování rozpočtů. Jsou zapotřebí nové politiky, které budou kombinovat hospodářský růst a kontrolu rozpočtového deficitu s účinnými strategiemi sociálního začlenění.

2.1.4. Chudoba, nejistota v zaměstnaneckých vztazích a počet nezaměstnaných dosáhly nepřijatelné úrovně. Velkou překážkou pro obnovitelnou budoucnost Evropy představuje ztráta perspektiv pro mladé lidi.

2.1.5. Evropská unie ztratila charakter místa, které je investičním cílem, a získala pověst těžkopádného prostoru. Co se týče produktivních investic, postupně zaostává za výkonností Spojených států a některých svých členských států, jako je Německo a Spojené království. Zaostávající země brzdí dynamičtější se rozvíjející státy. Snižuje se nutnost vzájemné provázanosti. V některých zemích klesající produktivní investice prohlubují vzniklou propast i navzdory významnému rozpočtovému přebytku. To dále přispívá k zaostávání nejchudších regionů. Reakce je pomalá a byrokratická.

2.1.6. Základní výdobytky Unie, jako je eurozóna nebo schengenský prostor, se dnes v souvislosti s migrační krizí a terorismem jeví spíše jako rozdělovací faktory, nikoli jako prvek soudržnosti. V řadě zemí je Evropská unie využívána jako nástroj vnitřního politického zápolení.

2.1.7. Úroveň rozvoje regionů se nesblíží. HDP nejrozvinutějších regionů je čtrnáctkrát vyšší než HDP těch nejzaostalejších. Některé státy, které jsou velkými příjemci, používají prostředky, které jim jsou přiděleny, jako náhradu za ústřední nástroje a investiční facility a jejich vlastní příspěvek se snížilo na minimum a daleko zaostává za původními cíli. Nově vytvořené rady pro konkurenceschopnost by mohly své nástroje využít k tomu, aby významně přispěly ke sblížení úrovní rozvoje regionů.

2.1.8. Evropští občané a hospodářské, sociální i nevládní subjekty ztratili perspektivu, politické postupy se jim odcizily, uzavírají se stále více do sebe. Vnímají EU jako zkostnatělou instituci, které chybí flexibilita a která není schopna obnovy.

2.1.9. Zejména z důvodu slabé výkonnosti a slabosti svého institucionálního systému v oblasti rozvoje není Evropská unie schopna mobilizovat dostatečné prostředky, aby dosáhla svých cílů, ostatně již tak roztržštěných.

2.1.10. Vize budoucnosti, politická vůle ani schopnost vykonávat správu není jednotná. Metoda koordinace je nedostačující a zastaralá, právní nástroje nemají žádný účinek nebo jsou jen obtížně použitelné, účast organizací a společenská podpora je slabá, a to zejména z důvodu upadající komunikace.

2.1.11. Strategie dlouhodobého rozvoje Unie do roku 2020 již nevidí dostatečně daleko a ztratila na realističnosti, navíc je roztržitější a není schopna nasměrovat procesy v současných metodických rámcích. Zohlednění 17 přijatých hlavních cílů udržitelného rozvoje týkajících se udržitelného rozvoje mezitím umožnilo Evropské komisi zahájit v rámci komplexní a dlouhodobé strategie přezkum systému a nástrojů správy.

2.2. *Nové cesty*

2.2.1. Za této situace oznámila nová Evropská komise s podporou Evropského parlamentu nové paradigma hospodářského rozvoje. Vyjádřené cíle – vytváření pracovních míst a podpora růstu, vytvoření jednotného evropského trhu, zjednodušení systému hospodářské regulace, posílení významného unijního rozvoje, trh s energií, podpora investic do digitálního trhu a služeb, důraz na správu systému duševních i fyzických sítí propojujících Evropu a posílení environmentální odpovědnosti mohou pro ekonomiku znamenat novou významnou dynamiku.

2.2.2. Evropský semestr a jeho složky představují systém, který překračuje rámec správy hospodářských záležitostí. V rámci mechanismu evropského semestru by bylo vhodné posílit úlohu dlouhodobých cílů v oblasti společenské a v oblasti životního prostředí.

2.2.3. Program priorit určený k úplné konsolidaci finančního systému eurozóny je na jednu stranu nedostatečný, na druhou stranu však posiluje reálné obavy z prohloubení propasti mezi evropskými státy. Cíle rozvoje na úrovni EU by mohly zmírnit ochromení dvourychlostní Evropy.

2.2.4. V současné době jsou rozvojové procesy určovány dvěma velmi odlišnými finančně-hospodářskými systémy nástrojů a prováděcími postupy, jež jsou s každým z nich spojeny. Je třeba posílit doplňkovost mezi těmito dvěma soubory počínaje stadiem koordinace cílů.

2.2.5. Jedná se v první řadě o tradiční evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy) uvedené ve Smlouvách, jejichž cílem je podporovat sociální, hospodářskou a územní soudržnost. Mají podobu neustále modernizované pomoci při investování a při rozvoji, jejichž podstata je nicméně neměnná, a jsou dostupné díky přerozdělování rozpočtu Unie, který je naplňován příspěvky členských států. V některých případech příjemci podpory nedoceňují skutečnou hodnotu těchto prostředků a uvádí, že na ně „mají nárok“. Při přezkumu zvaném přezkum „v polovině“ období trvajícím do roku 2020 je třeba přijmout novou právní úpravu a podpořit tak výše uvedenou doplňkovost.

2.2.6. Druhým souborem nástrojů je Evropský fond pro strategické investice (EFSI), který je určený k plnění nového – tzv. Junckerova – plánu a který je novým finančním nástrojem, jenž je zaměřen na trh, poskytuje možnost podpory rizikového kapitálu a mobilizuje veřejný, bankovní a soukromý kapitál. Jeho výši je možné dále navyšovat. Uplatněný mechanismus správy se musí stát základním prvkem správy zaměřené na rozvoj. K harmonizaci těchto dvou systémů financování by mělo dojít rovněž na úrovni každého členského státu.

2.2.7. Ostatní finanční nástroje, jež dobře fungují, jsou ve srovnání s těmito systémy financování různorodé a přizpůsobené svým úkolům, ale co do rozsahu zaostávají a jejich cíle jsou specifické. Rámce projektu pro Evropu by mohly být předmětem úzké a systematické koordinace.

2.2.8. Do dnešního dne nebyly uplatněny přímé prostředky, které by mohly podpořit uskutečnění nepočtených a vzájemně nepropojených cílů strategie Evropa 2020, jejímž cílem je zlepšit koordinaci. Je otázkou, zda je vůbec možné koordinaci rozvoje Unie odpovídajícím způsobem zajistit bez těchto prostředků. Je tedy vhodné, aby mezi úkoly nového plánu na období po roce 2020 figurovalo rovněž plánování vzájemného působení mezi různými nástroji.

2.2.9. Provádění strategie Evropa 2020 dnes musí napomáhat jedenáct tematických cílů víceletého finančního rámce, který upravuje provádění ESI fondů, stejně jako 10 hlavních cílů Junckerova plánu, které se s výše uvedenými cíli překrývají pouze neurčitě, a jejich finanční a regulační pravidla. K tomu je třeba přidat 17 směrodatných kritérií udržitelnosti, která byla formulována jako cíle udržitelného rozvoje a která jsou určující pro budoucnost. Úkoly v rámci procesu plánování na období po roce 2020 by se měly opírat o menší množství jasných a stručných cílů.

2.2.10. Rozličné mechanismy u daných cílů, odlišná data zahájení a ukončení a různé časové rámce dnes mají za následek, že ani jeden z cílů není transparentní či snadno pochopitelný a sledovatelný pro hospodářskou a sociální sféru a občanskou společnost. Neexistence synergií mezi jednotlivými cíli, respektive nedostatek vzájemného působení, dále významným způsobem snižuje efektivitu nástrojů a investic. Je třeba posílit synergií mezi EFSI a obnovenou strategií Evropa 2020 a vytvořit novou strategii EU 2030–2050 (projekt pro Evropu).

2.2.11. Zatímco se ke strukturálním fondům vážou silně byrokratické, zároveň centralizované i decentralizované přípravné, prováděcí, kontrolní a analytické mechanismy a na úrovni Unie na jejich provádění dohlíží velký počet agentur, nově vzniklý mechanismus řízení Evropského fondu pro strategické investice překračuje rámec Evropské komise a jeho nová organizační struktura je budována v souladu s potřebami finančního a investičního prostředí. Koordinace obou velkých celků předpokládá zavedení strategického nástroje a nového systému správy⁽²⁾.

2.2.12. Zavedení nového systému správy zaměřené na rozvoj může přinést posílenou koordinaci a otevřenou spolupráci mezi dotčenými partnery.

2.2.13. Pro zlepšení účinnosti a efektivitu ESI fondů je třeba posílit institucionální struktury partnerství a otevřít je v souladu s právem na účast veřejnosti všem evropským občanům. Tím by jim byl zaručen přístup k příslušným informacím a možnost podílet se na rozhodnutích v oblasti plánování a provádění. Měli by mít rovněž možnost vyjadřovat se k návrhům programů, výzev k podávání návrhů a návrhům hodnotících zpráv.

3. Posilování partnerství

3.1. EHSV se již zabýval otázkou zásady partnerství a předložil podrobné návrhy v tomto směru v několika stanoviscích.

3.1.1. Ve stanovisku z roku 2010⁽³⁾ EHSV zdůraznil, že stávající nařízení ponechávají příliš velký prostor pro vnitrostátní interpretaci koncepce partnerství, a že Evropská komise by proto měla hrát silnější a mnohem proaktivnější úlohu coby strážce zásady partnerství. Dále označil za zásadní, aby všechny operační programy zaručovaly partnerům zdroje technické pomoci potřebné k budování jejich kapacit. Vyslovil se ve prospěch návratu k programům iniciativ Společenství pro sociální inovace a místní rozvoj.

3.1.2. Ve svém stanovisku z roku 2012⁽⁴⁾ EHSV podpořil iniciativu Evropské komise na vytvoření evropského kodexu chování v oblasti partnerství. Vyjádřil výhrady organizované občanské společnosti k nerespektování zásady partnerství a navrhl zavést systém pro kontrolu partnerství, který by řídili sami partneři. Navrhl podmiňovat uzavření dohod o partnerství s členskými státy řádným prováděním kodexu chování a navýšit za tímto účelem zdroje operačních programů jako finanční impuls ke splnění této podmínky. Dále potvrdil svá doporučení týkající se posílení kapacit partnerů.

3.2. Právní předpisy týkající se politiky soudržnosti stanoví zavedení kodexu chování pro partnerství obsahujícího hlavní zásady a osvědčené postupy.

3.3. Ze zkušeností nabytých v souvislosti s prováděním kodexu chování vyplývá, že některé země zavedly ustanovení kodexu pouze formálně v rámci vnitrostátních procesů spojených s plánováním a transformací institucionální struktury provádění ESI fondů.

⁽²⁾ Stanovisko Komise pro politiku územní soudržnosti a rozpočet EU VR – Zjednodušení ESI fondů z pohledu místních a regionálních orgánů, zpravodaj: Petr Osvald (CZ/SES).

⁽³⁾ Stanovisko EHSV Jak podněcovat účinná partnerství při řízení programů politiky soudržnosti na základě osvědčených postupů z období 2007–2013 (Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 1).

⁽⁴⁾ Viz poznámka pod čarou 1.

3.4. V některých zemích partnerům nebyl ponechán dostatečný čas, aby mohli formulovat stanovisko k relevantním dokumentům. Nebyli zapojeni do zásadních strategických rozhodnutí, například těch, která se týkají definování priorit nebo finančních dotací. K podpoře jejich aktivní účasti nebyl zaveden žádný zvláštní mechanismus nebo nástroj komunikace a účasti.

3.5. Analýzy, které provedlo několik nevládních organizací ⁽⁵⁾, ukázaly, že v některých zemích byly požadavky týkající se výběru partnerů, kteří byli vyzváni k účasti v monitorovacích výborech, formálně dodrženy, aniž by však byla ve všech případech zajištěna reprezentativnost a tematické pokrytí. Výměna informací mezi řídicími orgány a členy monitorovacích výborů pokulhává.

3.6. Orgány odpovědné za horizontální otázky, jako jsou například ministerstva životního prostředí, tak v několika příslušných monitorovacích výborech nezískaly místa. Řídicí orgány nesdružují při plánování výzev k podávání přihlášek a při posuzování návrhů vždy partnery z občanské společnosti zastupující horizontální zásady.

3.7. Zásahy zaměřené na posilování kapacit jsou v některých zemích nedostatečné. Do velké míry se totiž omezují na školení a na náhrady cestovních výloh, zatímco řada návrhů z kodexu chování, které se týkají například rozvoje sítí a koordinace nebo pokrytí nákladů na odborníka nutných k zajištění skutečné účasti partnera, je nadále opomíjena.

3.8. Evropská komise a členské státy nevěnovaly v průběhu první poloviny rozpočtového období dostatečnou pozornost využívání nástrojů pro metodu komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD).

3.9. EHSV zastává mínění, že je třeba provést celkový přezkum postupů v oblasti partnerství. Tento přezkum musí zahrnovat rovněž hodnocení provádění postupů v oblasti plánování a institucionální struktury provádění a hodnotit, do jaké míry je stávající regulační systém schopen vyústit v účinné partnerství. Partneři by měli být aktivně zapojeni do procesu hodnocení.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽⁵⁾ Analýzy provedly sítě CEE Bankwatch a SFteam for Sustainable Future.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Práva stálých domácích pečovatelů**(stanovisko z vlastní iniciativy)**

(2016/C 487/02)

Zpravodaj: **Adam ROGALEWSKI**

Rozhodnutí plenárního shromáždění:	21/01/2016
Právní základ:	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná specializovaná sekce:	specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato ve specializované sekci:	09/09/2016
Přijato na plenárním zasedání:	21/09/2016
Plenární zasedání č.:	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování):	168/2/6

1. Doporučení

1.1. V Evropě je třeba zahájit diskusi o zavedení společné definice povolání „stálého domácího pečovatele“, které je uznáno jako forma poskytování domácí péče. Definice práce stálého domácího pečovatele by se měla vztahovat na pracovní ujednání, kdy pracovníci (zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné) žijí v soukromých bytech a jejich práce spočívá v poskytování pečovatelských služeb starším a postiženým osobám. Aniž by se rozlišovalo, zda se jedná o zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné, stálí domácí pečovatelé (SDP) by měli být považováni za součást systému poskytování dlouhodobé péče. Cílem zavedení společné definice povolání je uznat výskyt stálých domácích pečovatelů na evropském trhu práce a zlepšit kvalitu jimi poskytované dlouhodobé péče.

1.2. Za účelem informované tvorby politiky by Eurostat měl o stálých domácích pečovateli shromažďovat odpovídající údaje.

1.3. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby provedla výzkum zaměřený na situaci těchto pracovníků, včetně jejich počtu, státního občanství, migračního statusu, přeshraniční mobility, efektivního začlenění na trhu práce a do systému sociální ochrany, pracovních a sociálních podmínek a kvalifikace, stejně jako na jejich skutečný a potenciální přínos pro evropské ekonomiky.

1.4. EHSV zdůrazňuje, že ke stálým domácím pečovatelům by se mělo přistupovat obdobně jako k jiným pečovatelům. To znamená, že by měli požívat podobné ochrany, jako je omezení pracovní doby (včetně pohotovosti) a ochrana proti fiktivní samostatné výdělečné činnosti. Zaměstnaní stálí domácí pečovatelé nesmí být vyloučeni z působnosti příslušných právních předpisů EU a členských států vztahujících se k zaměstnání, které se mimo jiné týkají: řádné odměny, ochrany zdraví a bezpečnosti při práci, sociálního zabezpečení a práva svobodně se sdružovat a na kolektivní vyjednávání.

1.5. Chybějící nabídka pracovních sil v oblasti dlouhodobé péče v Evropě by se měla pozitivně vyřešit zajištěním důstojné mzdy a pracovních podmínek, napravením nedostatečných investic, dodržováním zásad volného pohybu, odstraněním překážek, které pracovníkům brání ve výkonu pracovních práv, a vytvořením cest pro migranty, aby měli přístup k řádnému zaměstnání.

1.6. EHSV vyzývá Evropskou unii, aby intenzivně spolupracovala s členskými státy na koordinaci nabídky a mobility stálých domácích pečovatелů, a to jako na součásti přístupu ke zlepšení celkové schopnosti odvětví dodávat kvalitní péči. Konkrétní opatření by měla zahrnovat:

- zlepšení ochranných opatření ve směrnici o sankcích vůči zaměstnavatelům (2009/52/ES) s cílem chránit pracovní práva pracovníků bez dokladů, aby se bojovalo proti nelegálnímu zaměstnávání; směrnice o právech obětí (2012/29/EU) musí být důsledně uplatňována tak, aby zajistila účinnou podporu stálým domácím pečovatелům, kteří jsou oběťmi vykořisťování, a to bez ohledu na jejich migrační status,
- sladění všech relevantních směrnic EU s úmluvou Mezinárodní organizace práce (MOP) č. 189 o poskytnutí práv pracovníkům v cizích domácnostech,
- zařazení práv SDP a příjemců jejich péče do budoucích revizí nebo návrhů právních předpisů na úrovni členských států i na úrovni EU,
- věnování přednostní pozornosti úpravě stále domácí péče v rámci Evropské platformy pro boj proti nehlášené práci, tedy iniciativy, kterou EHSV přivítal,
- zařazení práv pečovatелů do evropského semestru a do konzultací „Nový začátek pro rovnováhu práce a života“,
- zahájení celoevropské informační kampaně o právech stálých domácích pečovatелů určené příjemcům a poskytovatelům péče,
- podpora a prosazování zřizování organizací a družstev SDP,
- prováděcí postupy pro uznávání, harmonizaci a přenositelnost kvalifikace a pracovních zkušeností, které SDP získali, za použití nástrojů pro uznávání kvalifikací, včetně těch, které jsou nově zavedeny v rámci Agendy pro nové dovednosti a pracovní místa ⁽¹⁾,
- nové zaměření evropských fondů na financování školení pro stávající a potenciální stále domácí pečovatele s cílem zlepšit kvalitu péče,
- sledování a zlepšení vysílání stálých domácích pečovatелů realizací zásady stejné odměny za stejnou práci.

Navíc je třeba poznamenat, že návrh Komise týkající se evropského pilíře sociálních práv neobsahuje žádný odkaz na situaci stálých domácích pečovatелů. V průběhu dalších příprav evropského pilíře sociálních práv by se mělo zvážit zařazení jejich sociálních práv. K tomuto tématu EHSV v současnosti vypracovává stanovisko.

1.7. Členské státy by měly zajistit, aby práva příjemců péče a pracovníků, včetně stálých domácích pečovatелů, byla chráněna. Konkrétní opatření by měla zahrnovat:

- ratifikaci a provedení úmluvy Mezinárodní organizace práce č. 189 ⁽²⁾ a legalizaci postavení stálých domácích pečovatелů bez dokladů,
- iniciaci podpůrných opatření, včetně zprostředkování s cílem pomoci příjemcům péče při hledání SDP,

⁽¹⁾ KOM(2010) 682 v konečném znění: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0682&from=CS>

⁽²⁾ Úmluva MOP č. 189, která vstoupila v platnost dne 5. září 2013 a kterou dosud ratifikovala Belgie, Německo, Finsko, Irsko, Itálie, Portugalsko a Švýcarsko a dále 14 mimoevropských zemí.

- zavedení komplexního systému podpory pro příjemce péče a jejich rodiny, včetně daňových pobídek či dotací,
- poskytování školicích programů pro stálé domácí pečovatele, kteří by měli využívat placeného volna, aby se jich mohli účastnit,
- podporu svobody sdružování a kolektivního vyjednávání v odvětví, včetně podpory práv pečovatelů a jejich zaměstnavatelů se sdružovat nebo sdružení zakládat,
- boj proti sociálnímu dumpingu a vykořisťování,
- aktivní regulaci dlouhodobé péče, zejména co se týče dodržování pracovněprávních předpisů, aby bylo zajištěno, že příjemci péče i SDP jsou chráněni. Inspektorátům práce a dalším příslušným státním a nevládním organizacím musí být umožněn přístup na pracoviště v soukromých bytech.

1.8. EHSV zdůrazňuje, že je nutno prostřednictvím odpovídajících dlouhodobých a udržitelných veřejných investic zajistit finanční podporu příjemcům péče, kteří SDP potřebují.

1.9. Odbory, zaměstnavatelé a organizace občanské společnosti musí být zapojeni do plánování politik na úrovni členských států i na úrovni EU. Sociální a občanský dialog se všemi zúčastněnými stranami by měl být podporován na všech úrovních.

1.10. EHSV by měl hrát aktivní úlohu v prosazování rozvoje evropských politik zaměřených na podporu pečovatelů, příjemců péče a jejich rodin, a to mj. uspořádáním konference o budoucnosti SDP v Evropě.

2. Důvody pro vypracování stanoviska

2.1. Nedostatek pracovních sil na trhu práce v odvětví zdravotnictví je „časovanou bombou“. Jde o trvalou krizi⁽³⁾, kdy se nedostatečná nabídka pracovních sil ještě prohloubí, nebudou-li přijata odpovídající politická řešení. Evropská komise již v roce 1994 definovala poskytování péče jako strategický sektor. V roce 2010 Evropská komise varovala, že nebudou-li podniknuty okamžité kroky k nápravě nedostatečné nabídky pracovních sil, vzroste do roku 2020 počet chybějících pracovníků ve zdravotnictví na dva miliony, z nichž 1 milion bude chybět v oblasti dlouhodobé sociální péče⁽⁴⁾.

2.2. Stálí domácí pečovatelé představují početně významnou, avšak upozaděnou část pracovníků v rámci dlouhodobé péče. Jsou vysoce mobilní a v rámci hierarchie práce v odvětví zauímají nejnižší příčku. Stálí domácí pečovatelé nejsou často v rámci plánování dlouhodobé péče na evropské úrovni a úrovni členských států vůbec zohledněni.

2.3. Přesný počet SDP není zřejmý, neboť nejsou k dispozici údaje – v systémech sběru údajů totiž často chybí. V kontextu toho, že pečovatelé jsou uznáni a odměňováni velmi nedostatečně, zůstali SDP pro tvůrce politik příliš dlouho neviditelnými.

2.4. Stálí domácí pečovatelé pracují ve všech členských státech. Mnozí jsou migranti ze třetích zemí, zatímco další jsou evropští občané pracující ve své zemi nebo v zahraničí. Někteří pracují nelegálně jako migranti bez dokladů a někteří jsou součástí cirkulační nebo dočasné migrace. Mnoho z nich pracuje za nejistých pracovních podmínek, a to včetně fiktivní samostatné výdělečné činnosti.

⁽³⁾ UNI Europa UNICARE (2016).

⁽⁴⁾ Evropská komise (2013).

2.5. Protože v současné době neexistuje definice povolání stálého domácího pečovatele, je jejich situace ekvivalentní se situací pracovníků v cizí domácnosti.⁽⁵⁾ Podle MOP představuje v průmyslových zemích práce v cizí domácnosti včetně práce pečovatelů mezi 5 % a 9 % všech pracovních míst.⁽⁶⁾

2.6. Některé členské státy pokročily s formalizací a začleňováním pečovatelů, kteří jsou migranti bez dokladů, a to v důsledku podpisu úmluvy MOP č. 189.

2.7. EHSV již přispěl k tvorbě politiky v oblasti dlouhodobé péče, neboť vypracoval stanoviska k pracovním právním pracovníků v domácnostech⁽⁷⁾, k nutnosti sociálních investic⁽⁸⁾ a k dlouhodobé sociální péči a deinstitucionalizaci⁽⁹⁾. Toto stanovisko vychází z uvedených stanovisek a zaměřuje se na konkrétní situaci stálých domácích pečovatelů.

3. Nedostatek pracovních sil, úspory, migrace a stálí domácí pečovatelé

3.1. Objem domácí péče rychle narůstá, což je způsobeno tím, že stále více lidí dává přednost domácí péči, ceny v pobytových zařízeních jsou pro mnoho lidí neúnosné a chybějí odpovídající investice do infrastruktury pečovatelských služeb.

3.2. Úsporná opatření přijatá ve většině členských států stávající již tak limitovanou infrastrukturu a nabídku pracovních sil v oblasti dlouhodobé péče ještě více omezila. EHSV se domnívá, že investice do dlouhodobé péče musí být chápány pozitivně jako ekonomická příležitost a jako prioritní oblast pro vytváření pracovních míst, sociální podpory pro rodiny a rovnost žen a mužů. Investice do odvětví zvyšují míru zapojení pracovníků a nabízejí možnou cestu ven z hospodářské krize⁽¹⁰⁾.

3.3. V pečovatelských profesích chybí pracovníci v mnoha členských státech. Přijímání legálních pečovatelů i pečovatelů bez dokladů zmírňuje nedostatečný počet pracovníků v oblasti dlouhodobé péče. Zejména jihoevropské systémy poskytování péče výraznou měrou spoléhají na SDP. V Itálii představují SDP z řad migrantů přibližně tři čtvrtiny pracovníků v domácí péči⁽¹¹⁾.

3.4. Také země střední a východní Evropy jsou zasaženy nedostatkem pracovních sil v pečovatelských službách, stejně jako rostoucí poptávkou po poskytování péče v západní Evropě. Mnoho pracovníků v jiných zemích například pochází z Polska, třebaže se tam vlastních pracovníků v pečovatelských službách nedostává. Tuto chybějící pracovní sílu kompenzují pracovníci z Ukrajiny a dalších zemí mimo EU přicházející do Polska.

3.5. I přesto, že stále roste povědomí o významu pečovatelské práce pro ekonomickou prosperitu, přínos pečovatelských služeb pro evropskou ekonomiku se neměří, přičemž by se měl stát předmětem celoevropského výzkumu.

3.6. Mnoho Evropanek se ocitá v tzv. „sendvičovém“ postavení, kdy se od nich očekává, že se budou starat jak o své rodiče, tak o své děti. Stále více tuto práci svěřují placeným pečovatelům. Ve světě globalizovaných pečovatelských služeb je důsledkem nárůst globálních řetězců péče⁽¹²⁾. Migrující pečovatelé, kteří se stěhují za prací, často potřebují najít pečovatele pro členy vlastní rodiny, a tak zaměstnávají pečovatele pocházející z jiných, často ještě chudších poměrů.

⁽⁵⁾ Práce v cizí domácnosti, jak ji definuje Eurostat, zahrnuje situace, kdy je domácnost zaměstnavatelem pracovníků v této domácnosti, jako jsou služebné, kuchaři, čišníci, komorníci, pradelny, zahradníci, pečovatelé, guvernanky, au-pair, soukromí učitelé, tajemníci atd.

⁽⁶⁾ Mezinárodní organizace práce (2012).

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 21, 21.1.2011, s. 39; Úř. věst. C 12, 15.1.2015, s. 16; Úř. věst. C 242, 23.7.2015, s. 9.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 271, 19.9.2013, s. 91; Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 21.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 332, 8.10.2015, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 226, 5.6.2014, s. 21.

⁽¹¹⁾ Výzkumná služba Evropského parlamentu (2016).

⁽¹²⁾ Hochschild, A. R.: „Global Care Chains and Emotional Surplus Value“, in: Hutton, W., Giddens, A. (eds.): On The Edge: Living with Global Capitalism, Londýn, 2000.

4. Pracovní podmínky stálých domácích pečovatelů

4.1. Nízký status SDP je výsledkem genderově založeného předpokladu, že pečovatelská práce je málo kvalifikovaná „ženská práce“. Přizívá ho rovněž strukturální marginalizace migrantek. V různých průzkumech týkajících se pracovních sil jsou pracovníci v cizí domácnosti charakterizováni jako pracovníci s nízkou kvalifikací či jako nekvalifikovaní. Nicméně značný počet SDP má dovednosti a kvalifikaci, jež jsou výsledkem dlouholetých zkušeností nebo jsou jejich zdrojem neuznané oficiální školicí a certifikační programy. Stálí domácí pečovatelé jsou často povinni prokázat zkušenosti v oblasti péče a odbornou kvalifikaci před tím, než jsou přijati, a přesto jejich pracovní podmínky tomuto neodpovídají.

4.2. Velká část stálých domácích pečovatelů má zkušenosti s protiprávními pracovními ujednáními a mnoho z nich pracuje nelegálně. Často neuplatňují svá pracovní práva a potýkají se s vykořisťováním. Podmínky se mohou podobat modernímu otroctví – někdy se stává, že jsou pracovníci izolováni, jsou obětmi násilí či zneužívání, jsou nuceni pracovat 24 hodin denně sedm dní v týdnu a nemají základní životní podmínky, jako je soukromý osobní prostor. Další pracují jako fiktivní samostatně výdělečně činné osoby. V mnoha případech nemají inspektoráty práce a další státní orgány inspekce ani odbory přístup k pečovatelům na pracovišti (tj. v soukromých bytech).

4.3. Je nutné podpořit opatření k regularizaci a legalizaci SDP, aby byly zajištěny zákonné možnosti vstupu do odvětví pečovatelské práce. Takový přístup již není bezprecedentní – ve Španělsku a Itálii bylo od roku 2002 legalizováno přibližně 500 000 pracovníků v cizí domácnosti bez dokladů⁽¹³⁾. Musí být vytvořeny takové politiky v oblasti migrace pracovní síly, které státním příslušníkům třetích zemí umožní řádnou práci v odvětví pečovatelských služeb za podmínek rovného zacházení a práva na změnu zaměstnavatele.

4.4. Stálí domácí pečovatelé patří mezi nejmobilnější část pracovníků v rámci dlouhodobé péče. Stálé domácí pečovatelky ze zemí střední a východní Evropy bývají ženy středního věku, které mají vlastní rodinné povinnosti⁽¹⁴⁾. Pečovatelé ze zemí střední a východní Evropy mají ve zvyku pracovat v západoevropských zemích po dobu až tří měsíců a následně se vrátit do země svého původu.

4.5. Migrace kvalifikovaných SDP do hostitelských zemí znamená pro země původu výrazný odliv pracovních sil. Není-li kvalifikace pracovníků v hostitelských zemích uznávána, představuje to společenskou a ekonomickou ztrátu, a to v době celkového nedostatku pracovních sil v evropském i celosvětovém odvětví zdravotnictví.

4.6. Všechny tyto podmínky odrážejí skutečnost, že práva SDP nejsou v rámci stávajících právních rámců na evropské i vnitrostátní úrovni přiměřeně chráněna.

4.7. Členské státy by měly SDP povzbuzovat a podporovat v tom, aby nepracovali nelegálně.

5. Úloha příjemců péče a jejich rodin

5.1. Příjemci péče a jejich rodiny mají často s hledáním pečovatelů potíže. K přijetí pečovatelů většinou dojde prostřednictvím neformálních rodinných či přátelských sítí. U pečovatelů přijatých takovou cestou často nelze příliš zaručit, že budou poskytovat kvalitní péči. Rodiny jsou často v situaci, kdy nemají jasná vodítka pro to, jak pečovatele zaměstnat legálně.

5.2. Příjemcům péče a jejich rodinám by se mělo dostat odpovídající podpory od státu. V krátkodobém horizontu by to mělo zahrnovat informační kampaň a nepřetržitou podporu v záležitostech týkajících se zaměstnaneckých a sociálních práv SDP. V dlouhodobém horizontu by členské státy měly převzít úlohu dohledu nebo plnit roli zprostředkovatele, který je příjemcům péče nápomocen při hledání SDP.

⁽¹³⁾ Platforma pro mezinárodní spolupráci týkající se migrantů bez dokladů (2013).

⁽¹⁴⁾ Vyjádření stálé domácí pečovatelky paní Aliny Badowské na veřejném slyšení SOC/535 (2016).

5.3. Příjemcům péče a jejich rodinám by měla být poskytnuta řada podpůrných služeb v souladu s potřebami příjemce péče a jeho rodiny, které mohou zahrnovat služby domácí péče na částečný nebo plný úvazek. Všechna ujednání o péči musí pro zaměstnané či samostatně výdělečně činné pracovníky zajišťovat důstojné podmínky.

5.4. Příjemci a jejich rodiny by rovněž měli být motivováni k tomu, aby si více uvědomovali potřeby SDP a považovali je za pracovníky, kteří zasluhují respekt a mají svá práva. Práce pečovatele je vysoce fyzicky i psychicky náročná. V praxi to znamená, že SDP by měli mít k dispozici řádné ubytování a soukromý prostor a že v případě zaměstnaných pečovatelů musí být respektována jejich vymezená pracovní doba včetně pohotovosti.

5.5. Zároveň je nutno respektovat právo příjemců péče na odpovídající péči. Tak je tomu obzvláště u zranitelných skupin a lidí se zvláštními potřebami, jako jsou např. lidé trpící demencí.

6. Úloha zaměstnavatelů

6.1. V odvětví SDP je čím dál aktivnější velký počet malých podniků, včetně pracovních agentur, jež fungují vedle výrazně neregulovaného neformálního odvětví.

6.2. Pečovatelsví může přispět ke vzniku důstojné práce v soukromých domácnostech a růstu v evropské ekonomice. Pouze kvalitní pracovní místa mohou zaručit kvalitu poskytované péče.

6.3. Chybějící právní předpisy týkající se přeshraniční práce stálých domácích pečovatelů umožňují některým podnikům nabízet za stejnou práci nižší ceny. To přispívá k sociálnímu dumpingu. Je to zjevné zejména v případě polských nebo slovenských agentur, které vysílají SDP do západní Evropy⁽¹⁵⁾. To, že tento stav nekalé konkurence přetrvává, škodí pracovníkům, zaměstnavatelům i evropské ekonomice.

7. Úloha občanské společnosti

7.1. Komunitní organizace, náboženské skupiny⁽¹⁶⁾ spolu s veřejnými a soukromými zaměstnavateli hrají na různých úrovních při poskytování péče klíčovou úlohu. Mnoho komunitních organizací přispělo k legalizaci migrujících stálých domácích pečovatelů⁽¹⁷⁾.

7.2. V mnoha členských státech však péče není odpovídajícím způsobem podporována. Nedávná ekonomická krize vyústila v nedostatečné financování odvětví péče v celé Evropě, což vede k negativním trendům, jako je zhoršování kvality péče a pracovních podmínek.

7.3. Organizace poskytovatelů péče by měly být řádně financovány, aby uspokojily potřeby rostoucí poptávky po poskytování péče. Vzhledem k jejich zkušenostem je nutno je zahrnout do skutečného sociálního a občanského dialogu, z něhož vzejde soubor právních předpisů upravujících organizaci a poskytování péče.

8. Úloha členských států a Evropské unie

8.1. Dobrým příkladem poskytování kvalitní péče zahrnující všechny zúčastněné strany je Švédsko. Tento systém je založen na vysoké míře veřejné podpory financované z daní⁽¹⁸⁾. Systémy poukázek na služby, jako byly zavedeny např. ve Francii a v Belgii, přispěly k formalizaci domácí práce a v některých případech přinesly zlepšení pracovních podmínek pracovníků ve službách pro domácnost. V případě Belgie je práce pečovatelů z tohoto systému vyloučena⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁵⁾ Zkušenosti z projektu DGB Fair Mobility: www.faire-mobilitaet.de.

⁽¹⁶⁾ Konkrétně v Německu hrají významnou roli v podpoře SDP a příjemců péče organizace *Caritas* a *Diakonie*.

⁽¹⁷⁾ Například: www.gfambh.com.

⁽¹⁸⁾ Sweden.se (2016).

⁽¹⁹⁾ Mezinárodní organizace práce (2013).

8.2. Rakousko vypracovalo systém stálých domácích pečovatелů, kteří jsou osobami samostatně výdělečně činnými, aby pokrylo potřeby dlouhodobé péče a stanovilo právní požadavky týkající se kvality a rámcových podmínek poskytování služeb. Další zlepšení v oblasti norem kvality a transparentnosti byla přijata v roce 2015. Tento systém je rakouskými obyvateli hojně využíván, nicméně rakouské odbory ho kritizují z důvodu narušování zaměstnaneckých norem.

8.3. Jelikož modely osvědčených postupů nejsou vždy plně přenositelné do všech členských států, na evropské úrovni by měl být koordinován ucelený přístup, který zapojí všechny zúčastněné strany.

8.4. EHSV je přesvědčen, že Evropská unie by měla sledovat nabídku a mobilitu stálých domácích pečovatелů v rámci Evropy a podporovat přístupy ke zlepšení celkové schopnosti odvětví dodávat kvalitní péči a vytvářet důstojná pracovní místa.

8.5. Agenda politik EU se musí chybějící nabídce pracovních sil v pečovatелství věnovat prioritně. Na stálé domácí pečovatele, kteří jsou ve stávajících paradigmatech politik do značné míry přehlíženi, je třeba upozornit.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Politika EU v oblasti biologické rozmanitosti**(stanovisko z vlastní iniciativy)**

(2016/C 487/03)

Zpravodaj: **Lutz RIBBE**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	21/01/2016
Právní základ	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	05/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	156/31/22

1. Závěry a doporučení

1.1 Závěry a doporučení Politika EU v oblasti biologické rozmanitosti je klasickým příkladem politiky nedodržených slibů na evropské i vnitrostátní úrovni, a je tomu tak, přestože tato politika správně určila problémy a rovněž zavedla potřebné nástroje.

1.2 EHSV upozorňuje na výroky Komise týkající se významu ochrany biologické rozmanitosti, který je srovnatelný s významem zmírňování změny klimatu. Nejde jen o zachování živočišných a rostlinných druhů, ale také o obživu lidstva.

1.3 EHSV požaduje důsledné a okamžité provedení směrnice o ptácích a o přírodních stanovištích. Značný přínos k lepší ochraně biologické rozmanitosti by podle EHSV mělo také důsledné a okamžité provedení rámcové směrnice o vodě.

1.4 Členské státy musí konečně zjistit, jaké množství finančních prostředků je přesně zapotřebí k provedení evropských právních předpisů, a Komise musí potřebné prostředky vyčlenit. Jelikož je třeba považovat financování sítě Natura 2000 z fondů EU, zejména Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), do značné míry za neúspěch, požaduje EHSV vytvoření samostatné hlavy rozpočtu, která by byla určena k financování sítě Natura 2000.

1.5 EHSV požaduje nastolit soudržnost mezi všemi oblastmi politiky, které mají dopad na ochranu biologické rozmanitosti. V této souvislosti očekává, že již hodnocení „ploch využívaných v ekologickém zájmu“ v polovině období a případné hodnocení SZP v polovině období budou využita k tomu, aby SZP v budoucnosti cíleněji přispívala k plnění cílů v oblasti biologické rozmanitosti. V současné době je podle EHSV nutná změna rozsahu a kvality ploch využívaných v ekologickém zájmu.

1.6 Výslovně je vítáno posílení zelené infrastruktury. V této souvislosti vyzývá EHSV Komisi a členské státy, aby vypracovaly a prováděly ucelenou strategii pro zelenou infrastrukturu. Dále by EU měla učinit investiční prioritu ze zelených transevropských sítí (TEN-G). I k tomuto záměru jsou naléhavě zapotřebí účelově vázané prostředky.

1.7 Na nesoudržnosti politik EU, kterou útvary Komise, Rada ve složení pro životní prostředí, Evropský parlament, Výbor regionů i EHSV mnohokrát konstatovaly a kritizovaly, se za poslední roky nic zásadně nezměnilo! Pokud však vlastní návrhy řešení problémů s biologickou rozmanitostí nejsou brány vážně ani prováděny, není divu, že se a) nedostávají žádoucí výsledky a b) mezi dotčenými stranami i ve společnosti šíří zklamání.

1.8 Rozmanité strategie nebo akční programy EU v oblasti biologické rozmanitosti z let 1998, 2001, 2006 a 2010, které vždy výstižně popsaly problémy a představily vhodné nástroje, je tudíž zpětně nutno považovat za převážně neúčinné, neboť nebyly schopny naplnit politický závazek a zastavit úbytek biologické rozmanitosti způsobený společností.

1.9 EHSV proto znovu – jako již v mnoha svých dřívějších stanoviscích k politice EU v oblasti biologické rozmanitosti – konstatuje: chybí politická vůle, nikoli právní základy! Změna platných právních základů není nutná.

2. Souvislosti: časová posloupnost politiky EU v oblasti biologické rozmanitosti a reakce EHSV

2.1 Poté, co bylo ve strategii v oblasti biologické rozmanitosti ⁽¹⁾ přijaté roku 1998 konstatováno, že bohatá rozmanitost druhů v Evropské unii [...] se během staletí v důsledku lidských zásahů postupně zmenšuje a že v uplynulých desetiletích tyto zásahy nabyly nesmírných rozměrů, byly roku 2001 ve strategii pro udržitelný rozvoj, kterou přijala Evropská rada („Göteborgská strategie“), formulovány jasné cíle v oblasti biologické rozmanitosti, a sice omezit úbytek biologické rozmanitosti v EU do roku 2010 a zajistit obnovu stanovišť a přírodních ekosystémů.

2.2 Za účelem provedení tohoto cíle byl roku 2001 zveřejněn akční plán pro zachování biologické rozmanitosti ⁽²⁾ a v květnu 2006 následoval další akční plán v této oblasti ⁽³⁾, který se však obsahově od toho prvního téměř nelišil.

2.3 V březnu 2010 museli hlavy států a předsedové vlád EU připustit, že svůj slib z roku 2001 nedodrží, a to i přes rozmanité akční plány, které EHSV vždy hodnotil jako správné a účelné.

2.4 Na základě sdělení Komise *Varianty koncepce a cíle EU v souvislosti s biologickou rozmanitostí po roce 2010* ⁽⁴⁾ byla poté přijata další, nová *strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020* ⁽⁵⁾, která však v podstatě zase jenom opakovala staré požadavky a nástroje z dřívějších akčních plánů a posunula cíl původně stanovený pro rok 2010 do roku 2020.

2.5 V ní se optimisticky prohlašuje: „Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020 [...] vede EU správným směrem ke splnění jejich vlastních cílů v oblasti biologické rozmanitosti a jejich závazků k celosvětovému společenství.“

2.6 EHSV se vyjádřil i k této strategii ⁽⁶⁾ a předložil k ní kritické poznámky. Mj. vyjádřil hluboké znepokojení nad tím, že „politikové zatím nebyli schopni resp. ochotni realizovat opatření, jež jsou již léta uznávána za nezbytná, přestože se ve sdělení zas a znovu opakuje, že z různé politiky v oblasti biologické rozmanitosti má stejnou měrou prospěch společnost i hospodářství.“ Ani hlavní směrnice EU o ochraně přírody nebyly členskými státy plně provedeny, a to od jejich vstupu v platnost uběhlo 32, resp. 19 let!

2.7 Tehdy se EHSV domníval, že „není jasné, jak by bylo možné překonat dosud chybějící politickou vůli. Potud nepředstavuje předkládaná strategie v oblasti biologické rozmanitosti žádný skutečný pokrok. Dosavadní jednání Rady ministrů o tomto sdělení ukazují, že politika v oblasti biologické rozmanitosti ještě zdaleka nebyla začleněna do ostatních odvětvových politik.“

2.8 Výbor již tehdy zastával názor, že je velmi důležité, aby byla v nadcházejícím procesu politických reforem (např. v oblasti rybolovu, zemědělství, dopravy, energetiky a soudržnosti) vytvořena pevná vazba na strategii v oblasti biologické rozmanitosti. Spatřoval zde však ještě velké nedostatky, a dospěl proto k závěru, že „Komise musí brát svou vlastní strategii v oblasti biologické rozmanitosti vážněji!“

⁽¹⁾ COM(1998) 42 final.

⁽²⁾ COM(2001) 162 final.

⁽³⁾ COM(2006) 216 final.

⁽⁴⁾ COM(2010) 4 final.

⁽⁵⁾ COM(2011) 244 final.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 24, 28.1.2012, s. 111.

2.9 Z požadavku formulovaného v nové strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti, týkajícího se nalezení správné cesty a odhodlání zastavit úbytek biologické rozmanitosti, již po čtyřech letech zbylo jen málo, což je velmi dobře patrné z přezkumu strategie v oblasti biologické rozmanitosti v polovině období⁽⁷⁾.

3. Přezkum stávající strategie v oblasti biologické rozmanitosti v polovině období

3.1 Samotná strategie obsahuje celkem šest jasně definovaných jednotlivých cílů s celkem 20 opatřeními. Přezkum v polovině období uvádí:

3.1.1 ... k cíli 1 („Zastavit zhoršování stavu všech druhů a stanovišť, na které se vztahují právní předpisy EU upravující ochranu přírody, a dosáhnout významného a měřitelného zlepšení jejich stavu“), že sice bylo dosaženo určitého pokroku, ale je příliš pomalý, než aby bylo možné dosáhnout daného cíle. Především není dokončena mořská síť Natura 2000, není zajištěno účinné řízení všech lokalit sítě Natura 2000 ani nejsou zajištěny dostatečné finanční prostředky na financování sítě Natura 2000. Síť Natura 2000 u suchozemských stanovišť sice zatím byla „z velké části“ dokončena, nicméně v roce 2012 mělo pouze 58 % lokalit sítě Natura 2000 vypracované nebo rozpracované plány řízení.

3.1.2 ... k cíli 2 („Do roku 2020 se zachovají a posílí ekosystémy a jejich služby zavedením zelené infrastruktury a obnoví se nejméně 15 % poškozených ekosystémů“), že dosud přijatá opatření nevedla „k zastavení degradace ekosystémů a jejich služeb“.

3.1.3 ... k cíli 3 („Zvýšení podílu zemědělství a lesnictví na udržení a posílení biologické rozmanitosti“), že nedošlo k „významnému pokroku“ a že „pokračující zhoršování stavu druhů a stanovišť s významem pro EU v souvislosti se zemědělstvím ukazuje, že je třeba vynaložit větší úsilí, má-li být biologická rozmanitost v těchto oblastech zachována a posílena. V tomto procesu má zásadní úlohu společná zemědělská politika (SZP) v součinnosti s příslušnými politikami v oblasti ochrany životního prostředí.“ Sice již existuje řada nástrojů, nicméně členské státy je také musí v „dostatečném rozsahu“ využívat. Pouze pokud by došlo k „jejich širšímu zavedení“, mohla by EU dosáhnout svého cíle ještě do roku 2020. Celkově je zapotřebí „podstatně většího úsilí“.

3.1.4 ... k cíli 4 („Zajištění udržitelného využívání rybolovných zdrojů“), že se sice podařilo „dosáhnout významného pokroku díky vytvoření politického rámce“, avšak „provádění politiky je ale v různých částech EU nevyrovnané, a pokud jde o splnění cíle, přetrvávají velké výzvy. Pouze něco přes 50 % populací posuzovaných na základě maximálního udržitelného výnosu bylo v roce 2013 loveno udržitelným způsobem.“ Stav druhů a ekosystémů ve všech (!) evropských mořích se nadále zhoršuje.

3.1.5 ... k cíli 5 („Boj s invazivními nepůvodními druhy“), že toto je jediným cílem, u kterého jde EU „správným směrem“, a že se očekává dosažení cíle pro rok 2020.

3.1.6 ... k cíli 6 („Podíl na odvrácení úbytku celosvětové biologické rozmanitosti“), že „stále [...] nebyl učiněn dostatečný pokrok ve snižování dopadů spotřebitelského chování v EU na celosvětovou biologickou rozmanitost“ a že „stávající úsilí (nemusí) stačit k dosažení aičijských cílů v oblasti biologické rozmanitosti ve stanovených lhůtách“.

3.2 Tento přezkum v polovině období, který zbavuje všech iluzí, byl předložen právě v době, kdy Evropská komise uvažuje o zásadním přepracování nejdůležitějších směrnic EU v oblasti ochrany přírody – směrnice o ochraně ptáků z roku 1979 a směrnice o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin z roku 1992.

3.3 Ve znaleckých zprávách⁽⁸⁾ o kontrole účelnosti směrnic EU o ptácích a o přírodních stanovištích se potvrzuje to, co EHSV vytrvale opakuje již dlouhá léta: právní rámec je dostačující a nelze na něj svalovat odpovědnost za nesplnění cílů v oblasti biologické rozmanitosti. Hlavní chyby tkví v neuskutečnění provedení, v neexistenci rozpočtu pro ochranu přírody a v nesoudržnosti politiky EU.

⁽⁷⁾ COM(2015) 478 final.

⁽⁸⁾ Milieu, IEEP a ICF, *Evaluation Study to support the Fitness Check of the Birds and Habitats Directives*, březen 2016.

4. Obecné připomínky

4.1 EHSV opakuje své vyjádření, že v EU „k problematice zachování biologické rozmanitosti existuje řada zákonů, směrnic, programů, modelových projektů, politických prohlášení či doporučení, zcela nedostatečné je však provádění a koordinované jednání na všech politických úrovních“. Domnívá se, že toto konstatování potvrzuje nejen hodnotící studie, ale i závěry Rady ve složení pro životní prostředí ze dne 16. prosince 2015⁽⁹⁾, které se od závěrů této Rady z roku 2011 v zásadě neliší. Dokud nebudou směrnice provedeny v plném rozsahu, dokud nebudou poskytovány nebo využívány dostatečné finanční prostředky a dokud nebudou ostatní oblasti politik EU soudržně zaměřeny na potřeby týkající se biologické rozmanitosti, nebude možné potřebných výsledků dosáhnout.

4.2 Na tom nic nezmění nové strategické dokumenty nebo akční plány ani přepracování právního rámce, které spíše předstírají politickou činnost, jež nutně musí přijít vniveč, jestliže nebudou odstraněny skutečné problémy s neprováděním.

4.3 Má-li být dosaženo úspěchu, pokud jde o zachování biologické rozmanitosti, jsou zapotřebí různé přístupy:

4.4 Zavedení sítě Natura 2000

4.4.1 Pro „klasickou“ ochranu přírody, tedy např. pro zachování vzácných druhů živočichů a rostlin a jedinečných biotopů (jako jsou např. rašeliniště, suché lokality, zbytky polopřirozených lesních útvarů atd.), má síť Natura 2000 naprosto ústřední význam. Její podstata je založena především na směrnici o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin z roku 1992 a na zvláště chráněných oblastech, které byly zavedeny již ve směrnici o ochraně ptáků přijaté roku 1979.

4.4.2 Zejména schválením směrnice o ochraně přírodních stanovišť přijaly jak členské státy, tak Evropská komise dva závazky:

— jednak do tří let dokončit síť Natura 2000⁽¹⁰⁾,

— jednak poskytnout dostatek peněz, aby nebyla zátěž přesouvána na vlastníky nebo uživatele půdy.

4.4.3 Síť tedy měla být dokončena v roce 1995, tj. před více než 20 lety(!). Doposud sice byla vymezena většina oblastí a jako lokality sítě Natura 2000 bylo určeno 18 % rozlohy států EU, nicméně vymezení samo o sobě není všechno. Pro mnoho oblastí zatím neexistují trvalé právní záruky a jen pro o něco málo více než polovinu oblastí existují plány obhospodařování nebo řízení. Dokud však nebudou mít občané a správní orgány, zejména vlastníci a uživatelé půdy, jasno v tom, co je nyní dovoleno, respektive co je zakázáno, nemůže být ochrana přírody úspěšná. Za případné omezení využívání půdy rovněž není zajištěna žádná náhrada.

4.4.4 Hovoří samo za sebe, že Rada ve složení pro životní prostředí dne 19. prosince 2011 vyzvala členské státy – a tedy i sebe samu –, „aby včas dokončily zřízení soustavy Natura 2000, vypracovaly a provedly plány řízení nebo jiné rovnocenné nástroje [...], a vytvořily tak pevný základ pro strategické plánování vzhledem k následnému provádění víceletého finančního rámce na období 2014–2020“. To, co původně mělo být hotovo před 20 lety, bylo znovu požadováno jako „včasné“ roku 2011 – a provedeno to nebylo dodnes!

4.4.5 Rada ve složení pro životní prostředí dne 16. prosince 2015 proto opětovně vyzvala členské státy – a tím opět sebe samu, tentokrát dokonce „důrazně“ – „k dokončení sítě Natura 2000“.

⁽⁹⁾ Rada Evropské unie, č. dok. 15389/15.

⁽¹⁰⁾ Lhůta tří let (tedy do roku 1995) se týkala ohlášení příslušných oblastí členskými státy. Toto ohlašování dodnes nebylo zcela dokončeno.

4.5 Opatření mimo chráněné oblasti

4.5.1 Komise, Rada ve složení pro životní prostředí a rovněž Evropský parlament⁽¹¹⁾ velmi oprávněně zdůrazňují, že politika v oblasti biologické rozmanitosti se netýká jenom ochrany živočišných a rostlinných druhů nebo stanovišť, ale i výrobní základny a životního prostoru člověka. Jen jedním z příkladů je opylování, které provádí hmyz jako včely nebo motýli, jejichž ekonomická hodnota – nejen pro zemědělství – je nezměřitelná. Komise však konstatovala, že „ekosystémové služby v Evropě [...] již nedokáží zajišťovat optimální kvalitu a množství základních funkcí, jako je opylování plodin, čistý vzduch a voda“⁽¹²⁾.

4.5.2 Zachování (výkonu) opylovačů nebo dekompozitorů, ale i mnoha jiných druhů, nelze uskutečnit tak, že se zaměříme výlučně na vymezování chráněných oblastí. Politika EU v oblasti biologické rozmanitosti proto musí vyjádřit také plošný požadavek – mimo chráněné oblasti. V této souvislosti má rozhodující úlohu soudržnost s politikou týkající se využívání půdy.

4.5.3 Přitom je zcela správné, že jak Komise, tak Rada stále znovu zdůrazňují význam např. odvětví zemědělství, naposledy v přezkumu v polovině období: Rada „s obavami konstatuje, že zemědělství představuje jednu z největších zátěží pro suchozemské ekosystémy a že do roku 2012 nedošlo k žádnému měřitelnému zlepšení stavu stanovišť a druhů souvisejících se zemědělstvím, na něž se vztahuje směrnice o stanovištích, a vyjadřuje politování nad značným úbytkem polního ptactva, lučních motýlů a opylovacích služeb, který podtrhuje přetrvávající zátěž způsobovanou některými zemědělskými postupy, jako jsou způsoby opouštění a intenzifikace využívání zemědělské půdy“⁽¹³⁾.

4.6 Nesoudržnost politiky EU

4.6.1 Ve strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020 sice bylo zdůrazněno, že je tato strategie „nedílnou součástí strategie Evropa 2020“⁽¹⁴⁾, nicméně pojmy „biologická rozmanitost“, „stanoviště“, „ochrana přírody“ nebo „ochrana druhů“, „ochrana rozmanitosti genetických zdrojů“ či „ekosystém“ se ve strategii Evropa 2020 nevyskytují ani jedenkrát! Pouze je dvakrát stručně zmíněn pojem „rozmanitost druhů“, a to jenom v částech vět v rámci tématu „účinného využívání zdrojů“. Pro EHSV je tedy zcela nepochopitelné, jak Evropská komise k tomuto výroku mohla dospět, a rovněž její skutečná politika dokazuje pravý opak.

4.6.2 Přitom by strategie Evropa 2020 poté, co strategie EU pro udržitelný rozvoj z roku 2001 už politicky nemá téměř žádný význam, byla právě tím vhodným rámcem, v němž by bylo možné se daným problémem zabývat. EHSV mnohokrát požadoval, aby se ministři hospodářství a financí zabývali například hospodářským významem úbytku biologické rozmanitosti⁽¹⁵⁾. Nicméně se tak nestalo.

4.6.3 Cíle směrnic EU v oblasti ochrany přírody a strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti navíc odpovídají také mezinárodně dohodnutým cílům (např. aičíjským cílům v rámci Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti nebo cílům udržitelného rozvoje), a proto je naléhavě třeba, aby byla politika v oblasti biologické rozmanitosti v široké míře začleněna do strategie provádění cílů udržitelného rozvoje, případně do nové strategie EU pro udržitelný rozvoj.

4.6.4 Mnoho útvarů Komise a některé rady ministrů EU však stejně jako dříve vnímají politiku v oblasti biologické rozmanitosti spíše jako konkurenční politickou oblast, která zčásti blokuje nebo brzdí hospodářský vývoj a navíc spotřebovává finanční prostředky.

4.6.5 To nelze popřít: rozpory mezi různými nároky na využívání půdy existují a směrnice o ochraně přírody někdy brání zasahování do ekosystémů. Právě to je však úkolem ochrany přírody – aby stát zajišťoval rovnováhu mezi hospodářským využíváním a zachováním přírodních zdrojů. Ochrana přírody se neliší od jiných oblastí politiky, pokud jde o to, že je „svobodná hra tržních sil“ řízena regulačními opatřeními.

⁽¹¹⁾ Viz mj. usnesení Evropského parlamentu ze dne 2. února 2016 o přezkumu strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti v polovině období (2015/2137(INI)).

⁽¹²⁾ COM(2010) 548 final, 8. října 2010, s. 3.

⁽¹³⁾ Rada Evropské unie, dokument č. 15389/2015, bod 36.

⁽¹⁴⁾ COM(2011) 244 final, s. 2.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 150, odstavec 2.3.

4.6.6 Zjištění, že neexistuje skutečná soudržnost mezi klasickou hospodářskou politikou a politikou v oblasti životního prostředí, není nijak nové. Již v roce 2006 EHSV⁽¹⁶⁾ „se znepokojením konstatuje, že mezi nároky a skutečností je obrovský rozdíl“ a že veřejná „plánovací rozhodnutí a podpůrné programy často přispívají k dalšímu ohrožování biodiverzity“.

4.6.7 Hlavní příčinou tohoto rozporu mezi cíli je nesoulad mezi prosazováním dílčích zájmů (zejména ekonomických) a veřejným zájmem. Dosavadní výroky EU musí být vykládány tak, že EU podporuje ochranu biologické rozmanitosti zaměřenou na veřejný zájem. Pak by logicky měla určit jasné hranice pro omezení těch ekonomických zájmů, které jsou v rozporu s ochranou biologické rozmanitosti, a prosazovat jejich dodržování.

4.7 Zemědělská politika/zemědělství

4.7.1 EHSV se vztahem zemědělství, společné zemědělské politiky a biologické rozmanitosti již vícekrát zabýval a přitom konstatoval, že dochází k pozvolnému, avšak masivnímu a pokračujícímu úbytku biologické rozmanitosti, přestože se zemědělci v převážné většině řídí platnými právními předpisy. Dochází k němu tedy v rámci právních předpisů, při provádění takzvané správné zemědělské praxe. Tuto okolnost nelze změnit reformou právních předpisů upravujících ochranu přírody, nýbrž pouze jinými způsoby využívání a jinou politikou podpory zemědělství. EHSV odkazuje v této souvislosti na své stanovisko z vlastní iniciativy k tématu *Reforma společné zemědělské politiky v roce 2013*⁽¹⁷⁾, v němž se podrobně popisuje, jaké změny považuje Výbor za nezbytné.

4.7.2 Komise si je velmi dobře vědoma významu zemědělství a konstatuje, že „společná zemědělská politika (SZP) je politickým nástrojem, který má největší dopad na biologickou rozmanitost ve venkovských oblastech. ... Negativní dopad na biologickou rozmanitost mělo mimo jiné zrušení povinného vynětí půdy z produkce⁽¹⁸⁾.“ Zemědělská politika je tak s politikou v oblasti biologické rozmanitosti i nadále často v rozporu, přestože částí SZP – zejména agroenvironmentální programy 2. pilíře – ukazují, jak by se tyto rozpory mohly řešit.

4.7.3 Vyjímání půdy z produkce bylo v polovině 80. let 20. století zavedeno nikoli proto, aby se zlepšila ekologická stabilita kulturní krajiny, ale aby se odstranily přebytky. Při reformě SZP v roce 2013 však byla opět nadnesena myšlenka obhospodařovat částí zemědělské půdy méně intenzivně. V rámci ekologizace byly závazně zavedeny tzv. „plochy využívané v ekologickém zájmu“. Proběhl při tom však intenzivní spor ohledně a) rozsahu a b) otázky, jak chápat „ekologický zájem“.

4.7.4 Jako „ekologický zájem“ se v současné době definuje například pěstování luštěnin nebo tržních plodin. Ačkoli je nárůst ploch, na nichž jsou luštěniny nebo tržní plodiny pěstovány, v zásadě vítán, nebudou mít tato opatření žádný skutečný přínos ke zlepšení situace v oblasti biologické rozmanitosti. A také skutečnost, že je na plochách využívaných v ekologickém zájmu částečně povoleno používání pesticidů, je v příkrém rozporu se záměrem ekologizace zemědělské politiky.

4.7.5 Pesticidy nepřispívají ke zvýšení biologické rozmanitosti, nýbrž k jejímu omezení. Komise by měla co nejdříve provést první bilanci účinků přijatých opatření, zvláště když ekologizace patří k hlavním důvodům zachování zemědělských plateb z rozpočtu EU.

4.7.6 „Mimoto a za těchto předpokladů by horizontální politiky EU, zejména v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, měly také vzít v úvahu a soustředit se zejména na přínos, který může mít výzkum, vývoj a inovace používané v zemědělství ke zlepšení biologické rozmanitosti v EU.“

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. C 195, 18.8.2006, s. 96.

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. C 354, 28.12.2010, s. 35.

⁽¹⁸⁾ COM(2010) 548 final, s. 5.

4.8 Zelená infrastruktura

4.8.1 Směrnice o ochraně přírodních stanovišť má zásadní odborný nedostatek: v článku 10 se sice výslovně hovoří o významu krajinných prvků, nicméně chybí závazný mechanismus, který by v Evropě vedl k vytvoření soudržného systému propojení biotopů. Komise ve svém sdělení o zelené infrastruktuře naznačuje, jak by bylo možné tento nedostatek kompenzovat příslušnými investicemi do zachování a obnovení zelené infrastruktury – v rozsáhlých i malých oblastech. V této souvislosti je zásadně důležité přijmout a provádět ucelenou strategii pro zelenou infrastrukturu. Jejím jádrem by měl v každém případě být metodický rámec a finanční nástroj pro transevropské sítě v oblasti biologické rozmanitosti (TEN-G). To platí jak pro velké, tak i malé oblasti, např. v zemědělských krajinách.

4.9 Poznámky k politice v členských státech a potenciálních kandidátských zemích

4.9.1 V mnoha členských státech nebo potenciálních kandidátských zemích stále ještě dochází k závažnému poškozování přírody. Několik příkladů:

4.9.2 V Rumunsku činila rozloha přirozených lesů v okamžiku přistoupení k EU více než 2 000 km². Tyto plochy jsou téměř všechny vymezeny jako lokality sítě Natura 2000. Od té doby je v rumunských přirozených lesích doloženo četné a rozsáhlé odlesňování, což představuje nenahraditelnou ztrátu evropského přírodního dědictví.

4.9.3 Říční ekosystémy na Balkáně, zvláště v zemích západního Balkánu, jsou jednoznačně nejcennější v Evropě. Zhruba třetina řek v nástupnických státech bývalé Jugoslávie a v Albánii má přirozenou dynamiku a lze je považovat za přirozené řeky. V důsledku doloženého plánování více než 2 700 (!) vodních elektráren, přinejmenším z jedné třetiny v chráněných oblastech, je přirozená dynamika i biologická rozmanitost všech řek na Balkáně zásadně ohrožena. K financování těchto projektů se využívá veřejných prostředků. Téměř ve všech členských státech EU již byla biologická rozmanitost téměř všech řek zásadním způsobem narušena, takže v současné době musejí být mj. v rámci provádění rámcové směrnice EU o vodě vynakládány značné finanční částky na jejich renaturaci.

4.9.4 Četné druhy ptáků, které jsou uvedeny v příloze I směrnice o ochraně ptáků, a proto jsou v rámci EU chráněny, jsou v kandidátských zemích na Balkáně bezohledně pronásledovány. Lov ptáků je začasť neřešeným problémem také v mnoha členských státech. Odstřel kolpíků, jeřábů, kormoránů a poláků – uvádíme jen několik druhů jako příklad – vede k oslabování výskytu těchto druhů v EU.

4.10 Financování

4.10.1 Dalším problémem, zmiňovaným v přezkumu v polovině období i v závěrech Rady, je financování (nejen, ale i) sítě Natura 2000. Financování sítě se týkalo jedno ze sdělení Komise z roku 2004⁽¹⁹⁾, a to jak a) otázky výše potřebných prostředků, tak b) otázky, z jakého okruhu financí by tyto prostředky měly pocházet. Tehdy byla odhadnuta částka odpovídající 6,1 mld. EUR ročně a bylo rozhodnuto nevytvářet vlastní finanční rozpočtovou položku ani odpovídajícím způsobem nenavyšovat program LIFE, nýbrž využít především druhý pilíř společné zemědělské politiky a další fondy EU.

4.10.2 EHSV tehdy vyjádřil pochybnost ohledně uvedené částky a uvedl, že „považuje za naléhavě nutné předložit co nejrychleji přesnější kalkulace nákladů. Má například pochybnosti o tom, že suma uvedená pro nové členské státy ve výši 0,3 mld. EUR (pro EU (15): 5,8 mld. EUR) bude dostatečná⁽²⁰⁾.“

4.10.3 Doposud se tak nestalo a stále se hovoří o stejné částce. Odpovědným členským státům ani Komisi se dosud nepodařilo tuto otázku vyjasnit.

⁽¹⁹⁾ COM(2004) 431 final.

⁽²⁰⁾ Úř. věst. C 221, 8.9.2005, s. 108, odstavec 3.10.1.

4.10.4 EHSV také tehdy poukázal na nebezpečí, že pokud budou opatření sítě Natura 2000 financována z 2. pilíře, mohlo by dojít k soutěži s ostatními opatřeními v oblasti rozvoje venkova ⁽²¹⁾. To se potvrdilo hned dvojnásobem: jednak byly platby z 2. pilíře v období financování 2007–2013 ve srovnání s předchozím obdobím financování o 30 % sníženy, jednak Evropský účetní dvůr a Rada ve složení pro životní prostředí velice oprávněně poukazují na to, že členské státy ne vždy uznávaly Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) jakožto možný nástroj pro podporu biologické rozmanitosti a jeho potenciál pro financování programu Natura 2000 nebyl dostatečně realizován ⁽²²⁾.

4.10.5 V důsledku toho musela Evropská komise ⁽²³⁾ konstatovat, že Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova sice nadále zůstává v rámci Společenství nejdůležitějším zdrojem financování pro síť Natura 2000 a ochranu biologické rozmanitosti v EU, ale „je pokryto pouze 20 % celkových potřeb finančních prostředků na správu chráněných oblastí v Evropě včetně sítě Natura 2000“.

4.10.6 Je tedy naléhavě nutné zjistit, jaké množství finančních prostředků je přesně zapotřebí k provedení evropských směrnic o ochraně přírody, a dát tyto prostředky k dispozici – účelově vázané v samostatné rozpočtové položce (např. v rámci rozšířeného rozpočtu na program LIFE).

4.11 Účast a zapojení

4.11.1 Nedostatky při provádění strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti, zvláště v případě sítě Natura 2000, lze částečně přičíst nedostatečnému zapojení a účasti občanské společnosti v jednotlivých chráněných oblastech. Vymezování chráněných oblastí je třeba považovat v první řadě za správní akt, který se má provést v plném souladu se zásadami právního státu. Do vytváření a provádění plánů řízení by však měli být úzce zapojeni vlastníci a uživatelé půdy, organizace na ochranu přírody a místní orgány. K tomu v mnoha případech nedošlo a často to vedlo k nedůvěře a odporu vůči politice EU v oblasti biologické rozmanitosti.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽²¹⁾ Úř. věst. C 221, 8.9.2005, s. 108, odstavce 3.14.1 a 3.14.2.

⁽²²⁾ Rada ve složení pro životní prostředí, 16. prosince 2015.

⁽²³⁾ COM(2010) 548 final, s. 13.

PŘÍLOHA

Následující pozměňovací návrhy byly v průběhu diskuse zamítnuty, obdržely však nejméně jednu čtvrtinu odevzdaných hlasů:

Odstavec 4.7.4 – změnit:

„Jako ‚ekologický zájem‘ se v současné době definuje například pěstování luštěnin nebo meziplodin. ~~Ačkoli je nárůst ploch, na nichž jsou luštěniny nebo meziplodiny pěstovány, je v zásadě vítán, nebudou mít tato opatření žádný skutečný přínos ke zlepšení situace v oblasti biologické rozmanitosti~~ spočívá mimo jiné v podpoře živých složek půdy prostřednictvím symbiózy luštěnin a bakterií rodu Rhizobium. A také skutečnost, že je používání přípravků na ochranu rostlin na plochách využívaných v ekologickém zájmu je v rámci přírodních evropských předpisů pro registraci a používání částečně povoleno, a umožňuje tak podporovat produkci bílkovinných plodin v Evropě ~~používání pesticidů, je v příkrém rozporu se záměrem ekologizace zemědělské politiky.~~“

Odůvodnění

Opatření je prováděno teprve druhým rokem. K oblasti biologické rozmanitosti dosud neexistují žádné spolehlivé analýzy. Cílené používání přípravků na ochranu rostlin může být v některých případech užitečné, např. na ochranu dosud slabých mladých plodin proti plevelu. Podle článku 46 nařízení (EU) č. 1307/2013 má Evropská komise do března 2017 předložit hodnotící zprávu o plnění povinností týkajících se ploch využívaných v ekologickém zájmu.

Výsledek hlasování

hlasy pro: 69

hlasy proti: 96

zdrželo se: 26

Odstavec 4.7.4 – změnit:

„Jako ‚ekologický zájem‘ se v současné době definuje například pěstování luštěnin nebo meziplodin. Ačkoli je nárůst ploch, na nichž jsou luštěniny nebo meziplodiny pěstovány, v zásadě vítán, nebudou mít tato opatření žádný skutečný přínos ke zlepšení situace v oblasti biologické rozmanitosti. A také skutečnost, že je v plochách využívaných v ekologickém zájmu částečně povoleno používání pesticidů, je v příkrém rozporu se záměrem ekologizace zemědělské politiky. Na druhou stranu je zde značný nedostatek bílkovinných plodin vypěstovaných v EU a všeobecný zákaz používání pesticidů při pěstování luštěnin by tento nedostatek ještě zhoršil.“

Odůvodnění

Bude podáno ústně.

Výsledek hlasování

hlasy pro: 80

hlasy proti: 105

zdrželo se: 11

Odstavec 1.5 – vyškrtnout:

„EHSV požaduje nastolit soudržnost mezi všemi oblastmi politiky, které mají dopad na ochranu biologické rozmanitosti. V této souvislosti očekává, že již hodnocení ‚ploch využívaných v ekologickém zájmu‘ v polovině období a případné hodnocení SZP v polovině období budou využita k tomu, aby SZP v budoucnosti cíleněji přispívala k plnění cílů v oblasti biologické rozmanitosti. V současné době je podle EHSV nutná změna rozsahu a kvality ploch využívaných v ekologickém zájmu.“

Odůvodnění

Ekologizace, zavedená v roce 2015, je prováděna teprve druhým rokem. Neexistují tedy dosud žádné dostatečně spolehlivé analýzy, jež by umožňovaly činit ohledně této otázky spolehlivé závěry. Podle článku 46 nařízení (EU) č. 1307/2013 má Evropská komise do března 2017 předložit hodnotící zprávu o plnění povinností týkajících se ploch využívaných v ekologickém zájmu. Vhodné kroky by proto měly být provedeny na základě výsledků tohoto hodnocení.

Výsledek hlasování

hlasy pro: 57

hlasy proti: 120

zdrželo se: 11

Odstavec 1.5 – změnit:

„EHSV požaduje nastolit soudržnost mezi všemi oblastmi politiky, které mají dopad na ochranu biologické rozmanitosti. V této souvislosti očekává, že již hodnocení ‚ploch využívaných v ekologickém zájmu‘ v polovině období a případné hodnocení SZP v polovině období budou využita k tomu, aby SZP v budoucnosti cíleněji přispívala k plnění cílů v oblasti biologické rozmanitosti. V současné době je podle EHSV nutná změna rozsahu a kvality ploch využívaných v ekologickém zájmu a je také nutné zajistit jejich lepší začlenění do moderních zemědělských postupů.“

Odůvodnění

Bude podáno ústně.

Výsledek hlasování

hlasy pro: 75

hlasy proti: 118

zdrželo se: 9

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Po pařížské konferenci**(stanovisko z vlastní iniciativy)**

(2016/C 487/04)

Zpravodajka: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	26/04/2016
Právní základ	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	05/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	129/0/0

1. Závěry a doporučení

1.1. Pařížská dohoda je vítaným globálním závazkem ke zmírňování změny klimatu. Úkolem, který před námi leží, je zajistit, aby byla dohoda ratifikována, provedena a dále rozvíjena. EHSV v tomto stanovisku předkládá svůj pohled na hlavní způsoby, kterými lze z dlouhodobého hlediska zajistit takový svět, který bude neutrální z hlediska emisí uhlíku, jak požaduje dohoda.

1.2. Obrovské globální výzvy vyžadují zásadní změnu v přístupu Evropské unie. Namísto toho, aby se EU soustředila pouze na své vlastní emise skleníkových plynů, by měla uvažovat o tom, jak může přispět k dosažení co největšího přínosu pro klima z globálního hlediska. EHSV proto vyzývá Evropskou komisi, aby vypracovala dlouhodobou strategii pro způsoby zvýšení a maximalizace globálního „uhlíkového otisku ruky“⁽¹⁾ EU.

1.3. EU by také měla usilovat o nalezení řešení, která budou přínosná z hospodářského, sociálního i environmentálního hlediska. EHSV proto naléhavě vyzývá Komisi, aby strategii v oblasti klimatu koncipovala tak, aby pomohla posílit hospodářství EU a zvýšit blahobyt jejích občanů a současně zmírní změnu klimatu.

1.4. Zásadním předpokladem pro dosažení významného dopadu na klima a zamezení úniku uhlíku, poklesu investic a úbytku pracovních míst je globální závazek. EHSV vyzývá Komisi, aby se nadále věnovala aktivní diplomatické činnosti v oblasti klimatu s cílem podpořit rozsáhlé provádění dohody a vybízet velké ekonomiky, aby přijaly stejně ambiciózní závazky jako EU. Výbor také vyzývá Komisi, aby začlenila hlediska klimatu do všech oblastí vnější politiky, zejména do obchodu, investic a rozvojové spolupráce.

1.5. Co se týče praktických opatření, může EU nejvíce přispět k boji proti změně klimatu tím, že bude vyvážen technologie a řešení pro snížení emisí a zvýšení propadů uhlíku a vyrábět pro světové trhy produkty s nižšími emisemi než její konkurenti. EHSV proto požaduje podstatně větší podporu inovací, od fáze výzkumu až po vstup na trh, aby EU mohla převzít celosvětové vedení v řešeních týkajících se klimatu. Zvláštní pozornost by se měla věnovat potenciálu malých a středních podniků.

⁽¹⁾ „Otisk ruky“ (handprint) je nástroj k měření pozitivního dopadu na životní prostředí nebo společnost, zatímco „stopa“ (footprint) měří negativní dopad např. z hlediska emisí (Norris 2015). „Uhlíkový otisk ruky“ je tedy nástroj k měření pozitivního dopadu nižších emisí nebo většího propadu uhlíku na klima. Uhlíkový otisk ruky EU je souhrnem pozitivního dopadu EU kdekoli ve světě.

1.6. V souvislosti s vnitřním rozměrem politiky v oblasti klimatu by EU měla usilovat o to, aby byla takovou klimatickou unií, která bude akčně zaměřená, účinná a z hlediska unijních opatření soudržná. Veškeré úsilí se nyní musí zaměřit na provedení rozhodnutí, která byla doposud učiněna. V tomto ohledu mají Komise i členské státy své příslušné pravomoci.

1.7. EHSV dále vyzývá Komisi, aby svou dlouhodobou strategii založila na integrovaném přístupu. Její další vývoj je třeba naplánovat v rámci souvisejících „unií“ jednotného trhu, zejména v oblasti energetiky, dopravy, digitalizace, průmyslu, zemědělství, kapitálu a inovací. Zvláštní pozornost by měla být věnována také problémům udržitelných potravinových systémů a úloze propadů uhlíku.

1.8. Při plnění cílů vytyčených v Pařížské dohodě by měly být co nejvíce využity tržní mechanismy. Neutrálním a účinným způsobem, jak zapojit všechny tržní subjekty, by byl globální systém stanovování cen emisí uhlíku. EHSV vybízí Komisi, aby aktivně zkoumala různé cesty a kroky a spolupracovala s dalšími zeměmi na zavedení globálního stanovování cen uhlíku.

1.9. Cesta vedoucí z pařížské konference k hospodářství neutrálnímu z hlediska emisí uhlíku je neobyčejně náročná. K náležitému a kontrolovanému řízení přechodu a v zájmu pomoci podnikům a občanům s přizpůsobením se změnám a s rozvojem nových řešení a schopností musí být ve strategii v oblasti klimatu navržena vhodná opatření k přizpůsobení.

1.10. Přechod na hospodářství neutrální z hlediska emisí uhlíku provedou subjekty občanské společnosti svou činností v praxi. Úkolem politických činitelů bude poskytnout jim příznivé podmínky a finance a informovat o veškerých dostupných možnostech financování. Je nutné zavést víceúrovňovou správu, která usnadní činnost občanské společnosti v oblasti ochrany klimatu a odstraní překážky, které jí brání. EHSV očekává, že bude plně zapojen do budování této soudržné infrastruktury zahrnující více zúčastněných stran i do přípravy dlouhodobé strategie EU v oblasti klimatu.

2. EU jako silný globální hráč v oblasti klimatu

2.1. Výsledkem pařížské konference o změně klimatu (COP21) byla celosvětová dohoda o vytvoření celosvětových podmínek k omezení globálního oteplování na podstatně méně než 2 °C a k usilování o další omezení zvyšování teploty na 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí. To bude vyžadovat obrovský pokles globálních emisí a zásadní změnu ve společnosti.

2.2. Globální výzvy, které máme před sebou, vyžadují radikální změnu v přístupu Evropské unie ke zmírňování změny klimatu. Je nesmírně důležité, aby EU vyvinula značné úsilí o dosažení účinného celosvětového dopadu. EU by se proto měla snažit zvýšit svůj „uhlíkový otisk ruky“, nikoli jen snížit svou vlastní „uhlíkovou stopu“.

2.3. Zásadním předpokladem pro vyřešení problematiky klimatu a zamezení úniku uhlíku, poklesu investic a úbytku pracovních míst je globální závazek. EU ukázala, že umí převzít vůdčí roli, jak před pařížskou konferencí, tak během ní, a v tomto duchu by měla pokračovat i při přípravě na nadcházející konference smluvních stran. **Diplomatická činnost EU v oblasti klimatu** by se měla soustředit na země, které produkují nejvíce emisí skleníkových plynů, ale také na ty, které jsou z hospodářského hlediska jejími nejtvrďšími konkurenty a nejslibnějšími partnery. Diplomatická činnost v oblasti klimatu i hospodářství by tedy měly jít ruku v ruce.

2.4. Největšími producenty emisí jsou Čína (více než 25 % světových emisí), USA (přibližně 15 %) a EU (přibližně 10 %). Očekává se, že podíl EU na emisích klesne do roku 2030 zhruba na 5 %. Má-li EU co nejvíce ovlivnit zmírňování změny klimatu, musí tedy vyvinout veškeré úsilí, aby motivovala ostatní strany ke zvýšení intenzity jejich ambicí.

2.5. V praxi může EU nejvíce přispět ke zmírňování globální změny klimatu tím, že bude vyvážet **nízkouhlíková řešení** a vyrábět pro světové trhy produkty s nižšími emisemi než její konkurenti.

2.6. Kromě USA se významnými dodavateli nízkouhlíkových technologií staly také Čína a další rychle se rozvíjející země. EU zažila v posledních pěti letech v určitých odvětvích skutečný propad na vývozním i domácím trhu a ztratila své dřívější globální prvenství v oblasti technologií. Junckerova Komise sice formulovala záměr stát se globální jedničkou v oblasti obnovitelných zdrojů energie, avšak tento cíl se v současné době ztrácí v nedohlednu.

2.7. Je tedy naléhavě zapotřebí nových a dalších impulsů, které EU umožní převzít opět vedení v řešeních týkajících se klimatu. Globální příležitosti zahrnují širokou škálu technologií, produktů, služeb, odborných znalostí a obecných modelů výroby a spotřeby. Jako příležitost k dosažení globálního dopadu je třeba chápat také vývoz know-how o propadech uhlíku, například udržitelné obhospodařování lesů a zalesňování.

2.8. EHSV vítá skutečnost, že se Komise přidala k iniciativě „Mise inovací“, jejímž prostřednictvím se hlavní světové ekonomiky zavázaly zdvojnásobit během příštích pěti let finanční prostředky, které vynakládají na výzkum a vývoj v oblasti čistých energií.

2.9. Neodmyslitelným nástrojem k poskytování nízkouhlíkových řešení a podpoře přechodu ke globálnímu uhlíkově neutrálnímu hospodářství je účinná **obchodní a investiční politika**. V zájmu zaručení pozitivního výsledku musí být otázky klimatu nedílnou součástí jednání o obchodních a investičních dohodách. Cílem by mělo být odstranění překážek obchodování s produkty, technologiemi a řešeními šetrnými vůči klimatu a v tomto ohledu by měla hrát významnou roli dohoda o environmentálních produktech. Společná řešení jsou nutná také k zabránění narušení obchodu způsobeným rozdíly v politikách v oblasti klimatu a požadavky kladenými v jednotlivých regionech.

2.10. Co se týče **rozvojové politiky**, současný cíl poskytovat ročně 100 miliard USD na financování opatření v oblasti klimatu, k němuž se zavázaly rozvinuté země, byl na pařížské konferenci prodloužen do roku 2025 a byl vznesen požadavek na praktický plán k dosažení tohoto cíle. Finanční závazky přijaly i jednotlivé země. Je důležité, aby byly sliby dodrženy a finanční prostředky využívány ekonomicky, ekologicky a sociálně odpovědným způsobem. K informování o přístupu k financování pro subjekty občanské společnosti, zejména v rozvojových zemích, jsou v souladu s tím, co navrhoval EHSV v souvislosti se strategií EU-Afrika, nezbytné osvětové kampaně.

2.11. V rozvojové politice má svou úlohu také technologická spolupráce. V tomto ohledu je třeba náležitě chránit práva duševního vlastnictví, neboť mají zásadní význam pro inovace. Důležité je také zajistit, aby poskytovaná řešení odpovídala podmínkám v rozvojových zemích a pomohla jim – v duchu partnerství – zvolit si nízkouhlíkový růst, aniž by jim bránila v rozvoji. Kromě toho je třeba budovat kapacity s cílem pomoci rozvojovým zemím se zmírňováním změny klimatu a přizpůsobením se jí.

2.12. Hlediska klimatu by zpravidla měla být začleněna do všech vnějších politik EU, aby se pokročilo s prováděním Pařížské dohody na celosvětové úrovni.

3. Směrem k účinnější klimatické unii

3.1. Chce-li mít EU spolehlivý základ pro svou pozici silného globálního hráče, měla by usilovat o to, aby byla takovou klimatickou unií, která bude plně účinná, soudržná a z hlediska unijních opatření důvěryhodná. Musí v prvé řadě konat. Veškeré úsilí se nyní musí zaměřit na provedení rozhodnutí, která byla doposud učiněna. V tomto ohledu mají Komise i členské státy své příslušné pravomoci.

3.2. Protože se zmírňování změny klimatu týká všech odvětví hospodářství, musí klimatická unie vycházet z integrovaného přístupu. Proto je třeba naplánovat další opatření pro oblast klimatu v rámci souvisejících „unií“, jako je energetická unie, jednotný evropský dopravní prostor, jednotný trh zboží a služeb, jednotný digitální trh, evropská průmyslová politika, společná zemědělská politika, unie kapitálových trhů a Unie inovací. Rovněž je nutné nalézt optimální přístup, který propojí politiku EU v oblasti klimatu s prováděním na vnitrostátní úrovni.

3.3. EU by měla své závazky v oblasti klimatu splnit tak, aby posílila své hospodářství a zvýšila blahobyt občanů. Politika v oblasti klimatu by neměla být chápána jen jako vyvážení hospodářských, sociálních a environmentálních faktorů, ale jako úsilí o nalezení řešení přínosných ze všech tří hledisek. Za tím účelem je nutné usilovat o podporu nízkouhlíkového růstu a plně při tom využívat příležitostí, jež nabízí např. digitalizace, čisté technologie, biohospodářství a oběhové hospodářství.

3.4. Značné **investice** do nízkouhlíkových technologií jsou nutné nejen v celosvětovém měřítku, ale i v EU. Aspekty týkající se klimatu se musí promítnout do kritérií financování z programů veřejných investic, včetně využívání fondů EU. Zásadní význam má spolupráce veřejných a soukromých subjektů a úloha Evropského fondu pro strategické investice a Evropské investiční banky. EHSV vítá zřízení Evropského portálu investičních projektů a Evropského centra pro investiční poradenství a upozorňuje na to, že prahová hodnota pro projekty nesmí být nastavena tak, aby došlo k vyloučení menších projektů.

3.5. Pokud jde o soukromý sektor, mají investice do nízkouhlíkových technologií stejné podmínky jako kterékoli jiné investice. V zájmu plného využití příležitostí a podnikatelského potenciálu zmírňování změny klimatu je nezbytné příznivé, konkurenční a stabilní podnikatelské prostředí.

3.6. Má-li EU převzít celosvětové vedení v řešeních a technologiích týkajících se klimatu, musí investovat do prostředí, které usnadní **inovace**, včetně výzkumu, vývoje, pilotních projektů, demonstrací a v neposlední řadě i vstupu na trh a expanze na mezinárodní trhy. Zvláštní pozornost by měla být věnována inovačnímu potenciálu malých a středních podniků a jejich vstupu na mezinárodní trh. Za tím účelem je třeba zajistit, aby přístup k financování nebyl pro malé a střední podniky problémem.

3.7. Protože většina emisí skleníkových plynů pochází z výroby energie, je **energetika** jádrem tohoto přechodu. Hlavními opatřeními jsou zde nahrazení fosilních paliv nízkouhlíkovými zdroji energie a zvýšení energetické účinnosti ve všech odvětvích a činnostech. Ke snížení emisí může značným způsobem přispět vyšší elektrifikace společnosti – tam, kde jsou nahrazována fosilní paliva. Jednou z hlavních výzev a příležitostí je hledání řešení pro skladování elektřiny.

3.8. Pokud jde o dekarbonizaci **dopravy**, zejména silniční dopravy, je třeba přijmout širokou škálu opatření. Při přechodu hrají svou roli elektřina a alternativní zdroje energie, pokročilá biopaliva, vyšší energetická účinnost vozidel a logistiky, větší využívání druhů dopravy s nízkými emisemi uhlíku, kombinování různých druhů dopravy, veřejná doprava a územní plánování. Pokud jde o lodní dopravu a letectví, požaduje EHSV ambiciózní globální výsledky v rámci IMO a ICAO.

3.9. Má-li dekarbonizace přinést úspěch, je také nutné vyvíjet **produkty a výrobní** metody. Největší příležitosti spočívají v nalezení inovativních obchodních modelů a vývoji nových nízkouhlíkových produktů zaměřených na služby a funkce, které zajišťují. Měl by být využit potenciál všech odvětví a subjektů, aniž by politici upřednostňovali pouze určitá odvětví, techniky nebo produkty.

3.10. **Zemědělství a lesnictví** se změna klimatu týká v mnoha ohledech. Zásadní úlohu při zmírňování změny klimatu hraje vedle snižování emisí také ukládání uhlíku. To podtrhuje důležitost udržitelného využívání lesních zdrojů a řádného hospodaření s půdou. Na druhou stranu čelí zemědělství a lesnictví závažným problémům při přizpůsobování se změně klimatu. Proto je v souvislosti s odolností a přizpůsobením a s funkcí půdy jakožto propadu uhlíku zapotřebí intenzivní výzkum a vývoj.

3.11. V souvislosti s rychlým růstem počtu obyvatelstva je velmi důležitá spojitost mezi změnou klimatu a potravinovým zabezpečením. K reagování na četné problémy spojené s potravinovým zabezpečením a zmírňováním změny klimatu jsou nezbytné udržitelnější potravinové systémy, přičemž se zároveň musí zamezit úniku uhlíku a úbytku pracovních míst.

3.12. Horizontálním aspektem dekarbonizace společnosti je **digitalizace**. Díky automatizaci, robotice a internetu věci jsou průmyslové postupy a logistika účinnější. Inteligentní energetické sítě, inteligentní mobilita, inteligentní budovy a inteligentní komunity zapojují do dekarbonizace občany a umožňují spotřebitelům, aby se stali spotřebiteli-výrobcí, zatímco digitální platformy nabízí možnost sdílet produkty a služby.

3.13. Obecně lze říci, že občané hrají při přechodu na hospodářství neutrální z hlediska emisí uhlíku zásadní roli. Udržitelnější **spotřební** vzorce a změny životního stylu, např. co se týče stravy, nakupování, mobility a zálib, mohou přinést pozoruhodné výsledky. Nástroje, které lze využívat k podporování občanů v činění informovaných rozhodnutí, jsou zvyšování povědomí, informace o produktech a vzdělávání.

3.14. EHSV přijal v posledních letech několik příslušných stanovisek, v nichž popsal konkrétnější opatření k posunu směrem k budoucnosti neutrální z hlediska emisí uhlíku ve výše uvedených klíčových oblastech ⁽²⁾.

3.15. Přechod na hospodářství neutrální z hlediska emisí uhlíku nevyhnutelně znamená, že zde budou vítězi i poražení. Je proto naprosto nutné, aby byl přechod spravedlivě a kontrolovaně řízen. Jsou nezbytná vhodná opatření, která podnikům a občanům pomohou **přizpůsobit se** nové situaci. Největšími problémy, které je třeba řešit, je růst nákladů a chybějící kvalifikace. Realistickou alternativou je zde cílená finanční pomoc poskytovaná na základě zjištěných nejzranitelnějších odvětví a skupin osob. Úsilí je však třeba vynaložit zejména na hledání nových řešení a na rozvoj dovedností.

4. Plné využití mechanismu tvorby cen

4.1. Při provádění opatření k dosažení cílů, které politici v Pařížské dohodě vytyčili, by měly být co nejvíce využívány tržní mechanismy. V zájmu neutrální a účinné podpory opatření v oblasti klimatu je důležité usilovat o globální stanovování cen emisí skleníkových plynů. Má-li systém stanovování cen fungovat správně, mělo by se tedy postupně skončit s dotováním energií, které jsou s tímto systémem v rozporu nebo se s ním překrývají.

4.2. V několika zemích a regionech se již používají různé systémy stanovování cen uhlíku, především systémy zdanění uhlíku a obchodní systémy stanovující stropy pro povolenky na emise skleníkových plynů. Zvažují se též opatření, která by propojila různé systémy.

4.3. Co se týče systému EU pro obchodování s emisemi, jsou ceny povolenek na emise skleníkových plynů stále nečekaně nízké, protože nabídka povolenek jednoznačně přesahuje poptávku a trh je ovlivňován překrýváním dotací. Emisní stropy jsou zárukou plnění cílů v oblasti snižování emisí, systém však neposkytuje pobídky k investicím do nízkouhlíkové energetiky. To by vyžadovalo zvýšit cenu uhlíku a zároveň zajistit přijetí opatření k předcházení úniku uhlíku.

4.4. Řádně fungující a spravedlivý globální systém stanovování cen uhlíku by zajistil rovné podmínky pro vývozní podniky na světových trzích, a tím by snížil riziko poklesu investic a pracovních míst. Kromě toho by odstranil konkurenční výhodu dováženého zboží, které je z důvodu nižších požadavků v oblasti klimatu levnější. Navíc by nasměroval finanční toky do rozvojových zemí. Proto by se mělo důrazně usilovat o zavedení odpovídajícího globálního režimu. Výbor připomíná, že se navíc vyslovil pro mechanismus „kompenzačních opatření mezi státy v souvislosti s uhlíkem“ jakožto určité prozatímní řešení, dokud tento globální režim nezačne platit ⁽³⁾. Měla by se však věnovat náležitá pozornost problémům a rizikům spojeným s tímto mechanismem.

⁽²⁾ Viz vybraná stanoviska EHSV: *Dopad závěrů konference COP 21 na evropskou dopravní politiku* (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 10), *Zpráva o stavu energetické unie za rok 2015* (Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 117), *Oběhové hospodářství* (Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 98), *Integrovaný plán SET* (Úř. věst. C 133, 14.4.2016, s. 25), *Zahájení veřejné konzultace o novém uspořádání trhu s energií* (Úř. věst. C 82, 3.3.2016, s. 13), *Rámec pro označování energetické účinnosti štítky* (Úř. věst. C 82, 3.3.2016, s. 6), *Realizace nové politiky pro spotřebitele energie* (Úř. věst. C 82, 3.3.2016, s. 22), *Revize systému EU pro obchodování s emisemi* (Úř. věst. C 71, 24.2.2016, s. 57), *Pařížský protokol* (Úř. věst. C 383, 17.11.2015, s. 74), *Důsledky politiky v oblasti klimatu a energetiky pro zemědělství a lesnictví* (Úř. věst. C 291, 4.9.2015, s. 1), *Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030* (Úř. věst. C 424, 26.11.2014, s. 39), *Tržní nástroje* (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 1).

⁽³⁾ Viz stanovisko *Tržní nástroje pro přechod EU na nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje*, odstavce 3.5.1 a 3.5.2 (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 1).

4.5. V zájmu zjištění nezbytných předpokladů vhodného systému stanovování cen a jeho důsledků by měly být pečlivě posouzeny různé možnosti. Měly by být prozkoumány alespoň tyto cesty a kroky:

- propojení stávajících regionálních systémů stanovování cen a systémů obchodování se systémy v jiných regionech,
- vytvoření odvětvových mezinárodních systémů obchodování s emisemi pro nejvýznamnější odvětví.

EHSV vyzývá Komisi, aby aktivně zkoumala různé cesty a kroky, dělila se o své zkušenosti a spolupracovala s dalšími zeměmi na zavedení globálního systému stanovování cen uhlíku.

5. Vícenásobná úloha občanské společnosti

5.1. Při přechodu na svět, který bude neutrální z hlediska emisí uhlíku, hraje na globální, evropské, vnitrostátní a místní úrovni významnou úlohu občanská společnost. Podniky, pracovníci, spotřebitelé a občané jsou těmi, kdo ve skutečnosti způsobují změnu prostřednictvím svých činů v praxi, zatímco politici by jim měli vytvářet příznivé a motivující podmínky k činnosti.

5.2. Na trzích dochází k velkému pokroku: stále více soukromých a institucionálních investorů zohledňuje při svých investicích „riziko z hlediska uhlíku“ a zakládají se soukromé kapitálové fondy související s klimatem. Mnoho podniků obnovuje a rozvíjí své operace a nabídku produktů, aby reagovalo na požadavky zákazníků a akcionářů, kteří si uvědomují problémy spojené s klimatem. Vytvářejí se nová obchodní prostředí napříč odvětvími a mezi velkými společnostmi a malými a středními podniky.

5.3. Na konferenci COP 21 zdůraznila řada odvětví úlohu orgánů na nižší než celostátní úrovni, soukromého sektoru a dalších subjektů občanské společnosti při plnění cílů v oblasti klimatu a podněcování k uzavírání nových partnerství. Je třeba zachovat dynamiku globálního akčního programu v oblasti klimatu a tento druh činnosti dále podporovat.

5.4. Jak EHSV navrhl⁽⁴⁾, měla by být vytvořena koalice politických činitelů, veřejné správy a občanské společnosti s cílem podpořit a zvýšit informovanost o nestátních opatřeních v oblasti klimatu na různých úrovních, organizovat fórum pro strukturovaný dialog a odstranit překážky, které brání v činnosti. EHSV očekává, že bude plně zapojen do rozvoje této soudržné infrastruktury zahrnující více zúčastněných stran.

5.5. Co se týče spolupráce občanské společnosti s dalšími regiony, zejména s africkými, karibskými a tichomořskými státy (AKT)⁽⁵⁾ a se Středomořím, je problematika klimatu spolu s otázkou potravinového zabezpečení na předních místech agendy EHSV.

5.6. EHSV by rovněž rád navázal partnerství s Komisí při přípravě dlouhodobé strategie EU v oblasti klimatu věnované způsobům přechodu na svět, který bude neutrální z hlediska emisí uhlíku.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽⁴⁾ Stanovisko Vytvoření koalice mezi občanskou společností a orgány na nižší než celostátní úrovni správy s cílem splnit závazky Pařížské dohody, přijaté dne 14. července 2016 (Úř. věst. C 389, 21.10.2016, s. 20).

⁽⁵⁾ Viz usnesení sítě hospodářských a sociálních subjektů EU a Afriky, červenec 2016, Nairobi.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Postoj EHSV, pokud jde o konkrétní klíčové otázky, jež vyvstaly v rámci jednání o transatlantickém partnerství v oblasti obchodu a investic (TTIP)

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2016/C 487/05)

Zpravodaj: **pan Philippe DE BUCK**

Spoluzpravodajka: **paní Tanja BUZEK**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	21/01/2016
Právní základ	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná specializovaná sekce	REX
Přijato ve specializované sekci	19/07/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	213/23/17

1. Závěry a doporučení

1.1. Jednání o transatlantickém partnerství v oblasti obchodu a investic (TTIP) vstupují v roce 2016 do důležité fáze. Hlavní vyjednavací EU a USA se zavázali k urychlení jednání s cílem dosáhnout ambiciózní a komplexní politické dohody, která vymezí možné „záchytné body“ ve všech jednotlivých oblastech ještě před koncem funkčního období současné vlády Spojených států. Z tohoto důvodu se Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy ke konkrétním klíčovým otázkám TTIP.

1.2. Toto stanovisko se nezabývá případnou konečnou dohodou, která bude výsledkem jednání mezi EU a USA. Je nicméně důležité posoudit, do jaké míry byly v návrzích EU, které má veřejnost v současné době k dispozici, zohledněny postoje organizované občanské společnosti v Evropě, jež byly vyjádřeny zejména v předchozích stanoviscích EHSV. Bude tak moci vzniknout základ pro posílení partnerství mezi Evropskou komisí a evropskou občanskou společností při tvorbě obchodní politiky EU.

1.3. EHSV proto s ohledem na svou institucionální úlohu předkládá následující doporučení.

1.4. Spolupráce v oblasti regulace

1.4.1. Jednání o TTIP přinášejí nový impuls k posílení spolupráce v oblasti regulace s lepšími vyhlídkami. Výbor proto s uspokojením konstatuje, že navrhovaná kapitola zahrnuje naplňování cílů veřejné politiky a vysokou úroveň ochrany v řadě konkrétních oblastí. EHSV vítá rovněž to, že bylo výslovně uvedeno, že funkcí a účelem orgánu pro spolupráci v oblasti regulace je poskytovat podporu a poradenství rozhodujícím činitelům v rámci demokratické kontroly a že nebude mít pravomoc přijímat právní akty a nemá ani nahradit vnitrostátní regulační postupy.

1.4.2. Výbor nicméně žádá, aby byly jasněji definovány „zatěžující“ právní předpisy, a zdůrazňuje, že právní předpisy na ochranu práv spotřebitele, pracovních práv a environmentálních práv by neměly být ze své podstaty považovány za „zatěžující“.

1.4.3. EHSV rovněž žádá, aby kapitola věnovaná osvědčeným regulačním postupům neomezila právo jednotlivých stran regulovat či zavést obdobné postupy, jako je zveřejňování a připomínkování předpisů („notice and comment“) v USA.

1.4.4. Mimoto EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby vyjasnila pravidla pro reprezentativní zapojení zúčastněných stran, zejména sociálních partnerů a zástupců občanské společnosti.

1.5. *Technické překážky obchodu a sanitární a fytosanitární opatření*

1.5.1. EHSV se domnívá, že návrhy týkající se normalizace, technických předpisů, značení a označování je nutno považovat za důležité ofenzivní zájmy Evropské unie. Bere na vědomí důležitá ustanovení týkající se transparentnosti. Vyzývá však k tomu, aby:

- byly vzaty v úvahu obavy, které vyjádřily normalizační orgány EU CEN a CENELEC, pokud jde o rizika vzájemného uznávání dobrovolných norem;
- byly podrobněji rozvedeny požadavky na značení a označování.

1.5.2. Co se týče kapitoly o sanitárních a fytosanitárních opatřeních, bere EHSV na vědomí, že tato kapitola vychází z Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření, která zahrnuje zásadu předběžné opatrnosti. EHSV nicméně žádá, aby bylo dodatečně přislíbeno, že nedojde ke změnám právních předpisů EU v oblasti potravin a že EU zachová omezení týkající se hormonů, růstových stimulatorů a geneticky modifikovaných organismů.

1.6. *Cla a usnadnění obchodu*

1.6.1. EHSV si je vědom významu usnadnění obchodu, zejména pro malé podniky, a vítá kapitolu, již Evropská komise navrhla. Vyzývá však k dalšímu zjednodušení celních postupů a k vyjasnění pravidel ohledně sankcí a odpovědnosti za porušení celních předpisů.

1.7. *Služby*

1.7.1. EHSV vítá významné závazky, jež EU učinila v kapitole věnované službám, a opakuje svůj požadavek, aby byl zajištěn větší přístup na trh na federální i státní úrovni, aby byla posílena spolupráce v oblasti regulace – jelikož i na tom přístup na trh závisí – a aby byly zachovány veřejné služby v souladu se SFEU. EHSV rovněž připomíná, že mandát k vyjednávání nezahrnuje audiovizuální služby, a proto by se na ně neměly vztahovat žádné závazky. Schvaluje také rozhodnutí Evropské komise pozastavit jednání o přístupu na trh finančních služeb, dokud vyjednavací USA výslovně nepřistoupí na zahájení jednání o spolupráci v oblasti regulace, jejímž cílem je zvýšit úroveň ochrany a finanční stability v tomto sektoru. Dále EHSV žádá, aby bylo jasně a podrobně formulováno široce definované vynětí veřejných služeb s cílem zaručit, že budou z dohody vyňaty veškeré veřejné služby, které jsou zajišťovány externě nebo jsou financovány státem a soukromými ziskovými i neziskovými organizacemi.

1.8. *Obchod a udržitelný rozvoj*

1.8.1. EHSV vítá komplexní a podrobný záběr návrhu Komise, co se týče obchodu a udržitelného rozvoje. Připomíná však, že skutečný přínos těchto ustanovení se bude odvíjet hlavně od toho, zda bude možné je účinně prosazovat. EHSV žádá, aby byl zaveden účinný mechanismus prosazování a silný mechanismus monitorování ze strany občanské společnosti. EHSV není schopen se vyjádřit k opatřením pro účely prosazování kapitoly TTIP o udržitelném rozvoji vzhledem k tomu, že se návrhy znění ohledně prosazování zpozdily. Je důležité, aby Komise na těchto návrzích spolupracovala s občanskou společností a sociálními partnery, aby zajistila, že budou koncipovány tak, aby byly účinné v praxi. EHSV si vyhrazuje možnost vyjádřit se k těmto prvkům, jakmile budou zveřejněny.

1.9. Ochrana investic

1.9.1. EHSV vítá návrh zreformovat systém ochrany investic a záměr zřídit stálý mnohostranný soud pro investice, který má nahradit soukromé rozhodčí soudy. EHSV však ještě stále spatřuje určité zásadní problémy, které jsou uvedeny v odstavci 8.8 a jimž je třeba se věnovat. Mimoto Evropskou komisi žádá, aby vypracovala posouzení dopadů, které bude zahrnovat náklady i fungování nového systému soudů pro investice.

2. Souvislosti

2.1. Od zahájení jednání o TTIP v červnu 2013 hraje EHSV významnou úlohu při formulování postojů organizované občanské společnosti v EU prostřednictvím stanovisek, která pojednávají o konkrétních aspektech jednání o TTIP⁽¹⁾, ochraně investic a urovnávání sporů mezi investorem a státem⁽²⁾ a vlivu TTIP na malé a střední podniky⁽³⁾. Komise mezitím zveřejnila své důležité sdělení s názvem „Obchod pro všechny“⁽⁴⁾, v němž stanoví podmínky nadcházejících obchodních a investičních dohod. EHSV přístup, který je v uvedeném sdělení nastíněn, podpořil ve svém stanovisku⁽⁵⁾. Výbor se rovněž ve spolupráci s dalšími orgány a institucemi EU snaží přispět k fundované diskusi občanské společnosti o TTIP prostřednictvím řady činností, jež s TTIP souvisejí. Sem patří například pořádání slyšení a návštěvy členů EHSV ve Spojených státech.

2.2. EHSV bere na vědomí, že jednání o TTIP jsou vedena transparentnějším způsobem než předchozí obchodní a investiční jednání – jde o první jednání, v jejichž případě došlo ke zveřejnění mandátu Rady a postojů EU i několika návrhů znění dokumentů. Byla zřízena poradní skupina, která sdružuje odborníky zastupující široké spektrum zájmů – spotřebitele, odbory, podnikatele, oblast životního prostředí a veřejného zdraví – a jejímž úkolem je poskytovat zástupcům EU v obchodních jednáních vysoce kvalitní poradenství v projednávaných oblastech. Vzhledem ke své institucionální úloze nicméně EHSV lituje, že nebyl oficiálně přizván k účasti v této zvláštní poradní skupině k TTIP⁽⁶⁾. Evropská komise vytvořila speciální internetové stránky věnované TTIP, kde jsou k dispozici informativní přehledy a návody pro výklad, dokumenty o postoji EU (vysvětlující a popisující obecný přístup Evropské unie k určitému tématu), návrhy EU ohledně znění dokumentů (jedná se o první návrhy Evropské unie ohledně znění právních textů k jednotlivým tématům TTIP) a nabídka EU týkající se přístupu na trh v oblasti služeb. EHSV oceňuje návrh Evropské komise na vytvoření fóra občanské společnosti, které se bude skládat ze zástupců nezávislých organizací občanské společnosti, včetně účastníků domácích poradních skupin, za účelem vedení dialogu o provádění a uplatňování této dohody.

2.3. Toto stanovisko vychází ze závěrů předchozích stanovisek, v nichž je požadováno, aby byly přínosy TTIP rozloženy rovnoměrně mezi podnikatelskou sféru (včetně malých a středních podniků), pracovníky, spotřebitele i občany a aby jeden z předpokladů přijetí dohody tvořilo zachování vysokých norem platných v EU. EHSV se domnívá, že je důležité vyjádřit se k již zveřejněným postojům EU a návrhům znění několika kapitol s cílem posoudit, do jaké míry splňují uvedené předpoklady, a určit hlavní oblasti zájmu a obav evropské občanské společnosti. EHSV se ve své analýze rozhodl zaměřit zejména na návrhy týkající se spolupráce v oblasti regulace, včetně osvědčených regulačních postupů (návrh byl zveřejněn dne 21. března 2016), technických překážek obchodu a sanitárních a fyto-sanitárních opatření (oba návrhy byly zveřejněny v lednu 2015), cel a usnadnění obchodu (návrh byl zveřejněn v lednu 2015 a pozměněn v březnu 2016), služeb (návrh byl zveřejněn v červenci 2015), udržitelného rozvoje (návrh byl zveřejněn v listopadu 2015) a investic (návrh byl zveřejněn v listopadu 2015). Toto stanovisko se zabývá dokumenty, které byly zveřejněny do 14. července 2016.

⁽¹⁾ Viz stanovisko EHSV z vlastní iniciativy k tématu *Transatlantické obchodní vztahy a pohled EHSV na posílenou spolupráci a případnou dohodu o volném obchodu mezi EU a USA* (Úř. věst. C 424, 26.11.2014, s. 9).

⁽²⁾ Viz stanovisko EHSV z vlastní iniciativy k tématu *Ochrana investorů a urovnávání sporů mezi investorem a státem v obchodních a investičních dohodách EU se třetími zeměmi* (Úř. věst. C 332, 8.10.2015, s. 45).

⁽³⁾ Viz stanovisko EHSV z vlastní iniciativy k tématu *TTIP a jeho vliv na malé a střední podniky* (Úř. věst. C 383, 17.11.2015, s. 34).

⁽⁴⁾ Sdělení Komise „Obchod pro všechny – Cesta k zodpovědnější obchodní a investiční politice“ (COM(2015) 497 final).

⁽⁵⁾ Viz stanovisko EHSV k tématu *Obchod pro všechny – Cesta k zodpovědnější obchodní a investiční politice* (Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 123).

⁽⁶⁾ Viz poznámka pod čarou 5.

2.4. Je třeba poukázat na to, že Evropská komise dne 14. července 2016 zveřejnila návrh týkající se institucionálního uspořádání dohody⁽⁷⁾, jehož součástí je i vytvoření domácích poradních skupin složených ze zástupců občanské společnosti, které by byly schopny poskytovat zúčastněným stranám poradenství týkající se provádění dohody. Výbor souhlasí s tím, aby byl mandát domácích poradních skupin rozšířen na veškeré otázky, které jsou pro dohodu relevantní, vyjadřuje však politování nad tím, že v návrhu EU se výslovně nezmiňuje společná schůze obou domácích poradních skupin, kterou mají svolat z vlastní iniciativy, a že fórum občanské společnosti může být svoláno pouze smíšeným výborem. Zasedání fóra občanské společnosti umožní členům obou domácích poradních skupin, aby spolupracovali na společných doporučeních pro zúčastněné strany.

2.5. V této souvislosti EHSV vyjadřuje hluboké politování nad tím, že jakmile budou jednání nakonec vedena na základě konsolidovaných dokumentů, bude vážně ohrožena doposud dosažená vysoká míra transparentnosti, pokud nebudou USA souhlasit se zveřejněním těchto dokumentů nebo alespoň s jejich zpřístupněním poradní skupině EU. EHSV proto Komisi vyzývá, aby se i nadále intenzivně snažila tuto otázku nadnést druhé straně.

3. Spolupráce v oblasti regulace

3.1. Spolupráce v oblasti regulace je jedním ze tří pilířů TTIP – vedle přístupu na trh a pravidel – a tvoří ji tyto čtyři prvky: horizontální aspekty (které zahrnují oddíl týkající se jednotnosti právních předpisů nebo osvědčených regulačních postupů na straně jedné a oddíl o spolupráci v oblasti regulace mezi regulačními orgány na straně druhé), technické překážky obchodu, bezpečnost potravin a zdraví zvířat a rostlin a přílohy týkající se jednotlivých odvětví. Cílem této části je uvést připomínky k prvním z uvedených prvků, tj. horizontálním aspektům, a následující část se bude zabývat technickými překážkami obchodu a sanitárními a fyto-sanitárními opatřeními.

3.2. Spolupráce v oblasti regulace byla označena za jeden z hlavních cílů TTIP, neboť může hrát důležitou úlohu při usnadňování obchodu a investic a zvyšování konkurenceschopnosti, zejména malých podniků. Obzvláště malé a střední podniky očekávají, že se jim otevrou nové příležitosti, neboť na rozdíl od velkých podniků nemají prostředky na to, aby se dokázaly vyznat v odlišném právním prostředí na obou stranách Atlantiku. Větší slučitelnost regulačních režimů by současně velkým podnikům umožnila, aby mezi Evropou a USA využily úspor z rozsahu.

3.3. Úsilí o spolupráci v oblasti regulace není ničím novým⁽⁸⁾. Jednání o TTIP přináší nový impuls k posílení spolupráce v oblasti regulace s lepšími vyhlídkami. EHSV se domnívá, že není snadné odhadnout, jaké výhody přinese posílená spolupráce v oblasti regulace, zejména proto, že se tyto výhody budou lišit v závislosti na míře spolupráce, která bude v průběhu jednání dohodnuta. V návrhu průběžné technické zprávy o posouzení dopadu na udržitelnost, kterou vypracovala Evropská komise, se odhaduje, že 76 % dopadu TTIP vzejde ze spolupráce v oblasti regulace a 24 % celkového dopadu vyplyne ze snížení cel⁽⁹⁾.

3.4. EHSV nicméně pokládá za důležité zavést ochranná opatření s cílem zajistit, že proces spolupráce v oblasti regulace nebude využit k oslabení sociálních, pracovních, spotřebitelských a environmentálních norem, ale bude spíše zaměřen na jejich posílení. Pokud budou tyto podmínky splněny, bude to mít nejen ekonomické přínosy, ale mohlo by to také usnadnit činnost regulačních orgánů při naplňování cílů veřejné politiky.

3.5. Pro EHSV má zásadní význam, aby zůstala zachována vysoká úroveň ochrany v EU. Stávající návrh článku x1b kapitoly o spolupráci v oblasti regulace zahrnuje naplňování cílů veřejné politiky a vysokou úroveň ochrany, mimo jiné v oblasti veřejného zdraví; života a zdraví lidí, zvířat a rostlin; zdraví a bezpečnosti; pracovních podmínek; dobrých životních podmínek zvířat; životního prostředí; spotřebitelů; sociální ochrany a sociálního zabezpečení; osobních údajů a kybernetické bezpečnosti; kulturní rozmanitosti; a finanční stability.

⁽⁷⁾ Viz http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/july/tradoc_154802.pdf.

⁽⁸⁾ Například Transatlantická hospodářská rada (TEC) zřízená v roce 2007, Fórum na vysoké úrovni pro spolupráci a Fórum na vysoké úrovni pro regulativní spolupráci.

⁽⁹⁾ Ecorys, *Trade SIA on the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) between the EU and the USA – Draft Interim Technical Report*, s. 18 (<http://www.trade-sia.com/ttip/wp-content/uploads/sites/6/2014/02/TSIA-TTIP-draft-Interim-Technical-Report.pdf>).

3.6. EHSV je nicméně znepokojen tím, že by to mohlo být oslabeno článkem x1d, který stanoví cíl „omezit zbytečně zatěžující [...] regulační požadavky“⁽¹⁰⁾. EHSV se obává, že takováto formulace může být vykládána tak, že právní předpisy na ochranu práv spotřebitele, pracovních práv a environmentálních práv jsou ze své podstaty považovány za „zatěžující“.

3.7. EHSV by proto rád důrazně zopakoval svá vyjádření o tom, že zachování stávajících vysokých norem představuje zásadní požadavek a že vedle posílení obchodních příležitostí by cílem spolupráce v oblasti regulace mělo být také zajištění lepší úrovně bezpečnosti, zdraví a ekonomického a sociálního blahobytu lidí na obou stranách Atlantiku. Tento závazek by tudíž měl být v konečné dohodě zcela jasně a podrobně potvrzen. EHSV je znepokojen návrhem EU ohledně osvědčených regulačních postupů. Spolupráce v oblasti regulace by se měla týkat zlepšení dialogu mezi regulačními orgány, nikoli vzájemného ovlivňování legislativních procesů. EHSV žádá Evropskou komisi, aby objasnila část svého návrhu týkající se osvědčených regulačních postupů.

3.8. V tomto smyslu se EHSV domnívá, že stávající návrh kapitoly týkající se osvědčených regulačních postupů, v němž se uvádí, že strany budou povinny prozkoumat „alternativy neregulační povahy (včetně možnosti nulové regulace) [...], které by zajistily dosažení cíle regulačního aktu“, by neměl být chápán tak, že je tím omezováno právo jednotlivých stran na regulaci. V zájmu větší jistoty by mělo být ve znění dohody jasně uvedeno, že toto ustanovení neomezuje právo jednotlivých stran na regulaci. Poukazuje rovněž na to, že článek 6 návrhu týkající se konzultace se zúčastněnými stranami by neměl být považován za rovnocenný s postupem zveřejňování a připomínkování předpisů („notice and comment“), který je používán v USA.

3.9. EHSV je toho názoru, že rozvoj obchodu si tudíž musí zachovat status jednoho z hlavních cílů. Je důležité, aby bylo v rámci jednání o TTIP podpořeno odstranění zbytečných překážek obchodu⁽¹¹⁾.

3.10. EHSV vítá skutečnost, že se ve stávajícím návrhu Komise výslovně uvádí, že funkcí a účelem příslušného orgánu je poskytovat podporu a poradenství rozhodujícím činitelům při demokratické kontrole ze strany Evropského parlamentu a Rady EU⁽¹²⁾. Nesmí být narušen běžný legislativní proces a je třeba zabránit průtahům nebo jeho ochromení. EHSV vítá navrhovaný článek 1, který stvrzuje jak právo na regulaci, tak na nastavení úrovně ochrany. Je však důležité, aby bylo v návrhu vymezeno složení a jednacím řád jednotlivých výborů a skupin. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila soudržnost a soulad mezi kapitolami o horizontální spolupráci v oblasti regulace, kapitolami o technických překážkách obchodu a o sanitárních a fytosanitárních opatřeních a odvětvovými přílohami.

3.11. Dialog, který probíhá na začátku regulačního procesu, zvyšuje šanci na nalezení politických řešení, jež budou zahrnovat přeshraniční hlediska, a musí být zajištěn. V návrhu Komise musí být jasně uvedeno, že budou prostřednictvím transparentního procesu zapojeny zúčastněné strany, což je jedna ze základních zásad kvalitního procesu tvorby právních předpisů v Evropské unii. Aby spolupráce v oblasti regulace přinesla inkluzivní výsledky a návrhy pro regulační orgány, musí být zajištěno strukturované a vyvážené zapojení zúčastněných stran, především podniků, spotřebitelů, zájmových skupin z oblasti životního prostředí a pracovníků.

3.12. Aby bylo dosaženo konkrétního pokroku, musí probíhat včasné konzultace týkající se činností v oblasti tvorby právních předpisů mezi regulačními orgány EU a USA. Diskuse v rané fázi procesu tvorby politik by měly zvýšit možnost, že budou v budoucnu zajištěna interoperabilní pravidla a že budou účastníci trhu moci současně plnit požadavky obou režimů. Regulační orgány však musí dialog a reagování na připomínky druhé strany či zainteresovaných osob považovat za dobrovolné, aby se zamezilo jakýmkoli inhibičním účinkům na přijímání právních předpisů.

3.13. EHSV žádá Evropskou komisi, aby vyjasnila pravidla pro výše uvedený dialog i pro reprezentativní zapojení zúčastněných stran, zejména sociálních partnerů a zástupců občanské společnosti. Musí být jednoznačně zaručeno, že se příslušné zúčastněné strany budou moci podílet na transparentním dialogu v rámci jasně definovaného postupu, který zajistí rovné zacházení a zabráni průtahům v regulačním procesu. Pro účely určování relevantnosti a reprezentativnosti zúčastněných stran by EU měla zvážit využití rejstříku transparentnosti.

⁽¹⁰⁾ Revidovaný návrh EU týkající se spolupráce v oblasti regulace, zveřejněný dne 21. března 2016, <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/154377.htm>.

⁽¹¹⁾ Sociální a hospodářská rada Nizozemska (SER), poradní zpráva 16/04E o TTIP (<https://www.ser.nl/~media/files/internet/talen/engels/2016/ttip.ashx>).

⁽¹²⁾ Viz stanovisko francouzské Hospodářské, sociální a environmentální rady, *Les enjeux de la négociation du projet de Partenariat transatlantique pour le commerce et l'investissement (PTCI)* (http://www.lecese.fr/sites/default/files/pdf/Avis/2016/2016_01_projet_partenariat_transatlantique.pdf).

4. Technické překážky obchodu a sanitární a fyto-sanitární opatření

4.1. EHSV je potěšen tím, že byla do návrhu začleněna dohoda WTO o technických překážkách obchodu ve své stávající podobě. Kromě toho se navrhovaná kapitola o technických překážkách obchodu zabývá technickými požadavky (technickými předpisy a normami) a požadavky na posuzování shody. EHSV se domnívá, že návrhy týkající se normalizace, technických předpisů, značení a označování je nutno považovat za důležité ofenzivní zájmy Evropské unie. Je důležité, aby tyto návrhy nebyly využity ke zpochybnění právních předpisů, jež jsou nezbytné pro oblast zdraví, bezpečnosti a sociální ochrany.

4.2. EHSV rovněž bere na vědomí důležitá ustanovení týkající se transparentnosti – znovu zdůrazňuje, že je nutné informovat o opatřeních WTO, poskytovat informace druhé straně, dát příležitost k písemným připomínkám a odpovídat na tyto připomínky. Stanoví rovněž povinnost zveřejňovat v rejstříku veškeré nové či stávající platné technické předpisy, stejně jako normy, na něž technické předpisy odkazují (neboť o převážné většině norem, které průmysl používá, se regulační orgány v technických předpisech nezmiňují).

4.3. Co se týče normalizace, vítá EHSV spolupráci mezi normalizačními orgány i zásady omezeného vzájemného uznávání. EHSV nicméně zaznamenal obavy, které vyjádřily orgány CEN a CENELEC, pokud jde o rizika vzájemného uznávání dobrovolných norem v rámci TTIP. EHSV žádá Komisi, aby posoudila návrhy normalizačních orgánů EU a aby zajistila, že budou chráněny zájmy EU. Musí být rovněž zaručeno, že se všechny příslušné zúčastněné strany budou moci podílet na přípravě nových norem.

4.4. Systémy normalizace v USA a v EU se navzájem velice liší. Zejména zásada „jeden výrobek, jedna norma platná pro všechny“, která tvoří jeden z pilířů jednotného trhu EU, se v USA neuplatňuje. V Evropě po přijetí nové normy přestávají platit normy vnitrostátní, jež jsou s ní v rozporu, zatímco na trhu USA souběžně platí odlišné normy, takže pro malé a střední podniky je obtížné rozpoznat, která by mohla jejich výrobkům nejlépe odpovídat. V zájmu větší transparentnosti a pomoci malým podnikům je nezbytné, aby Spojené státy zřídily kontaktní místo, které by poskytovalo podporu podnikům z EU, které hodlají vyvážet na trh USA. Často se jedná o malé podniky s omezenými zdroji, které se úzce specializují na určitý nikový trh, což tvoří základ jejich konkurenceschopnosti.

4.5. EHSV vyjadřuje politování nad tím, že klíčové oblasti, jako je elektrická bezpečnost, elektromagnetická kompatibilita, strojní zařízení a telekomunikace, na nichž má EU zjevný ofenzivní zájem, jsou označeny jako prioritní oblasti k dalšímu zvážení – tyto oblasti by měly patřit mezi konkrétní uváděné výsledky jednání, co se týče posuzování shody.

4.6. EHSV lituje rovněž toho, že v oddíle o značení a označování nejsou uvedeny žádné prioritní oblasti, na něž by se měla budoucí činnost zaměřit, ani zde není vyhrazen prostor pro časový plán budoucího přezkumu požadavků na značení a označování nebo pro zahrnutí výsledků, které vyplnou z jednání v jednotlivých odvětvích.

4.7. Navrhovaná kapitola týkající se sanitárních a fyto-sanitárních opatření vychází z Dohody WTO o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření a obsahuje připomínky ke znění návrhu EU, který byl předložen k projednání s USA v rámci kola jednání, jež proběhlo ve dnech 29. září až 3. října 2014, a byl zveřejněn dne 7. ledna 2015.

4.8. Dohoda WTO o uplatňování sanitárních a fyto-sanitárních opatření, která se vztahuje na uplatňování právních předpisů v oblasti bezpečnosti potravin a zdraví zvířat a rostlin, zahrnuje zásadu předběžné opatrnosti (čl. 5 odst. 7), která je v současnosti zakotvena i v Lisabonské smlouvě. Ta nesmí být předmětem vyjednávání, a neměla by tudíž být v dohodě zahrnuta. EHSV proto rozhodně vítá ujištění ze strany EU o tom, že v důsledku TTIP nedojde ke změnám stávajících právních předpisů v oblasti potravin, že EU zachová omezení týkající se hormonů a růstových stimulatorů v mase a že se nezmění právní předpisy EU o geneticky modifikovaných organismech.

5. Cla a usnadnění obchodu

5.1. Jelikož obchod se zbožím představuje značnou část transatlantického obchodu, bude mít veškeré úsilí o zlepšení celních postupů výrazný dopad na dvoustranný obchod, zejména pro malé podniky.

5.2. EHSV vítá další návrhy zaměřené na usnadnění celních postupů, konkrétně zřízení jednoho kontaktního místa na obou stranách Atlantiku, posílení koordinace v oblasti mezinárodních norem a vypracování partnerského programu pro usnadnění obchodu; harmonizaci a sladění údajů, v jehož rámci má být posouzeno, jaké údaje by měly být sladěny; rozšíření působnosti Smíšeného výboru pro celní spolupráci tak, že v řadě zatím nevymezených oblastí a předběžných rozhodnutí bude plnit funkci specializovaného výboru pro cla.

5.3. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby vyjasnila prvky, které jsou pro podniky v EU zvláště důležité a v dostupném znění dosud nebyly vyjasněny, například hodnotu de minimis, odstranění veškerých dalších poplatků a otázku sankcí a odpovědnosti za porušení celních předpisů.

6. Služby

6.1. V oblasti služeb EU nabízí přijetí významných závazků v odvětvích, jež jsou klíčová z hlediska posílení evropské konkurenceschopnosti a růstu (digitální a telekomunikační technologie), urychlení integrace globálních hodnotových řetězců (doprava, kurýrní služby, služby podnikům a odborné služby), nebo se dotýkají klíčových odvětví hospodářství (stavebnictví, maloobchod, energetika).

6.2. EHSV rovněž s uspokojením konstatuje, že návrh EU zahrnuje rámec, který má napomoci vytvoření spravedlivého, transparentního a jednotného systému pro vzájemné uznávání odborných kvalifikací jednotlivými stranami, a že stanoví obecné podmínky pro sjednávání dohod o vzájemném uznávání, jež mají zásadní význam pro to, aby měli poskytovatelé služeb z EU zajištěn lepší přístup na trh.

6.3. EHSV opětovně zdůrazňuje tři hlavní aspekty, které souvisejí se službami, tj. potřebu zajistit větší přístup na trh na federální i státní úrovni, uznání toho, že přístup na trh závisí i na posílení spolupráce v oblasti regulace, a požadavek na zachování zvláštní povahy veřejných služeb v souladu se SFEU.

6.4. EHSV zdůrazňuje, že Komise by měla zajistit, aby TTIP v oblasti služeb přesáhlo rámec stávajících dohod, například Všeobecné dohody o obchodu službami (GATS) a Dohody o obchodu se službami (TISA), a že je třeba dosáhnout konkrétních ujednání, která zruší řadu existujících diskriminačních překážek na straně USA.

6.5. EHSV zdůrazňuje, že by Komise měla zvážit jeden konkrétní problém, který se týká nerovného přístupu na trh, a to ten, že podniky USA mohou využívat výhod jednotného trhu EU, zatímco podniky EU se v USA potýkají s roztržštěným trhem, neboť řada odvětví služeb je regulována na úrovni států. EHSV upozorňuje na to, že zachovávání vízové povinnosti ze strany USA vůči státním příslušníkům některých členských států EU, zatímco občané USA k cestám do EU víza nepotřebují, představuje diskriminační zacházení s občany EU, které poškozuje dvoustranné vztahy.

6.6. Ke konkrétním sektorům má EHSV tyto připomínky:

- mandát nezahrnuje audiovizuální služby, a proto by se na ně neměly vztahovat žádné závazky;
- jednání o přístupu na trh finančních služeb by měla být pozastavena, dokud vyjednavací USA výslovně nepřistoupí na zahájení jednání o spolupráci v oblasti regulace. Cílem této spolupráce v oblasti regulace by mělo být zvýšení úrovně ochrany a finanční stability;
- veřejné služby by měly být plně chráněny, neboť zajišťují stávající vysoké normy v poskytování základních a citlivých služeb občanům. Za tímto účelem by měly být zavedeny jasné a široce definované výjimky.

6.7. Co se veřejných služeb týče, ve stanovisku EHSV k tématu Obchod pro všechny se uvádí, že ochranu veřejných služeb v obchodních dohodách „lze nejlépe zajistit prostřednictvím pozitivního seznamu, co se týče přístupu na trh a národního zacházení“. Ve stávající nabídce EU ohledně služeb v rámci TTIP je nicméně uplatňován nebývalý „hybridní“ přístup k zařazování služeb na seznam, který by mohl vyvolat značnou nejistotu.

6.8. Příloha III týkající se přístupu na trh obsahuje pozitivní seznam, který má stejné znění jako seznam EU GATS, v němž se uvádí, že služby ve veřejném zájmu existují v odvětvích, jako jsou související vědecké a technické poradenství, výzkum a vývoj v oboru sociálních a humanitních věd, služby technického testování a technických analýz, služby v oblasti životního prostředí, zdravotnické služby, dopravní služby a pomocné služby pro všechny druhy dopravy. Výhradní práva na poskytování takových služeb jsou často udělována soukromým provozovatelům, například provozovatelům majícím koncesi od veřejných orgánů, která je podmíněna povinností poskytovat konkrétní služby. Vzhledem k tomu, že veřejné služby také často existují na nižší než ústřední úrovni, není praktické uvádět podrobné a vyčerpávající seznamy pro každé odvětví⁽¹³⁾. „Doložka o veřejných službách“, která umožňuje zachování monopolistických struktur, však má několik nedostatků, včetně toho, že nezahrnuje omezení, jako jsou testy ekonomické potřeby či kvóty. EHSV by rád zdůraznil, že vynětí veřejných služeb se musí vztahovat na všechny způsoby poskytování.

6.9. EHSV žádá, aby bylo vynětí veřejných služeb v příloze III formulováno jasně a podrobně s cílem zaručit, že budou z dohody vyňaty veškeré veřejné služby, které jsou zajišťovány externě nebo jsou financovány státem a soukromými ziskovými i neziskovými organizacemi.

6.10. Ačkoliv se doložka o zachování stávajícího stavu a doložka znemožňující návrat k původnímu stavu nevztahují na přílohu II, má EHSV obavy, že by jednání mohla vést k tomu, že budou výhrady EU, jež jsou v této příloze v současnosti uvedeny, přesunuty do přílohy I, čímž se zabrání zrušení liberalizace. V tomto ohledu podporuje EHSV vyjádření obsažené v poradní zprávě Sociální a hospodářské rady Nizozemska o tom, že vládám musí být ponechána možnost označit určité služby podle svých vlastních preferencí za služby v obecném veřejném zájmu⁽¹⁴⁾.

6.11. EHSV je rovněž znepokojen tím, že vládní regulace jakékoli služby, jež není odpovídajícím způsobem uvedena v příloze I a příloze II, bude moci být ze strany vlády USA napadnuta za porušení závazků týkajících se národního zacházení nebo doložky nejvyšších výhod, a to v rámci mechanismu pro mezistátní urovnávání sporů nebo prostřednictvím systému soudů pro investice.

6.12. EHSV vyjadřuje politování nad tím, že ve srovnání s ostatními kapitolami je přístupu na trh služeb věnována menší pozornost, a vyzývá Komisi, aby zvýšila své úsilí o odstranění zbývajících překážek, jež brání přístupu na trh USA. Spojené státy nadále uplatňují úplný zákaz v lodní dopravě. Platí limity pro kapitálovou účast, jako je 25 % limit v letecké dopravě a 20 % v oblasti telekomunikací, a vyskytují se značné překážky, které vznikají až za hranicemi, například v oblasti telekomunikací a satelitních technologií. Existuje velmi dlouhý seznam požadavků na občanství, například v oblasti bankovníctví, pojišťovnictví a účetnictví. Na právní služby a služby v oblasti účetnictví, inženýrství a pojišťovnictví se vztahují požadavky na trvalé bydliště. Platí požadavky na místní zastoupení, například pro právní služby, účetnictví a pojišťovnictví, a také požadavek na právní formu v pojišťovnictví atd.

7. Udržitelný rozvoj

7.1. TTIP skýtá stranám příležitost podpořit udržitelnost prostřednictvím obchodu a překonat tak všechny ostatní obchodní dohody uzavřené kteroukoli ze stran, pokud jde o cíle v oblasti udržitelnosti. Ve svých stanoviscích REX/390 a REX/449⁽¹⁵⁾ vyzval EHSV k zařazení podrobné kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji, která byla označena za základní součást této dohody, a proto vítá komplexní a detailní záběr návrhu Komise. EHSV se však domnívá, že skutečný přínos těchto ustanovení se bude odvíjet hlavně od toho, zda bude nakonec možné je účinně prosazovat.

7.2. Ve stanovisku REX/390 se uvádí, že základní součástí každé dohody musí být silný společný mechanismus monitorování ze strany občanské společnosti. EHSV proto plně podporuje prohlášení komisařky Malmström o tom, že v kapitole týkající se udržitelného rozvoje jsou zapotřebí účinné mechanismy prosazování⁽¹⁶⁾. EHSV rovněž podporuje doporučení formulovaná v poradní zprávě Sociální a hospodářské rady Nizozemska a francouzské hospodářské a sociální rady ohledně možnosti ukládat stranám v případě potřeby účinné sankce⁽¹⁷⁾.

⁽¹³⁾ Nabídka Evropské unie v oblasti služeb a investic (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/july/tradoc_153670.pdf).

⁽¹⁴⁾ Viz poznámka pod čarou 11.

⁽¹⁵⁾ Viz poznámka pod čarou 5.

⁽¹⁶⁾ Proslav komisařky Malmström, 17. listopadu 2015 (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/november/tradoc_153968.pdf).

⁽¹⁷⁾ Viz poznámky pod čarou 12 a 11.

7.3. EHSV oceňuje výrazné úsilí Evropské komise o zaručení přísných pracovních a environmentálních norem. EHSV vítá, že v preambuli dohody a v samostatném článku v kapitole o udržitelném rozvoji bylo znovu potvrzeno právo na regulaci a na nastavení vysoké úrovně ochrany.

7.4. EHSV vyzval strany, aby opětovně potvrdily jak své odhodlání účinně provádět a vymáhat pracovněprávní předpisy, tak své závazky vyplývající z členství v Mezinárodní organizaci práce (MOP). EHSV proto vítá začlenění závazných ustanovení o ochraně základních pracovních norem, jako je svoboda sdružování a právo na kolektivní vyjednávání prostřednictvím zakládání odborů a vstupování do nich, odstranění nucené nebo povinné práce, skutečné odstranění dětské práce a rovné zacházení a zákaz diskriminace v zaměstnání a povolání. Kromě toho EHSV vítá dodatečné začlenění závazku stran týkajícího se zajištění důstojných pracovních podmínek a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Aby se tato ustanovení o udržitelném rozvoji stala závaznými, je třeba uplatňovat „třífázový přístup“ sestávající z konzultací na vládní úrovni, domácích poradních skupin a skupin odborníků se zapojením MOP a ustanovení dohody o obecném postupu pro řešení sporů.

7.5. Pokud jde o environmentální aspekty, shoduje se zahrnutí ustanovení o obchodu v souvislosti s ekologicky šetrným nakládáním s chemickými látkami a odpady zcela se zájmem občanské společnosti. EHSV proto schvaluje, že byla do dohody začleněna ustanovení, jejichž cílem je zabránit nebo minimalizovat nepříznivé účinky chemických látek a odpadů na lidské zdraví a životní prostředí. Stejně tak EHSV vítá závazek stran zajistit udržitelné obhospodařování lesů a oboustranné uznání výrazného negativního dopadu nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu.

7.6. Vítané je také to, že byla do návrhu zahrnuta spolupráce mezi stranami, co se týče obchodních aspektů politik v oblasti práce a životního prostředí. EHSV se vyslovuje pro to, aby byl uznán význam spolupráce při podpoře důstojné práce v rámci globálních dodavatelských řetězců a při vypracovávání strategií a politik, jež podpoří přínos obchodu pro účinné využívání zdrojů, zelenou ekonomiku a oběhové hospodářství⁽¹⁸⁾.

7.7. EHSV podporuje cíl ochránit pracovní práva a životní prostředí prostřednictvím kodexů chování, standardních režimů, označování, certifikace, ověřování a dalších souvisejících firemních politik.

7.8. Odpovědné podnikatelské chování, jako je sociální odpovědnost podniků, může cíle týkající se udržitelnosti dále podpořit. EHSV se vyslovuje pro to, aby byl do kapitoly o udržitelnosti zahrnut výslovný odkaz na pokyny OECD pro nadnárodní společnosti, na úmluvu OSN „Global Compact“, na normu ISO 26000, na tripartitní deklaraci MOP o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku a na obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv.

7.9. EHSV bere na vědomí, že znění návrhu EU neobsahuje prvky týkající se urovnávání sporů, které budou vypracovány v pozdější fázi, a vyhrazuje si možnost vyjádřit se k těmto prvkům, jakmile budou zveřejněny.

7.10. Aby mohly strany plnit svůj závazek podporovat mezinárodní obchod způsobem, který bude přispívat k cíli prosazování udržitelného rozvoje, měl by být podle EHSV uplatňován mechanismus prosazování založený na sociálním dialogu. EHSV vítá návrhy Komise týkající se zřízení domácích poradních skupin, které budou ve vyváženém poměru složeny z představitelů skupin občanské společnosti, jež budou stejnou měrou zastupovat zájmy podniků, pracovníků, spotřebitelů, zájmy v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví a jež budou moci předkládat názory nebo doporučení ohledně provádění TTIP⁽¹⁹⁾. Ze zkušeností s dosavadními dohodami vyplývá, že k zajištění účinnosti takových mechanismů monitorování je důležité, aby doporučení vydaná monitorovacími orgány vedla k prošetření ze strany orgánů a institucí EU a aby byla spojena s procesem vymáhání.

8. Investice

8.1. EHSV bere na vědomí, že Komise předložila znění návrhu ohledně **systému soudů pro investice**, který zavádí procesní reformu s cílem vytvořit nový systém, jenž má nahradit urovnávání sporů mezi investory a státem. Návrh se skládá ze dvou částí, tj. z hmotněprávních ustanovení o ochraně investic a z ustanovení o fungování systému urovnávání sporů mezi investory a státem. Obsahuje rovněž úvodní část, v níž jsou uvedeny specifické definice v oblasti ochrany investic.

⁽¹⁸⁾ Viz stanovisko EHSV z vlastní iniciativy *Důstojná práce v rámci globálních dodavatelských řetězců* (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 17).

⁽¹⁹⁾ Viz poznámka pod čarou 7.

8.2. V souladu s požadavky uvedenými ve stanovisku REX/390 byly do návrhu zahrnuty podrobnější **definice** pojmů „právo na regulaci“, „nepřímé vyvlastnění“ a „spravedlivé a rovné zacházení“. Tyto podmínky je třeba splnit, aby bylo možné regulovat postup urovnávání sporů mezi investorem a státem. Toto vyjasnění napomůže uplatňování práva stran dohody na regulaci ve veřejném zájmu, který má přednost před ochranou investora.

8.3. EHSV zdůrazňuje, že definice uvedené v dohodě, zejména definice práva na regulaci, by měly být jasné a měly by zaručovat právo států zachovat či zavést vysoké normy, zejména v oblasti sociální ochrany, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele, a současně zaručovat odpovídající a legitimní ochranu investorů před protekcionismem a diskriminací. EHSV vítá, že kromě preambule byl v tomto ohledu do hlavního textu dohody zahrnut i samostatný článek. Právo na regulaci v oblasti sociální ochrany by mělo výslovně uvádět kolektivní smlouvy, včetně třístranných a/nebo všeobecných (*erga omnes*) smluv, aby nemohly být vykládány jako porušení legitimního očekávání investora. Pracovní a mzdové podmínky stanovené v rámci kolektivních smluv nesmí být považovány za necelní překážky obchodu.

8.4. EHSV nicméně konstatuje, že nejpodstatnější změny byly provedeny v části týkající se procesních aspektů **urovnávání sporů**. Systém rozhodčích řízení byl přeměněn na soudní systém s tribunálem, kde ad hoc rozhodce jmenované stranami sporu nahrazují soudci vybíraní ze stálého seznamu, jež jmenují strany dohody. Tyto změny posilují institucionální charakter tohoto systému. EHSV strany vyzývá, aby zajistily, že systém soudů pro investice bude plně fungovat již bezprostředně po ratifikaci dohody a že soudci budou mít demokratickou legitimitu a při jejich jmenování bude vyloučeno riziko politizace soudního systému a riziko střetu zájmů.

8.5. EHSV s potěšením podtrhuje, že byl zaveden přísný kodex chování s cílem zajistit nestrannost a zabránit střetům zájmů. Byl rovněž zřízen „odvolací soud“, který posuzuje nálezy tribunálu, a to v reakci na oprávněnou kritiku v souvislosti s mechanismem urovnávání sporů mezi investory a státem. Transparentnost je navíc zajištěna tím, že se na řešení sporů vztahují pravidla Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL).

8.6. EHSV na jednu stranu vítá vylepšení, která byla provedena s cílem zreformovat tento systém, ještě stále však spatřuje určité zásadní problémy, kterým je třeba se věnovat.

8.7. Mímoto EHSV konstatuje, že přetrvávají obavy v souvislosti se zaváděním nového systému a že se u jednotlivých zúčastněných stran liší. EHSV Komisi žádá, aby tyto obavy zohlednila při své neustálé snaze zdokonalit systém pro řešení investičních sporů.

8.8. Některé z těchto obav lze shrnout takto:

- nutnost nalézt správnou rovnováhu mezi legitimními veřejnými politikami a normami v oblasti ochrany investic, co se týče „spravedlivého a rovného zacházení“ a „ochrany proti nepřímému vyvlastnění“, a to na základě jasných definic, které omezí riziko širokého výkladu;
- velmi omezený seznam legitimních politických cílů (například ochrana veřejného zdraví, bezpečnost, životní prostředí nebo veřejné mravy, sociální ochrana či ochrana spotřebitele nebo podpora a ochrana kulturní rozmanitosti), které souvisejí s právem na regulaci;
- absence výslovného vynětí právních předpisů vztahujících se na organizaci či poskytování veřejných služeb;
- úplné vynětí ušlého zisku z výpočtu náhrad za vynaložené investice;
- skutečnost, že uplatňování zásady „kdo prohrál spor, platí“ může některým podnikům, zejména malým a středním, bránit v používání tohoto systému;
- potřeba odkazu na povinnosti investorů v souladu s prohlášením MOP o nadnárodních společnostech, obecnými zásadami OSN v oblasti podnikání a lidských práv a pokyny OECD pro nadnárodní společnosti;

- určité nejasnosti ohledně toho, jak budou vnitrostátní soudy uznávat a vykonávat nálezy, a ohledně vztahu k Newyorské úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů nebo k příslušným pravidlům Mezinárodního střediska pro řešení investičních sporů (ICSID). Mělo by to být vyjasněno, neboť investoři se s problémy při vymáhání potýkají již ve stávajícím systému;
- nutnost důkladně posoudit slučitelnost systému soudů pro investice s právním rámcem EU;
- absence skutečné nezávislosti soudců, neboť dle nového návrhu mají dosud v určitých případech možnost působit jako podnikoví právníci;
- nutnost zohlednit doporučení, jež je uvedeno v návrhu průběžné technické zprávy o TTIP týkající se posouzení dopadu na udržitelnost, a sice aby byla v rámci systému soudů pro investice vyloučena možnost zpochybnění veřejných služeb⁽²⁰⁾.

EHSV vyzývá Komisi, aby do řešení těchto otázek zapojila občanskou společnost a evropskou právníckou obec.

8.9. Mimoto se některé zúčastněné strany pozastavují nad tím, zda je v řádně fungujících a vysoce rozvinutých vnitrostátních právních řádech samostatný systém rozhodčích řízení v oblasti investic nezbytný⁽²¹⁾.

8.10. Závěrem se EHSV domnívá, že návrh Evropské komise týkající se systému soudů pro investice představuje krok správným směrem, v řadě oblastí však vyžaduje další zlepšení, aby tento systém mohl fungovat jako nezávislý mezinárodní soudní orgán. Výbor vyjadřuje politování nad tím, že tento systém byl navržen bez úplné a řádné konzultace a ještě před posouzením dopadů, které by zahrnovalo náklady systému a jeho fungování, a žádá Komisi, aby takovéto posouzení dopadů vypracovala.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽²⁰⁾ Ecorys, *Trade SIA on the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) between the EU and the USA – Draft Interim Technical Report*, s. 144 (<http://www.trade-sia.com/ttip/wp-content/uploads/sites/6/2014/02/TSIA-TTIP-draft-Interim-Technical-Report.pdf>).

⁽²¹⁾ Například postoj EKOS k návrhu Komise týkajícímu se systému soudů pro investice v rámci TTIP a v rámci Komplexní hospodářské a obchodní dohody <https://www.etuc.org/documents/etuc-position-commissions-proposal-investment-court-system-ttip-and-ceta#.V2xn19KNhHg>.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Udržitelný rozvoj – mapování vnitřních a vnějších politik EU**(průzkumné stanovisko)**

(2016/C 487/06)

Zpravodaj: **Ioannis VARDAKASTANIS**Spoluzpravodajka: **Jarmila DUBRAVSKÁ**

Konzultace	Evropská komise, 08/06/2016
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	05/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování	171/0/2
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Přijetí Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 představuje historický posun směrem k novému paradigmatu, neboť se snaží odstranit hospodářské a sociální rozdíly a rozdíly v oblasti životního prostředí všeobecným a integrovaným způsobem. Agendu musí převést a provádět všechny země bez ohledu na svou úroveň příjmů. Tato nebývalá agenda plně odráží evropské hodnoty sociální spravedlnosti, demokratické správy věcí veřejných a sociálně-tržního hospodářství, jakož i ochranu životního prostředí. EU má tudíž velkou příležitost umocnit tyto hodnoty a přistoupit k provádění této agendy zastřešujícím způsobem. EHSV vyzývá EU, aby v tomto velmi náročném procesu šla celému světu příkladem.

1.2. EHSV vítá závazek Evropské unie k provádění cílů udržitelného rozvoje. EHSV je však znepokojen, že od přijetí Agendy OSN 2030 již uplynul rok a EU dosud nepodnikla konkrétní a progresivní kroky k začlenění cílů udržitelného rozvoje do svých politik a programů, ani nezahájila širší konzultaci s občanskou společností.

1.3. EU čelí skutečně zásadním politickým, sociálním, hospodářským a strukturálním výzvám ve všech oblastech hospodářství a společnosti. Nerovnosti, nezaměstnanost, zejména nezaměstnanost mladých lidí, sociální vyloučení a chudoba, nerovnosti mezi muži a ženami, diskriminace a marginalizace zranitelných skupin v evropských společnostech rozrušují základy, na nichž stojí samotná EU. Kvůli finanční krizi se tento problém v mnoha členských státech ještě více vyostřil a mění se v krizi lidských a sociálních práv.

1.4. Agenda OSN 2030 by se měla přeměnit na proaktivní, transformační a pozitivní narativ Evropy a tento proces musí řídit pevná politická vůle a odhodlání utvářet udržitelnou Evropu tak, že se naše ekonomiky nasměrují na odolný a konkurenceschopný nízkouhlíkový rozvoj účinně využívající zdroje a podporující začlenění. Tento progresivní narativ by rovněž pomohl překonat bezprecedentní nedostatek důvěry občanů EU v projekt EU a především pro něj získat podporu mladých lidí. EU by tímto způsobem měla využít Agendy OSN 2030 k tomu, aby občanům EU představila novou vizi pro Evropu: společenskou smlouvu pro 21. století.

1.5. EHSV žádá o zastřešující a integrovanou strategii pro udržitelnou Evropu do roku 2030 a na období poté, která by Agendě OSN 2030 poskytla potřebný dlouhodobý horizont, koordinaci politik a soudržnost provádění. Tato strategie by měla být založena na interinstitucionální dohodě mezi Komisí, Radou a Parlamentem, aby se vytvořil pevný základ pro další

politickou činnost. Současné evropské strategie, jako je strategie Evropa 2020, jež vytlačila evropskou strategii pro udržitelný rozvoj z roku 2001 coby předchozí zastřešující strategii, a 10 priorit předsedy Junckera nenabízejí podle názoru EHSV způsob, jak úplně řešit výzvu spočívající v provádění cílů udržitelného rozvoje v EU.

1.6. Výše uvedená zastřešující strategie musí obsahovat konkrétní úkoly při plnění cílů udržitelného rozvoje, mechanismy přezkumu a sledování, akční plány obsahující nezbytné legislativní a politické nástroje, osvětové činnosti (např. průzkum Eurobarometr týkající se cílů udržitelného rozvoje) a plán mobilizace finančních zdrojů. Proces přípravy této strategie by měla Komise zahájit svým nadcházejícím sdělením a ve fázi tvorby návrhu strategie by měla proběhnout širší konzultace s občanskou společností, vládami, parlamenty a místními orgány. EHSV je ochoten tento proces usnadňovat a podporovat.

1.7. Nezbytným krokem je mapování vnitřních a vnějších politik EU na základě 17 cílů udržitelného rozvoje, které provádí Komise. EHSV vyzývá Komisi, aby toto mapování doplnila o podrobnou analýzu slabých míst, pokud jde o plnění 17 cílů udržitelného rozvoje, s cílem určit oblasti, v nichž by EU měla okamžitě přijmout prioritní opatření.

1.8. EHSV identifikoval v souvislosti s transformační změnou ve prospěch udržitelného rozvoje následující klíčové oblasti politiky a doporučuje Komisi, aby stanovila vhodné stěžejní iniciativy včetně transparentních akčních plánů a mezníků a zohlednila přítom doporučení v odstavci 4.3 tohoto stanoviska:

- spravedlivý přechod na nízkouhlíkovou, oběhovou ekonomiku sdílení;
- přechod ke společnosti a hospodářství podporujícím sociální začlenění – důstojná práce a lidská práva;
- investice do inovací a dlouhodobé modernizace infrastruktury a podpora udržitelných podniků;
- zajištění přínosnosti obchodu pro globální udržitelný rozvoj.

1.9. EHSV vyzývá Komisi, aby systematicky zohledňovala cíle udržitelného rozvoje ve všech příslušných politikách. K tomuto účelu by se měly využít přezkumy v polovině období, jež se mají provést v období 2014–2020. Budoucí období víceletého finančního rámce nabídnou vynikající příležitost k úplnému začlenění cílů udržitelného rozvoje do výdajových programů EU.

1.10. Obzvláště důležité je systematicky zohledňovat Agendu OSN 2030 ve vnější činnosti Evropské unie. Komise by měla plně přizpůsobit oblasti klíčového významu, jako jsou obchodní a rozvojová politika, globální environmentální politiky a opatření v oblasti klimatu, humanitární pomoc, snižování rizika katastrof, transfer technologií a podpora lidských práv, a proaktivně prosazovat provádění Agendy OSN 2030. EHSV rovněž vyzývá Komisi, aby Agendu OSN 2030 plně začlenila do Evropského konsensu o rozvoji a využívala ji v něm, a lituje, že nebyla v dostatečné míře zahrnuta do globální strategie EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku.

1.11. EHSV žádá Komisi, aby posoudila a zlepšila horizontální a vertikální koordinaci politik pro účely účinného provádění Agendy OSN 2030. Klíčovým faktorem umožňujícím udržitelný rozvoj je lepší veřejná správa. Evropský semestr by se měl stát vhodným rámcem správy pro účely vertikální koordinace plnění cílů udržitelného rozvoje s členskými státy. EHSV zdůrazňuje, že mezi hlavní rysy a znaky lepší správy věcí veřejných by měly patřit účast, transparentnost, monitorování a přezkum, zodpovědnost a odpovědnost občanů.

1.12. Eurostat by měl sestavit a používat soubor ukazatelů a referenčních hodnot, jež vyvinula OSN, aby se usnadnil přezkum, sledování, zodpovědnost a transparentnost procesu plnění cílů udržitelného rozvoje a orgány EU, členské státy a všechny zainteresované strany měly k dispozici nezpochybnitelné statistické údaje rozčleněné podle jednotlivých cílů udržitelného rozvoje a úkolů.

1.13. EHSV bere s potěšením na vědomí, že čtyři členské státy EU byly mezi prvními 22 zeměmi, které na politickém fóru OSN na vysoké úrovni o udržitelném rozvoji v roce 2016 předložily dobrovolný přezkum plnění cílů udržitelného rozvoje. EHSV vyzývá EU, aby šla příkladem a byla prvním regionem, který na politickém fóru na vysoké úrovni v roce 2017 předloží dobrovolný přezkum. EHSV by byl schopen zajistit příspěvek od občanské společnosti.

1.14. EU by měla při plnění cílů udržitelného rozvoje přejít na přístup zahrnující více zainteresovaných stran a na základě zásad účasti, zodpovědnosti a partnerství zapojit všechny subjekty a organizace občanské společnosti. EHSV již navrhl konkrétní iniciativu – Fórum evropské občanské společnosti pro udržitelný rozvoj, zahrnující více zainteresovaných stran. Komise by měla proaktivně prošetřit a vytvořit iniciativu v podobě charty cílů udržitelného rozvoje, a podpořit tak vytváření pevných partnerství na vnitrostátní, unijní a mezinárodní úrovni.

2. Úvod

2.1. V září 2015 přijali světoví lídři agendu OSN *Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030*, jež zavádí soubor cílů udržitelného rozvoje zaměřených na skoncování s chudobou, ochranu planety, zajištění ochrany lidských práv a zaručení prosperity pro všechny. Pro každý takový cíl byly stanoveny konkrétní úkoly, které mají být naplněny v příštích 15 letech.

2.2. Při provádění cílů udržitelného rozvoje v Evropě bude hrát klíčovou roli EU. Evropská komise ve svém pracovním programu na rok 2016 oznámila novou iniciativu nazvanou *Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti*, jejímž účelem je plnit cíle udržitelného rozvoje ve vnitřních a vnějších politikách EU⁽¹⁾.

2.3. Jako první krok provádí Komise interní mapování situace s cílem určit, které z existujících politik EU již řeší výzvy stanovené cíli udržitelného rozvoje. Komise požádala Výbor, aby k tomuto procesu přispěl tímto průzkumným stanoviskem. Výbor zvážil za účelem zohlednění širší diskuse v evropské občanské společnosti výsledky dvou významných konferencí o provádění cílů udržitelného rozvoje, které se konaly v EHSV v roce 2016, jakož i výsledky dalších důležitých konferencí⁽²⁾.

3. Přeměna cílů udržitelného rozvoje v evropskou Agendu 2030: na cestě k Unii udržitelného rozvoje

3.1. Výbor vítá **iniciativu v rámci pracovního programu Komise na rok 2016 nazvanou *Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti***, která představuje nový přístup s cílem zajistit v Evropě po roce 2020 hospodářský rozvoj a sociální a environmentální udržitelnost a integrovaně začlenit provádění cílů udržitelného rozvoje do evropských vnitřních a vnějších politik⁽³⁾. Panují však obavy, že by mohla chybět politická vůle a odhodlání, jelikož dosud nebylo učiněno moc pro realizaci agendy v praxi.

3.2. V situaci, kdy je projekt EU pod tlakem a mnoho občanů EU v něj ztrácí důvěru, by EU měla cílů udržitelného rozvoje využít k vypracování pozitivního transformačního narativu udržitelné Evropy, jenž by provázal dlouhodobou perspektivu s konkrétními politickými opatřeními v krátkodobém a střednědobém výhledu. Udržitelnost je „evropská značka“⁽⁴⁾ a Agenda OSN 2030 je výrazem evropských hodnot a evropského modelu sociální spravedlnosti a demokratické správy věcí veřejných. Nabízí tudíž výbornou příležitost k vymezení nového, pozitivního a přesvědčivého narativu a vize EU.

⁽¹⁾ COM(2015) 610 final.

⁽²⁾ Konference *How to make the SDGs Europe's business* (Cíle udržitelného rozvoje jako prioritní Evropy), 30.–31. května 2016, spoluorganizovaná nizozemským předsednictvím, EHSV, sítí Sustainable Development Solutions Network (EDSN) a nizozemskou chartou pro cíle udržitelného rozvoje; konference *Next steps for a sustainable European future* (Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti), 7. července 2016, organizovaná EHSV; konference *Sustainable development: it's time!* (Udržitelný rozvoj – je načasel!), Paříž, 10.–11. května 2016, organizovaná IDDRI; konference *Jump-starting the SDGs in Germany* (Německo: na cestě k cílům udržitelného rozvoje), 1.–3. května 2016, organizovaná IASS.

⁽³⁾ Stanovisko EHSV *Fórum evropské občanské společnosti pro udržitelný rozvoj* (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 73).

⁽⁴⁾ *Sustainability now!* (Udržitelnost teď!). Strategické zprávy EPSC, vydání 18, 20. července 2016.

3.3. Agendu OSN 2030 schválily všechny členské státy EU a EU jako celek. Nyní nastal čas na to, aby byl na nejvyšší politické úrovni přijat jasný politický závazek, potvrzující, že EU přijala tuto novou agendu jakožto vizi a zastřešující rámec pro přechod na Unii udržitelného rozvoje ⁽⁵⁾.

3.4. Provádění cílů udržitelného rozvoje se netýká pouze rozvoje či životního prostředí. Tyto cíle také reagují na hlavní výzvy spojené s transformací našeho hospodářství a společnosti, a to i v rozvinutém světě. Jejich plnění v EU vyžaduje nový model rozvoje, jenž bude ekonomicky udržitelnější, ze sociálního hlediska bude více podporovat začlenění a z environmentálního hlediska bude trvale životaschopný, přičemž bude rovněž zaručovat spravedlivé sdílení zdrojů naší planety rostoucí světovou populaci. Je nezbytné zcela změnit naše ekonomiky ⁽⁶⁾. Nová koncepce rozvoje by měla zahrnovat novou definici prosperity pro EU a nový soubor ukazatelů. Cíle udržitelného rozvoje by měly být využívány jako nástroje, které umožní a zrychlí dlouhodobý přechod na odolné a konkurenceschopné hospodářství EU účinně využívající zdroje a podporující sociální začlenění.

3.5. Skutečnost, že Komise zahájila plán na obnovu evropského konsensu o rozvoji, budí dojem, že má v úmyslu zaměřit se v první řadě na začlenění nové agendy do rozvojových politik. Takové stanovení priorit není v souladu s integrovaným přístupem cílů udržitelného rozvoje, jenž vyžaduje zastřešující a integrované strategie provádění vztahující se na vnější i vnitřní politiky.

3.6. Za účelem vytvoření rámce správy pro provádění těchto cílů bude EU muset prodloužit svůj horizont plánování i na období dlouho po roce 2020. Zastřešující a dlouhodobá strategie pro udržitelnou Evropu na období do roku 2030 a po tomto roce ⁽⁷⁾ by měla cíle udržitelného rozvoje přenést do vnitřních a vnějších politik EU, měla by se konkrétně zabývat evropskými výzvami a měla by být doplněna transparentními plány postupu a akčními plány pro legislativní a politické iniciativy a podrobným harmonogramem do roku 2030. K podobnému přístupu vyzval i Evropský parlament ⁽⁸⁾.

4. Mapování vnitřních a vnějších politik EU

4.1. Mapování musí být kombinováno s analýzou slabých míst politik

4.1.1. Vymezení politické strategie EU a plánu pro naplnění cílů udržitelného rozvoje vyžaduje více než jen mapování stávajících politik EU. Na základě zařazení stávajících politik EU ke každému jednotlivému cíli udržitelného rozvoje není možné posoudit, zda lze těchto cílů v EU dosáhnout bez dalších opatření. Stávající politiky nemusí být účinné, mohou být oslabovány jinými politikami nebo by se mohly vyskytnout další překážky. **Z toho důvodu musí být mapování politik kombinováno s analýzou slabých míst**, jež určí skutečné nedostatky politiky EU, pokud jde o 17 cílů Agendy OSN 2030 a souvisejících úkolů.

4.1.2. EHSV v této souvislosti vítá strategické zprávy „Sustainability Now!“ vypracované pod záštitou dřívějšího generálního ředitele GR pro životní prostředí Karla Falkenberga, které již na příkladu několika málo politických oblastí jednoznačně popisují nutnost reforem, jež pro EU plyne z Agendy OSN 2030.

4.1.3. V EU stále chybí komplexní analýza slabých míst při plnění cílů udržitelného rozvoje. Nicméně nedávno zveřejněný rejstřík a přehled cílů udržitelného rozvoje a další hodnocení provedená v členských státech EU ukazují, že cíle udržitelného rozvoje jsou velmi obtížně dosažitelné i pro země s vysokými příjmy ⁽⁹⁾, zejména kvůli způsobu, jakým se v těchto zemích vyrábějí, dodávají a spotřebovávají výrobky a služby, a souvisejícímu negativnímu dopadu na životní prostředí. Hlavními výzvami jsou pro země EU cíl č. 12 týkající se odpovědné spotřeby a výroby, cíl č. 13 týkající se

⁽⁵⁾ Viz výše.

⁽⁶⁾ Projev místopředsedy Komise Franse Timmermanse na summitu OSN dne 27. září 2015.

⁽⁷⁾ Odstavec 4.3.3 stanoviska EHSV *Jak pokračuje Evropa 2020: strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Úř. věst. C 12, 15.1.2015, s. 105), stanovisko EHSV *Fórum evropské občanské společnosti pro udržitelný rozvoj* (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 73).

⁽⁸⁾ Usnesení Evropského parlamentu 2016/2696 (RSP).

⁽⁹⁾ SDSN, Bertelsmann Stiftung, SDG Index & Dashboard, červen 2016; Niestroy, *How are we getting ready?* DIE discussion paper, 9/2016.

opatření na boj se změnou klimatu, cíl č. 14 a cíl č. 15 týkající se ochrany ekosystémů, úkoly pro udržitelné zemědělství a výživu uvedené v cíli č. 2 a cíl č. 9 týkající se průmyslu, inovací a infrastruktury, kde byl identifikován nedostatek investic.

4.1.4. Dalšími výzvami jsou cíle udržitelného rozvoje „zaměřené na lidi“, zejména cíl č. 10 týkající se snížení nerovností, cíl č. 8 týkající se důstojné práce a zaměstnanosti, cíl č. 1 týkající se chudoby, cíl č. 5 týkající se genderové rovnosti a cíl č. 4 týkající se vzdělávání.

4.1.5. Mnoha zemím OECD se nedaří dosáhnout cíle č. 17. týkajícího se finančních příspěvků na rozvojovou spolupráci.

4.1.6. Jakožto obecná agenda usilují cíle udržitelného rozvoje rovněž o snižování škodlivých sociálních a environmentálních dopadů ekonomik zemí s vysokými příjmy ve třetích zemích. Tento aspekt se dosud měřil méně, ale je pro země EU velkou výzvou.

4.2. Přínos současných evropských strategií k naplňování cílů udržitelného rozvoje

4.2.1. Výbor se domnívá, že by se mapování politik EU mělo zaměřit především na politické nástroje, jež mají strategický význam pro tvorbu politik EU a jejich provádění. První hodnocení ukazují, že tyto nástroje nejsou pro výzvu v podobě provádění cílů udržitelného rozvoje v EU dostatečné⁽¹⁰⁾. Žádná z těchto strategií nemá časový horizont Agendy OSN 2030.

4.2.2. **Strategie Evropa 2020** byla za Barrosovy Komise vyhlášena zastřešující strategií EU, čímž nahradila strategii EU pro udržitelný rozvoj. Teoreticky sice hovoří o třech rozměrech udržitelného rozvoje, je však spíše krátkodobou strategií s jasně evropským zaměřením. Neřeší mezinárodní rozměr ani nepopisuje dopady vnitřních politik EU na jiné oblasti světa a vnější politiky, např. na rozvojovou spolupráci. Nemohla tudíž nikdy dostát očekáváním, že nahradí dřívější strategii pro udržitelný rozvoj. Nejsou v ní pokryty dva cíle udržitelného rozvoje: cíl č. 2 týkající se potravin a zemědělství a cíl č. 16 týkající se správy; jiné cíle jsou pokryty pouze částečně: např. cíl č. 6 týkající se vody a cíl č. 11 týkající se měst.

4.2.3. V rámci **deseti priorit předsedy Junckera** se vůbec nevyskytují dva cíle udržitelného rozvoje (cíl č. 14 týkající se oceánů a cíl č. 15 týkající se biologické rozmanitosti) a jiné cíle jsou pokryty pouze v omezené míře (cíl č. 4 týkající se vzdělávání, cíl č. 6 týkající se vody, cíl č. 11 týkající se měst a cíl č. 12 týkající se udržitelná spotřeby a výroby).

4.2.4. **Zpráva pěti předsedů** se zaměřuje na užší soubor priorit, a sice na hospodářské, finanční, měnové a fiskální otázky, přičemž pátým tématem je správa. Zpráva obsahuje několik odkazů na oblasti cílů udržitelného rozvoje, jako jsou energetika, zaměstnanost, sociální začlenění a zdravotní systémy.

4.2.5. **Evropský fond pro strategické investice (EFSI)** přilákal projekty v oblastech, které zjevně odpovídají určitým výzvám v provádění cílů udržitelného rozvoje: energetika (40 %), životní prostředí a účinné využívání zdrojů (12 %), sociální infrastruktura (3 %) ⁽¹¹⁾.

4.2.6. Řada cílů udržitelného rozvoje, zejména cíl č. 3 týkající se zdraví, cíl č. 5 týkající se genderu, cíl č. 10 týkající se nerovností a cíl č. 11 týkající se měst, se dostatečně neřeší v rámci tematických investičních priorit **evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF)**.

⁽¹⁰⁾ Základ pro hodnocení v odstavcích 4.2.2–4.2.7 viz Niestroy (2016), s. 38–45, Evropská komise, GŘ pro výzkum a inovace (2015). *The role of science, technology and innovation policies to foster the implementation of the SDGs.*

⁽¹¹⁾ COM(2016) 359 final.

4.2.7. Zcela nová **globální strategie EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku** představuje pro EU širší rámec, jehož prostřednictvím může zavést Agendu OSN 2030 v oblastech, jako je obchod, rozvoj, demokracie, lidská práva, humanitární pomoc, snižování rizika katastrof, transfer technologií a opatření v oblasti klimatu. Tato strategie se do určité míry zabývá cíli udržitelného rozvoje, které se týkají potřeby zajistit globální sdílení prosperity. Dále se v ní uvádí, že cíle udržitelného rozvoje budou základem budoucí dohody na období po skončení platnosti dohody z Cotonou, a že jsou hnací silou pro přezkum evropského konsensu o rozvoji.

4.3. Klíčové oblasti politik pro transformační změnu

4.3.1. Na základě analýzy skutečných nedostatků a trendů ve výkonnosti EU při naplňování cílů a úkolů by Komise měla určit oblasti politik rozhodujícího významu, v nichž je třeba provést požadované transformační změny. Politická opatření by se na tyto klíčové oblasti měla zaměřit prostřednictvím vhodných stěžejních iniciativ, včetně transparentních akčních plánů a mezních cílů. EHSV, i s ohledem na svou předchozí činnost v těchto oblastech, považuje za zásadní následující klíčové oblasti politiky.

4.3.2. Spravedlivý přechod na nízkouhlíkovou, oběhovou ekonomiku sdílení (cíle udržitelného rozvoje č. 7, 8, 9, 11, 12 a 13)

4.3.2.1. Jedním z klíčových záměrů cílů udržitelného rozvoje je udržet cesty rozvoje v mezích možností naší planety, ať již jde o klima, využívání zdrojů, kvalitu ovzduší a vody nebo ochranu suchozemské a mořské biologické rozmanitosti. K tomu je potřeba, aby rozvinuté regiony jako Evropa podstatně snížily environmentální stopu svého hospodářství a za tímto účelem učinily přechod výroby, spotřeby a společnosti na nízkouhlíkové a oběhové hospodářství. Tento přechod představuje pro EU příležitost, jak modernizovat své hospodářství, a zvýšit tak jeho konkurenceschopnost a odolnost, a zlepšit kvalitu života a blahobyt svých občanů.

4.3.2.2. Prostřednictvím 7. akčního programu pro životní prostředí, rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a akčního plánu pro oběhové hospodářství byly zavedeny plány postupu, pokrok na tomto poli je však zjevně třeba urychlit⁽¹²⁾. Je nutné zlepšit soulad s jinými oblastmi politiky a řešit nedostatky v provádění v mnoha členských státech, a sice prostřednictvím plného začlenění přechodu na nízkouhlíkové a oběhové hospodářství do evropského semestru⁽¹³⁾. 7. akční program pro životní prostředí a akční plán pro oběhové hospodářství potřebují důrazné prováděcí mechanismy a musí se aktivně koordinovat s dalšími oblastmi politik v rámci Komise, aby se zajistil skutečný výsledek⁽¹⁴⁾. Pro učinění pokroku je potřeba zlepšit dialog a spojenectví s občanskou společností, včetně podniků, odborových svazů. Aktivní politiky zaměstnanosti musí zajistit spravedlivý přechod⁽¹⁵⁾. Politika v oblasti klimatu musí být založena na zásadě „klimatické spravedlnosti“ a zajistit, aby břemena a přínosy změny klimatu – z hlediska jejich dopadů na lidská práva, chudobu a rovnost – byly rozděleny spravedlivě a aby netrpěly nejzranitelnější skupiny.

4.3.2.3. Musí se zajistit, aby trhy podporovaly přechod hospodářství a ceny odrážely skutečné externí náklady emisí ovlivňujících klima a využívání přírodních zdrojů⁽¹⁶⁾. Musí se realizovat stávající závazky k odstranění dotací, jež škodí životnímu prostředí, a důrazněji podporovat reforma environmentální daně. Musí se rozšířit nové formy decentralizovaných trhů s čistou energií, kde se spotřebitelé stávají rovněž producenty. Decentralizovaná ekonomika sdílení podobně spotřebitelům umožňuje přejít k modelu oběhového hospodářství. Vznikající ekonomika sdílení znamená koncepční posun

⁽¹²⁾ Stanovisko EHSV Pařížský protokol – plán boje proti celosvětové změně klimatu po roce 2020 (Úř. věst. C 383, 17.11.2015, s. 74), stanovisko EHSV Tržní nástroje (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 1).

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV Tržní nástroje (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV Oběhové hospodářství (Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 98).

⁽¹⁵⁾ Stanovisko EHSV Vytvoření koalice mezi občanskou společností a orgány na nižší než celostátní úrovni správy s cílem splnit závazky Pařížské dohody, přijaté dne 14. července 2016 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV Tržní nástroje (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 1), stanovisko EHSV Nové uspořádání trhu s energií (Úř. věst. C 82, 3.3.2016, s. 13), stanovisko EHSV Realizace nové politiky pro spotřebitele energie (Úř. věst. C 82, 3.3.2016, s. 22).

v oblasti práce a bude významným zdrojem pracovních míst. Bude nutné zajistit v tomto novém sektoru práva spotřebitelů a pracovníků a spravedlivou hospodářskou soutěž⁽¹⁷⁾.

4.3.3. Přechod ke společnosti a hospodářství podporujícím sociální začlenění – důstojná práce a lidská práva (cíle udržitelného rozvoje 1, 3, 4, 5, 8 a 10)

4.3.3.1. Hlavními účely cílů udržitelného rozvoje je vymýtit chudobu a zajistit, aby mohl každý člověk plně uplatnit svůj potenciál v podmínkách důstojnosti a rovnosti. V tomto ohledu jsou tyto cíle výrazem evropských hodnot a evropského sociálního modelu. Rozdíl mezi bohatými a chudými v Evropě však v posledních desetiletích narůstá a během posledních osmi let trvající recese a finanční krize, úsporných opatření a v některých oblastech i chybějících strukturálních reformech vzrostla nezaměstnanost a míra chudoby, prohloubily se další nerovnosti a vzrostl tlak na sociální ochranu, což mělo největší dopad na nejzranitelnější skupiny.

4.3.3.2. Plnění cílů udržitelného rozvoje vyžaduje, aby EU učinila posun v hospodářském paradigmatu směrem k inkluzivnějšímu modelu rozvoje, v němž dochází ke spravedlivějšímu rozdělení stávajícího bohatství a rovněž se zvyšuje hospodářská a finanční stabilita⁽¹⁸⁾. EU musí vytvořit příznivé investiční prostředí a zajistit dobře fungující vnitřní trh, mezinárodní konkurenceschopnost a zvýšenou domácí poptávku, aby posílila udržitelný hospodářský růst a tvorbu pracovních míst.

4.3.3.3. Cíle udržitelného rozvoje by měly být důvodem k opětovnému potvrzení cílů strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti, vzdělávání a snížení chudoby a ke zvážení účinnějších způsobů jejich dosažení. V rámci evropského semestru musí být klíčové sociální cíle, jako jsou důstojná pracovní místa, vymýcení chudoby, snižování nerovností a sociální investice, postaveny na stejnou úroveň jako makroekonomické aspekty⁽¹⁹⁾. První návrh Komise týkající se evropského pilíře sociálních práv neobsahoval vůbec žádnou zmínku o cílech udržitelného rozvoje. V další přípravě evropského pilíře sociálních práv by se mělo o zahrnutí těchto cílů uvažovat. Výbor právě připravuje stanovisko k tomuto pilíři, v němž patřičně uvede svůj názor.

4.3.3.4. EU by měla investovat do ucelenějšího a systematictějšího přístupu k boji proti sociálnímu vyloučení, marginalizaci a chudobě, který se zaměří na zranitelné skupiny, bude založen na lidských právech a bude rovněž řešit diskriminaci na základě pohlaví. Musí se přijmout směrnice o rovném zacházení⁽²⁰⁾.

4.3.3.5. Kromě výzev, jako je nezaměstnanost a stárnutí populace, musí být systémy sociálního zabezpečení přizpůsobeny novým výzvám, zejména těm, které vznikají v důsledku nových forem zaměstnávání, jež sice nabízí nové pracovní příležitosti, ale mohou vést k nejisté práci a chudobě pracujících. Musí se využít potenciál, který pro tvorbu pracovních míst nabízí klíčové ekonomické přechody, jako je digitální, nízkouhlíková a oběhová ekonomika⁽²¹⁾. Pracovní normy a evropský minimální příjem přispějí k zajištění územní a sociální soudržnosti a spravedlivého přerozdělování bohatství a příjmů⁽²²⁾, přičemž se zohlední pravomoci členských států a EU v těchto otázkách. Veřejné i soukromé subjekty by měly využít obrovský potenciál sociálních investic v oblasti zaměstnanosti⁽²³⁾. Aby „nikdo nezůstal stranou“, je potřeba investovat kvalitativního a inkluzivního vzdělávání a do kvalitních, cenově dostupných a integrovaných služeb na podporu osob v nouzi.

4.3.3.6. Sociální podniky podporují integraci do trhu práce a zároveň dodávají cenově dostupné výrobky a služby pro společenské účely, např. služby v decentralizované nízkouhlíkové a oběhové ekonomice. Měly by se podporovat prostřednictvím pobídek pro začínající podniky v sociální ekonomice a vstřícného regulačního prostředí⁽²⁴⁾.

⁽¹⁷⁾ Stanovisko EHSV Spoluspotřebitelství či participativní spotřebitelství – vzor udržitelnosti pro 21. století (Úř. věst. C 177, 11.6.2014, s. 1), stanovisko EHSV *Ekonomika sdílení a samoregulace* (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 36).

⁽¹⁸⁾ Stanovisko EHSV *Dopady sociálních investic na zaměstnanost a na veřejné rozpočty* (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 21), stanovisko EHSV *Zásady efektivních a spolehlivých systémů sociálních dávek* (Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 40).

⁽¹⁹⁾ Stanovisko EHSV *Dopady sociálních investic na zaměstnanost a na veřejné rozpočty* (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 21), stanovisko EHSV *Boj proti chudobě* (Úř. věst. C 133, 14.4.2016, s. 9).

⁽²⁰⁾ COM(2008) 426 final.

⁽²¹⁾ Stanovisko EHSV *Zelený akční plán pro malé a střední podniky/Využití potenciál zeleného hospodářství k tvorbě pracovních míst* (Úř. věst. C 230, 14.7.2015, s. 99), stanovisko EHSV *Digitalní společnost – přístup, vzdělávání, odborná příprava, zaměstnání a prostředky k zajištění rovného postavení* (Úř. věst. C 451, 16.12.2014, s. 25), stanovisko EHSV *Na cestě k prosperující ekonomice založené na datech* (Úř. věst. C 242, 23.7.2015, s. 61).

⁽²²⁾ Stanovisko EHSV *Evropský minimální příjem a ukazatele chudoby* (Úř. věst. C 170, 5.6.2014, s. 23).

⁽²³⁾ Stanovisko EHSV *Dopady sociálních investic na zaměstnanost a na veřejné rozpočty* (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 21).

⁽²⁴⁾ Stanovisko EHSV *Vytvoření finančního ekosystému pro sociální podniky* (Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 152).

4.3.4. *Přechod k udržitelné výrobě a spotřebě potravin*

(cíle udržitelného rozvoje č. 2, 12 a 15)

4.3.4.1. Potraviny (a způsob, jakým se pěstují, vyrábí, spotřebovávají, jakým se s nimi obchoduje, jakým se přepravují, skladují a prodávají) představují zásadní spojení mezi lidstvem a planetou a cestu k udržitelnému hospodářskému růstu podporujícímu začlenění⁽²⁵⁾. Cíle udržitelného rozvoje, zejména cíle č. 2 a 12, představují rozhodující rámec pro společná opatření, jejichž cílem je do roku 2030 zajistit, aby bylo možné udržitelným způsobem nasycit celý svět. Je velmi potřebné přejít k udržitelnějším potravinovým systémům zahrnujícím všechny fáze od výroby po spotřebu. Výrobci musí produkovat více potravin s nižším dopadem na životní prostředí a spotřebitelé musí být vybízeni k tomu, aby upřednostňovali výživnou a zdravou stravu s menší uhlíkovou stopou.

4.3.4.2. Reforma společné zemědělské politiky přinesla kombinaci opatření, kterou lze považovat za krok správným směrem⁽²⁶⁾. Přechod na udržitelné potravinové systémy však vyžaduje nejen zemědělskou politiku, ale i komplexní potravinovou politiku spolu s rozsáhlou strategií v oblasti biohospodářství. Musí se uznat vzájemná provázanost výroby a spotřeby potravin a na základě tohoto uznání vypracovat vhodný přístup evropské politiky, jenž nastíní cestu k udržitelnosti, zdraví a odolnosti⁽²⁷⁾.

4.3.4.3. Při tom je mimo jiné třeba zodpovědět otázku, kterou pokládá „Falkenbergova zpráva“, a sice zda je např. to, že se evropské zemědělství orientuje na vývoz, v souladu s cílem posílit produkci potravin v rozvojových zemích.

4.3.4.4. EU bude mít klíčovou roli při plnění cíle č. 12.3, tedy snížit celkové množství potravinového odpadu na obyvatele na polovinu. Zatímco téměř 800 milionů lidí na světě trpí hladem, údaje ukazují, že se v celosvětovém měřítku nevyužije nebo vyplývá třetina potravin vyrobených k lidské spotřebě – jen v EU je to 100 milionů tun⁽²⁸⁾. EHSV vítá záměr Komise vytvořit platformu zainteresovaných stran, která pomůže koncipovat nezbytná opatření a sdílet osvědčené postupy v oblasti prevence a omezení plýtvání potravinami⁽²⁹⁾.

4.3.5. *Investice do inovací a dlouhodobé modernizace infrastruktury a podpora udržitelných podniků*

(cíle udržitelného rozvoje č. 7, 8, 9 a 13)

4.3.5.1. Transformace hospodářství na udržitelnější model bude vyžadovat velkou změnu v investicích. Odhaduje se, že dosažení cílů udržitelného rozvoje v celosvětovém měřítku by vyžadovalo investice z veřejných a soukromých zdrojů ve výši přibližně 3 biliony USD⁽³⁰⁾. Je zapotřebí komplexní plán pro uvolňování finančních prostředků na úrovni EU a členských států. Různé programy a iniciativy EU týkající se financování se musí spojit.

4.3.5.2. EU musí efektivněji zaměřit veřejné investice v rozvojových zemích na dosahování integrovaného udržitelného rozvoje a musí začlenit ukazatele cílů udržitelného rozvoje do veřejného financování rozvojových projektů. Ještě důležitější je, aby EU stimulovala a zvýšila investice soukromého sektoru v těchto oblastech.

4.3.5.3. Plnění cílů udržitelného rozvoje však vyžaduje značné investice do modernizace infrastruktury a udržitelných podniků také v rámci EU. První hodnocení provádění cílů udržitelného rozvoje v EU ukazuje vážné nedostatky investic do průmyslu, inovací a infrastruktury⁽³¹⁾.

⁽²⁵⁾ FAO a 17 cílů udržitelného rozvoje: <http://www.fao.org/3/a-i4997e.pdf>.

⁽²⁶⁾ Stanovisko EHSV *Udržitelnější potravinové systémy* (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 64).

⁽²⁷⁾ Tamtéž.

⁽²⁸⁾ FUSIONS (2016). *Estimates of European food waste levels* – <http://www.eu-fusions.org/phocadownload/Publications/Estimates%20of%20European%20food%20waste%20levels.pdf>.

⁽²⁹⁾ Viz poznámka pod čarou 26.

⁽³⁰⁾ IDDRI, 2015 Issue Brief: <http://www.iddri.org/Publications/Three-commitments-governments-should-take-on-to-make-Sustainable-Development-Goals-the-drivers-of-a-major-transformation>.

⁽³¹⁾ Niestroy (2016), s. 28.

4.3.5.4. Udržitelnost má jasné ekonomické opodstatnění. K plnému využití této příležitosti by EU měla vytvořit příznivé podnikatelské prostředí podporující inovace, podnikání a udržitelné investice. Některé podniky již začaly, ale je prvořadě, aby se úspěšné udržitelné obchodní zkušenosti rozšiřovaly a napodobovaly. Vhodně mohou k tomuto přechodu přispět dobrovolné přístupy, jako je sociální odpovědnost podniků. Musí být doplněny dalšími opatřeními, jako jsou opatření ke zvýšení transparentnosti, k rozvoji dovedností, k usnadňování partnerství a k podporování podniků při podávání zpráv. Komise by měla posoudit, zda by na úrovni EU byly užitečným nástrojem mnohostranné aliance se soukromým sektorem.

4.3.5.5. Programy financování EU musí být uzpůsobeny cílům udržitelného rozvoje. Rozhodující úlohu budou hrát iniciativy jako Junckerův plán a také finanční instituce a veřejné investiční banky. Výzvou je zde přerozdělení kapitálu. Unie kapitálových trhů nabízí vhodnou příležitost k podpoře udržitelných investic⁽³²⁾. Přezkum víceletého finančního rámce v polovině období bude příležitostí k začlenění cílů udržitelného rozvoje do hlavních fondů EU. Musí být stimulovány dlouhodobé investice a odstraněny překážky⁽³³⁾.

4.3.6. Zajištění přínosnosti obchodu pro globální udržitelný rozvoj (cíle udržitelného rozvoje č. 12 a 17)

4.3.6.1. V globalizované ekonomice má obchod zásadní vliv na udržitelný rozvoj v EU i na celém světě. Obchod je tedy v různých cílech udržitelného rozvoje považován za důležitý prostředek provádění Agendy OSN 2030. Komise svým sdělením *Obchod pro všechny* zahájila ambiciózní akční plán pro odpovědnější obchod a investice s cílem chránit sociální a environmentální normy v obchodu a podporovat udržitelný rozvoj⁽³⁴⁾. Plnění cílů udržitelného rozvoje bude muset být systematicky a účinně navázáno na tento akční plán a výsledky se budou muset monitorovat.

4.3.6.2. Všechny obchodní a investiční dohody, jež uzavře EU, by měly obsahovat ambiciózní kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji, které by měly být účinně prováděny a vymáhány. Musí se posílit rozměr udržitelného rozvoje v rámci WTO⁽³⁵⁾. Nejlepším způsobem, jak zaručit zahrnutí sociálních, pracovních a environmentálních norem do dohod o volném obchodu, je zajistit mnohem větší zapojení občanské společnosti do celého vyjednávání a do procesu provádění a monitorování⁽³⁶⁾.

4.3.6.3. Komise by měla přijmout strategii na podporu důstojné práce v rámci globálních dodavatelských řetězců⁽³⁷⁾. Musí se podporovat mnohostranné iniciativy na propagaci náležitě péče v rámci globálních dodavatelských řetězců.

4.4. Lepší správa věcí veřejných pro účely udržitelného rozvoje

4.4.1. Na podporu činností v klíčových oblastech politik musí EU posoudit a zlepšit horizontální a vertikální koordinaci politik pro účely účinného provádění Agendy OSN 2030. Klíčovým faktorem umožňujícím udržitelný rozvoj⁽³⁸⁾ je lepší správa věcí veřejných, přičemž zásadním přístupem k zajištění soudržnosti politik je lepší koordinace.

4.4.2. EU musí zlepšit soudržnost svých politik a důsledně je zaměřit na vyvážený udržitelný rozvoj. Je potřeba přezkoumat, upevnit a nově koncipovat stávající mechanismus pro systematické zohledňování aspektů rozvojové politiky v dalších oblastech (tzv. „soudržnost politik ve prospěch rozvoje“), aby se stal nástrojem zajišťujícím „soudržnost politik ve prospěch udržitelného rozvoje“, a provázat jej s dalším úsilím o horizontální koordinaci.

⁽³²⁾ UNEP Inquiry, Building a sustainable Financial System in the European Union, s. 5 – <http://web.unep.org/inquiry>.

⁽³³⁾ Stanovisko EHSV *Dlouhodobé financování* (Úř. věst. C 327, 12.11.2013, s. 11).

⁽³⁴⁾ COM(2015) 497 final.

⁽³⁵⁾ Stanovisko EHSV *Obchod, růst a rozvoj* (Úř. věst. C 351, 15.11.2012, s. 77), stanovisko EHSV *Financování rozvoje – postoj občanské společnosti* (Úř. věst. C 383, 17.11.2015, s. 49).

⁽³⁶⁾ Stanovisko EHSV *Obchod pro všechny* (Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 123).

⁽³⁷⁾ Stanovisko EHSV *Důstojná práce v rámci globálních dodavatelských řetězců* (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 17).

⁽³⁸⁾ „V konečném důsledku je vše otázkou správy.“ – Projev komisaře Timmermanse na summitu OSN dne 27. září 2015.

4.4.3. Komise by také měla zvážit, jak lze využívat nástrojů „zlepšování právní úpravy“ tak, aby přispívaly k naplňování cílů udržitelného rozvoje. Odpovídajícím způsobem by měly být přezkoumány pokyny pro posuzování dopadů (v posouzení dopadů u nových právních předpisů by např. mělo být zavedeno kritérium udržitelnosti).

4.4.4. Komise by za účelem systematického zohledňování cílů udržitelného rozvoje ve všech příslušných oblastech politik měla hlavní zásady Agendy OSN 2030 využít jako rámec pro přezkum právních předpisů EU a tvorby politik, zejména pokud jde o přístup založený na lidských právech a zásadu „nenechat nikoho stranou“.

4.4.5. EU musí na základě globálních ukazatelů cílů udržitelného rozvoje doplněných o vhodné evropské ukazatele vytvořit systém pro sledování a přezkum těchto cílů, jenž by byl koordinován se sledováním v členských státech EU a byl by provázán s globálním sledováním na úrovni politického fóra na vysoké úrovni.

4.4.6. Tyto ukazatele by rovněž měly být začleněny do stávajících procesů monitorování a hodnocení politik. Jedná se především o evropský semestr, jenž je ústředním mechanismem EU v oblasti správy a který musí být přizpůsoben naplňování cílů udržitelného rozvoje.

4.4.7. Důležitým nástrojem pro realizaci udržitelného rozvoje by bylo posílení významu ukazatelů udržitelnosti v legislativním procesu přidělování rozpočtových prostředků. Kritéria podmíněnosti uplatňovaná v evropských strukturálních a investičních fondech by měla být přizpůsobena naplňování cílů udržitelného rozvoje.

4.4.8. Je třeba podporovat iniciativu Evropské sítě udržitelného rozvoje (ESDN) k vytvoření platformy členských států pro vzájemné učení.

4.4.9. EU by se měla ujmout iniciativy a jako první regionální organizace předložit na zasedání politického fóra na vysoké úrovni v roce 2017 dobrovolný přezkum. Kromě toho by měla EU vydávat výroční zprávy popisující to, jak vnitřní a vnější činnost EU přispívá k plnění cílů udržitelného rozvoje v rámci ročního tematického zaměření politického fóra na vysoké úrovni⁽³⁹⁾. Do přípravy a prezentace dobrovolného přezkumu a tematických zpráv by měla být prostřednictvím Evropského fóra pro udržitelný rozvoj plně zapojena občanská společnost.

5. Občanská společnost jako hybná síla

5.1. Agenda OSN 2030 vyžaduje, aby se přešlo k **modelu správy zahrnujícímu více zainteresovaných stran**, přičemž občanská společnost by měla hrát větší úlohu. Cíle udržitelného rozvoje lze naplňovat pouze tehdy, pokud občanská společnost a další zainteresované strany budou hrát aktivní úlohu a přijmou odpovědnost. Občanská společnost musí být zapojena do všech fází až po provádění, a to na místní, regionální a vnitrostátní úrovni a dále i na úrovni EU a politického fóra na vysoké úrovni.

5.2. **EU a jejím členským státům** EHSV doporučuje, aby vytvořily **Evropské fórum pro udržitelný rozvoj** s cílem zapojit nejrůznější organizace občanské společnosti a zainteresované strany do naplňování cílů udržitelného rozvoje v EU a jeho průběžného monitorování a přezkumu⁽⁴⁰⁾. Prvním úkolem tohoto fóra by bylo usnadnit dialog s občanskou společností v rámci procesu, jehož výsledkem by byla zastřešující strategie EU pro udržitelný rozvoj.

5.3. Komise by měla zavést zvláštní program a rozpočtovou linii na podporu budování kapacit organizací občanské společnosti, aby se mohly do tohoto procesu plně zapojit. Stávající programy budování kapacit musí být explicitněji otevřeny organizacím občanské společnosti zabývajícím se vnitrostátními otázkami, jejichž činnost je „překlenovací“ ve vztahu k vnitřním a vnějším složkám, při systematickém zohledňování cílů udržitelného rozvoje a v záležitostech veřejné správy.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽³⁹⁾ Stanovisko EHSV Agendy 2030 – Odhodlání Evropské unie globálně podporovat cíle udržitelného rozvoje (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽⁴⁰⁾ Stanovisko EHSV Fórum evropské občanské společnosti pro udržitelný rozvoj (Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 73).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „Právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu“**(průzkumné stanovisko)**

(2016/C 487/07)

Zpravodaj: **pan Christian MOOS**Spoluzpravodaj: **pan Denis MEYNENT**

Konzultace	slovenské předsednictví, 14/03/2016
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	podvýbor „Právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu“
Přijato v podvýboru	07/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování	213/2/5
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Slovenské předsednictví vyzvalo EHSV, aby zaujal stanovisko k tématu „právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu“. Tato nová koncepce je v souladu s řadou jiných konkrétních požadavků adresovaných Komisi nebo spolutvůrcům právních předpisů se záměrem zajistit větší soulad právních předpisů, zejména s konkurenceschopností EU, a zohlednit specifické vlastnosti malých a středních podniků a mikropodniků, což jsou aspekty, k nimž se EHSV několikrát vyjádřil.

1.2. EHSV si je vědom značného úsilí, které se vynakládá na zlepšení kvality evropských právních předpisů, a zastává mínění, že je třeba je dále zintenzivnit.

1.3. EHSV se domnívá, že vysoce kvalitní, jednoduché, srozumitelné a ucelené právní předpisy „jsou zásadním faktorem integrace a nepředstavují zátěž či náklady, které by bylo třeba snížit“. Jsou nezbytné pro zajištění udržitelného hospodářského růstu a stimulaci inovací, konkurenceschopnosti podniků, včetně malých a středních podniků, a vytváření kvalitních pracovních míst.

1.4. „Zásada inovací“, jak je definována v části 2, je rovněž v souladu s logikou programu REFIT. EHSV připomíná zásady programu zlepšování právní úpravy, které jsou již vymezeny a uplatňovány, a zdůrazňuje, že tato nová zásada před nimi nesmí být upřednostňována a musí být aplikována moudře a obezřetně, zejména v oblastech sociální a environmentální ochrany, zdravotní péče a ochrany spotřebitele.

1.5. EHSV navrhuje, aby posuzování možností, jež „zásada inovací“ skýtá, pokračovalo výměnou osvědčených postupů.

1.6. Inovace patří k nezbytným předpokladům pro udržitelný růst v Evropě. Je tedy třeba pro ně vytvořit příznivý regulační rámec, byť vztah mezi inovacemi a regulačním rámcem není jednoduchý. Kromě legislativních opatření jsou nezbytná i další opatření na podporu a rozvoj inovací (správní opatření, daňová úprava, investiční plán atd.).

1.7. Cílem evropské právní úpravy musí být vždy to, aby vytvářela právní rámec, jenž podnikům a občanům umožní těžit z výhod vnitřního trhu, a nevedla ke zbytečné administrativní zátěži. Evropské právní předpisy obstojí i v budoucnu, budou-li proaktivní a prozíravé. EHSV se vyslovuje pro právní úpravu, jež se přizpůsobuje. Domnívá se, že právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu, musí být založeny na metodě Společenství.

1.8. Je nutné zamezit zbytečným nákladům spojeným s regulací. Náklady na regulaci musí být úměrné prospěchu, který přináší.

1.9. EHSV je přesvědčen, že všechny právní předpisy musí být výsledkem veřejné politické diskuse. V tomto ohledu je velmi důležitá úloha občanské společnosti a sociálních partnerů, neboť je nezbytné zajistit odpovídající rámec pro kvalitní sociální a občanský dialog, v němž budou patřičně zhodnoceny vyjádřené názory.

1.10. EHSV poznamenává, že nejen obsah právních předpisů, ale i samotný legislativní proces musí být takový, že obstojí i v budoucnu, aby odpovídal potřebám podniků a občanů.

1.11. Právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu, musí být důrazné, co se týče jejich účelnosti, být vždy v souladu s cíli stanovenými ve Smlouvách a flexibilní, pokud jde o rámec jejich provedení do vnitrostátního práva. Nezacházejí do podrobností, dostačující je to, že stanoví rámec, který musí být včas a odpovídajícím způsobem proveden na vnitrostátní úrovni, a to včetně konzultace a uplatnění postojů sociálních partnerů a reprezentativních organizací občanské společnosti. Bylo by vhodné dále analyzovat používání ustanovení o skončení platnosti („sunset clauses“).

1.12. EHSV podporuje vyjasnění zásad subsidiarity a proporcionality, jež odpůrci legislativních iniciativ někdy používají jako argument, aniž by jejich odůvodnění bylo dostatečně podloženo.

1.13. Rezonátorem právních předpisů, jež obstojí i v budoucnu, musí být občanská společnost. EHSV má vhodné postavení prostředníka mezi zákonodárcem na jedné straně a organizacemi občanské společnosti a sociálními partnery na druhé straně.

1.14. EHSV zdůrazňuje význam posuzování dopadů na vnitrostátní i evropské úrovni včetně testu dopadů na malé a střední podniky, a to pro veškeré iniciativy, legislativní či nelegislativní, aby politická rozhodnutí byla přijímána na základě dostatečných informací a konkrétních skutečností. Posuzování dopadů napomáhá politickému rozhodování, ale nemůže je nahrazovat.

1.15. EHSV žádá, aby s ním bylo konzultováno stažení legislativních návrhů, na němž se Komise, Parlament a Rada dohodnou, neboť je důležité zhodnotit materiální i nemateriální důsledky takového kroku.

1.16. EHSV zastává názor, že se Rada musí stát transparentnější a že by se budoucí reforma Smluv měla snažit zlepšit soudržnost rozhodnutí Rady. Je třeba posílit práva Parlamentu.

1.17. EHSV se domnívá, že je nezbytné více využívat posílené spolupráce. Přitom je nutné zamezit tomu, aby tím byly oslabovány instituce.

1.18. EHSV trvá na tom, aby byl zapojen do konzultačních postupů, jež musí jít ruku v ruce s prohloubením HMU. Evropský parlament – ale i poradní instituce – musí být lépe začleněny do cyklu evropského semestru.

1.19. EHSV podporuje urychlený legislativní postup v rámci trialogu pouze v naléhavých případech.

2. Obecné připomínky

2.1. Slovenské předsednictví vyzvalo EHSV, aby zaujal stanovisko k tématu „právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu,“ a aby se zamyslel nad tím, jakým způsobem by EU mohla zlepšit právní úpravu tak, aby se v této době rychlých změn přizpůsobila potřebám ekonomiky a společnosti. Předsednictví se ptá, jak je možné udržet regulační náklady podniků na přiměřené úrovni, aniž by se zanedbávaly cíle Smluv.

2.2. Evropské právní předpisy obstojí i v budoucnu, budou-li proaktivní a prozíravé a budou-li nabízet co největší jasnost a právní jistotu. EHSV se tudíž vyslovuje pro právní úpravu, jež se přizpůsobuje a zároveň je předvídavá.

2.3. Právní předpisy jsou rovněž zapotřebí, má-li být dosaženo politických cílů Smluv. Evropská unie je sociálně tržním hospodářstvím, a podnikům tudíž na základě některých předpisů vznikají náklady, např. v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Právě vyváženost ekonomických a sociálních cílů zaručuje v Evropě sociální smír. Právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu, musí tuto rovnováhu respektovat a musí podporovat hospodářskou, sociální a územní soudržnost a také solidaritu mezi členskými státy.

2.4. EHSV podporuje a podtrhuje nutnost posílit legitimitu evropské právní úpravy prostřednictvím zdokonalení tvorby právních předpisů, avšak zdůrazňuje, že pojetí toho, co obstojí i v budoucnu, nesmí vést k depolitizaci legislativního procesu. Je přesvědčen, že všechny právní předpisy musí být výsledkem politické diskuse. V tomto ohledu je třeba respektovat významnou úlohu občanské společnosti a sociálních partnerů v rámci sociálního dialogu.

2.5. Evropské právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu, jsou takové právní předpisy, které jsou považovány za legitimní ze strany občanů. Musí být založeny na zastoupení, konsenzu a účasti a musí být schopny přinášet výsledky či řešení kolektivních problémů.

2.6. EHSV má za to, že by evropský legislativní proces bylo vhodné přezkoumat v rámci Lisabonské smlouvy a, bude-li to nutné, v rámci nové smlouvy, aby evropské politiky přinášely co nejlepší výsledky. Právě tento aspekt právních předpisů, jež obstojí i v budoucnu, – tedy jejich kvalitu, legitimitu, transparentnost a inkluzivnost – by Výbor rád zdůraznil.

2.7. EHSV poznamenává, že nejen obsah právních předpisů, ale i samotný legislativní proces musí být takový, že obstojí i v budoucnu, aby odpovídal potřebám podniků a občanů. Jinými slovy, je to otázka demokracie na evropské úrovni.

2.8. Určující je tedy politická vůle zvolených zástupců a jejich rozhodnutí. Každá právní úprava může být analyzována podle toho, nakolik je schopna přenést tuto politickou vůli do praxe, a posuzována na základě svých demokratických kvalit. EHSV tedy navrhuje nezkoumat pouze obsah právních předpisů, ale rovněž legislativní proces.

2.9. Tato nová koncepce *právních předpisů, jež obstojí i v budoucnu*, je spojena s dalšími iniciativami, jež usilují o zlepšení právní úpravy. EHSV se několikrát vyjádřil ve svých stanoviscích ⁽¹⁾ k programu zlepšování právní úpravy a k programu REFIT ⁽²⁾. Rád by připomenul své stanovisko týkající se proaktivního přístupu k zákonům ⁽³⁾.

2.10. Klíčovou prioritou trojice předsednictví (nizozemského, slovenského a maltského) v období od ledna 2016 do června 2017 je provádění programu zlepšování právní úpravy a programu REFIT, který Evropská komise zahájila v roce 2012 s cílem zjistit administrativní zátěž platných právních předpisů a tam, kde je to možné, ji eliminovat. Je zjevné, že myšlenka právních předpisů, jež obstojí i v budoucnu, zapadá do logiky těchto programů.

2.11. EHSV si je vědom značného úsilí, které se vynakládá na zlepšení kvality evropských právních předpisů, a trvá na tom, že je nutné je dále zintenzivnit. Výbor vzal na vědomí sdělení Komise ze dne 19. května 2015 ⁽⁴⁾ a interinstitucionální dohodu o zdokonalení tvorby právních předpisů ze dne 13. dubna 2016 ⁽⁵⁾, konstatuje však, že se na ní nepodílel.

2.12. EHSV se domnívá, že vysoce kvalitní, jednoduché, srozumitelné a ucelené právní předpisy zajištěné Komisí, Parlamentem a Radou představují nezbytný předpoklad pro zajištění udržitelného hospodářského růstu a stimulaci inovací, konkurenceschopnosti podniků – včetně malých a středních podniků a mikropodniků – a vytváření kvalitních pracovních míst. Je rovněž důležité, aby se ve všech oblastech plně uplatnila iniciativa *Small Business Act*.

2.13. Evropské právní předpisy „jsou zásadním faktorem integrace a nepředstavují zátěž či náklady, které by bylo třeba snížit. Pokud jsou náležitě přiměřené, jsou naopak pro všechny evropské subjekty a občany důležitou zárukou ochrany, podpory a právní jistoty“ ⁽⁶⁾.

2.14. EHSV připomíná důležitost zásad, které jsou již definovány, pro zajištění náležité právní úpravy. Jedná se mimo jiné o zásadu správného uplatnění v čase, zásady subsidiarity a proporcionality, zásadu obezřetnosti, zásadu předvídatelnosti, zásadu „zelenou malým a středním podnikům“ (Think Small First), o vnější rozměr konkurenceschopnosti a test vnitřního trhu.

2.15. Zdá se, že prioritní význam pro Radu začíná nyní získávat nový aspekt právní úpravy: zásada inovací. Zásada inovací, která zahrnuje zohledňování dopadů na výzkum a inovace v rámci procesu vypracovávání a přezkumu právní úpravy, je jedním z četných kritérií umožňujících hodnocení legislativních návrhů Komise v technických, technologických či vědeckých oblastech. Měla by však být uplatňována moudře a obezřetně, zvláště v oblastech sociální ochrany, ochrany životního prostředí, péče o zdraví a ochrany spotřebitele.

⁽¹⁾ Seznam stanovisek a informačních zpráv EHSV.

⁽²⁾ Úř. věst. C 230, 14.7.2015, s. 66 a Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 45.

⁽³⁾ Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 26.

⁽⁴⁾ Zlepšování právní úpravy k dosažení lepších výsledků – agenda EU – COM(2015) 215 final.

⁽⁵⁾ Zdokonalení tvorby právních předpisů, Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 45.

2.16. Vyplyvá to ze závěrů Rady ve složení pro konkurenceschopnost⁽⁷⁾, v nichž se uvádí, že „by měla být uplatňována zásada inovací, která zahrnuje zohledňování dopadů na výzkum a inovace v rámci procesu vypracovávání a přezkumu právní úpravy ve všech oblastech politiky“. Tento přístup se rovněž odráží v žádosti slovenského předsednictví i v nedávné studii CEPS⁽⁸⁾, podle níž by stanovení příliš přísných pravidel mohlo blokovat investice a brzdit inovace. Tento výklad je rovněž v souladu s logikou programu REFIT.

2.17. EHSV se domnívá, že by používání této nové zásady mělo být předem definováno a důkladně precizováno.

2.18. Podle EHSV musí mít zásada inovací stejnou váhu jako ostatní kritéria uvedená v bodě 2.14, jež Komise používá při posuzování dopadů legislativního návrhu. Bylo by tudíž dobré nalézt rovnováhu mezi zásadou inovací a ostatními kritérii a dbát na to, aby tato zásada před nimi nebyla upřednostňována.

2.19. EHSV slovenskému předsednictví navrhuje, aby posuzování možností, jež zásada inovací skýtá, pokračovalo výměnou osvědčených postupů. EHSV žádá Komisi, aby na tomto základě vyhodnotila příležitosti a dopady spojené s touto novou zásadou.

2.20. Cílem evropské právní úpravy musí být vždy to, aby vytvářela právní rámec, jenž podnikům a občanům umožní těžit z výhod vnitřního trhu a jeho svobod, tedy podporovat v Evropě inovativní síly. To zahrnuje vyhýbání se zbytečné administrativní zátěži, jakož i přezkum či zrušení nevhodně koncipovaných, zastaralých a zatěžujících předpisů.

2.21. EHSV se domnívá, že náklady na regulaci musí být úměrné prospěchu, který přinášejí. Zbytečným nákladům a administrativní zátěži je třeba se vyhnout v zájmu podniků, občanů i správních orgánů odpovědných za uplatňování regulace. Je podstatné, aby čistý přínos a přidaná hodnota regulace převážily nad náklady, které z ní plynou pro podniky a společnost jako celek.

3. Výhledové návrhy týkající se právních předpisů, jež obstojí i v budoucnu

3.1. EHSV požaduje, aby byl pojem „právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu“ lépe definován. Musí respektovat hodnoty a cíle Evropské unie v souladu s články 1 a 2 Lisabonské smlouvy. Tato odpovědnost náleží zásadě inovací, jež je jednou z priorit slovenského předsednictví⁽⁹⁾, a tedy úzce souvisí s novou koncepcí právních předpisů, jež obstojí i v budoucnu.

3.2. Inovace patří k nezbytným předpokladům pro udržitelný růst v Evropě. Všechny právní předpisy, evropské i vnitrostátní, musí zajistit, aby podniky, a především malé a střední podniky, jež nemají mnoho prostředků, nebyly vystaveny zbytečné zátěži. Základem úspěchu evropského sociálně tržního hospodářství jsou inovace a konkurenceschopnost. Inovace potřebují kvalitní právní rámec. Interakce mezi právními předpisy a inovací je složitá a nelze na ni nahlížet pouze z kvantitativního hlediska, tedy množství právních předpisů⁽¹⁰⁾.

3.3. EHSV se domnívá, že aby se do budoucna předešlo administrativním překážkám, bylo by vhodné dále analyzovat používání ustanovení o skončení platnosti („sunset clause“) v evropských právních předpisech.

3.4. Právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu, musí být důrazné, co se týče jejich účelnosti, musí být v souladu s cíli Smluv a flexibilní, pokud jde o rámec jejich provedení v právní úpravě členských států, přičemž musí respektovat výše uvedené zásady. Nezacházejí do podrobností, dostačující je to, že stanoví rámec. Ten pak může být případně doplňován, ať již nelegislativními nástroji, či vnitrostátními regulačními orgány, sociálními partnery nebo samoregulačními systémy – v posledně uvedených případech vždy pod kontrolou tvůrce právních předpisů na příslušné úrovni.

3.5. EHSV podporuje vyjasnění zásad subsidiarity a proporcionality. Dodržování zásady subsidiarity, či spíše rozdělení pravomocí, je prvořadé pro správné fungování EU coby společného prostoru práva. Nicméně odpůrci legislativních iniciativ někdy tyto dvě zásady používají jako argument, aniž by jejich odůvodnění bylo dostatečně podloženo. Kritéria, která určují uplatňování zásad subsidiarity a proporcionality, by bylo dobré vyjasnit. Právní prostor Evropské unie musí být jednotný a nedělitelný.

⁽⁷⁾ Závěry Rady ve složení pro konkurenceschopnost ze dne 26. 5. 2016 (bod 2), <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9580-2016-INIT/cs/pdf>.

⁽⁸⁾ Centrum pro evropská politická studia (CEPS) je reflexní skupina se sídlem v Bruselu.

⁽⁹⁾ <http://www.eu2016.sk/data/documents/presidency-programme-sk-final2.pdf>.

⁽¹⁰⁾ Better regulations for innovation-driven investment at EU level (Lepší právní předpisy pro investice motivované inovacemi na úrovni EU), pracovní dokument útvarů Komise: https://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/innovrefit_staff_working_document.pdf.

3.6. EHSV má za to, že je nezbytné v první řadě posoudit legislativní proces na evropské úrovni s cílem zkvalitnit právní úpravu. Na zlepšování legislativního procesu se zaměřuje mnoho iniciativ, avšak strany, jež se tohoto procesu účastní, se nemohou shodnout, pokud jde o prostředky. EHSV odkazuje na pokyny Komise v jejím programu zlepšování právní úpravy (19. května 2015) a interinstitucionální dohodu (prosinec 2015/16, duben 2016), na zprávu pana Broka a paní Bresso (únor 2016), zprávu paní Hübner (březen 2016), zprávu pana Giegolda (konec května 2016) a zejména na iniciativu *Small Business Act* (únor 2011). Upozorňuje rovněž na návrhy vlád a parlamentů členských států ohledně iniciativ, jako jsou např. iniciativy Evropského hnutí a Unie evropských federalistů (UEF), a také na příspěvky výzkumných ústavů a reflexních skupin.

3.7. Pro utváření evropského veřejného mínění má rozhodující význam organizovaná občanská společnost. Evropa potřebuje veřejné mínění, které bude méně roztržité a bude sloužit jako rezonátor pro předpisy, jež obstojí i v budoucnu. Coby orgán zastupující organizovanou občanskou společnost v Evropě má EHSV dobrou pozici k tomu, aby napomáhal konsenzu mezi různými subjekty občanské společnosti na všech úrovních a také v členských státech. Je tedy významným prostředníkem mezi zákonodárcem na jedné straně a organizacemi občanské společnosti a sociálními partnery na druhé straně.

3.8. EHSV si uvědomuje význam posuzování dopadů, zejména pro malé a střední podniky. Měly by být vzaty v úvahu v legislativním procesu, ale nemohou nahradit proces politický.

3.9. Zjednodušení zákonů, jež jsou těžko srozumitelné, a ještě hůře použitelné, či zrušení předpisů, které se staly přebytečnými, může být ku prospěchu občanů a hospodářských subjektů, a může tudíž přispět k vytvoření prostředí příznivého pro růst a vytváření většího počtu kvalitních pracovních míst („enabling environment“). EHSV nicméně žádá, aby s ním bylo konzultováno stažení legislativních návrhů, na němž se Komise, Parlament a Rada dohodnou. V této souvislosti je důležité zhodnotit materiální i nemateriální důsledky těchto stažení návrhů a informovat o nich EHSV.

3.10. Lisabonská smlouva je zaměřena na posílení úlohy Evropského parlamentu a metody Společenství. V důsledku krize se však úhelným kamenem evropského institucionálního systému stala Rada. EHSV se domnívá, že tuto odchylku je nutno napravit. Evropské právní předpisy, jež obstojí i v budoucnu, musí být založeny na metodě Společenství.

3.11. Zasedání složení Rady, na nichž se rozhoduje kvalifikovanou většinou, by v zájmu větší transparentnosti a více demokracie měla být veřejná. Hlasování kvalifikovanou většinou by pro rozhodnutí Rady mělo být pravidlem. EHSV je rovněž toho názoru, že by se budoucí reforma Smluv měla snažit zlepšit soudržnost rozhodnutí Rady, jejíž jednotlivá složení v současné době provádějí politiky, které si částečně protirečí, což má zřejmé dopady na kvalitu právní úpravy.

3.12. Rozšíření práv Evropského parlamentu, které stanoví Smlouvy, avšak v praxi se neuplatňuje, by mělo být provedeno co nejdříve. Rovněž omezené právo podnětu, jež zavádí Lisabonská smlouva (článek 225 SFEU), by mělo být v souladu s touto smlouvou více využíváno. Odmítnutí ze strany Komise by mělo být možné pouze z formálních důvodů, zejména v případě nedostačujících kompetencí.

3.13. Rozdíly v rychlosti integrace jsou v EU již dávno realitou a vzhledem k počtu členských států jsou nevyhnutelné i do budoucna. V této souvislosti se EHSV domnívá, že je nezbytné více využívat posílené spolupráce. Zároveň je třeba se vyhnout tomu, aby proměnná geometrie projektů evropské integrace oslabovala orgány EU. Posílená spolupráce by měla fungovat na základě kvalifikované většiny.

3.14. EHSV podporuje požadavek Evropského parlamentu, aby hospodářská a měnová unie (HMU) byla přeměněna na „efektivní a demokratickou ekonomickou vládu“, a znovu trvá na tom, aby byl zapojen do konzultačních postupů, jež musí jít ruku v ruce s prohloubením HMU, má-li být do tohoto procesu zahrnuta občanská společnost.

3.15. EHSV se domnívá, že zrychlený legislativní postup v rámci triologu by měl být užíván pouze v naléhavých případech, což je ostatně v souladu s podmínkami Smlouvy. Na rozdíl od schůzí výborů Evropského parlamentu nejsou schůze v rámci triologu ani transparentní, ani přístupné. Omezení legislativního postupu na jediné čtení znamená omezení účasti občanské společnosti.

3.16. EHSV se domnívá, že by nástroje a postupy, které byly zavedeny v důsledku finanční krize a krize eura, měly být lépe integrovány do evropského legislativního rámce Evropský parlament, ale i orgány jako Evropský výbor regionů (VR) a EHSV, musí být lépe začleněny do cyklu evropského semestru. Je zapotřebí opět propojit Evropský mechanismus stability s legislativním rámcem EU.

3.17. Pokud jde o akty v přenesené pravomoci, měla by Evropská komise učinit svůj rozhodovací proces transparentnějším, jak už Výbor několikrát zdůraznil (viz článek 290 SFEU).

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

519. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EHSV VE DNECH 21. A 22. ZÁŘÍ 2016

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o právním rámci Unie, který se týká porušení celních předpisů a sankcí

[COM(2013) 884 final – 2013/0432 (COD)]

(2016/C 487/08)

Hlavní zpravodaj: **Antonello PEZZINI**

Konzultace	Evropský parlament, 22/06/2016
Právní základ	Článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování	173/0/3
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor vždy tvrdil, že účinná celní unie je významnou součástí procesu evropské integrace, aby byl zaručen bezpečný a transparentní volný pohyb zboží při dodržování pravidel hospodářské soutěže a s maximální ochranou spotřebitelů a životního prostředí a účinný boj proti porušením předpisů, podvodům a padělání a aby byl usnadněn rozvoj zákonného obchodu.

1.2. Výbor s přesvědčením podporuje cíle návrhu Komise, pokud jde o následující záměry navržených opatření:

- učinit první krok směrem k vytvoření účinného režimu jednotné evropské celní soustavy, který bude mít jednotnou správu a společné správní a soudní orgány (např. evropský celní soudní dvůr), soubor společných právních předpisů v oblasti prosazování předpisů celního kodexu, jednotný počítačový systém s jednotnými postupy dodržování předpisů, jednotný výklad předpisů usnadňující rozvoj obchodu uvnitř EU i mimo ní,
- poskytnout právní jistotu a jistotu při prosazování jednotně v celé EU, a to prostřednictvím harmonizovaného režimu zjišťování porušení předpisů a obvinění z jejich porušení a sankčních opatření civilní a jiné než trestněprávní povahy přiměřených ušlému clu a závažnosti porušení a ukládaných v rozmezí společných minimálních a maximálních prahových hodnot, včetně možnosti nepeněžitých sankcí,

- vložit, jako nedílnou součást právního předpisu, posílené společné systémy prevence a odrazování od porušování předpisů za pomoci vytvoření vzorů pro dodržování předpisů v oblasti IKT a systémy automatického včasného varování,
- stanovit společné mechanismy urovnávání sporů a vypořádání uložených sankcí s cílem zjednodušit a urychlit rozvoj obchodu v EU a zabránit zdlouhavým a nákladným soudním řízením,
- vyčerpávajícím způsobem plnit povinnosti vyplývající z mezinárodních referenčních rámců Světové obchodní organizace (WTO) a Světové celní organizace (WCO).

1.3. EHSV požaduje, aby bylo v rámci cílů směrnice uvedeno, že nástroj, který umožní postupné, nicméně nutné přibližování k jedinému a jednotnému systému právních předpisů, prosazování a výkladu, bude doplněn o kontrolu a dohled nad trhem na základě automatických mechanismů zjišťování, které nebudou bránit rozvoji zákonného obchodu v EU.

1.4. Výbor doporučuje, aby zpráva, která má být po dvou letech předložena EP, Radě a EHSV, obsahovala kromě hodnocení míry sblížení provádění předpisů na územní úrovni rovněž návrh ukazatelů pro další kroky na cestě k vytvoření:

- skutečné **evropské celní agentury**,
- **evropského celního soudního dvora**,
- účinné a efektivní **jednotné celní správy**, s cílem sladit systémy úpravy porušení celních předpisů a souvisejících sankcí do jediného a jednotně vykládaného předpisového a prováděcího rámce.

2. Úvod

2.1. Celní unie je základem Evropské unie. Unijní celní předpisy jsou z hlediska hmotných a procesních pravidel od roku 1992 plně harmonizovány. V roce 2013 byl nařízením (EU) č. 952/2013, které vstoupilo v platnost v roce 2016, přijat nový celní kodex (celní kodex Unie).

2.2. Regulační aspekty celních záležitostí spadají podle článku 3 SFEU do výlučné pravomoci Unie, nicméně do pravomoci členských států spadá činnost spojená s prováděním kontrol, systém sankcí a prosazování právních předpisů prováděné v rámci justiční spolupráce v trestních věcech (hlava V SFEU).

2.3. Celní operace EU představují téměř 16 % světového obchodu, objem jejích dovozů a vývozu činí více než 3 500 miliard EUR ročně. Cla vybraná v roce 2013 činila 15,3 miliardy EUR, což je téměř 11 % rozpočtu EU.

2.4. Neharmonizované vnitrostátní systémy úpravy porušení celních předpisů a souvisejících sankcí mohou vést k nezákonnému obchodování a k přesunutí obchodu do členských států, v nichž hrozí menší riziko odhalení a sankce jsou nižší, zatímco podniky, které jednají v mezích zákona, musí nést vyšší náklady, pokud jsou činné ve více jurisdikcích, kde mohou různé režimy sankcí narušit obchodní toky a vzorce hospodářské činnosti na jednotném trhu a zajistit výhody pro podniky, které působí v zemích s méně přísnými celními kontrolami.

2.5. Již od zahájení programu Cla 2013 byly analyzovány vnitrostátní režimy členských států v oblasti porušení celních předpisů a sankcí a mezi jednotlivými režimy byly zjištěny značné rozdíly, jak uvádějí nedávná důkladná šetření⁽¹⁾.

2.6. Boj proti porušování celních předpisů se řídí 28⁽²⁾ odlišnými právními rády a různorodými právními či správními tradicemi, které se velmi liší co do definic a přísnosti sankcí. Nejednotné prosazování celních předpisů má vliv na podmínky hospodářské soutěže, které by měly být na vnitřním trhu stejné.

2.7. Rozdíly v prosazování předpisů se týkají zejména povahy správních či trestněprávních sankcí, druhů sankcí, limitů a rozsahu porušení, systémů urovnávání sporů a vypořádání, úrovní a typů odpovědnosti, přitěžujících či polehčujících okolností, časových a promlčecích lhůt a odpovědnosti právnických osob.

⁽¹⁾ Viz *Analysis and effects of the different Member States' customs sanctioning systems* (Analýza a účinky systémů pro ukládání sankcí v oblasti cel v jednotlivých členských státech), PE 569.990, leden 2016.

⁽²⁾ V tuto chvíli.

2.8. Odstranění rozdílů v prosazování je nutné a je třeba harmonizovat evropské celní systémy v souladu se zásadou jednotné celní soustavy, v jejichž rámci by členské státy v případě porušení celních předpisů povolovaly mechanismy urovnávání sporů při zúčtování v závislosti na typu a rozsahu porušení ve snaze zabránit zdlouhavým a pro obě strany nákladným soudním řízením.

2.9. Kromě toho je třeba podotknout, že celní unie je výkonným nástrojem většiny opatření v oblasti obchodní politiky EU, provádí řadu mezinárodních dohod týkajících se obchodních toků a prostřednictvím správních orgánů členských států rozvíjí významné horizontální procesy správy dat, řízení hospodářských subjektů a prosazování. Rozdíly v prosazování v rámci evropského systému již byly předmětem stížností u WTO.

2.10. Vzhledem k vážným problémům, s nimiž se při svém fungování potýká celní unie kvůli rozdílům v prosazování předpisů, jež by mohly narušit globální účinnost, již EHSV upozorňoval na nutnost „uplatňování jednotné celní politiky založené na jednotných, aktualizovaných, transparentních, účinných a zjednodušených postupech, která by mohla přispívat k hospodářské konkurenceschopnosti EU na celosvětové úrovni“⁽³⁾.

2.11. EHSV zdůraznil⁽⁴⁾, že k dokončení skutečného vnitřního trhu je třeba: zaručit jasné lhůty pro zavedení prováděcích opatření; jednotný výklad celních předpisů Unie, která musí působit jako jednotný správní systém tak, aby byl uplatňován jednotný přístup k hospodářským subjektům kdekoli na celním území EU; usnadnit přístup ke statusu schváleného hospodářského subjektu; komplexně informovat všechny zúčastněné subjekty; využívat elektronické postupy; zajistit kvalitní odbornou přípravu lidských zdrojů. V podstatě bychom měli být schopni vytvořit **jednotnou evropskou celní soustavu**.

2.12. Pouze podniknutím účinných kroků k vytvoření jednotné evropské celní soustavy a odpovídajících řídicích struktur bude možné skoncovat s dosud velmi složitým a neharmonizovaným fungováním celní unie.

3. Návrh Komise

3.1. Hlavním účelem návrhu směrnice předložené Komisí je docílit prostřednictvím harmonizační směrnice společného referenčního právního rámce, který umožní:

- rovné zacházení s hospodářskými subjekty,
- účinnou ochranu finančních zájmů EU,
- účinné prosazování právních předpisů v oblasti porušení celních předpisů a sankcí,
- zajištění právní jistoty (*lex certa*) a podmíněnosti a přiměřenosti trestů (*nulla poena sine culpa*);

přičemž je třeba zaručit soulad s celními předpisy jednotným způsobem v celé EU díky harmonizovanému prosazování právních předpisů v oblasti porušení celních předpisů a sankcí, které zamezí příliš velkým rozdílům ve vnitrostátních systémech úpravy porušení celních předpisů a sankcí, jež by mohly narušit pravidla hospodářské soutěže a ovlivnit volný pohyb zboží.

3.2. Výkonné orgány s ohledem na zvolený právní základ – článek 33 SFEU – navrhly konkrétně následující:

- určit obsáhlý seznam postižitelných skutkových podstat sestávající ze tří makrokategorií: skutkové podstaty postižitelné v případě objektivní odpovědnosti při zavinění, nedbalosti nebo úmyslu,

⁽³⁾ Viz Úř. věst. C 229, 31.7.2012, s. 68.

⁽⁴⁾ Viz stanoviska EHSV v Úř. věst. C 229, 31.7.2012, s. 68 a Úř. věst. C 251, 31.7.2015, s. 25.

- vypracovat soubor odstupňovaných „účinných, odrazujících a přiměřených“ sankcí pro každou kategorii v souladu s kritérii stanovenými v judikatuře Soudního dvora⁽⁵⁾,
- vypracovat stupnici sankcí, které lze uložit, od 1 do 30 % hodnoty zboží, nebo stanovit paušální sankce, pokud se porušení týká určitých statusů nebo povolení,
- za účelem zamezení rozdlům ve lhůtách týkajících se trestních pravomocí zavést lhůtu v délce 4 let, která počne běžet ode dne, kdy došlo k porušení předpisů, nebo v případě pokračování či opakování ode dne, kdy takové jednání skončilo,
- zavést mechanismy pro pozastavení správního řízení v případě, že bylo v souvislosti se stejným skutkem zahájeno trestní řízení,
- podporovat spolupráci a výměnu informací mezi členskými státy.

3.3. Evropská komise předložila návrh před třemi lety, poté se jím zabýval Evropský parlament a několik členských států k němu vzneslo námítky. Litevský parlament uvedl, že „právní základ (článek 33 SFEU) zvolený pro návrh neopravňuje Unii k přijetí opatření ke stanovení rámce týkajícího se porušení celních předpisů Unie a sankcí za taková porušení“⁽⁶⁾, jelikož není v souladu se zásadou subsidiarity, zejména nedodržuje-li požadavky vyplývající ze zásady svěřeni pravomocí, podle níž Unie jedná pouze tehdy, pokud Smlouvy stanoví právní základ opatření.

3.4. EP se nyní k přezkumu návrhu vrátil a pověřil vypracováním svého stanoviska zpravodajku výboru IMCO paní Kaju Kallas, která navrhla rozšířit právní základ i na článek 114 SFEU⁽⁷⁾, který stanoví povinnou konzultaci EHSV, jak se uvádí v dopise, v němž předseda výboru IMCO EP požádal EHSV o vypracování stanoviska.

3.5. EHSV s tímto rozhodnutím plně souhlasí a vyzdvihuje význam **jednotného** celního systému, který by dodal hodnoty a jednotnost nejen vnitřním trhu, ale i celé evropské společnosti, která nyní více než kdy předtím usiluje o zavádění jednotných systémů.

4. Obecné připomínky

4.1. Evropský hospodářský a sociální výbor vždy tvrdil, že účinná celní unie je významnou součástí procesu evropské integrace, aby byl zaručen volný pohyb zboží při dodržování pravidel hospodářské soutěže a s maximální ochranou spotřebitelů a životního prostředí.

4.2. EHSV považuje za zásadní zaujmout společný přístup v oblasti prevence, odrazování a jednotné identifikace porušení předpisů a v oblasti jednotného řízení ukládání sankcí, včetně systémů urovnávání sporů ohledně sankcí, aby bylo zaručeno jednotné a nediskriminační uplatňování evropských předpisů na celém území v souladu s článkem 3 SFEU.

4.3. EHSV s přesvědčením podporuje urychlení procesu vývoje směrem k vytvoření jednotné evropské celní soustavy pod jednotnou správou evropské celní agentury a zřízení společných správních a soudních orgánů⁽⁸⁾, včetně evropského celního soudního dvora⁽⁹⁾, po vzoru severoamerického systému s cílem uplatňovat jednotný systém úpravy porušení předpisů a jednotný systém sankcí poslední instance, jehož součástí bude předchozí aktivace systémů prevence a systémů urovnávání sporů a vypořádání zaměřené na omezení/vyloučení nákladných sporů zatěžujících obchodování v Unii, zejména pro malé a střední podniky.

⁽⁵⁾ Viz rozsudky Soudního dvora ve věcech C-382/92 a C-91/02.

⁽⁶⁾ Viz Parlament Litevské republiky (Seimas) – závěry Výboru pro evropské záležitosti, dokument č. ES-14–51, 9. července 2014, č. 100-P-71.

⁽⁷⁾ Článek 33 SFEU tudíž je správným právním základem, když se jedná o rámec spolupráce mezi celními orgány. Článek 114 SFEU je právním základem pro přijetí opatření k harmonizaci vnitřního trhu. Harmonizační opatření podle tohoto článku vyžadují jako podmínku, aby byly mezi právními předpisy členských států takové rozdíly, které by mohly narušit obchod v rámci vnitřního trhu.

⁽⁸⁾ Předpoklad je právně proveditelný, na základě ustanovení článku 257 SFEU, a již se uplatňuje v případě Soudu pro veřejnou službu (tj. soudu pro pracovněprávní spory evropských úředníků) a výhledově se bude uplatňovat i při zřízení evropského soudu pro ochranné známky a patenty.

⁽⁹⁾ Referenčním modelem by mohl být United States Court of International Trade. „The Customs Courts Act of 1980 creates a comprehensive system for judicial review of civil actions arising out of import transactions and federal transactions affecting international trade.“

4.4. Výbor se domnívá, že součástí jednotného uplatňování evropských celních předpisů musí být rovněž fáze řešení sporů mezi hospodářskými subjekty jak z hlediska vnitřního trhu, tak na mezinárodní úrovni, jakož i přístup prevence ex ante založený na jednotných a posílených telematických řešeních IKT, aby se předešlo rozsáhlé byrokracii spojené s identifikací.

4.4.1. Výbor vyzdvihuje význam provádění „celní politiky založené na jednotných, transparentních, účinných, efektivních (...) postupech, což posílí globální konkurenceschopnost Evropské unie a zaručí ochranu práv a bezpečnosti evropských podniků a spotřebitelů a duševního vlastnictví“⁽¹⁰⁾.

4.5. EHSV je přesvědčen, že jakýkoli evropský systém úpravy porušení předpisů, urovnávání sporů a vypořádání sankcí musí být provázen opatřeními na začlenění veškerých dalších aspektů, které jsou součástí obecného prosazování právních předpisů, jako je dohled, kontrola, šetření a sledování.

4.6. Výbor považuje za zásadní poskytnout právní jistotu a jistotu při prosazování jednotně v celé EU, a to prostřednictvím harmonizovaného režimu zjišťování porušení předpisů a obvinění z jejich porušení u určitých a řádně vymezených kategorií, a sankčních opatření civilní a jiné než trestněprávní povahy přiměřených závažnosti porušení a ukládaných v rozmezí společných minimálních a maximálních prahových hodnot, které vyžadují sblížení pravidel, jakož i nepeněžitých sankcí.

4.7. EHSV je toho názoru, že v rámci tohoto prvního kroku sblížení režimů úpravy porušení společných celních předpisů a odpovídajících sankcí je třeba:

- sjednotit promlčecí lhůty s tříletou promlčecí lhůtou u oznámení celního dluhu, jak stanoví celní kodex,
- zaručit, aby porušování předpisů bylo postihováno v závislosti na míře viny,
- stanovit peněžitě sankce přiměřeně a v závislosti na ušlém clu, a nikoli na hodnotě zboží.

4.8. EHSV trvá na tom, aby byla zaručena plná interoperabilita mezi různými databázemi, které v evropském systému dohledu nad trhem existují, aby se zvýšila schopnost odrazovat od porušení předpisů. Toho lze dosáhnout na základě společné strategie a za důrazné podpory programů EU, které umožní zaručit sdílení informací mezi různými orgány na různých úrovních a v reálném čase, zejména v případě velmi rozsáhlých porušení předpisů a sankcí, a to i v zájmu podpory boje proti nezákonnému obchodu a zjednodušení postupů v zákonném obchodě.

4.9. V souladu s judikaturou Soudního dvora se Výbor domnívá, že se zahrnutím článku 114 jakožto dalšího právního základu návrhu kromě článku 33 lze souhlasit, neboť účelem opatření uvedených v článku 114 SFEU je zlepšit podmínky pro fungování vnitřního trhu a přispět k odstranění narušení hospodářské soutěže ve smyslu předmětného legislativního návrhu.

4.10. Do doby, než bude vytvořena fungující celní unie, EHSV požaduje, aby byla posílena činnost EU v oblasti odborné přípravy a rozvoje kvalifikovaných lidských zdrojů a zvýšení kapacit v oblasti řízení regulačního rámce Unie, a to i prostřednictvím opatření v oblasti správních kapacit a vytvořením společné celní jednotky, která zaručí jednotné uplatňování systémů sankcí, urovnávání sporů a vypořádání.

4.11. Výbor doporučuje, aby zpráva, kterou má Komise každé dva roky předkládat EP, Radě a EHSV, neobsahovala pouze hodnocení míry sblížení provádění předpisů v členských státech, ale také – a především – názorný přehled klíčových ukazatelů ukládání celních sankcí, šíření osvědčených postupů, účinnosti příslušných služeb, účinnosti přijatého právního rámce EU, s cílem zvážit další kroky na cestě k **vytvoření skutečné evropské celní agentury, evropského celního soudního dvora a účinné a efektivní jednotné celní správy.**

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽¹⁰⁾ Viz stanovisko EHSV (Úř. věstník C 271, 19.9.2013, s. 66).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o zveřejňování informací o dani z příjmu ze strany některých podniků a poboček

[COM(2016) 198 final – 2016/0107 (COD)]

(2016/C 487/09)

Zpravodaj: **Victor ALISTAR**

Spoluzpravodaj: **Petru Sorin DANDEA**

Konzultace	Evropský parlament, 28/04/2016 Rada, 28/04/2016
Právní základ	čl. 50 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato ve specializované sekci	08/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	204/7/16

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV podporuje návrh Komise na transparentnější systém zdanění prostřednictvím podávání zpráv podle jednotlivých zemí a věří, že by toto opatření mohlo zvýšit důvěru občanů Evropské unie.

1.2. Transparentnost zdanění je nástrojem zajišťujícím uznání přínosu, který mají nadnárodní podniky pro vytváření veřejných příjmů v zemích, kde působí.

1.3. EHSV konstatuje, že zveřejňování konkrétních údajů týkajících se plnění daňových povinností (již zavedených jinými právními předpisy na úrovni EU, na úrovni členských států a kapitálových trhů) podle jednotlivých zemí požaduje veřejnost i podnikatelské prostředí.

1.4. Prostředí pro spravedlivou hospodářskou soutěž je zajištěno, pokud existuje rovné daňové zatížení pro všechny subjekty působící v rámci jednotného trhu ze zisku realizovaného na jednotném evropském trhu bez ohledu na formu organizace na globálním trhu.

1.5. Standardy navrhované Komisí jsou minimální a nižší než ty, které stanovila OECD, pokud jde o údaje, jež mají být hlášeny, ale návrh směrnice naproti tomu požaduje jejich zveřejnění, aby se zajistil soulad s prohlášeními o etice v podnikání a veřejná zodpovědnost vůči všem spotřebitelům, partnerům a daňovým poplatníkům v Evropské unii ze strany dotčených podniků. EHSV se proto domnívá, že soubor dat, které je nutné určit, se musí řídit standardy BEPS, jež již EU a většina členských států přijala, neboť toto nařízení se týká transparentnosti a jeho cílem není snižovat již přijaté mezinárodní závazky.

1.6. EHSV je toho názoru, že nařízení Komise týkající se daňového balíčku by měla zajistit, aby velké nebo nadnárodní společnosti, které poctivě plní své závazky v oblasti daní, nebyly znevýhodněny agresivním daňovým plánováním jiných nadnárodních společností.

1.7. Výbor doporučuje, aby byly údaje zveřejňovány v jednom ze světových jazyků, který patří mezi oficiální jazyky Evropské unie, aby byl zajištěn cíl skutečného přístupu veřejnosti k údajům na celém společném trhu.

1.8. EHSV se domnívá, že za účelem zjednodušení administrativní zátěže spojené se zveřejňováním a správou údajů na úrovni Evropské unie je nutné stanovit povinnost členských států vést veřejný rejstřík pro podávání zpráv podle jednotlivých zemí, který bude mít na evropské úrovni standardizovaný formát.

1.9. Zveřejnění údajů na portálu musí s ohledem na závazky členských států a Komise vůči Partnerství pro otevřené vládnutí probíhat v otevřeném systému, který občanské společnosti a podnikatelskému prostředí usnadní přístup a použití dat.

1.10. EHSV se domnívá, že Komise musí pro vyřešení zásadních otázek přijít s ambicióznějším balíčkem, který bude pokračovat v současné harmonizaci daní a zajistí, že nezbytné zdroje investičních programů, programů sociální ochrany a hospodářského růstu členských států budou vybírány účinným, přiměřeným a nediskriminačním způsobem, aby se předešlo daňové erozi i rizikům zneužití a přílišnému zdanění v některých jurisdikcích.

1.11. EHSV se domnívá, že limit 750 milionů EUR je příliš vysoký a je nutné jej snížit nebo stanovit časový rozvrh pro jeho postupné snížení.

1.12. Je nezbytné stanovit jasnější kritéria pro definici řádné správy daní a určení daňových jurisdikcí, které ji nesplňují.

2. Návrh Evropské komise

2.1. V březnu 2016 předložila Evropská komise sdělení⁽¹⁾ s návrhem směrnice, kterou se mění směrnice o účetnictví⁽²⁾. Tento návrh směrnice byla oznámen v rámci balíčku proti vyhýbání se daňovým povinnostem, který Komise předložila v březnu 2016 jako součást akčního plánu⁽³⁾ pro transparentnější, spravedlivější a efektivnější výběr daní z příjmů právnických osob.

2.2. Boj proti vyhýbání se daňovým povinnostem a agresivnímu daňovému plánování je jednou z priorit Evropské komise. Komise chce prostřednictvím tohoto návrhu zajistit uplatňování zásady, že zisky by měly být zdaňovány tam, kde jsou vytvářeny.

2.3. Návrh požaduje, aby nadnárodní podniky s obratem převyšujícím 750 milionů EUR zveřejňovaly prostřednictvím podávání zpráv podle jednotlivých zemí údaje o dani z příjmu, kterou platí, spolu s dalšími relevantními daňovými informacemi.

2.4. Návrh směrnice nevyžaduje po malých podnicích a mikropodnicích žádné další povinnosti týkající se zaplacené daně z příjmů.

2.5. Návrh směrnice, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, obsahuje opatření zaměřená na jednotné provádění opatření č. 13⁽⁴⁾ projektu BEPS (eroze základu daně a přesouvání zisku) organizace OECD na úrovni členských států. Toto opatření se týká zlepšení mechanismu pro automatickou výměnu informací mezi finančními správami členských států a mezi typy vyměňovaných informací zahrnuje informace o výsledcích nadnárodních korporací za dané účetní období.

2.6. Návrh Komise reaguje na požadavky Evropského parlamentu zavést na úrovni EU systém podávání zpráv podle jednotlivých zemí o dani z příjmu.

⁽¹⁾ COM(2016) 198 final.

⁽²⁾ Směrnice 2013/34/EU.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/company_tax/anti_tax_avoidance/timeline_without_logo.png.

⁽⁴⁾ <http://www.oecd.org/tax/transfer-pricing-documentation-and-country-by-country-reporting-action-13-2015-final-report-9789264241480-en.htm>.

2.7. V období od června do prosince 2015 vedly útvary Komise rozsáhlou konzultaci k návrhu systému podávání zpráv podle jednotlivých zemí. Mezi 400 respondenty byly podniky, průmyslová sdružení, nevládní organizace, občané a expertní skupiny. Většina fyzických osob, které v rámci veřejné konzultace odpověděly, požadovala, aby EU vedla diskusi a případně šla nad rámec stávajících iniciativ na mezinárodní úrovni v oblasti podávání zpráv podle jednotlivých zemí. Většina podniků, které odpověděly, se vyjádřila, že upřednostňuje standardní podávání zpráv podle jednotlivých zemí, které bude harmonizováno se standardem BEPS organizace OECD.

2.8. Návrh je podpořen posouzením dopadů, které přijal kladně Výbor pro kontrolu regulace. V návaznosti na stanovisko Výboru bylo posouzení dopadů zkvalitněno.

2.9. Komise odhaduje, že zprávu rozčleněnou podle jednotlivých zemí bude kvůli svému působení v Evropské unii muset vypracovat přibližně 6 000 podniků. Přibližně 2 000 z nich má sídlo v EU, což je pouhý zlomek z celkového počtu více než 7,5 milionu podniků.

3. Obecné a konkrétní připomínky

3.1. V návrhu směrnice se objevuje požadavek, aby se v členských státech jednotně prováděla pravidla obsažená v projektu BEPS⁽⁵⁾ organizace OECD, jehož cílem je bojovat proti agresivnímu daňovému plánování na celosvětové úrovni. Jak je vyjádřeno v předchozích stanoviscích⁽⁶⁾, EHSV vítá iniciativu Komise a podporuje její úsilí v boji proti agresivnímu daňovému plánování; tato praxe některých nadnárodních korporací má za následek erozi základu daně členských států v odhadované výši desítek miliard EUR ročně.

3.2. Balíček Komise týkající se daní přispívá k transparentnosti daňových postupů a vytváří legitimní tlak na zajištění konkurenčního rámce a rámce hospodářské výkonnosti, jenž bude platit rovným dílem pro firmy, které mají k dispozici nástroje pro daňové plánování, i pro firmy, jež operují pouze v rámci společného trhu. Tato směrnice nemění principy daňových požadavků, ale vyžaduje větší transparentnost při jejich uplatnění, v návaznosti na žádosti evropské veřejnosti po skandálech Luxleaks a Panama Papers.

3.3. Návrh směrnice vylučuje z oblasti své působnosti 85–90 % nadnárodních společností, neboť stanovuje prahovou hodnotu 750 milionů EUR, při jejímž překročení je podmínka předložení zprávy rozčleněné podle jednotlivých zemí povinná. EHSV se domnívá, že tato prahová hodnota je příliš vysoká a diskriminační. Ponechání většiny nadnárodních korporací mimo oblast působnosti směrnice může mít za následek zhoršení výsledků, které se od uplatnění směrnice očekávají.

3.4. EHSV se domnívá, že prahová hodnota ve výši 750 milionů EUR by se měla postupně snižovat a na základě průběžných hodnocení dopadu by měl být v tomto ohledu stanoven časový harmonogram.

3.5. Komise navrhuje, aby zpráva rozčleněná podle jednotlivých zemí dále zahrnovala informace uvedené v článku 48c návrhu směrnice. EHSV se domnívá, že do kategorie těchto informací by mělo být zahrnuto i prohlášení společnosti o případných operacích prováděných na území jurisdikcí zahrnutých do seznamu uvedeného v článku 48 g. Aby uplatnění této směrnice vedlo k očekávaným výsledkům, měl by seznam s informacemi vyjmenovanými v uvedeném článku zahrnovat rovněž údaje o majetku a prodejkách a seznam všech dceřiných společností nebo poboček, jak doporučuje standard BEPS organizace OECD.

3.6. Komise navrhuje, aby zpráva rozčleněná podle jednotlivých zemí byla podrobná a obsahovala finanční výkazy za každý členský stát, v němž má mateřská firma pobočky nebo dceřiné společnosti. Návrh směrnice vyžaduje, aby byly u jurisdikcí mimo EU předkládané informace konsolidované. EHSV se domnívá, že za touto prezentací konsolidovaných dat se mohou skrývat případné operace typické pro agresivní daňové plánování, čímž se účinnost směrnice ztrácí. EHSV doporučuje Komisi, aby stanovila, že zpráva rozčleněná podle jednotlivých zemí bude rozdělena podle jednotlivých daňových jurisdikcí ve všech jurisdikcích, v nichž má mateřská společnost pobočky či dceřiné společnosti.

3.7. V článku 48 g návrhu se nařizuje vypracování seznamu nespolupracujících daňových jurisdikcí nebo jurisdikcí, které nesplňují normy řádné správy v oblasti daní. EHSV se vyslovil⁽⁷⁾ pro zavedení seznamu EU obsahujícího jurisdikce, jež odmítají uplatňovat standardy řádné správy v oblasti daní. Většina členských států má v současnosti svůj vlastní systém

⁽⁵⁾ <http://www.oecd.org/ctp/beps-actions.htm>.

⁽⁶⁾ Viz stanovisko EHSV k boji proti daňovým podvodům a únikům (Úř. věst. C 198, 10.7.2013, s. 34) a k Balíčku proti vyhýbání se daňovým povinnostem (Úř. věst. C 264, 20.7.2016, s. 93).

⁽⁷⁾ Viz stanovisko EHSV k balíčku týkajícímu se daňové transparentnosti (Úř. věst. C 332, 8.10.2015, s. 64).

seznamů a vlastní systém sankcí pro finanční transakce, které zahrnují tato území. EHSV se domnívá, že mnohem účinnější nástroj boje proti vyhýbání se daňovým povinnostem a agresivnímu daňovému plánování by představoval seznam EU s jasnými kritérii pro určování nespolupracujících jurisdikcí a se sankcemi, které budou jednotně uplatňovány všemi členskými státy. EHSV proto schvaluje opatření, která Komise v rámci této strategie navrhla.

3.8. EHSV doporučuje, aby byl pro zajištění cíle veřejné politiky na zvýšení daňové transparentnosti společností zřízen veřejný národní rejstřík řízený správci daně členských států, a tak byla zpráva rozčleněná podle jednotlivých zemí přístupná bez omezení. EHSV v této souvislosti v zájmu usnadnění pracovního procesu a snížení administrativní zátěže společností doporučuje, aby směrnice stanovila na úrovni členských států společný standardní formát, který umožní zpracování dat v otevřeném režimu, v souladu se závazky rámce Partnerství pro otevřené vládnutí.

3.9. EHSV se rovněž domnívá, že v zájmu zajištění jednotného režimu daňové etiky na společném trhu je nutné v politice zdanění přejít k větší harmonizaci daňových zásad a politik zdanění, s větším důrazem na zásadu zdanění příjmů v místě, kde byl příjem vytvořen, a to i ve výrobních a obchodních vztazích mezi členskými státy.

3.10. EHSV s ohledem na četné žádosti organizací občanské společnosti o zvyšování daňové transparentnosti nadnárodních korporací vítá iniciativu Komise, aby mezi ustanovení směrnice zahrnula i povinnost členských států zveřejňovat údaje předložené ve zprávách rozčleněných podle jednotlivých zemí.

3.11. Návrh směrnice stanoví, že zpráva rozčleněná podle jednotlivých zemí bude zveřejněna v úředním jazyce členského státu, ve kterém podnik působí. EHSV se domnívá, že zpráva by za účelem zajištění přístupu veřejnosti k daňovým informacím obsaženým ve zprávě měla být zveřejněna také alespoň v jednom světovém jazyce.

3.12. EHSV vzhledem k nepříznivým účinkům krize na administrativní kapacity správců daně v jednotlivých členských státech doporučuje Komisi a členským státům, aby v souvislosti s uplatňováním nových pravidel v daňové oblasti vyčlenily nutné lidské a finanční zdroje k zajištění jejich úspěšného uplatnění.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399, pokud jde o používání systému vstupu/výstupu (EES)

[COM(2016) 196 final – 2016/0105 (COD)]

a k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje systém vstupu/výstupu (EES) pro registraci údajů o vstupu a výstupu a údajů o odepření vstupu, pokud jde o státní příslušníky třetích zemí překračující vnější hranice členských států Evropské unie, kterým se stanoví podmínky přístupu do systému EES pro účely vymáhání práva a kterým se mění nařízení (ES) č. 767/2008 a nařízení (EU) č. 1077/2011

[COM(2016) 194 final – 2016/0106 (COD)]

(2016/C 487/10)

Zpravodaj: **Cristian PÎRVULESCU**

Konzultace	Evropský parlament, 09/05/2016
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato ve specializované sekci	09/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování	155/2/0
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor považuje systém vstupu/výstupu (Entry/Exit System – EES) v jeho nové podobě za nezbytný, neboť přináší přidanou hodnotu v oblasti bezpečnosti na evropské úrovni. Výbor prostřednictvím svých stanovisek, stejně jako v jiných oblastech politiky a právních předpisů, podporuje vyvážený přístup, v němž jsou potřeby v souvislosti se zajištěním bezpečnosti a dodržováním práva vždy spojeny se základními hodnotami Evropské unie.

1.2. Výbor se domnívá, že zprovoznění tohoto nového systému vstupu/výstupu musí být doprovázeno komunikací s veřejností, jejímž cílem bude co nejjasněji vysvětlit způsob, jakým systém funguje, s důrazem na ochranu osobních údajů. Doporučuje uspořádat informační a vzdělávací kampaně určené jak příslušným orgánům, tak státním příslušníkům třetích zemí.

1.3. Výbor se domnívá, že je nezbytné řádně informovat a připravit zaměstnance podílející se na provozu tohoto systému. Doporučuje, aby bylo zaškolení zaměstnanců náležitě podpořeno z finančního a institucionálního hlediska.

1.4. Výbor se domnívá, že respektování základních práv bude muset být neustále monitorováno specializovanými institucemi Evropské unie, na tomto monitorování však musí mít možnost se podílet také organizace občanské společnosti na evropské a na vnitrostátní úrovni.

1.5. Co se týče osobních údajů, zdůrazňuje Výbor to, že musí být jasně definováno a chráněno právo na přístup k těmto údajům a na jejich opravu a vymazání.

1.6. Výbor doporučuje, aby byl po zavedení tohoto systému proveden průzkum podobný tomu, který byl uskutečněn ve zkušební fázi, aby bylo možné posoudit dopad tohoto systému na cestující v podmínkách reálného provozu.

2. Úvod: souvislosti a důvody pro zřízení nového systému vstupu/výstupu v EU

2.1. Vzhledem k tomu, že se odhaduje, že celkový počet legálních překročení hranic v roce 2025 vzroste na 887 milionů, přičemž přibližně třetinu z toho budou tvořit státní příslušníci třetích zemí cestující do zemí schengenského prostoru za účelem krátkodobého pobytu, je nutné modernizovat hranice tak, aby byl tok cestujících řízen společně a efektivně.

2.2. Oblast působnosti nového systému vstupu/výstupu (EES) zahrnuje překračování hranic všemi státními příslušníky třetích zemí, kteří vstupují do schengenského prostoru za účelem krátkodobého pobytu (maximálně 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů), a to cestujícími, na něž se vztahuje vízová povinnost, a cestujícími osvobozenými od vízové povinnosti, nebo případně osobami s cestovním vízem (na dobu až jednoho roku).

2.3. Díky zavedení systému vstupu/výstupu (EES): 1. se odstraní prodlevy při hraničních kontrolách a zlepší kvalita hraničních kontrol státních příslušníků třetích zemí; 2. se zajistí systematická a spolehlivá identifikace osob překračujících povolenou délku pobytu; 3. se posílí vnitřní bezpečnost a boj proti terorismu a závažné trestné činnosti.

2.4. V únoru 2013 předložila Komise balíček legislativních návrhů týkajících se inteligentních hranic, jehož cílem je modernizovat správu vnějších hranic schengenského prostoru. Od roku 2013 do současnosti proběhla řada změn, které usnadnily plánování a provádění systému EES:

2.4.1. Vízový informační systém (VIS) je nyní plně zprovozněn a ověřování biometrických údajů držitelů víz na základě VIS na vnějších hraničních schengenského prostoru je nyní povinné.

2.4.2. Byly dokončeny nebo urychleny dialogy o vízové liberalizaci se zeměmi západního Balkánu a zeměmi na východní a jihovýchodní hranici EU, díky čemuž se zvýší podíl cestujících do EU osvobozených od vízové povinnosti.

2.4.3. Bylo přijato nařízení o Fondu pro vnitřní bezpečnost (ISF – hranice), v jehož rámci byla vyčleněna částka 791 milionů EUR na rozvoj inteligentních hranic.

2.4.4. *Evropský program pro migraci* označuje správu hranic za jeden ze čtyř pilířů pro lepší zvládnání migrace.

2.4.5. Rozsudek Soudního dvora EU týkající se směrnice o uchování údajů poskytl právní jistotu ohledně podmínek a záruk, které je třeba dodržovat při uchování a používání údajů v systému EES.

3. Obecné připomínky ke zřízení nového systému vstupu/výstupu v EU

3.1. Výbor se domnívá, že je nutné přejít od neintegrovaného a těžkopádného systému založeného na razítkování cestovních dokladů příslušníky pohraniční stráže k téměř automatizovanému systému, jenž usnadní přístup státních příslušníků třetích zemí. V tomto případě je přidaná hodnota úsilí Unie zřejmá. Evropská unie potřebuje pohraniční systém, jenž by se vypořádal jak se zvýšenou mobilitou, tak s potřebou zajistit na území Unie bezpečnost, tedy systém, který usnadní mobilitu a zároveň nebude mít dopad na základní práva.

3.2. Výbor vítá, že systém prošel zkušební fází a že bylo možné pozorovat v praxi dopady používání různých biometrických zařízení na státní příslušníky třetích zemí (viz studie vzešlá z pilotního projektu)⁽¹⁾. Výsledky uskutečněného průzkumu ukazují, že respondenti do značné míry důvěřují spolehlivosti biometrických technologií, a odrážejí skutečnost, že se experti shodují ohledně nejbezpečnějších a nejspolehlivějších prostředků biometrické identifikace za účelem ověřování totožnosti osob.

⁽¹⁾ Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva, 2015, Pilotní projekt Inteligentní hranice: Zpráva o technických závěrech pilotního projektu, část I.

3.3. Výbor vítá zapojení *Agentury Evropské unie pro základní práva*, jež provedla mezi státními příslušníky třetích zemí, kteří s tímto systémem přišli do styku, průzkum týkající se různých biometrických zařízení, jež by mohla být na různých místech (letišťích, nádražích a ve vlacích, v přístavech a na námořních hranicích, silničních hraničních přechodech) a za různých podmínek využita k ověřování biometrických identifikátorů osob pocházejících ze třetích zemí; všechna zařízení využitá při tomto experimentu jsou na trhu již dostupná⁽²⁾.

3.4. Z výsledků průzkumu vyplývá, že některé skupiny osob považují odebrání biometrických údajů za ponižující, průměrně to je 45 % dotázaných (v Severní Americe 30 %, v Evropě 43 %, v Latinské Americe a Karibiku 46 %, v Asii 52 % a v Africe 58 %)⁽³⁾. Pokud jde o druh odebíraných biometrických údajů, většina respondentů považuje za opravdu ponižující skenování oční duhovky (32 %), po němž následuje rozpoznávání obličeje (26,2 %). Je rovněž třeba zdůraznit, že značný počet respondentů (44,3 %) se domnívá, že používání tohoto systému omezí diskriminaci.

3.5. Výbor se prostřednictvím svých stanovisek opakovaně snažil podpořit vyvážený přístup, v němž jsou potřeby v souvislosti se zajištěním bezpečnosti a dodržování práva vždy spojeny s hodnotami Unie a s její vizí být současně svobodnou, otevřenou a bezpečnou.

3.6. Je nesmírně důležité, aby Evropská unie a její členské státy usnadnily systém vstupu a výstupu, a přilákaly tak – nikoli odradily – více návštěvníků, od turistů po podnikatele a odborníky. Výbor proto upozornil na znepokojivé tendence v některých členských státech, které jsou stále méně ochotné přijímat státní příslušníky třetích zemí. „Výbor se ... obává, že nelze očekávat, že by členské státy usnadnily občanům třetích zemí přístup do členských států Unie, když současně s tím některé členské státy vyhrožují dokonce občanům Unie vyhoštěním do jejich zemí původu, protože nejsou zaměstnaní, případně jim zakazují vstup“⁽⁴⁾.

3.7. EHSV v předchozím stanovisku k tématu „inteligentních hranic“ uvedl, že „si přeje zdůraznit, že identita Evropské unie je výslovně i implicitně spjata s otevřeností a vzájemnou propojeností nejen unijní, ale také přeshraniční. EU je energickým kulturním, sociálním, politickým a hospodářským prostorem a přeshraniční mobilita má zásadní význam pro zachování jejího postavení ve světě. Orgány EU a členské státy by na to měly pamatovat a zajistit, aby nové systémy neovlivnily cestování státních příslušníků třetích zemí do EU ani jejich ochotu cestovat“⁽⁵⁾.

3.8. Výbor v tomtéž stanovisku zdůraznil význam ochrany základních práv a nediskriminace a prostřednictvím procesních a institucionálních prostředků také zajištění nedotknutelnosti a odpovídajícího využívání údajů, které jsou v systému shromažďovány a uchovávány.

3.9. Není jasné, do jaké míry musí členské státy přispět ke zprovoznění tohoto systému z rozpočtového a institucionálního hlediska. Tuto otázku je třeba vyjasnit a je nutné nalézt řešení, jak od členských států získat pevný závazek, že budou spolupracovat a přispívat k realizaci tohoto systému.

3.10. Výbor upozorňuje na podobné experimenty prováděné v zemích, které zavedly obdobné systémy. Očekávání veřejnosti a všech zúčastněných stran musí být přizpůsobena v souvislosti s možnostmi systému dosáhnout všech stanovených cílů.

4. Konkrétní připomínky

4.1. Pokud jde o biometrické identifikátory, Výbor vítá snížení počtu otisků prstů z deseti na čtyři, což je nezbytné minimum, jež spolu s identifikací obličeje umožní získat relevantní údaje.

⁽²⁾ Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva, 2015, Pilotní projekt *Inteligentní hranice*: Přílohy, listopad 2015, s. 307–335.

⁽³⁾ Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva, 2015, *Pilotní projekt Inteligentní hranice*: Přílohy, listopad 2015, s. 322.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV *Otevřená a bezpečná Evropa: cesta k realizaci*, zpravodaj: José Isaiás RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO, 9. července 2014 (Úř. věst. C 451, 16.12.2014, s. 96).

⁽⁵⁾ Stanovisko EHSV *k balíčku týkajícím se inteligentních hranic*, zpravodaj: Cristian PÎRVULESCU, 23. května 2013 (Úř. věst. C 271, 19.9.2013, s. 97).

4.2. Co se týče osobních údajů, zdůrazňuje Výbor to, že musí být jasně definováno a chráněno právo na přístup k těmto údajům a na jejich opravu a vymazání.

4.3. Je velmi důležité, aby příslušné orgány při používání systému EES zajistily, aby byla respektována lidská důstojnost a integrita osob, od nichž se údaje vyžadují, a aby nedocházelo k diskriminaci osob založené na pohlaví, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci.

4.4. Fungování EES má výrazný vliv na výkon práv stanovených v *Listině základních práv Evropské unie*: právo na lidskou důstojnost (článek 1 Listiny), zákaz otroctví a nucené práce (článek 5 Listiny), právo na svobodu a bezpečnost (článek 6 Listiny), respektování soukromého a rodinného života (článek 7 Listiny), ochranu osobních údajů (článek 8 Listiny), právo na nediskriminaci (článek 21 Listiny), práva dítěte (článek 24 Listiny), práva starších osob (článek 25 Listiny), práva osob se zdravotním postižením (článek 26 Listiny) a právo na účinnou právní ochranu (článek 47 Listiny). Výbor se domnívá, že respektování základních práv bude muset být neustále monitorováno specializovanými institucemi Evropské unie, na tomto monitorování však musí mít možnost se podílet také organizace občanské společnosti na evropské a na vnitrostátní úrovni.

4.5. Přestože pilotní projekt, v jehož rámci se na řadě míst testovalo fungování systému, nevyvolal ze strany uživatelů odmítavý postoj nebo výrazné výhrady, jak bylo možné vidět z výsledků průzkumu Agentury pro základní práva, lze předpokládat potíže při jeho využití pro určité kategorie osob a také negativní postoj ze strany veřejnosti. K těmto kategoriím mohou přibýt také osoby, které na odebírání biometrických údajů nahlížejí s neochotou, a to buď z kulturně-náboženských důvodů, nebo z důvodů souvisejících s nedostatečnou důvěrou ve způsob, jakým jsou údaje využívány a chráněny odpovědnými orgány.

4.6. Výbor se proto domnívá, že zprovoznění tohoto systému musí být doprovázeno komunikací s veřejností, jejímž cílem bude co nejjasněji vysvětlit způsob, jakým systém funguje, s důrazem na ochranu osobních údajů. Veškeré záruky v souvislosti s odebíráním, uchováváním a využíváním údajů musí být veřejnosti oznámeny tak, aby byly překonány případné výhrady a aby byla usnadněna mobilita byla bez jakýchkoli překážek.

4.7. Výbor se domnívá, že je nezbytné řádně informovat a připravit zaměstnance podílející se na provozu tohoto systému. Jak vyplynulo rovněž z pilotního projektu, upozornili i samotní příslušníci pohraniční stráže na to, že je nezbytné poskytnout jim zaškolení, aby byli připraveni na nové vybavení a postupy⁽⁶⁾. Členské státy pak zodpovídají za hladký provoz systému. V této souvislosti je třeba stanovit pravidla a postupy, jež by upřesnily odpovědnost členských států za újmu, která vznikne v důsledku porušení ustanovení tohoto nařízení.

4.8. Výbor se domnívá, že předání nebo zpřístupnění osobních údajů získaných členskými státy prostřednictvím systému EES třetí zemi, mezinárodní organizaci, či soukromému subjektu usazenému v Unii nebo mimo ni musí být omezeno a plně zdůvodněno.

4.9. Výbor má za to, že určené orgány a Europol by měly žádat o přístup k údajům systému EES pouze tehdy, mají-li dostatečné důvody se domnívat, že takový přístup poskytne informace, které jim významně pomohou při prevenci, odhalování nebo vyšetřování teroristického trestného činu či jiného závažného trestného činu. Využívání systému EES bude přínosné pro činnost policie, je však důležité, aby byl přístup přísně regulován.

4.10. Výbor vítá, že byly výrazně sníženy očekávané náklady tohoto systému (z 1,1 miliardy EUR na 480 milionů EUR).

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽⁶⁾ Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva, 2015, Pilotní projekt Inteligentní hranice: Zpráva o technických závěrech pilotního projektu, část I, s. 14.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010“

[COM(2016) 52 final – 2016/0030 (COD)]

(2016/C 487/11)

Zpravodaj: **Graham WATSON**

Konzultace	Evropská komise, 16/09/2016 Evropský parlament, 07/03/2016 Rada Evropské unie, 09/03/2016
Právní základ	Článek 194 Smlouvy o fungování Evropské unie a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU)
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	07/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	22/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	133/4/9

1. Závěry a doporučení

1.1. Politice EU v oblasti bezpečnosti dodávek zemního plynu se částečně podařilo podnítit členské státy, aby ve svých úvahách zohlednily solidaritu a společnou bezpečnost. K většině otázek energetické politiky se však stále přistupuje jako k národním zájmům. Aby byla zajištěna taková bezpečnost, jakou Evropané očekávají, je třeba řešit dodávky energie soudržnějším způsobem na úrovni EU.

1.2. Tato regulace v rámci celé EU musí zohlednit širší souvislosti celosvětového úsilí o zmírnění změny klimatu s ambiciózními cíli stanovenými Pařížskou dohodou, strategii EU týkající se odolné energetické unie s progresivní politikou v oblasti změny klimatu a různá geopolitická napětí v Evropě i na celém světě, včetně pohybu uprchlíků, krizí na hranicích Evropy – jako jsou třeba nedávné krize na Ukrajině, v Turecku, Libyi a Gruzii – a vzestupu regionalismu ohrožujícího integraci EU.

1.3. Zabezpečení dodávek plynu v Evropě vyžaduje značné investice. Prostředky je třeba hledat zejména v soukromých zdrojích. Zisky v odvětví ropy a zemního plynu jsou takové, že by veřejná podpora neměla být zapotřebí. Pro získání důvěry investorů, a tím pádem k zajištění stabilních a spolehlivých dodávek plynu je nezbytný předvídatelný a spolehlivý politický rámec.

1.4. Navrhované nařízení je vypracováno tak, aby zabránilo krizím dodávek plynu, k jakým došlo například v letech 2006 a 2009. Většina poptávky po zemním plynu je určena k vytápění budov. Všeobecný program energeticky účinné renovace budov podle směrnice o energetické náročnosti budov (2010/31) a směrnice o energetické účinnosti (2012/27), zejména pokud bude zaměřen na budovy vytápěné zemním plynem, by vedl k významnému poklesu poptávky po plynu, především v zimních měsících, v nichž došlo k předchozím krizím.

1.5. Zemní plyn zůstává důležitým přechodným zdrojem energie a podstatným způsobem přispívá ke snižování emisí skleníkových plynů, emisí chemických látek a emisí nebezpečných toxických látek, jako jsou částice PM₁₀ a PM_{2.5}. Vzhledem k tomu, že ukazatele úrovně emisí jsou u zemního plynu podstatně nižší než u uhlí, má větší podíl zemního plynu ve skladbě zdrojů energie členských států mimořádný význam pro zlepšení kvality ovzduší a v důsledku toho i pro zdraví občanů členských států a jejich sousedů. Je nicméně třeba urychlit přechod na nízkouhlíkové hospodářství a tato skutečnost musí být v politice v oblasti získávání zemního plynu zohledněna.

1.6. Při rozvoji a řízení dodávek mohou hrát důležitou úlohu spotřebitelé energie. Metody pro jejich aktivní zapojení by měly být vyvíjeny ve spolupráci se spotřebiteli samotnými a za inovativního využívání IKT. Energetická chudoba by se měla řešit především prostřednictvím opatření v oblasti sociální politiky. Tato opatření by měla zahrnovat specifické vnitrostátní plány s cílem podnítit investice do programů renovace budov, jak stanoví článek 4 směrnice o energetické účinnosti (2012/27), přičemž by se měla prioritně zaměřovat na spotřebitele trpící palivovou chudobou a zranitelné spotřebitele a měla by podporovat spolupráci mezi sociálními partnery.

1.7. Rozšíření využívání obnovitelných zdrojů energie spolu se zrychlením elektrifikace může snížit spotřebu zemního plynu v EU a tím i dovoz. Čím rychleji budou obnovitelné zdroje energie přijaty, tím menší bude význam vnějších politik EU týkajících se zabezpečení dodávek plynu. Výbor požaduje, aby Komise zajistila posouzení toho, jak přesná je koordinace mezi odhadem spotřeby plynu v EU, bezpečností dodávek plynu do EU, rozvojem obnovitelných zdrojů energie a zlepšením energetické účinnosti napříč odvětvími.

2. Úvod (shrnutí návrhu Komise)

2.1. S ohledem na narušení hospodářské činnosti a problémy jednotlivců, které způsobilo přerušení dodávek plynu, se Evropská komise snaží navázat na předchozí práci EU, aby zajistila větší propojení infrastruktury pro dodávky plynu a větší solidaritu mezi členskými státy, pokud jde o jejich ochotu sdílet zátěž plynoucí z přerušení dodávek.

2.2. Návrh nařízení aktualizuje důležitou politiku v rámci úsilí Unie o vytvoření evropské energetické unie (COM(2015) 80 final). Energetická unie musí zapadat do kontextu závazků EU jednat v zájmu zastavení (a pokud možno zvrácení) změny klimatu způsobené člověkem, která je výsledkem spalování fosilních paliv.

2.3. Tento návrh nařízení má zaručit, že všechny členské státy zavedou vhodné nástroje, jejichž prostřednictvím se budou moci připravit na účinky nedostatku plynu způsobeného přerušением dodávek nebo výjimečně vysokou poptávkou a tyto účinky zvládat.

2.4. Aby byl tento cíl splněn, předloha nařízení navrhuje posílit regionální koordinaci, přičemž jsou stanoveny určité zásady a standardy na úrovni EU. Navržený přístup spočívá v tom, že by členské státy měly v rámci svých regionů úzce spolupracovat při provádění regionálních posouzení rizik. Riziky určenými prostřednictvím regionálních posouzení rizik se budou zabývat regionální plány preventivních opatření nebo plány pro stav nouze, které budou vzájemně hodnoceny a schvalovány Komisí.

2.5. Aby se zaručilo, že jsou posouzení rizik a plány komplexní a soudržné, nařízení stanoví povinné šablony, které obsahují výčet aspektů, jež se musí při posuzování rizik a přípravě plánů zohlednit.

2.6. Nařízení rovněž zlepšuje uplatňování standardu pro dodávky chráněným zákazníkům (převážně domácnostem) a standardu pro infrastrukturu (možnost dodávat plyn i v případě, že není k dispozici největší infrastruktura). Umožňuje permanentní obousměrnou kapacitu. Na závěr navrhuje, aby byla zavedena dodatečná opatření pro zajištění transparentnosti ve vztahu ke smlouvám o dodávkách plynu, neboť tyto smlouvy mohou mít dopad na bezpečnost dodávek v EU.

2.7. Na základě toho, že vnitrostátní přístupy nedokáží zajistit optimální opatření a prohlubují dopad krize, je potřeba akce EU odůvodněná. Opatření přijatá v jedné zemi může způsobit nedostatek plynu v sousedních zemích.

2.8. Pro zabezpečení dodávek plynu jsou sice mimořádně důležité funkční trhy, ale bezpečnost dodávek mohou výrazně posílit i řádně koordinovaná opatření členských států, a to zejména ve stavu nouze. To se týká lepší koordinace nejen vnitrostátních opatření ke zmírnění dopadů v případě nouze, ale také vnitrostátních preventivních opatření, např. návrhů na lepší koordinaci vnitrostátních politik týkajících se skladování nebo LNG (COM(2016) 49 final), které mohou mít v určitých regionech strategický význam.

2.9. Z monitorovací zprávy Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů z roku 2014 vyplývá, že stále existují vážné důvody k obavám, pokud jde o spolupráci členských států (členské státy přijímají převážně vnitrostátní opatření, která nejsou vhodná k řešení problémů s dodávkami plynu). Kromě toho ze zátěžového testu, jenž byl proveden v létě 2014 (COM(2014) 654 final), vyšlo najevo, že vážné narušení dodávek plynu z východu by stále mělo vážné dopady v celé EU.

3. Obecné připomínky

3.1. Hlavní problém tohoto návrhu nařízení nespočívá v jeho znění, ale v jeho souvislostech. Zatímco rámcová strategie EU k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu (COM(2015) 80 final) hovoří téměř spásitelsky o tom, že je třeba proti změně klimatu bojovat, tento návrh nařízení – ačkoli je v souladu s předchozími nařízeními o bezpečnosti dodávek plynu – není zcela v souladu s cíli uvedené rámcové strategie.

3.2. Mnoho klimatologů uvádí, že máme-li mít reálnou šanci omezit nárůst teploty planety na 2 °C, musíme do roku 2050 snížit emise skleníkových plynů na hodnotu blízkou nule. Pro dosažení 1,5 °C se tak musí stát ještě dříve. Abychom například odstranili přibližně 4 611 milionů tun ekvivalentu CO₂, které jsme vypustili do ovzduší v roce 2013, musíme uspokojit poptávku EU po primární energii (jež v roce 2013 činila 1 567 milionů tun ropného ekvivalentu (Mtoe)) pomocí čisté energie. Více než dvě třetiny emisí pocházejí z fosilních paliv, jež pohánějí naši průmyslovou civilizaci, a tato fosilní paliva je třeba nahradit.

3.3. Zemní plyn zůstává důležitým přechodným zdrojem paliva a pomáhá EU snižovat emise skleníkových plynů z tuhých paliv, a to zejména v zemích, v nichž má dominantní postavení uhlí. Je však třeba urychlit přechod na nízkouhlíkové zdroje energie a konečně zdroje energie bez emisí uhlíku, což je nutné pro splnění dlouhodobého cíle udržet zvyšování průměrné celosvětové teploty na úrovni 1,5 °C, jenž je stanoven v Pařížské dohodě a jež musí politika v oblasti dodávek plynu zohlednit. To by se mělo projevit v posouzení rizik, která mají vypracovat členské státy. V zájmu podpory účinných investic a stanovení rámce pro odolný energetický systém je třeba lepší sladění politiky EU v oblasti dodávek plynu s rozměry energetické unie, zejména jsou pak zapotřebí plně integrovaný evropský trh s energií, zlepšení týkající se energetické účinnosti a dekarbonizace.

3.4. Pět let po přijetí nařízení (EU) č. 994/2010 zůstává bezpečnost dodávek plynu zejména vzhledem k napětí mezi Ukrajinou a Ruskem velmi naléhavou otázkou. Na vnitrostátní úrovni a úrovni EU je vyvíjeno úsilí s cílem zvýšit bezpečnost dodávek plynu v zimě 2016/2017 i v období následujícím. Pokud bychom se však vážně snažili o zlepšení v oblasti energetické náročnosti budov prostřednictvím izolace, přičemž by byly upřednostněny budovy vytápěné zemním plynem, mělo by to na potřebu zemního plynu významný dopad.

3.5. Zemní plyn nahradil tuhá paliva jako druhé nejdůležitější palivo pro EU – v roce 2013 zajistil 23,8 % veškeré spotřebované primární energie. To Unii pomohlo snížit emise skleníkových plynů. Zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů je však pozoruhodné: v roce 2013 zajistily obnovitelné zdroje energie 15 % hrubé konečné spotřeby energie v EU, přičemž šlo o nárůst z 8,3 % v roce 2004, a EU tak úspěšně vykročila směrem ke splnění svého cíle dosáhnout do roku 2020 20 % podílu energie z obnovitelných zdrojů. Hrubé množství elektrické energie vyrobené z obnovitelných zdrojů se mezi lety 2000 a 2013 více než zdvojnásobilo a v roce 2013 představovala tato energie více než čtvrtinu veškeré elektrické energie.

3.6. Rozšíření využívání obnovitelných zdrojů energie spolu se zrychlením elektrifikace může snížit spotřebu zemního plynu v EU a tím i dovoz. Čím rychleji budou obnovitelné zdroje energie přijaty, tím menší bude význam vnějších politik EU v oblasti zabezpečení dodávek plynu. Nezbytná je tudíž koordinace mezi odhadem spotřeby plynu v EU, bezpečností dodávek plynu do EU, rozvojem obnovitelných zdrojů energie a zlepšením energetické účinnosti napříč odvětvími.

3.7. Pro vybudování energetické unie je zásadní koordinace přepravy a dodávek všech druhů paliv mezi zeměmi EU, a to na úrovni politik i dlouhodobých strategií. Návrh Komise se snaží rozdělit EU do sedmi „regionů“, v jejichž rámci by probíhala politická koordinace. To je přinejlepším prozatímní řešení, neboť brzy bude nezbytná politická koordinace v rámci celé EU a ta by měla být v ideálním případě dále rozšířena tak, aby zahrnovala smluvní strany Energetického společenství – sousední země, s nimiž má EU dohodu v oblasti energetiky.

3.8. S ohledem na rostoucí konkurenci v oblasti dodávek energie a potřebu diverzifikovat zdroje dodávek musí energie zůstat důležitou součástí vnějších politik EU. Tyto politiky by však měly být stále více zaměřeny na zajištění dodávek energie z obnovitelných zdrojů, zejména z vyspělých technologií, jako je výroba solární a větrné energie, které by doplnily dodávky z domácí produkce z obnovitelných zdrojů energie.

3.9. Nové řízení energetické politiky musí zajistit soudržnost mezi různými aspekty dodávek energie a splnění cílů na úrovni EU. Důležitým faktorem pro dosažení této soudržnosti je včasné, systematické a strukturované zapojení občanské společnosti s cílem zajistit, že mezi organizacemi občanské společnosti bude existovat všeobecné povědomí o problémech týkajících se energetické bezpečnosti, a především že si tvůrci politik v celé Evropě budou vědomi obav, zájmů, zdrojů a řešení, jež občanská společnost a sociální partneři nabízejí, pokud jde o vyrovnání se s těmito problémy a dosažení cílů energetické politiky EU. Za tím účelem EHSV aktivně prosazuje koncepci evropského dialogu o energetice a Komise tuto jeho iniciativu velmi vítá.

3.10. Dalším důležitým prvkem řízení energetické politiky by mělo být vzájemné posilování vnějšího a vnitřního rozměru energetické politiky, jak je stanoveno v akčním plánu diplomatické činnosti v oblasti energetiky. EHSV již dříve požadoval návrh a provedení vnější energetické politiky EU za účelem posílení stávající a navázání nové spolupráce a dialogů v oblasti energetiky s nejvýznamnějšími producenty státy a regiony, tranzitními státy a regiony, sousedními zeměmi a hlavními světovými a regionálními strategickými partnery, aby byla posílena diverzifikace unijních zdrojů energie, dodávek a přepravních tras.

3.11. Vnější energetická politika EU včetně politiky v oblasti získávání zemního plynu musí zohlednit široké geopolitické souvislosti. EHSV již dříve zdůraznil, že při rozhodování by neměla být jediným činitelem obchodní hlediska, zejména vzhledem ke sklonu Ruska využívat energii jako nástroj k dosažení geopolitických cílů. K hlavním faktorům, které musí diplomacie EU v oblasti energetiky zvážit, patří politická stabilita zemí podél trasy plynovodu a to, jak jsou zranitelné, pokud jde o zahraniční politický vliv, dále pak sociální a environmentální historie nositelů projektu a zapojení ruských společností do průzkumu a výroby. Při posuzování nových projektů se kromě toho musí zohlednit jejich dopad na energetickou bezpečnost sousedních zemí. Co se týče například Ukrajiny, existuje riziko, že projekty zaměřené na to, aby tranzit zemního plynu neprobíhal přes její území, budou mít dopad na její příjmy, zabrání investicím do modernizace sítě a připraví ji o vliv na Moskvu.

4. Zvláštní připomínky

4.1. EHSV vítá návrh Komise týkající se společné definice „chráněného zákazníka“.

4.2. EHSV vítá koncepcí „sdílené odpovědnosti“ a „tříúrovňového přístupu“ k bezpečnosti dodávek zemního plynu mezi plynárenskými podniky, členskými státy a EU a návrh, aby opatření v případě nezbytnosti koordinovala Komise, jak požadovala dřívější zpráva EHSV⁽¹⁾. Tento přístup je obzvláště významný, pokud jde o zajištění transparentnosti smluv o dodávkách.

Výbor se kromě toho domnívá, že odpovědnost a úkoly orgánů veřejné moci, o nichž se hovoří v článku 3, je třeba odlišit od odpovědnosti podniků nebo soukromých organizací, a proto navrhuje, aby bylo znění článku přepracováno, tak aby bylo jasné, že:

- zajištění bezpečnosti dodávek plynu je úkolem příslušných orgánů členských států a Komise v rámci jejich příslušných oblastí odpovědnosti;
- plynárenské společnosti a průmysloví odběratelé plynu musí spolupracovat a uplatňovat opatření stanovená odpovědnými orgány.

⁽¹⁾ Viz Úř. věst. C 339, 14.12.2010, s. 49.

- 4.3. EHSV bere na vědomí navržená kritéria týkající se složení sedmi „regionů“ v rámci EU. Přinejmenším by tedy mělo být naplánováno řešení, kdy by určitý členský stát mohl být současně členem více než jednoho „regionu“.
- 4.4. EHSV konstatuje, že navrhovaný standard pro infrastrukturu se oproti standardu z nařízení z roku 2010 téměř nezměnil. Vítá návrh na obousměrnou kapacitu („zpětný tok“) v propojovacích plynových vedeních mezi členskými státy.
- 4.5. EHSV konstatuje, že návrh standardu pro dodávky se oproti standardu z nařízení z roku 2010 téměř nezměnil. Vítá požadavek, aby před přijetím jakýchkoli nových netržních opatření bylo provedeno posouzení dopadů.
- 4.6. EHSV bere na vědomí návrh, aby posouzení rizik byla nyní prováděna na regionální úrovni. Vítá to jako krok směrem k tomu, aby byla posouzení rizik prováděna na úrovni EU. Vítá šablonu, kterou navrhla Komise, a považuje v tomto ohledu za důležité vzájemné hodnocení.
- 4.7. EHSV vítá návrh plánů pro stav nouze, postupy pro řešení krizí a reakce na stav nouze.
- 4.8. EHSV vítá návrhy ohledně transparentnosti a ohledně solidarity mezi členskými státy na základě zátěžových testů z léta 2014 jako vhodný pojistný mechanismus. Výbor zejména oceňuje dohodu skupiny na vysoké úrovni pro propojení plynových sítí střední a jihovýchodní Evropy ohledně seznamu prioritních projektů, jejichž provedení umožní zemím v regionu přístup k nejméně třem zdrojům plynu, čímž bude zajištěna diverzifikace a bezpečnost dodávek.
- 4.9. EHSV vítá návrh na spolupráci se třetími zeměmi, které jsou smluvními partnery v rámci Energetického společenství.
- 4.10. EHSV uznává význam návrhu na soustavné sledování opatření k zabezpečení dodávek plynu a naléhavě vyzývá Komisi, aby do něj zahrнула nutnost postupně ukončit používání zemního plynu ve prospěch obnovitelných zdrojů energie.
- 4.11. EHSV bere na vědomí navržené odchylky pro Maltu a Kypr a vybízí obě země, aby se s ohledem na své příznivé klima zařadily mezi vedoucí subjekty, pokud jde o přechod k naplňování energetických potřeb prostřednictvím obnovitelných zdrojů energie namísto fosilních paliv.

V Bruselu dne 22. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategii EU pro zkapalněný zemní plyn a skladování plynu

[COM(2016) 49 final]

(2016/C 487/12)

Zpravodaj: **Marian KRZAKLEWSKI**

Konzultace	Komise, 16/02/2016
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	07/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	22/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	109/0/8

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV považuje unijní strategii pro zkapalněný zemní plyn (LNG) a skladování plynu, která byla popsána ve sdělení COM(2016) 49 final, za nezbytnou součást projektu energetické unie, která má zajistit bezpečnost a diverzifikaci dodávek.

1.2. V nadcházejících letech vzroste celosvětový potenciál zkapalňování plynu, což pravděpodobně vyvolá snížení cen. Výbor to tudíž vnímá jako šanci zvýšit bezpečnost a odolnost plynárenské soustavy EU.

1.3. Výbor se domnívá, že je nutné zlepšit pružnost evropského trhu s plynem, a to zvýšením podílu LNG na tomto trhu.

1.4. EHSV považuje zvýšení podílu LNG na trhu EU s plynem, zajištění dostatečných rezerv plynu v zásobnících a skutečnou diverzifikaci dodávek energie za faktory, které zajistí energetickou bezpečnost zemí Evropské unie.

1.5. Komise v tomto sdělení oprávněně upozorňuje na jen zdánlivě dostatečnou kapacitu EU v oblasti znovuzplyňování, jelikož tato kapacita není z regionálního hlediska optimálně rozložena.

1.6. Výbor sdílí přesvědčení, že pro dosažení úplné a udržitelné diverzifikace dodávek plynu do EU je nutné zaujmout diverzifikovaný přístup k výstavbě nových terminálů LNG.

1.6.1. Přednost by měly mít investice pomáhající zajistit vyváženost přepravních tras. Uvážlivá podpora výstavby nových terminálů LNG a přeshraničních přenosových propojení z prostředků EU by měla zahrnovat regiony, jež jsou v současnosti izolované a závislé na jednom dodavateli.

1.6.2. Pro rozšíření trhu s LNG v EU je důležitá náležitá a včasná realizace investic do projektů společného zájmu. Musí být vytvořeny transparentní mechanismy, aby bylo zajištěno spravedlivé rozdělení investičních a provozních nákladů mezi členské státy a hospodářské subjekty.

1.6.3. Výbor se domnívá, že by EU měla zajistit, aby rozvoj terminálů LNG typu „fast-track“ či FSRU (floating storage and regasification units – plovoucí terminály pro skladování a znovuzplyňování) byl technologicky neutrální volbou podloženou nejefektivnějšími investicemi.

1.7. EHSV podporuje záměr Komise prověřit, zda jsou mezivládní dohody o nákupu LNG ze zemí mimo EU v souladu s právem EU.

1.8. Výbor upozorňuje na skutečnost, že ve sdělení Komise nebylo prokázáno, zda je strategie pro zvýšení podílu LNG a rozsáhlejší skladování plynu v souladu s velkými síťovými investicemi, jako například Nordstream 2, jež v současnosti plánují země sousedící s EU.

1.9. EHSV oceňuje a zdůrazňuje význam zemního plynu, včetně důležité úlohy LNG, pro přechod na nízkouhlíkovou energetiku v EU a pro snahy o snížení emisí skleníkových plynů, ale také emisí toxických plynů a prachu (PM₁₀, PM_{2,5}), které ohrožují zdraví a život občanů členských států.

1.9.1. Ve strategii, jež byla ve sdělení popsána, by měla být silněji zdůrazněna důležitá role zemního plynu jakožto překlenovací technologie v období transformace uhelné energetiky na energetiku nízkouhlíkovou. Plyn jakožto čistý zdroj energie má mimořádný význam pro drastické snížení emisí z nízko položených zdrojů, a to zejména v domácnostech a v odvětví dopravy.

1.9.2. Výbor doporučuje, aby se v době transformace uhelné energetiky na energetiku nízkouhlíkovou zvýšil podíl zemního plynu ve skladbě zdrojů energie jednotlivých členských států, obzvláště těch, v nichž převažuje uhlí.

1.10. EHSV sdílí názor, který je ve sdělení vyjádřen, a sice že používání LNG v odvětví těžké nákladní dopravy, jakož i v námořní dopravě může značně omezit škodlivý vliv na životní prostředí.

1.10.1. Současně Výbor konstatuje, že v části sdělení, která se týká LNG, není věnována dostatečná pozornost intenzivnímu rozvoji evropského systému dodávání a využívání LNG jakožto paliva v dopravě, a to jak silniční, tak námořní.

1.11. Výbor si je vědom toho, že skladování plynu má mimořádný význam pro evropský bezpečnostní systém a pro udržení stabilního zásobování zemním plynem. Stávající skladovací kapacity v EU jsou značné (COM(2016) 49 final), avšak jejich rozmístění je nedostačující.

1.12. EHSV se domnívá, že pro dosažení rovnováhy a energetické bezpečnosti je nutné, aby se provozovatelé systémů řídili zásadami, podle kterých by minimální množství uskladněného plynu mělo pokrývat 100 % poptávky po plynu na vnitrostátním trhu v zimním období. Nejlepší alternativou by však bylo vyvažování množství uskladněného plynu v regionálním měřítku.

1.13. Výbor podporuje a považuje za důležité plány Komise, jejichž cílem je odstranit překážky v obchodování mezi funkčními regionálními plynárenskými uzly a trhy jednotlivých zemí.

1.14. V souvislosti s otázkou dokončení chybějící infrastruktury, jež byla ve sdělení zdůrazněna, má EHSV za to, že je třeba využít příležitost, již skýtá Evropský fond pro strategické investice (EFSI) za účelem dofinancování projektů týkajících se kritické energetické a informační infrastruktury.

2. Souvislosti

2.1. V březnu 2015 přijala Rada EU závěry týkající se energetické unie. V nejdůležitější části tohoto dokumentu se uvádí: „EU je odhodlána budovat energetickou unii zahrnující politiku v oblasti klimatu zaměřenou do budoucnosti, a to na základě rámcové strategie Komise, jejíž pět rozměrů je úzce propojených a vzájemně se posilujících

— (bezpečnost dodávek energie, solidarita a důvěra;

— plně integrovaný evropský trh s energií;

— energetická účinnost přispívající ke zmírnění poptávky;

— dekarbonizace hospodářství a

— výzkum, inovace a konkurenceschopnost).“

2.2. EHSV upozorňuje, že ve výše zmíněném dokumentu v odst. 2 bodě a) Rada vyzvala k **urychlení projektů infrastruktury včetně propojení elektroenergetických a plynárenských sítí**, zejména s okrajovými regiony, s cílem zajistit energetickou bezpečnost a dobře fungující vnitřní trh s energií.

2.3. EHSV se v tomto stanovisku zabývá **strategií Unie pro zkvapalněný zemní plyn (LNG) a skladování plynu**, jež byla popsána ve sdělení COM(2016) 49 final. Tato strategie tvoří vzhledem ke svému přínosu pro zabezpečení dodávek energie, konkurenceschopnost energetických trhů a cíle týkající se klimatu a životního prostředí, jež jsou realizovány v rámci energetické unie i mimo ni, důležitou součástí projektu energetické unie (COM(2015) 80).

2.4. Zemní plyn je důležitým palivem v energetické bilanci EU. V celkové spotřebě zdrojů energie činí podíl zemního plynu 25 %. Je třeba poukázat na to, že těžba této suroviny v členských státech pokrývá 34 % potřebné výroby energie v průmyslu, službách i pro soukromé účely.

2.5. **Těžba zemního plynu na území EU poměrně rychle klesá**. V roce 2004 činila 229,5 miliardy m³ a v roce 2014 132,3 miliardy m³. Stávající zásoby navíc nejsou dostatečné, vystačí na 11,3 roku. V této souvislosti je zcela zřejmé, proč je Evropská unie největším dovozcem zemního plynu na světě. V roce 2014 činila spotřeba plynu na území EU 386,9 miliardy m³. Jde o nejnižší úroveň za 10 let, spotřeba byla o 11,6 % nižší než v předchozím roce, přičemž průměrná roční spotřeba plynu v EU v letech 2004–2013 činila 477 miliard m³.

2.6. **Světové vytěžitelné zásoby zemního plynu jsou obrovské** (187 000 miliard m³) a vystačí na 54 let. Po zahrnutí plynu z nekonvenčních zdrojů se doba, po níž vystačí zásoby zemního plynu, prodlouží na 290 let.

2.7. Do roku 2020 se značně **zvýší celosvětový potenciál zkvapalňování plynu** (+ 50 %), zejména v USA a Austrálii (více než 100 milionů tun ročně), což zcela jistě způsobí snížení cen. Pro členské státy EU je to příležitost zvýšit bezpečnost a odolnost plynárenské soustavy EU vůči případným přerušením dodávek plynu.

2.8. V prvním desetiletí 21. století **se dovoz plynu do EU uskutečňoval především prostřednictvím soustavy plynovodů, přičemž podíl plynu v kapalném stavu (LNG) činil sotva 1/5 dovozu**, a to navzdory skutečnosti, že zkvapalněný plyn má 600krát nižší objem, díky čemuž je pro dopravu a skladování ekonomičtější.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV uznává význam plynu pro přechod EU na nízkouhlíkovou energetiku a pro snahy o snížení emisí. Zajištění rovnoměrného a volného přístupu členských států na diferencované a politicky stabilní trhy producentů plynu se stává mimořádně důležitou krátkodobou a střednědobou prioritou, jež by měla pomoci při provádění politiky EU v oblasti energetiky a klimatu a vytváření stabilní energetické unie. Politika ohledně podílu plynu ve skladbě zdrojů energie by měla přihlížet k dlouhodobému cíli, který byl stanoven v Pařížské dohodě (COP 21), a sice udržet nárůst celosvětové průměrné teploty pod úroveň 1,5 °C.

3.2. Výbor konstatuje, že sdělení Komise (COM(2016) 49 final) navazuje na dohodu ohledně rámce politiky EU v oblasti energetiky a klimatu, jež byla Radou Evropské unie přijata ve dnech 23.–24. října 2014 a v níž byly vytyčeny následující cíle do roku 2030:

— snížení emisí CO₂ o 40 %;

— podíl obnovitelných zdrojů energie ve skladbě zdrojů energie EU činící nejméně 27 %;

— zvýšení energetické účinnosti nejméně o 27 %.

3.3. O ekonomické konkurenceschopnosti plynu jakožto paliva v zemích EU, jakož i o tom, zda se plyn stane reálným konkurentem tuhých paliv – zejména uhlí, rozhodne v příštím desetiletí interakce pěti faktorů:

— politiky v oblasti energetiky a klimatu, zejména úsilí o zlepšení kvality ovzduší;

— cen plynu;

- realizace evropského systému pro obchodování s emisemi, a tedy i cen emisních povolenek CO₂;
- vývoje vývozu plynu (LNG) z USA a Austrálie;
- prodejní ceny ropy a uhlí na celosvětovém trhu.

3.4. EHSV podporuje a považuje za důležité plány Komise, jejichž cílem je **odstranit překážky v obchodování mezi funkčními regionálními plynárenskými uzly** a trhy jednotlivých zemí. Za tímto účelem je nutné dokončit vytváření vnitřních trhů s plynem, odstranit regulační, obchodní a právní překážky a zajistit přístup na tyto trhy.

3.4.1. Vzhledem k tomu, že evropský trh s plynem může být pozitivně ovlivněn dovozem zkapalněného plynu z břidlic z USA, EHSV vybízí orgány EU, aby v rámci jednání o TTIP aktivně usilovaly o odstranění překážek bránících dovozu tohoto plynu z USA.

3.5. Je třeba upozornit na to, že **ve sdělení Komise nebylo prokázáno, zda je strategie** pro zvýšení podílu LNG a rozsáhlejší skladování plynu v **souladu** s plánovanou investicí Nordstream 2 (COM(2016) 49 final).

3.6. Ve strategii, jež byla ve sdělení popsána, by měla být silněji zdůrazněna důležitá role zemního plynu jakožto překlenovací technologie v období transformace uhelné energetiky na energetiku nízkouhlíkovou. Plyn jako palivo je obzvláště vhodný pro rychlou a stabilní výrobu elektrické a tepelné energie a proto může být náhradní technologií za výrobu energie z obnovitelných zdrojů.

3.7. Výbor doporučuje, aby se v době transformace uhelné energetiky na nízkouhlíkové hospodářství zvýšil podíl zemního plynu ve skladbě zdrojů energie jednotlivých členských států, obzvláště v těch, v nichž převažuje uhlí. Je to důležité zejména pro zlepšení kvality ovzduší, což příznivě ovlivní zdraví občanů těchto zemí i zemí sousedních a rovněž výrazně omezí emise skleníkových a toxických plynů.

3.7.1. V některých členských státech tvoří průměrně 2/3 konečné energie teplo pro vytápění bydlení, které je vyráběno v uhelných teplárnách s nízkou účinností. Investice do plynových zařízení pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny s malým výkonem by zlepšily stabilitu energetického systému i kvalitu ovzduší. Investice tohoto typu jsou uskutečňovány v krátkém časovém horizontu (2 roky), finanční náklady (CAPEX) jsou relativně nízké (i když je navyšují provozní náklady) a částečně kompenzují poměrně vysoké náklady na paliva. Další výhodou plynových zařízení pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny s malým výkonem je velmi krátká doba synchronizace s energetickou distribuční sítí, díky čemuž jsou vynikajícím kompenzačním zdrojem energie při energetických špičkách.

3.8. V souvislosti s otázkou **dokončení chybějící infrastruktury**, jež byla ve sdělení zdůrazněna, je třeba využít příležitost, již skýtá Evropský fond pro strategické investice (EFSI). V rámci tohoto programu mají být mimo jiné dofinancovávány následující projekty týkající se kritické energetické a informační infrastruktury:

- rozvoj propojení energetických sítí mezi zeměmi;
- diverzifikace zdrojů energie a přepravních tras;
- vypracování evropských a regionálních plánů pro případ energetické krize;
- zlepšení energetické účinnosti hospodářství.

4. Konkrétní připomínky k LNG

4.1. Výbor se domnívá, že je **nutné zlepšit pružnost evropského trhu s plynem**, a to zvýšením podílu LNG na tomto trhu.

4.2. **Zvýšení podílu LNG na trhu EU s plynem, zajištění dostatečných rezerv plynu v zásobnících a skutečná diverzifikace přepravních tras** jsou faktory, které zvýší energetickou bezpečnost zemí Evropské unie.

4.3. Komise v tomto sdělení správně upozorňuje na **jen zdánlivě dostatečnou kapacitu EU v oblasti znovuzplyňování**. „Jen zdánlivě“ – poněvadž tato kapacita není ze zeměpisného hlediska optimálně rozložena. V zemích na Pyrenejském poloostrově, ve Francii, Velké Británii a v Nizozemsku je kapacita v oblasti znovuzplyňování využívána v malé míře, zatímco členské státy v Pobaltí a ve střední, východní a jihovýchodní Evropě jsou značně závislé na jednom dodavateli.

4.4. Výbor sdílí přesvědčení, že **pro dosažení úplné a udržitelné diverzifikace dodávek** plynu na evropský trh je nutné diverzifikovat přístup k výstavbě nových terminálů LNG. Přednost by měly mít investice pomáhající zajistit vyváženost přepravních tras.

4.5. Uvážlivá **podpora výstavby nových terminálů LNG a přeshraničních přenosových propojení z prostředků EU** by měla přednostně zahrnovat regiony, jež jsou v současnosti izolované a závislé na jednom dodavateli. Tento způsob stimulace investic by umožnil zajistit mnoha dodavatelům plynu rovný přístup do těchto regionů, a to v souladu se zásadami volné a spravedlivé hospodářské soutěže. V této souvislosti je obzvláště důležité zvýšit míru propojenosti jednotlivých soustav, což by usnadnilo obchodování s plynem mezi vnitrostátními trhy členských států, zejména v regionech, které v současnosti nemají dostatečnou úroveň zabezpečení dodávek.

4.6. Pro **rozšíření trhu s LNG v EU** je velice důležitá náležitá a včasná realizace **investic do projektů společného zájmu**. Musí být vytvořeny jasné mechanismy, aby bylo zajištěno spravedlivé rozdělení investičních a provozních nákladů mezi členské státy, jež mají různou úroveň infrastruktury LNG a různou kapacitu skladování plynu.

4.7. EU by měla zajistit, aby rozvoj terminálů LNG typu „fast-track“ či FSRU byl technologicky neutrální volbou podloženou nejefektivnějšími investicemi, které by měly přinést co nejnižší sazby za znovuzplyňování, zkrácení doby potřebné pro uvedení produktů na trh, nižší riziko při provádění a větší jistotu na trhu.

4.8. EHSV plně podporuje záměr Evropské komise prověřit, zda jsou mezivládní dohody o nákupu LNG mezi členskými státy a zeměmi mimo EU v souladu s právem EU.

4.9. Výbor sdílí názor, který je ve sdělení Komise vyjádřen, a sice že používání LNG v odvětví těžké nákladní dopravy jako alternativního paliva k motorové naftě či nahrazení těžkého topného oleje v námořní dopravě může značně omezit škodlivý vliv na životní prostředí.

4.9.1. Výbor konstatuje, že v části sdělení, která se týká LNG, není věnována dostatečná pozornost evropskému systému dodávání a využívání LNG jakožto paliva v dopravě, a to jak silniční, tak námořní. Jde zejména o inovativní rozvoj systému dodávání a sítě čerpacích stanic v silniční dopravě a doplňování paliva v námořní dopravě. Tyto cíle jsou realizovány mimo jiné v rámci projektu „Blue Corridor“, jenž zahrnuje země EU od Francie po Pobaltí.

4.10. V některých členských státech EU jsou z důvodu omezeného přístupu k plynárenským sítím k výrobě energie a tepla v rozsáhlé míře využívána tuhá fosilní paliva. Používání LNG jakožto alternativního paliva v lokálních systémech, kde může nahrazovat tradiční paliva, jež způsobují značné znečištění plyny i prachem, může rychle zlepšit kvalitu ovzduší. Za těchto podmínek a v souladu s dlouhodobými cíli v oblasti udržitelného rozvoje nemůže LNG nahradit obnovitelné zdroje energie.

4.11. EHSV sdílí názor, který Komise ve sdělení vyjádřila, že obnovitelné zdroje energie a energetická účinnost by měly být nákladově efektivním řešením a při rozhodování o infrastruktuře LNG je třeba důkladně zvážit možnosti, aby se v budoucnu předešlo situacím, kdy chybí technologie nebo aktiva zůstanou nevyužita. Nesmí dojít k oddělení investic do zdrojů energie od hospodářského rozvoje zemí EU.

5. Konkrétní připomínky ke skladování plynu

5.1. Výbor si je vědom toho, že **skladování plynu má mimořádný význam pro evropský bezpečnostní systém** a pro udržení stabilního zásobování hospodářství EU zemním plynem. Stávající skladovací kapacity v EU jsou značné, avšak jejich rozmístění je nedostačující. Více než 83 % kapacity zařízení pro skladování plynu se nachází na území západní a jihozápadní Evropy. Přeshraničnímu využívání skladovacích kapacit brání především regulační a celní překážky a nedostatečná síť propojení v některých evropských regionech.

5.2. EHSV upozorňuje na to, že pro dosažení rovnováhy a energetické bezpečnosti je nutné, aby se provozovatelé systémů řídili zásadami, podle kterých by **minimální množství uskladněného plynu mělo pokrývat 100 %** poptávky po plynu na vnitrostátním trhu v zimním období. Nicméně ekonomicky nejracionálnější alternativou by bylo vyvažování množství uskladněného plynu v regionálním měřítku. Tohoto optimálního modelu může být dosaženo, jakmile budou vytvořena propojení v severovýchodní Evropě (Finsko, Švédsko, pobaltské státy, Polsko), v jihovýchodní Evropě (Bulharsko, Turecko, Srbsko, Chorvatsko) a v Evropě jihozápadní (Portugalsko, Španělsko, Francie). Druhou podmínkou je odstranění veškerých překážek bránících přeshraničnímu přenosu, zejména celních překážek.

5.3. Výbor vítá návrh Evropské komise, aby byly zajištěny rovné podmínky pro vzájemně si konkurující nástroje pružnosti a aby byl vypracován kodex sítě platný pro celou EU, který by zohledňoval harmonizaci poplatků za přenos plynu „do i ze zásobníků“, za předpokladu, že struktury sazeb odrážejí náklady na skladování.

5.4. Za nezbytná je třeba považovat opatření, jež mají zajistit volný fyzický přístup k zásobníkům pro skladování a ke kapacitě v přenosové soustavě, a to i v případě přeshraniční přepravy. EHSV sdílí přesvědčení Evropské komise o nutnosti optimalizace využití stávajících skladovacích kapacit, a to tím, že budou dokončeny kodexy sítě. Z tohoto hlediska je důležitá účinná spolupráce členských států se sousedními zeměmi v otázce optimálního využití skladovacích kapacit obou stran.

V Bruselu dne 22. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí mechanismus výměny informací o mezivládních dohodách a nezávazných nástrojích mezi členskými státy a třetími zeměmi v oblasti energetiky a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 994/2012/EU

[COM(2016) 53 final]

(2016/C 487/13)

Zpravodaj: **Vladimír NOVOTNÝ**

Konzultace	Evropská komise, 16/02/2016 Rada, 02/03/2016 Evropský parlament, 07/03/2016
Právní základ	Článek 194 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	07/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	139/0/4

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá návrh Komise a návrh nového rozhodnutí jako celek a považuje ho za krok k posílení právní jistoty v oblasti energetických investic a souvisejících infrastrukturních projektů, zvýšení transparentnosti ve věcech bezpečnosti dodávek plynu a zlepšení funkcí vnitřního trhu s energií.

1.2. EHSV podporuje uplatnění hodnocení mezinárodních smluv s třetími stranami (IGA) v energetice mechanismem „ex ante“ jako prostředek prevence rizik potenciálních rozporů uzavíraných smluv s právem EU a požadavky vnitřního trhu s energií. Současně prevenci považuje v tomto případě za efektivnější postup než kroky vedoucí k dodatečné nápravě.

1.3. EHSV navrhuje, aby postup oznamování a ověřování mezinárodních smluv v energetice před jejich uzavřením (ex-ante) byl omezen na smlouvy týkající se zásobování členských zemí plynem, který je nejcitlivější energetickou komoditou obvykle s přesahem do více členských zemí EU.

1.4. Revize rozhodnutí by se dle názoru EHSV měla týkat jen konceptu rámcových smluv s přímým dopadem na unijní vnitřní trh a/nebo bezpečnost dodávek energie a Komise by měla posuzovat výhradně soulad předloženého návrhu IGA s unijním právem.

1.5. Podmínkou pro úspěšné zavedení navrhovaných postupů ohlašování a ověřování připravovaných a projednávaných mezinárodních smluv v energetice bude posílení ochrany důvěrných informací v celém přípravném procesu IGA.

1.6. Ostatní smlouvy v energetice by dle názoru EHSV měly být posuzovány dosavadními právními a administrativními postupy ex post. EHSV však současně doporučuje, aby byla zvázena možnost dobrovolného předložení takových smluv k posouzení ex ante na základě žádosti členského státu.

1.7. EHSV dále považuje lhůtu v délce navrhovaných 12 týdnů pro vydání nesouhlasného stanoviska Komise v případě neslučitelnosti návrhu smlouvy s právem EU za nejzazší. Po uplynutí této doby se má za to, že Komise souhlasí s navrhovanou smlouvou a jednání k uzavření IGA mohou pokračovat.

2. Úvod

2.1. Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje „mechanismus výměny informací o mezivládních dohodách mezi členskými státy a třetími zeměmi v oblasti energetiky“, je součástí tzv. „zimního balíčku“ Evropské komise orientovaného na bezpečnost dodávek energie, a to v rámci připravované energetické unie. Primárně se tento balíček orientuje na dodávky plynu ze třetích zemí.

2.2. V roce 2015 provedla Komise přezkum a hodnocení účinnosti současně platného rozhodnutí č. 994/2012/EU o mezivládních dohodách ze dne 25. října 2012, které zavedlo mechanismus výměny informací o smlouvách mezi členskými státy a třetími zeměmi v oblasti energetiky.

2.3. Z hodnotící zprávy Komise vyplývá, že současná rozhodnutí podle jejího názoru neplní jeden ze svých hlavních cílů, a to zajistit soulad mezivládních dohod s právními předpisy EU. Komise identifikovala 3 hlavní výchozí zdroje tohoto problému:

- nedostatek jakéhokoliv ex-ante oznámení mezivládních dohod Komisi, což má za následek zvyšující se riziko, že mezivládní dohody budou tvořeny způsobem, který není v souladu s právními předpisy EU,
- nedostatečné právní mechanismy v některých mezivládních dohodách umožňující jejich změnu nebo ukončení,
- nedostatek transparentnosti, pokud jde o mezivládní dohody, týkající se probíhajících jednání/substituční efekt.

2.4. Komise připravila návrh rozhodnutí, kterým se zrušuje rozhodnutí č. 994/2012/EU a který obsahuje několik významných změn ve směru řešení závěrů vzešlých z přezkumu rozhodnutí č. 994/2012/EU. Přezkum má dva hlavní cíle:

- zajistit soulad mezivládních dohod s právními předpisy EU, aby se zajistilo následné řádné fungování vnitřního trhu a zvýšila se energetická bezpečnost v EU, a
- zvýšit transparentnost mezivládních dohod s třetími stranami a tím i nákladovou efektivnost dodávek energie do Unie a posílit solidaritu mezi členskými státy.

3. Dokument Komise

3.1. Návrh revidovaného rozhodnutí obsahuje tyto prvky:

3.1.1. Oznamovací povinnost související s mezivládními dohodami:

- členský stát je povinen informovat Komisi o svém záměru zahájit jednání se třetí zemí s cílem uzavřít nové mezivládní dohody o dodávce plynu nebo změnit dohody stávající,
- jakmile je Komise o těchto jednáních uvědomena, měla by být nadále informována o postupu příprav dohody,
- pokud členský stát uvědomí Komisi o jednáních, mohou mu útvary Komise poskytnout poradenství ohledně toho, jak zabránit nesouladu mezivládní dohody s právními předpisy Unie nebo s politickými postoji Unie přijatými v Radě nebo se závěry Evropské rady,
- členský stát je povinen pro účely posouzení ex ante Komisi oznámit návrh mezivládní dohody nebo její změny, včetně veškeré průvodní dokumentace, jakmile strany v rámci jednání dosáhnou dohody o veškerých jejích hlavních prvcích,

- členský stát je povinen po ratifikaci oznámit Komisi mezivládní dohodu nebo změny spolu s veškerými průvodními dokumenty,
- členský stát je povinen oznámit Komisi veškeré stávající mezivládní dohody nebo jejich změny spolu s veškerými průvodními dokumenty,
- na dohody mezi podniky se oznamovací povinnost nevztahuje, mohou však být předloženy dobrovolně,
- Komise je povinna, za respektování ustanovení o důvěrnosti údajů, sdílet s ostatními členskými státy informace a dokumenty, které obdržela.

3.1.2. Posouzení ze strany Komise:

- Komise je povinna provést ex ante posouzení návrhů mezivládních dohod nebo změn a do šesti týdnů informovat členský stát o možných pochybnostech, jež má ohledně souladu s právními předpisy Unie, zejména s právními předpisy pro vnitřní trh s energií a s právními předpisy Unie v oblasti hospodářské soutěže,
- Komise je povinna do 12 týdnů od oznámení závazně informovat členský stát o svém stanovisku ohledně souladu mezivládní dohody nebo její změny s právními předpisy Unie,
- členský stát navrhovanou mezivládní dohodu neuzavře ani nepřijme změnu dříve, než ho Komise ve svém stanovisku informuje o případných pochybnostech. Při uzavírání navrhované mezivládní dohody nebo přijímání změny členský stát v co nejvyšší míře zohlední relevantní závěry a doporučení Komise,
- Komise je povinna provést ex post posouzení stávajících mezivládních dohod nebo změn a v případě pochybností ohledně souladu těchto dohod s právními předpisy Unie informovat do devíti měsíců od oznámení členský stát.

3.1.3. Oznamovací povinnost a posouzení ze strany Komise související s nezávaznými nástroji:

- členský stát je povinen předložit Komisi stávající a budoucí nezávazné nástroje spolu s veškerými průvodními dokumenty,
- Komise může provést ex post posouzení předložených nezávazných nástrojů a, pokud se domnívá, že by opatření, kterými se uvedený nezávazný nástroj provádí, mohla být v rozporu s právními předpisy Unie, informuje o tom členský stát,
- Komise navrhuje jako nejvíce nákladově efektivní, účinnou a přiměřenou variantu takovou, kde se ex-ante hodnocení mezivládních dohod Komisí stane povinným. Členské státy by měly mít povinnost informovat Komisi v raném stadiu jakýchkoli probíhajících jednání o mezivládní dohodě o dodávkách plynu a předložit své návrhy mezivládní dohody Komisi pro hodnocení ex-ante.

3.2. Dopady tohoto rozhodnutí by dle Komise měly mít vliv na:

- zvýšení právní jistoty, která podporuje investice,
- dobře fungující vnitřní trh s energií bez segmentace a při zvýšené konkurenci;
- zvýšenou transparentnost, pokud jde o zabezpečení dodávek ve všech členských státech.

4. Obecné připomínky

4.1. EHSV se problematikou smluv v energetice zabýval v souvislosti s přípravou rozhodnutí EP a Rady č. 994/2012/EU v roce 2012⁽¹⁾. Ve svém stanovisku zdůraznil, že energetické dohody se musí řídit jak strategickými, tak obchodními hledisky při dodržení zásad proporcionality a transparentnosti.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 68, 6.3.2012, s. 65.

4.2. Výbor vyslovil mimo jiné politování, že v návrhu rozhodnutí nejsou zahrnuty významné obchodní dohody soukromých subjektů v energetice s přesahem do více členských zemí, u nichž je riziko rozporu s právem EU. Výbor upozornil na potenciální hrozby, které mohou vyvstat tam, kde strategická partnerství mohou vést k výraznějšímu využití postupů sledujících jiné zájmy, než jsou zájmy EU, a které se mohou ukázat jako škodlivé.

4.3. K návrhu rozhodnutí EP a Rady, které reviduje rozhodnutí EP a Rady č. 994/2012/EU, vyjádřily své výhrady evropské zaměstnavatelské organizace jako významní partneři sociálního dialogu a představitelé organizované občanské společnosti. Zaměstnavatelské svazy poukazují na skutečnost, že dosavadní mechanismus „ex post“ je dostatečný. Zdůraznily, že hodnocení by mělo být zacíleno na smlouvy s dopadem na vnitřní trh s energií nebo na bezpečnost dodávek energie.

4.4. Organizace občanské společnosti i řada členských zemí vznesly dále požadavek uplatnění odpovědnosti v případě úniku obchodně citlivých informací a požadavek na odpovídající ochranu obchodních zájmů. Vyslovily se také pro vynětí smluv soukromých subjektů a smluv založených na mechanismech Euratom a formulovaly požadavek, aby celá revize rozhodnutí č. 994/2012/EU respektovala svobodu podnikání a obchodu, ochranu obchodního tajemství a právo na dobrou správu (good administration).

4.5. Obdobné výhrady byly uplatněny zúčastněnými stranami včetně evropských odvětvových a regulačních sdružení též během veřejné konzultace k této agendě. Bylo mimo jiné poukázáno na skutečnost, že doprovodný materiál Komise (SWD (2016) 28 final) neobsahuje dostatečně vypovídající kvantifikované podklady a argumentaci pro oprávněnost závěrů, že současná právní úprava neplní své cíle, a je tedy nutná její náhrada novou právní úpravou. K odstranění zjištěných nedostatků mezinárodních smluv může vést namísto nové právní úpravy důslednější prosazování stávajícího rozhodnutí.

4.6. EHSV ve svém současném stanovisku vychází jak z výše uplatněných připomínek a námitek části spektra organizované občanské společnosti, tak z argumentů Komise, ale i ze závěrů Rady EU pro energetiku s cílem nalézt vhodný kompromis.

4.7. EHSV na základě zkušeností Komise týkajících se obtížnosti dosažení změn již uzavřených mezinárodních smluv v energetice v případě dodatečného zjištění nesouladu s unijním právem podporuje návrh na uplatnění mechanismu „ex ante“ jako formy prevence porušení unijního práva a pravidel vnitřního trhu s energií v případech, které mají celoevropský význam nebo přesah do více členských zemí.

4.8. Revize rozhodnutí by se dle názoru EHSV proto měla týkat jen důležitých IGA s třetími zeměmi s přímým dopadem na unijní vnitřní trh a/nebo bezpečnost dodávek energie a Komise by měla posuzovat výhradně soulad předloženého návrhu IGA s unijním právem.

4.9. V procesu vyjednávání IGA menšího rozsahu a omezeného významu by Komise při poskytování podpory členskému státu v průběhu vyjednávání neměla obdržet žádný specifický mandát. Současně by však měla zůstat otevřená možnost poradenství Komise členskému státu na vyžádání za účelem prevence konfliktu vyjednávané smlouvy s právem EU. Komise by v takovém případě měla být vázána pevnými lhůtami pro poskytnutí relevantních informací.

5. Konkrétní připomínky

5.1. EHSV se domnívá, že kontrolní mechanismus by měl být nadále uplatňován pouze na mezinárodní smlouvy týkající se dodávek plynu.

5.2. Výbor se ztotožňuje s názorem Komise, že závazky vyplývající z návrhu rozhodnutí se nemají týkat smluv uzavíraných soukromými subjekty. Doporučuje však zvážit uplatnění navrhovaného mechanismu „ex ante“ v případě smluv soukromého sektoru s významným dopadem na vnitřní trh s energií nebo na bezpečnost dodávek energie. Pro tento postup však musí být stanovena jasná pravidla.

5.3. EHSV očekává zakotvení odpovědnosti za případnou ztrátu obchodně citlivých informací včetně posuzování takových případů dle trestního práva.

5.4. EHSV se domnívá, že použití rozhodnutí na právně nezávazné nástroje (článek 2 návrhu) není nutné ani přínosné.

5.5. Výbor vyslovuje pochybnost vůči tvrzení Komise, že návrh nebude mít důsledky pro rozpočet EU. Zejména v případě rozšíření mechanismu „ex ante“ na smlouvy soukromých subjektů lze očekávat nárůst jak administrativních nákladů, tak i administrativní zátěže. EHSV postrádá analýzu, jak bude v novém rozhodnutí respektován princip subsidiarity a prosazován princip přiměřenosti.

5.6. EHSV podporuje návrh Komise, aby si pomoc ze strany Komise (článek 4 návrhu) zachovala svoji dobrovolnou povahu, přičemž asistence ze strany Evropské komise by neměla být ve vyjednávání členského státu s třetí zemí povinná.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Evropská iniciativa v oblasti cloud computingu – vybudování konkurenceschopné evropské ekonomiky založené na datech a znalostech

[COM(2016) 178 final]

(2016/C 487/14)

Zpravodaj: **Antonio LONGO**

Konzultace	Evropská komise, 19/04/2016
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	07/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování	149/1/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV schvaluje a podporuje strategické rozhodnutí Komise ohledně evropského *cloud computingu*, otevřeného a určeného vědě, v rámci intenzivního politického a ekonomického úsilí o digitální inovace. Výbor již od roku 2011 předkládal Komisi opakovaně řadu doporučení, jak za pomoci předních podniků umístit Evropu do čela tohoto slibného odvětví.

1.2. Podle EHSV je to absolutní priorita se strategickým významem jak z hlediska napravení technologického zaostávání, tak i hospodářského, sociálního a kulturního vývoje společnosti.

1.3. EHSV navrhuje, aby byl evropský *cloud* dostupný všem občanům a podnikům. Především požaduje, aby byly objasněny a upřesněny lhůty a způsoby rozšiřování základny uživatelů, které byly přislíbeny inovativním malým a středním podnikům a průmyslovým subjektům.

1.4. EHSV se ztotožňuje s analýzou Komise, pokud jde o kritické body, které Evropě brání využívat potenciálu dat, zejména v souvislosti s nedostatečnou interoperabilitou, roztržitostí struktur a jejich uzavřením vůči dalším příspěvkům a výměnám. Ve sdělení se uvádějí pozitivní opatření, jejichž účelem je překlenout rozdíly v podmínkách v jednotlivých zemích, které brání uskutečnění opravdového jednotného evropského digitálního trhu, spolu s opatřeními zaměřenými na rozšíření přístupu a posílení důvěry mezi veřejným sektorem a akademickými kruhy, které jsou často od sebe odříznuté a vzájemně nekomunikují.

1.5. EHSV požaduje provádět integrační opatření tak, aby byla díky mechanismům integrace mezi akademickými infrastrukturami, výzkumnými středisky a veřejnými institucemi a na základě přehodnocení struktury pobídek podpořena změna mentality vědecké obce s cílem umožnit větší sdílení dat. Vědecké obce, v nichž je sdílení dat již celkem běžné, by pak měly být povzbuzeny, aby hrály klíčovou úlohu při určení detailů otevřených dat.

1.6. EHSV doporučuje, aby bylo lépe vysvětleno, jaká bude interakce mezi evropskou datovou infrastrukturou, která by měla stimulovat i podporu, rozvoj a zavádění vysoce výkonných superpočítačů, a ohlášenou stěžejní iniciativou pro posílení kvantových informačních technologií.

1.7. EHSV navrhuje, aby o tomto rozhodujícím správním aspektu i o postupném otevírání pro všechny a o způsobech používání a uchovávání dat Komise zahájila rozsáhlou konzultaci, do níž bude přímo zapojena vědecká obec a organizace zastupující zájmy občanů.

1.8. EHSV doporučuje, aby dodávky hardwaru a softwaru nezbytného pro evropský *cloud* byly pořízeny v Evropě, a požaduje vyjasnit otázku finančních zdrojů pocházejících z různých rámcových programů, strukturálních fondů, nástroje pro propojení Evropy a Evropského fondu pro strategické investice.

1.9. EHSV navrhuje, aby Komise po dohodě s členskými státy zahájila rozsáhlý program rozvoje a využívání nových kvalifikovaných profesí, který byl poskytl nové příležitosti zaměstnání pro kvalifikované pracovníky a podpořil „návrat“ mladých vědeckých pracovníků, kteří pracují v jiných zemích, do EU.

1.10. Má-li být podnikům a občanům poskytnut jasný a spolehlivý právní rámec pro tak strategické, ale i složité a stále se vyvíjející odvětví, jakým je digitální oblast, navrhuje EHSV zřídit „jednotný portál digitální Evropy“, jehož prostřednictvím budou mít občané a podniky snadný přístup ke stávajícím dokumentům EU.

1.11. EHSV v neposlední řadě konstatuje, že ke skutečné digitální revoluci jsou nezbytné vzdělávání a odborná příprava všech věkových skupin evropské populace ve všech fázích výdělečné činnosti i mimo ni. EHSV připomíná především nutnost investovat do technologického vzdělávání žen a do jejich umísťování na odpovědné pozice s rozhodovací pravomocí.

2. Souvislosti a obsah

2.1. Komise vypracovala řadu pokynů, které mají být základem evropské iniciativy otevřeného *cloud computingu* určeného vědeckému světu, a zveřejnila návrh, který vzhledem k rozvoji tzv. *dat velkého objemu* pojímá *cloud* jako nástroj, jenž je schopen plně využívat velkého množství dat vyprodukovaných veřejnými a soukromými subjekty. Má se za to, že schopnost využívat data velkého objemu má vliv na globální ekonomiku a nabízí příležitosti k velkým inovacím v průmyslu i společnosti a vytváření nových finančních služeb a produktů.

2.2. Návrh je součástí prvního balíčku pro průmysl v rámci strategie pro jednotný digitální trh, který byl oznámen dne 19. dubna 2016, má pevný finanční plán ve výši 50 miliard EUR, je zaměřen na skutečnou „cestu k digitalizaci evropského průmyslu“ a stanoví „soubor opatření, která podporují a propojují vnitrostátní iniciativy v oblasti digitalizace průmyslu a souvisejících služeb ve všech odvětvích a prostřednictvím strategických partnerství a sítí podněcujících investice“.

2.3. Iniciativa týkající se *cloudu* patří k nejdůležitějším závazkům, díky nimž by se Evropa „měla stát celosvětovou vedoucí silou v oblasti ekonomiky založené na datech“. Podle Carlose Moedase, komisař pro výzkum, vědu a inovace, je toto rozhodnutí rovněž odpovědí na „volání vědecké obce, která žádala infrastrukturu pro otevřenou vědu. (...) Přínosy otevřených dat pro evropskou vědu, ekonomiku i společnost budou ohromné.“

2.4. Podle názoru Komise musí Evropa odpovědět na čtyři otázky:

— Jak co nejvíce využít sdílení dat?

— Jak zajistit, aby se data využívala v nejširší možné míře, napříč vědními obory a mezi veřejným a soukromým sektorem?

— Jak v Evropě lépe propojit stávající a nové datové infrastruktury?

— Jak nejlépe koordinovat podporu, která je evropským datovým infrastrukturám k dispozici?

2.5. Nástrojem, který Komise určila, je vytvoření tzv. **evropského cloudu pro otevřenou vědu**, tj. důvěryhodného a otevřeného prostředí k ukládání, sdílení a opětovnému využívání vědeckých dat a výsledků. Tento důležitý nástroj zaměřený na rozvoj superpočítačové kapacity, připojení a *cloudových* řešení s velmi vysokou kapacitou by využíval **evropskou datovou infrastrukturu** a propojil by nejdříve vědeckou obec a později veřejný sektor a průmysl. To vše vyžaduje spolupráci otevřenou všem, kteří budou mít zájem o využití datové revoluce v Evropě.

2.6. Komise uvádí, že iniciativu doplní jednak další opatření v rámci strategie jednotného digitálního trhu, která se budou zabývat smlouvami o *cloudových službách* pro uživatele z řad podniků a přechody mezi poskytovateli *cloudových* služeb, jednak iniciativa týkající se volného toku dat.

2.7. Komise uvádí pět důvodů, proč Evropa plně nevyužívá potenciálu dat:

- **data z výzkumu financovaného z veřejných prostředků nejsou vždy otevřená,**
- **nedostatečná interoperabilita,**
- **roztržštěnost datových a výpočetních infrastruktur,**
- neexistence **infrastruktury vysoce výkonné výpočetní techniky světové úrovně ke zpracování dat,**
- nezbytnost používat **pokročilé analytické techniky, jako je například vytěžování textu a dat, ve spolehlivém prostředí.**

2.8. **Evropský cloud pro otevřenou vědu** by měl zajistit, aby Evropa získala v celosvětovém měřítku vůdčí postavení v oblasti infrastruktur pro vědecká data, a nabídnout 1,7 milionu evropských výzkumných pracovníků a 70 milionům odborníků virtuální prostředí se službami, které budou bezplatné. Za vývojem tohoto nástroje by stála vědecká obec a výhledově by byl určen i ke vzdělávání a odborné přípravě. Definování uznávaných standardů by umožnilo vytvořit datové prostředí bezpečné pro uživatele.

2.9. Komise vychází z již existujících infrastruktur a využívá i již stanovená opatření, jako je například otevřený přístup k vědeckým publikacím a datům v programu Horizont 2020. O **řízení evropského cloudu** pro otevřenou vědu se rozhodne po dokončení řádné přípravy, která v tuto chvíli již probíhá.

2.10. Ve sdělení se uvádění následující konkrétní opatření stanovená pro uskutečnění *cloudu*:

- **zajistit, aby všechna vědecká data vzniklá v rámci programu Horizont 2020 byla standardně otevřená,**
- zvýšit povědomí a změnit **struktury pobídek,**
- rozvinout **interoperabilitu a sdílení dat,**
- vytvořit **odpovídající celoevropskou řídicí strukturu,**
- vyvíjet **služby založené na cloudu pro otevřenou vědu,**
- rozšiřovat vědeckou uživatelskou základnu evropského *cloudu* pro otevřenou vědu.

2.11. Komise stanoví rovněž vytvoření **evropské datové infrastruktury** s integrovanou kapacitou vysoce výkonné výpočetní techniky na světové úrovni, kterou Evropa potřebuje. Ta má být vytvořena do roku 2022 na úrovni exa-kapacity a umožnila by Evropě zařadit se mezi tři nejvýkonnější mocnosti na světě.

2.12. Komise má za to, že evropská datová infrastruktura přispěje rovněž k digitalizaci průmyslu, k podpoře inovací v průmyslu a k vývoji evropských platforem pro nové strategické aplikace.

2.12.1. Opatření se budou provádět od roku 2016 do roku 2020.

2.13. Komise ve sdělení ohlašuje i **stěžejní iniciativu** zaměřenou na podporu výzkumu a vývoje kvantových technologií.

2.14. Komise v neposlední řadě zamýšlí **rozšiřovat přístup a budovat důvěru** mezi veřejným sektorem a akademickou sférou tím, že evropský *cloud* otevře veřejnému sektoru.

2.15. **Uživatelská základna** by se následně rozšířila o veřejné služby, inovativní malé a střední podniky a průmyslové subjekty. Při rozšíření této iniciativy o veřejné služby se bude vycházet z existujících osvědčených příkladů, jakým je směrnice INSPIRE o prostorových informacích či síť pro elektronické zdravotnictví. Při rozšíření na průmysl se bude vycházet z běžných příkladů poskytování klíčových vědeckých infrastruktur, jako je Helix-Nebula, EBI-EMBL a PRACE. U malých a středních podniků by dalším krokem mohla být účast coby dodavatelů inovativních řešení pro EOSC, jako je tomu již v případě programu Horizont 2020.

2.16. Komise předpokládá různé zdroje financování:

- Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace,
- Nástroj pro propojení Evropy,
- evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy),
- Evropský fond pro strategické investice (EFIS).

2.16.1. Počáteční odhad potřebných dodatečných investic ze strany veřejného a soukromého sektoru byl vyčíslen na 4,7 miliardy EUR během pěti let.

2.17. Iniciativa bude časem sama vytvářet výnosy, a to jakmile ji začne využívat vědecká obec, inovativní začínající podniky a subjekty veřejného sektoru.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV rozhodně souhlasí s rozhodnutím Komise přijmout politický a hospodářský závazek v oblasti digitálních inovací, zejména pokud jde o volbu evropského *cloud computingu*.

3.1.1. Strategie Komise je velmi ambiciózní. Třežba je velmi složitá, politické cíle jsou v ní vytyčeny jasně. Slabé stránky Evropy a výzvy, jimž čelí v oblasti vytváření služeb pro využívání dat velkého objemu pocházejících z vědy a veřejných služeb, jsou přesně popsány. To by mělo být východiskem veškeré práce, která musí být v nadcházejících letech učiněna.

3.2. Výbor již od roku 2011⁽¹⁾ několikrát předložil Komisi řadu doporučení, „aby se v této slibné oblasti dostala na špičkovou úroveň a využila k tomu podniků, jež mají vedoucí postavení“.

3.3. Je však třeba rovněž podotknout, že EHSV navrhoval evropský *cloud* pro všechny občany a podniky. Název sdělení navíc může čtenáře uvést v omyl, neboť neupřesňuje, že *cloud* je určen pouze vědecké obci.

3.4. EHSV vítá rozhodnutí Komise a vyzdvihuje strategický význam jejích voleb, jak pokud se jedná o napravení technologického zaostávání Evropy, tak pokud se jedná o hospodářský, sociální a kulturní pokrok evropské společnosti. *Cloud* pro vědu také splňuje požadavek vědecké obce na přístup k datům z veřejného výzkumu a jejich sdělení.

3.5. EHSV se ztotožňuje s analýzou Komise, pokud jde o kritické body, které Evropě brání využívat potenciálu dat, zejména v souvislosti s nedostatečnou interoperabilitou, roztržitostí struktur a jejich uzavřením vůči dalším příspěvkům a výměnám. EHSV kromě toho konstatuje, že je nezbytné vzdělávání a odborná příprava všech věkových skupin evropské populace ve všech fázích výdělečné činnosti i mimo ni⁽²⁾. EHSV klade důraz především na nutnost investovat do technologického vzdělávání žen a do jejich přístupu k odpovědným a vedoucím pozicím.

3.6. EHSV souhlasí s cíli a opatřeními uvedenými ve sdělení, jejichž účelem je překlenout rozdíly v podmínkách v jednotlivých zemích, které brání uskutečnění opravdového jednotného evropského digitálního trhu. Dále je třeba vzít v úvahu to, že v současné době se obecně upouští od ukládání osobních a pracovních údajů na vlastním počítači a upřednostňuje se využívání veřejných či komerčních *cloudů*. Iniciativa pro *cloud* tedy směřuje správným směrem.

3.7. Pozitivní je rovněž úsilí Komise přijmout opatření zaměřená na rozšíření přístupu a společné posílení důvěry mezi veřejným sektorem a akademickými kruhy, které jsou často od sebe odříznuté a vzájemně nekomunikují.

4. Konkrétní připomínky

4.1. Existuje několik aspektů, které je třeba více upřesnit. Zdá se, že plán Komise je velmi komplexní, pokud jde o cíle, ale zároveň v některých zásadních bodech obecný.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 24, 28.1.2012, s.40, Úř. věst. C 76, 14.3.2013, s. 59.

⁽²⁾ Úř. věst. C 451, 16.12.2014, s. 25.

4.2. EHSV v první řadě doporučuje, aby dodávky hardwaru a softwaru nezbytného pro evropský *cloud* byly pořízeny v Evropě. Softwarová řešení jsou v Evropě velmi vyspělá, takže by mělo být možné zabránit technologické závislosti na jiných částech světa. Co se týče hardwaru, pozitivní je předpoklad, že nejméně každý druhý superpočítač na úrovni exakapacity bude evropský.

4.3. EHSV vyjadřuje znepokojení i pokud jde o finanční prostředky a kvalifikované pracovníky nezbytné pro uskutečnění a rozvoj *cloudu*. V zájmu plného využití možností dat velkého objemu v oblasti hospodářského růstu a zaměstnanosti v Evropě bude zásadní, aby byly k dispozici lidské zdroje vybavené odpovídajícími dovednostmi. Výbor také naléhá na Komisi, aby pečlivě zohlednila jak přeshraniční cloudové systémy v konkrétních vědeckých obcích, které již existují a řádně fungují, tak činnosti v jednotlivých státech zaměřené na dosažení tohoto cíle.

4.3.1. EHSV sice hodnotí kladně náplň programu Horizont 2020 a financování projektu EDISON, který urychlí proces zavádění profese „odborník na data“, nicméně doufá, že Komise po dohodě s členskými státy zahájí rozsáhlý program rozvoje nových vysoce odborných profesí, který podpoří vytváření kvalifikovaných pracovních míst a „návrat“ mladých vědeckých pracovníků, kteří pracují v jiných zemích, do EU. Velmi potřební jsou zejména „správci dat“, kteří budou schopni pomáhat vědcům, danému odvětví a orgánům veřejné správy co nejlépe využívat a sdílet shromážděné údaje. Tato opatření ze strany Komise jsou nesmírně naléhavá a musí být zaměřena rovněž na opětovné poskytnutí pracovních příležitostí.

4.4. Kromě toho není zcela zřejmá interakce mezi evropskou datovou infrastrukturou, která by měla stimulovat i podporu, rozvoj a zavádění vysoce výkonných superpočítačů, a stěžejní iniciativou, jež má podpořit posilování kvantových informačních technologií. Obě iniciativy se vzájemně doplňují, ale také se liší. Zatímco se očekává, že superpočítače na úrovni exakapacity by měly být zavedeny do roku 2018, na strategii kvantové technologie se stále ještě pracuje a je to dlouhodobá záležitost.

4.5. Sdělení je velmi obecné i tam, kde předpokládá mechanismy přirozené integrace mezi akademickými infrastrukturami, výzkumnými středisky a veřejnými institucemi s pomocí evropského *cloudu* pro otevřenou vědu a evropské datové infrastruktury. Tato strategie nebude úspěšná, pokud se jí nepřizpůsobí všechny zainteresované strany. Nezbytným krokem k rozvoji *cloud computingu* pro otevřenou vědu je zvýšení povědomí o pobídkách pro akademický svět, průmysl a veřejné služby ke sdílení dat a změna struktury těchto pobídek. Pro určení detailů otevřených dat postupem zdola nahoru by mohly být velmi důležité zejména vědecké obce, v nichž je sdílení dat již celkem běžné, jako tomu je například v mnoha oblastech výzkumu.

4.5.1. EHSV oceňuje, že se Komise rozhodla uplatňovat od roku 2017 ve všech nových projektech programu Horizont 2020 jako standardní volbu data z otevřeného výzkumu. Vyzývá Komisi, aby přezkoumala doporučení o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchování z roku 2012.

4.6. Kromě toho je třeba upřesnit mechanismy rozšiřování základny uživatelů, které byly přislíbeny inovativním malým a středním podnikům a průmyslovým subjektům, za pomoci špičkových datových a softwarových středisek a inovačních seskupení pro poskytování datových služeb malým a středním podnikům.

4.7. EHSV požaduje lepší strukturování správy *cloudu*, o níž bude podle Komise rozhodnuto po ukončení důkladného přípravného procesu, který již probíhá. Vědecká obec, podniky a občané mají právo se na této správě podílet a Komise má povinnost určit, jak a do jaké míry. Užitečným nástrojem může být využívání politické platformy pro otevřenou vědu.

4.8. EHSV navrhuje, aby o otázkách, jako je řízení, postupné otevření pro všechny a způsob používání a uchování dat, byla zahájena rozsáhlá konzultace, do níž bude přímo zapojena vědecká obec a organizace zastupující zájmy občanů.

4.9. Komise musí poskytnout podrobnější informace zejména o administrativní platformě pro řízení *cloudu*.

4.10. Co se týče financování, EHSV se vzhledem k velkému množství států, v nichž by se evropská iniciativa měla uskutečnit, ale i vzhledem k malému hospodářskému růstu v Evropě, který velmi ztěžuje soukromé investice do evropské iniciativy, jež by měla de facto pouze nepřímý a sekundární dopad na průmysl a malé a střední podniky, domnívá, že je pro Evropu naprostou prioritou.

4.11. Z pozitivních účinků *cloudu* a datové infrastruktury by totiž podniky měly prospěch až po jejich zavedení v souladu se společnými technickými normami, které je teprve třeba vypracovat, a v rámci právních předpisů upravujících soukromí, kybernetickou bezpečnost a duševní vlastnictví, jež dosud nebyly ani konsolidovány na evropské úrovni, ani provedeny v členských státech.

4.12. V tomto ohledu EHSV navrhuje zřídit „jednotný portál digitální Evropy“, který občanům a podnikům usnadní přístup ke stávajícím dokumentům EU.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Priority pro normalizaci IKT pro jednotný digitální trh

[COM(2016) 176 final]

(2016/C 487/15)

Zpravodaj: **Gundars STRAUTMANIS**

Konzultace	Evropská komise, 19/04/2016
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	07/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování	159/1/3
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. **EHSV obecně vítá** dokument Komise, neboť poskytuje výchozí bod pro plány a iniciativy, které podpoří normalizaci IKT, a stanoví prioritní oblasti a zásadní činnosti a rovněž i harmonogram (plán).

1.2. **EHSV má za to**, že normalizace má pomoci ke zvýšení přidané hodnoty, zajistit pracovní místa ve všech oblastech a zlepšit míru blahobytu celé společnosti. Proto je obzvláště zapotřebí správně definovat prioritní oblasti, kde se má normalizace provádět, a to včetně odvětví informačních a komunikačních technologií (IKT), aby se vyřešily otázky, které mají pro společnost značný dopad. To svědčí o tom, že sdělení Komise je skutečně nezbytné, a také jasně ukazuje, proč je vypracování tohoto dokumentu zcela zásadní k tomu, aby byly IKT ještě více normalizovány, a došlo tak k rozvoji jednotného digitálního trhu.

1.3. **EHSV si přeje předložit několik doporučení**, která by mohla Komisi pomoci zlepšit sdělení a další doprovodné texty, které vypracovala.

1.3.1. Doporučení č. 1

EHSV doporučuje, aby Komise v budoucích sděleních a dalších souvisejících dokumentech všem zúčastněným stranám vysvětlila, že je nutné zvolit v normalizaci IKT vyvážený přístup: normy jako omezující faktor versus kreativita.

1.3.2. Doporučení č. 2

EHSV doporučuje, aby byla mezi prioritními oblastmi pro normalizaci IKT, které mají ve sdělení Komise a v ročním průběžném plánu normalizace IKT různé názvy, zajištěna provázanost. Aby byly jednotlivé dokumenty a všechny související texty provázány, je třeba používat jednotnou terminologii.

1.3.3. Doporučení č. 3

Vzhledem k významu určení priorit v oblasti normalizace IKT **EHSV doporučuje** poskytnout více informací o důvodech, metodice a výsledcích, pokud jde o volbu prioritních oblastí.

1.3.4. Doporučení č. 4

Aby mohly všechny zúčastněné strany lépe chápat provádění a soudržnost sdělení Komise, **EHSV doporučuje**, aby byly poskytnuty informace o pravidelných činnostech, které by doplnily iniciativu zahájenou tímto dokumentem či v ní pokračovaly.

1.3.5. Doporučení č. 5

Aby měly všechny zúčastněné strany jistotu, že se Komise při vypracování svého sdělení nezabývala pouze otázkami přímo souvisejícími s prioritami pro normalizaci v oblasti IKT, ale rovněž posoudila dopad těchto priorit na různé sociální problémy (viz článek 11 SFEU), **EHSV doporučuje Komisi**, aby budoucí sdělení obsahovala konkrétnější údaje o zapojení různých zúčastněných stran a o sociálních důsledcích jejího přístupu v oblasti normalizace IKT, který má již vliv na celou společnost.

1.4. Třebaže **EHSV** celkově sdělení Komise podporuje, **navrhuje**, aby bylo vyhodnoceno:

- zda sdělení z hlediska zvolené formy stačí k dosažení popsaných cílů, např. mít „vedoucí postavení“, nebo zda není třeba zvolit formu, která umožní více akceschopnosti a rozhodnosti;
- zda není namíste přezkoumat tento pojem „vedoucího postavení“ a zda není třeba, aby sdělení Komise položilo důraz na spolupráci se světovými normotvornými organizacemi, a to na základě partnerství, nikoli konkurence, neboť sdílíme v podstatě stejné potřeby, které přesahují hranice EU.

2. Úvod

2.1. Dne 19. dubna 2016 přijala Evropská komise své sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Priority pro normalizaci IKT pro jednotný digitální trh“ (COM(2016) 176 final).

2.2. **Cíle** sdělení Komise:

- podpořit a posílit postavení Evropy ve světovém digitálním hospodářství;
- zajistit, aby normy týkající se IKT lépe reagovaly na potřeby stanovených politik;
- dbát na to, aby normy byly pružné, otevřené, výrazněji spojené s výzkumem a inovacemi.

2.3. **Podstata** sdělení Komise:

- **Komplexní strategický a politický přístup k normalizaci pro prioritní technologie IKT.** Sdělení vytyčuje komplexní strategický a politický přístup k normalizaci pro prioritní technologie IKT, které mají zásadní význam pro dokončení jednotného digitálního trhu.
- **Reakce na výzvy související s normalizací IKT.** Aby bylo možné reagovat na výzvy související s normalizací IKT, Komise oznámila, že „vypracuje integrovaný normalizační plán, v němž určí a vymezí klíčové priority pro normalizaci se zaměřením na technologie a domény, které jsou považovány pro jednotný digitální trh za nejdůležitější“.

2.4. **Souvislosti** sdělení Komise:

- **Společné normy jako základ účinného jednotného digitálního trhu.** Společné normy zajišťují interoperabilitu digitálních technologií a jsou základem účinného jednotného digitálního trhu. Zaručují, že technologie budou společně fungovat bezproblémově a spolehlivě, budou přinášet úspory z rozsahu, podporovat výzkum a inovace a udržovat trhy otevřené. Odlišné vnitrostátní normy však mohou výrazně zpomalit inovace a znevýhodnit evropské podniky ve srovnání se zbytkem světa.

- **Nařízení (EU) č. 1025/2012 o evropské normalizaci.** Poslední revize normalizační politiky EU vyústila v přijetí nařízení (EU) č. 1025/2012 o evropské normalizaci a vytvoření rámce pro transparentnější, účinnější a efektivnější evropský normalizační systém pro všechna průmyslová odvětví. **Sdělení vychází z nařízení (EU) č. 1025/2012** ⁽¹⁾ a souvisí s plánovanou společnou iniciativou v oblasti normalizace, která je součástí globální strategie pro jednotný trh (COM(2015) 550 final, Zlepšování jednotného trhu: více příležitostí pro lidi a podniky).

2.5. Klíčová témata sdělení Komise:

- normy IKT jako základní kámen jednotného digitálního trhu;
- stanovování norem pro IKT: rychlé změny a výzvy v celosvětovém kontextu;
- odpověď Evropy: dvoupilířový plán stanovení priorit a stanovování norem v oblasti IKT pro jednotný digitální trh;
- pět prioritních oblastí: klíčové prvky stanovování norem IKT;
- závazek na vysoké úrovni pro dosažení a zajištění vedoucího postavení prostřednictvím norem.

3. Přehled textu sdělení Komise a obecné připomínky

3.1. Normy IKT jako základní kámen jednotného digitálního trhu

3.1.1. V bodě 1 sdělení Komise je uvedeno, že transformace světového hospodářství na digitální hospodářství má dopad na všechna odvětví průmyslu a služeb. Bod 1 se věnuje rovněž obecným otázkám týkajícím se sdělení, jako je:

- účel sdělení;
- povaha sdělení;
- souvislosti sdělení.

3.2. Stanovování norem pro IKT: rychlé změny a výzvy v celosvětovém kontextu

3.2.1. V bodě 2 sdělení Komise je uvedeno, že vývoj norem IKT se potýká s několika novými výzvami, které vyžadují cílené a trvalé řešení na úrovni EU.

3.2.2. Ve sdělení je zdůrazněno, že k možným důsledkům těchto výzev by mohlo patřit rozptýlení omezených zdrojů, nedostatečná efektivita a v širším smyslu utlumení evropské inovační kapacity.

3.3. Odpověď Evropy: dvoupilířový plán stanovení priorit a stanovování norem v oblasti IKT pro jednotný digitální trh

3.3.1. V bodě 3 představuje sdělení Komise prioritní akční plán pro další vlnu technologické normalizace v digitálním hospodářství.

3.3.2. Přístup navržený Komisí:

- 1) Sdělení stanovuje **seznam prioritních klíčových prvků** pro jednotný digitální trh, u nichž je zlepšení normalizace IKT nejnaléhavější, včetně příslušných výstupů a harmonogramu.
- 2) Komise navrhuje postupovat při hodnocení, sledování a – v případě potřeby – úpravě seznamu priorit na vysoké politické úrovni. Předpokládá se, že při tomto postupu bude využito nástrojů evropského normalizačního systému a budou zapojeny nejrůznější zúčastněné strany v rámci EU i na mezinárodní úrovni.

3.3.3. Obě části tohoto prioritního plánu musí být uskutečňovány současně, aby bylo zajištěno, že se EU stane lídrem světového digitálního hospodářství.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 316, 14.11.2012, s. 12.

3.4. **Pět prioritních oblastí: klíčové prvky stanovování norem IKT**

3.4.1. V bodě 3.1 sdělení Komise uvedla pět prioritních oblastí, které jsou **základními technologickými klíčovými prvky** jednotného digitálního trhu (pořadí vyjmenovaných oblastí není důležité):

- cloud computing;
- internet věcí (IoT);
- komunikace páté generace (5G);
- technologie dat (velkého objemu);
- kybernetická bezpečnost.

3.4.2. Prioritní oblasti byly vybrány na základě doporučení evropské mnohostranné platformy pro normalizaci v oblasti IKT, která sdružuje zúčastněné průmyslové subjekty, organizace pro tvorbu norem, vlády a zástupce občanské společnosti.

3.4.3. Digitální transformace má široký dopad na různá odvětví i na spotřebitele. **Řada významných oblastí uplatnění IKT** (např. elektronické zdravotnictví, inteligentní dopravní systémy, inteligentní energetická síť, inteligentní města atd.) přímo vychází z těchto zvolených pěti prioritních oblastí pro normalizaci IKT.

3.4.4. **Zvolené priority budou doplňkem dalších normalizačních nástrojů k provádění evropské normalizační politiky.** Kromě plánované společné iniciativy v oblasti evropské normalizace je to průběžný plán pro normalizaci IKT a roční pracovní program Unie.

3.5. **Závazek na vysoké úrovni pro dosažení a zajištění vedoucího postavení prostřednictvím norem**

3.5.1. V bodě 3.2 svého sdělení Komise oznamuje, že samotné stanovení priorit pro normy IKT pro jednotný digitální trh nebude dostatečné. **Pro úspěch je třeba, aby se k normalizaci na vysoké úrovni zavázala široká základna zúčastněných stran**, včetně průmyslu, normotvorných organizací a výzkumné obce, ale také orgánů EU a vnitrostátních orgánů veřejné správy.

3.5.2. **Komise navrhuje pro zajištění prioritních akcí postup na vysoké úrovni.** Tento postup bude využívat a doplňovat evropskou mnohostrannou platformu, průběžný plán pro normalizaci IKT a roční pracovní program Unie pro evropskou normalizaci jako mechanismy k zavádění a šíření norem. Komise ve svém sdělení popisuje všechny prvky procesu a veškeré související činnosti.

4. **Konkrétní připomínky**

4.1. **Vyváženost mezi normalizací a kreativitou**

4.1.1. Z hlediska sdělení Komise není normalizace cílem sama o sobě, ale výlučně prostředkem, jehož jedním z cílů je podporovat výzkum a inovace v oblasti IKT.

4.1.2. Každá norma jednak poskytuje možnosti, ale také stanoví rámce a omezení. Normy mohou podpořit rozvoj, ale také ho mohou brzdit, a to zejména v odvětvích, která se rozvíjejí velmi rychle, jako jsou IKT.

4.1.3. V bodě 2 sdělení, které nese nadpis „Stanovování norem pro IKT: rychlé změny a výzvy v celosvětovém kontextu“, se ohledně problémů, které vyvstávají v normalizačním procesu uvádí: „... **tempo inovací může být zpomaleno** rostoucí složitostí v důsledku zmnožení norem a různorodostí technických společenství zapojených do stanovování norem.“

4.1.4. Výsledky veřejné konzultace (Souhrnná zpráva o veřejné konzultaci „Normy na jednotném digitálním trhu: stanovit priority, dosáhnout výsledků“) ukazují stanoviska příslušných skupin zúčastněných stran, jako je odvětví IKT. Toto odvětví si v rámci normalizačního procesu přeje přístup zdola nahoru.

4.1.5. Je jasné, že příliš striktní či předčasné zavedení norem může

- omezit kreativitu, což by zpomalilo vývoj a zavádění inovačních řešení;
- vést k situaci, kdy normy budou vypracovány a přijaty, ale výrobci budou své každodenní činnosti vykonávat podle jiných „norem“, které si stanovili sami.

4.1.6. To znamená, že v normalizačním procesu je namísto pozorně vyhodnotit situaci, pokud jde o koncepci, přijetí a provádění každé normy, a je nutné najít rozumnou rovnováhu mezi normami jako omezujícím faktorem versus kreativitou, tedy umožnit svobodné vyjádření, aby vznikla nová řešení „mimo normy“.

4.1.7. *Doporučení č. 1*

EHSV doporučuje, aby Komise v budoucích sděleních a dalších souvisejících dokumentech všem zúčastněným stranám vysvětlila, že je nutné zvolit v normalizaci IKT vyvážený přístup: normy jako omezující faktor versus kreativita.

4.2. *Nesoudržnost mezi prioritními oblastmi v různých dokumentech týkajících se normalizace*

4.2.1. V bodě 3.1. svého sdělení Komise představuje těchto pět prioritních oblastí pro normalizaci IKT:

- cloud computing;
- internet věcí (IoT);
- **komunikace páté generace (5G);**
- **kybernetická bezpečnost;**
- **technologie dat (velkého objemu).**

4.2.2. Zároveň je ve sdělení zmiňován průběžný roční plán pro normalizaci IKT. Různé oblasti, které jsou stanoveny a popsány v průběžném ročním plánu pro normalizaci IKT na rok 2016, jsou uvedeny níže:

3.5.	Klíčové faktory a bezpečnost	95
3.5.1.	Cloud computing	96
3.5.2.	Informace veřejného sektoru, otevřené údaje a data velkého objemu	101
3.5.3.	Elektronická veřejná správa	106
3.5.3.1.	DCAT Aplikační profil pro portály dat v Evropě	107
3.5.3.2.	Výměna metadat pro interoperabilitu opakovaně použitelných souborů údajů (elektronická veřejná správa)	107
3.5.3.3.	Základní terminologie pro usnadnění vývoje interoperabilních řešení	107
3.5.4.	Elektronická identifikace a služby vytvářející důvěru, včetně elektronického podpisu	109
3.5.5.	Radiofrekvenční identifikace	112
3.5.6.	Internet věcí	114
3.5.7.	Bezpečnost sítí a informací	120
3.5.8.	Soukromí v odvětví elektronických komunikací	124
3.5.9.	Elektronické infrastruktury pro výzkumné údaje a výpočetně náročná věda	127
3.5.10.	Mapování širokopásmové infrastruktury	131
3.5.11.	Zachování digitální kinematografie	134

4.2.3. Ačkoli tyto dva dokumenty – sdělení Komise a průběžný plán pro normalizaci IKT 2016 – spolu vzájemně souvisejí a vzájemně se doplňují, používají odlišnou terminologii. Ani jeden z obou dokumentů nestanoví souvislost mezi podobnými oblastmi normalizace.

4.2.4. Doporučení č. 2

EHSV doporučuje, aby byla mezi prioritními oblastmi pro normalizaci IKT, které mají ve sdělení Komise a v ročním průběžném plánu normalizace IKT různé názvy, zajištěna provázanost. Aby byly jednotlivé dokumenty a všechny související texty provázány, je třeba používat jednotnou terminologii.

4.3. Výběr priorit pro normalizaci IKT

4.3.1. V bodě 3.1. sdělení Komise je všech pět prioritních oblastí pro normalizaci IKT uvedeno a upřesňuje se zde: „Tyto oblasti byly vybrány na základě doporučení evropské mnohostranné platformy pro normalizaci v oblasti IKT, která sdružuje zúčastněné průmyslové subjekty, organizace pro tvorbu norem, vlády a zástupce občanské společnosti. **Při postupu veřejné konzultace byl potvrzen široký konsenzus na stanovení zde uvedených priorit.**“

4.3.2. Veřejná konzultace se konala od 23. září 2015 do 4. ledna 2016 a zúčastnilo se jí 168 účastníků. Výsledky konzultace jsou obsaženy v **souhrnné zprávě** o veřejné konzultaci „Normy na jednotném digitálním trhu: stanovit priority, dosáhnout výsledků“.

4.3.3. Vzhledem k tomu, že výsledky průzkumu jsou zohledněny ve výběru prioritních oblastí strategie pro IKT, které jsou ve sdělení Komise obsaženy, a týkají se řady evropských podnikatelů, by z důvodu relativně nízké účasti (168 respondentů) mohla být nutná doplňující informace o struktuře složení respondentů.

4.3.4. Ve zprávě jsou k dispozici informace o skupině respondentů ⁽²⁾.

4.3.5. Jak vidno, mnozí respondenti pocházejí z různých normotvorných organizací. Relativně malou část tvoří subjekty vývoje a výroby, tedy ti, kdo vnímají potřeby trhu, kdo určují či následují tendence technologického pokroku a kdo mají vlastní plány rozvoje. V absolutních číslech je jejich počet nízký.

4.3.6. Výsledky konzultace, které jsou uvedeny v souhrnné zprávě, poskytují informace o zvolených oblastech, avšak neuvádějí počet skutečně prozkoumaných oblastí, ani to, v čem spočívají (ani oblasti uvedené v průběžném plánu pro normalizaci IKT). Není uvedeno ani to, kdo výběr provedl, a ani – v případě, že původní seznam zahrnoval ještě jiné oblasti – jaké byly příslušné názory.

4.3.7. Doporučení č. 3

Vzhledem k významu určení priorit v oblasti normalizace IKT **EHSV doporučuje** poskytnout více informací o důvodech, metodice a výsledcích, pokud jde o volbu prioritních oblastí.

4.4. Životní cyklus sdělení

4.4.1. Komise ve svém sdělení zmiňuje mnoho konkrétních prvků, které se v průběhu času změní, zejména pak prioritní oblasti, klíčové činnosti, hlavní lhůty a řadu dalších věcí. Znamená to, že takový dokument, jako je sdělení Komise, nemůže být koncipován s dlouhodobou platností.

4.4.2. Proto je třeba stanovit konkrétní a prakticky uplatnitelný postup, který upřesní, jakým způsobem a jak často bude dokument přezkoumáván, budou pořádány veřejné konzultace, přijímána rozhodnutí, vykonáváno operativní plánování, tedy jak by mělo být plánováno řádné řízení životního cyklu dokumentu a veškeré související činnosti.

4.4.3. Doporučení č. 4

Aby mohly všechny zúčastněné strany lépe chápat provádění a soudržnost sdělení Komise, **EHSV doporučuje**, aby byly poskytnuty informace o pravidelných činnostech, které by doplnily iniciativu zahájenou tímto dokumentem či v ní pokračovaly.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-17/synopsis_report_on_the_public_consultation_-_standards_in_the_digital_single_market_setting_priorities_and_ensuring_delivery_15264.pdf

4.5. *Nedostatečně řešená témata*

4.5.1. Sdělení Komise zmiňuje mnoho aspektů, které se týkají volby priorit pro normalizaci IKT a předpokládaných navazujících činností. Studijní skupina EHSV však při posuzování tohoto a souvisejících dokumentů konstatovala, že některé aspekty důležité pro společnost zde buď nejsou řešeny vůbec, anebo jsou zmíněny pouze okrajově.

4.5.2. Přestože základním záměrem sdělení Komise je určit prioritní směry pro normalizaci IKT a činnosti, které se k ní vztahují, její provádění a uplatňování v praxi přinese také přímé či nepřímé dopady v oblastech, jako jsou:

- práva spotřebitelů;
- činnost malých a středních podniků;
- zaměstnanost a zabezpečení pracovních míst;
- pracovní doba a pracovní podmínky;
- možnosti přístupu k IKT pro osoby se zvláštními potřebami;
- ochrana životního prostředí;
- různé jiné otázky související se sociálními aspekty.

4.5.3. EHSV konstatuje, že během procesu normalizace je nutno věnovat pozornost:

- poskytování „společných rovných podmínek“ všem zúčastněným stranám;
- významu zdůrazňování otázek normalizace ve dvoustranných dohodách EU o volném obchodu;
- způsobu vymezení odvětví činnosti;
- schopnostem zaměstnanců plnit normativní požadavky;
- základním právům zaměstnanců;
- zapojení zástupců občanské společnosti do dialogu.

4.5.4. *Doporučení č. 5*

Aby měly všechny zúčastněné strany jistotu, že se Komise při vypracovávání svého sdělení nezabývala pouze otázkami přímo souvisejícími s prioritami pro normalizaci v oblasti IKT, ale rovněž posoudila dopad těchto priorit na různé sociální problémy (viz článek 11 SFEU), **EHSV doporučuje Komisi**, aby budoucí sdělení obsahovala konkrétnější údaje o zapojení různých zúčastněných stran a o sociálních důsledcích jejího přístupu v oblasti normalizace IKT, který má již vliv na celou společnost.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán EU pro „eGovernment“ na období 2016–2020 Urychlování digitální transformace veřejné správy

[COM(2016) 179 final]

(2016/C 487/16)

Zpravodaj: **Raymond HENCKS**

Konzultace	Evropská komise, 19/04/2016
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	07/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	22/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	162/1/3

1. Závěry a doporučení

1.1. Cíl Evropské unie zavést do roku 2020 elektronickou veřejnou správu poskytující bez ohledu na hranice uživatelsky vstřícné, personalizované a komplexní digitální služby se při stávajícím tempu provádění na sebe navazujících příslušných akčních plánů v řadě členských států zdá být stěží proveditelný.

1.2. EHSV podporuje návrhy 3. evropského akčního plánu (2016–2020), jehož cílem je urychlit zavádění elektronické veřejné správy, která bude účinná, interoperabilní a všeobecně přístupná.

1.3. Elektronická veřejná správa bude moci fungovat pouze v případě, že budou splněny další předpoklady, například zavedení výkonné digitální sítě a efektivních digitálních služeb, všeobecný přístup za příznivou cenu a odpovídající počítačové vzdělávání uživatelů na všech úrovních a v každém věku. I když se má elektronická veřejná správa ve střednědobém či dlouhodobém horizontu stát standardním komunikačním prostředkem, je třeba zachovat pro občany, kteří si to přejí, tradiční prostředky komunikace s veřejnou správou (poštovní zásilky, osobní kontakt, telefonický kontakt).

1.4. Co se týče práv uživatelů elektronické veřejné správy, zejména práv v oblasti přístupu a zákazu diskriminace, svobody projevu a informací, ochrany soukromí a osobních údajů, vzdělání a obecných znalostí od školní výuky až po celoživotní učení, opravných prostředků atd., EHSV navrhuje Komisi, aby veškerá práva uživatelů v oblasti elektronické veřejné správy shromáždila na jediných internetových stránkách.

1.5. EHSV schvaluje sedm zásad, na nichž je návrh Komise založen, ale pochybuje o tom, zda budou některé z nich moci být uplatňovány, pokud nebudou vyřešeny související právní a technické problémy.

1.6. Pokud jde o zásadu „pouze jednou“ – podle níž budou muset občané a podniky poskytnout tytéž informace orgánům veřejné správy pouze jednou –, EHSV konstatuje, že zůstávají nevyřešeny právní a organizační problémy, a vyzývá Komisi, aby v této věci zahájila pilotní projekt. Navrhuje též stanovit zásadu „přístup ke všem úrovním správy“, která spočívá ve spolupráci mezi různými veřejnými institucemi nad rámec jejich příslušné oblasti pravomoci s cílem poskytnout žadateli komplexní odpověď od jediného subjektu.

1.7. EHSV rovněž s politováním konstatuje, že zásada „žádné dědictví“, která spočívá v obnově systémů a technologií IT v orgánech veřejné správy, aby neustále držely krok s technologickým vývojem, není mezi vytyčenými zásadami uvedena.

1.8. Zdůrazňuje, že v rámci zásady „otevřenost a transparentnost“ musí mít občané a podniky výslovné právo kontrolovat předávání svých osobních údajů jiným orgánům veřejné správy a případně je nechat odstranit („právo být zapomenut“), a to v souladu s příslušnými právními předpisy a postupy, a žádá, aby byl předložen návrh bezpečného evropského systému archivace a on-line výměny dokumentů.

1.9. Vzhledem k tomu, že řada občanů se s novým nástrojem elektronické veřejné správy potřebuje seznámit, se EHSV domnívá, že členské státy a jejich regionální a místní orgány by měly občanům nabídnout vzdělávání v oblasti digitálních dovedností a měly by být vyzvány, aby zavedly asistenční digitální službu nebo přímou pomoc, které by byly spolufinancovány z evropských fondů. Platí to rovněž pro zaměstnance orgánů veřejné správy v rámci dalšího odborného vzdělávání.

1.10. EHSV velice lituje, že akční plán vůbec nehovoří o sociálních dopadech a důsledcích elektronické veřejné správy, ani o dopadech na zaměstnanost, co se týče jak ztrát pracovních míst, tak řady neobsazených pracovních míst v důsledku nedostatku uchazečů, kteří by mohli prokázat požadovanou odbornou kvalifikaci v oblasti digitálních technologií. V rámci přesunu pracovních míst, která se uvolní v důsledku digitalizace veřejné správy, by zaměstnanci, jejichž místa budou zrušena, měli být přeřazeni do asistenční digitální služby nebo by měli být přiděleni k výkonu vhodných pracovních úkolů.

2. Úvod

2.1. Akční plán EU „eGovernment“ na období 2011–2015 (Využívání IKT na podporu inteligentní, udržitelné a inovativní elektronické veřejné správy)⁽¹⁾ skončil v prosinci 2015.

2.2. Elektronická veřejná správa zůstává nicméně jedním z velkých nedokončených projektů digitální agendy a jednou z hlavních iniciativ, jak na úrovni Evropské unie, tak členských států, které jsou nezbytné k dokončení „jednotného digitálního trhu“.

2.3. Řada iniciativ stanovených ve skončeném akčním plánu nebyla v mnoha členských státech ještě řádně provedena a musí být přesunuta do nového akčního plánu pro eGovernment na období 2016–2020.

2.4. Orgány veřejné správy tak musí zkvalitnit koncepci svých elektronických služeb a více se zaměřit na potřeby uživatelů s cílem zajistit účinné a efektivní fungování služeb elektronické veřejné správy i přes hranice členských států.

3. Obsah sdělení

3.1. Nový akční plán, který klade důraz na urychlování digitální transformace, má sloužit jako katalyzátor a bude muset umožnit koordinaci snah a zdrojů určených k modernizaci veřejného sektoru v oblasti elektronické veřejné správy.

3.2. Sestává z dvaceti kroků, které nicméně nejsou vyčerpávající a které budou moci být doplněny podle toho, jak se bude vyvíjet toto rychle se měnící prostředí, o další opatření navržená buď Komisí, nebo zúčastněnými stranami.

3.3. Iniciativy, které budou v rámci nového akčního plánu zahájeny, budou muset respektovat následující základní zásady:

— Standardně digitalizované: služby poskytované digitálně by se měly stát obecným pravidlem, zároveň by se však měly udržovat otevřené i další kanály pro ty, kteří nejsou buď z vlastního rozhodnutí, nebo z nutnosti připojeni. Kromě toho by veřejné služby měly být poskytovány prostřednictvím jednotného kontaktního či správního místa a prostřednictvím různých kanálů.

— Zásada „pouze jednou“: podle této zásady budou muset občané a podniky tytéž informace poskytnout orgánům veřejné správy pouze jednou.

⁽¹⁾ COM(2010) 743 final a COM(2010) 744 final.

- Podpora začlenění a dostupnost: orgány veřejné správy by měly digitální veřejné služby koncipovat tak, aby standardně podporovaly začlenění a vyhovovaly různým potřebám např. starších lidí a lidí s postižením.
- Otevřenost a transparentnost: orgány veřejné správy by mezi sebou měly sdílet informace a data a měly by občanům a podnikům umožnit, aby měli přístup ke svým vlastním údajům a mohli je zkontrolovat a opravit; měly by uživatelům umožnit sledování správních procesů, které se jich týkají a měly by do koncipování a poskytování služeb zapojit zúčastněné strany (např. podniky, výzkumné pracovníky a neziskové organizace) a otevřít se jim.
- Přeshraniční přístup jako standard: orgány veřejné správy by měly relevantní digitální služby zpřístupnit napříč hranicemi a měly by zabránit dalšímu roztržšťování, a tím usnadnit mobilitu na jednotném trhu.
- Interoperabilita jako standard: veřejné služby by měly být koncipovány tak, aby hladce fungovaly v rámci celého jednotného trhu a napříč různými organizačními jednotkami, a měly by se opírat o volný pohyb údajů a digitálních služeb v Evropské unii.
- Důvěryhodnost a bezpečnost: Všechny iniciativy by měly přesahovat pouhé dodržování právního rámce pro ochranu osobních údajů a soukromí a bezpečnost informačních technologií a měly by tyto prvky zahrnout již do fáze přípravy.

4. Obecné připomínky

4.1. EHSV podporuje Komisi v jejích krocích směřujících k urychlení vývoje a využívání služeb elektronické veřejné správy. Již od prvního akčního plánu pro eGovernment z roku 2006 se členské státy zavázaly podporovat účinné, efektivní, interoperabilní a všeobecně dostupné služby elektronické veřejné správy, včetně elektronických služeb poskytovaných přes hranice členských států. Tyto závazky byly potvrzeny v rámci strategie pro jednotný digitální trh do roku 2020.

4.2. Je však třeba konstatovat, že navzdory určitému pokroku, který vyplývá z hodnocení akčního plánu na období 2011–2015, a navzdory značným finančním prostředkům, které Unie poskytla, ale členské státy jich málo využívají, se uživatelé ještě stále setkávají – ve velmi odlišné míře v závislosti na členském státě – s roztržštěnou modernizací veřejné správy členských států a nedostatečnou nabídkou nadnárodních elektronických služeb. EHSV se pozastavuje nad tím, proč zůstává velká část prostředků vyčleněných EU nevyužita, a žádá Komisi, aby tuto otázku prozkoumala a aby odstranila případné překážky a vyzvala členské státy k tomu, aby tyto prostředky efektivním a účinným způsobem využívaly, zejména co se týče elektronické veřejné správy.

4.3. Elektronická veřejná správa je jedním z klíčových prvků strategie pro jednotný digitální trh. Nicméně předpokladem pro zavedení elektronické veřejné správy jsou další klíčové prvky z digitální oblasti, které v tomto sdělení nejsou uvedeny. Je tedy zřejmé, že občané všech věkových skupin a podniky musí mít k dispozici špičkové digitální sítě a služby, musí k nim mít univerzální přístup za příznivou cenu bez ohledu na to, kde se nacházejí nebo jaká je jejich finanční situace, a musí jim být popřípadě poskytnuta pomoc nebo školení, aby si mohli osvojit dovednosti potřebné k efektivnímu a zodpovědnému používání digitálních aplikací.

4.4. Dalším zásadním prvkem jsou práva uživatelů elektronické veřejné správy, jež vycházejí především z lidských práv a základních svobod, které se vztahují na uživatele internetu, zejména práv v oblasti přístupu a zákazu diskriminace, svobody projevu a informací, ochrany soukromí a osobních údajů, vzdělání a obecných znalostí od školní výuky až po celoživotní učení, opravných prostředků atd. Dále jsou to pak zvláštní práva, která přímo souvisejí s elektronickou veřejnou správou. S ohledem na různé zdroje práv, jichž požívají uživatelé elektronické veřejné správy, EHSV navrhuje Komisi, aby veškerá práva uživatelů v oblasti elektronické veřejné správy shromáždila na jediných internetových stránkách.

4.5. Vzhledem k tomu, že pro uživatele je často obtížné najít potřebné elektronické informace a potřebnou pomoc, Komise navrhuje vytvořit jak na unijní, tak na vnitrostátní úrovni jednotné správní místo/jednotný digitální portál. Takové jednotné portály již fungují ve většině členských států a regionálních a místních orgánů. EHSV podporuje zřízení tohoto místa pro kontakt s ústředními orgány veřejné správy na celostátní, regionální či místní úrovni, díky němuž budou moci být uživatelé nasměrováni přímo k příslušným úřadům, které vyřídí jejich žádost či požadavky.

4.6. Akční plán na období 2016–2020 je založen na sedmi zásadách, které z velké části platily již v dřívějších akčních plánech. EHSV sice obecně vzato uvedené zásady schvaluje, klade si nicméně otázku, jak budou moci být uplatňovány předtím, než budou vyřešeny veškeré související právní (zpracovávání osobních údajů a ochrana soukromí v rámci otevřené správy) a technické problémy (základní a průmyslové technologie, převedení služeb na digitální kanály).

4.7. Nový akční plán klade důraz na interoperabilitu a na opětovné používání údajů, které mají k dispozici orgány veřejné správy, neboť mnoho údajů, které veřejná správa v současné době shromažďuje, slouží pouze k jedinému nebo k velmi omezenému účelu. V rámci zásady „pouze jednou“ nebudou již uživatelé muset opětovně uvádět své aktuální údaje při dalším kontaktu s orgány veřejné správy, které je budou moci sdílet s ostatními správními orgány, samozřejmě při dodržování ochrany osobních údajů a ochrany soukromí. V souladu s touto zásadou by měly být propojeny obchodní rejstříky v celé Unii, různé vnitrostátní a přeshraniční systémy by měly spolupracovat a správní orgány by neměly opakovaně požadovat informace, které již mají. I když v oblasti elektronické veřejné správy nadále platí nařízení o ochraně osobních údajů, má EHSV za to, že je třeba zaručit rovnováhu mezi kontrolou vykonávanou právním státem a bezpečností a svobodou občanů.

4.8. Nový přístup Komise má umožnit držet krok s rychle se měnícím prostředím. EHSV nicméně konstatuje, že zásada „žádné dědictví“, která spočívá v obnově systémů a technologií IT v orgánech veřejné správy, aby neustále držely krok s technologickým vývojem, není mezi sedmi vytyčenými zásadami uvedena, dokud ji Komise neotestuje s cílem ji případně zavést.

4.9. Komise uvádí, že chce položit důraz na zapojení občanů do přípravy digitálních veřejných služeb, a v rámci zásady „otevřenost a transparentnost“ vyzývá orgány veřejné správy, aby vedly dialog s občany, podniky, zástupci sociálních partnerů a spotřebitelů, výzkumnými pracovníky a neziskovými organizacemi, co se týče koncipování a poskytování služeb.

4.10. Občané tak budou moci podávat návrhy a adresovat své konkrétní dotazy přímo Komisi a členským státům prostřednictvím „platformy spolupráce“, která propojí občany a orgány a umožní nalézt v různých zemích podobné problémy, jakož i osvědčené postupy a řešení zaváděná orgány veřejné správy. EHSV podporuje tuto iniciativu, díky níž bude moci každý jednotlivec informovat celostátní, regionální či místní orgány o problémech, s nimiž se setkává ve svém okolí.

4.11. Zásada „otevřenost a transparentnost“ stanoví, že orgány veřejné správy sdílí informace a údaje a umožňují občanům a podnikům, aby měli přístup ke svým vlastním údajům a mohli je zkontrolovat a opravit. Pokud jde o jejich osobní údaje, EHSV zdůrazňuje, že občané a podniky musí mít výslovné právo kontrolovat předávání svých osobních údajů jiným orgánům veřejné správy a případně je nechat odstranit („právo být zapomenut“), a to v souladu s příslušnými právními předpisy a postupy.

4.12. EHSV se domnívá, že v této souvislosti a v zájmu vyloučení další inkompatibility by Komise měla předložit návrh bezpečného evropského systému archivace a on-line výměny dokumentů.

4.13. Zásadou, kterou akční plán neuvádí, je zásada „přístup ke všem úrovním správy“, která spočívá ve spolupráci mezi různými veřejnými institucemi nad rámec jejich příslušné oblasti pravomoci s cílem poskytnout žadateli komplexní odpověď od jediného subjektu.

4.14. EHSV vyzývá Komisi, aby urychlila zavádění „jednotných kontaktních či správních míst“ v oblasti e-justice, námořní dopravy a ostatních druhů dopravy. Budoucí strategie by se měla pokud možno zaměřit na spojení stávajících evropských portálů (typu [eJustice](#), [solvit](#), [youreurope](#) atd.) do jednotného portálu a dále je především rozšířit na vnitrostátní portály s cílem usnadnit všechny druhy administrativních kroků.

4.15. I když EHSV schvaluje myšlenku, že členské státy a jejich regionální a místní orgány se v zájmu rozvoje svých elektronických služeb musí v budoucnosti zaměřit na tyto portály, zdůrazňuje, že budou muset i nadále plnit doplňující funkci vedle fyzických kontaktních míst a tradičních komunikačních prostředků (poštovní zásilky, osobní kontakt u přepážky, telefonický kontakt).

4.16. OSN používá index rozvoje se třemi kritérii pro stanovení zemí, jejichž elektronická veřejná správa je nejrozvinutější: elektronické služby určené občanům, telekomunikační infrastruktury a lidský kapitál. Je třeba konstatovat, že akční plán vůbec nehovoří o sociálních dopadech a důsledcích elektronické veřejné správy, ani o dopadech na zaměstnanost, co se týče jak ztrát pracovních míst, tak řady neobsazených pracovních míst v důsledku nedostatku uchazečů, kteří by mohli prokázat požadovanou odbornou kvalifikaci v oblasti digitálních technologií.

4.17. Skutečnost, že budou standardně nabízeny elektronické služby, neznamená, že by se nemělo pokračovat v boji proti digitální propasti.

4.18. Přetrvávají výrazné rozdíly mezi nabídkou služeb elektronické veřejné správy na jedné straně a využíváním a osvojováním si těchto služeb uživateli na straně druhé. Tato neochota uživatelů používat elektronické služby je často způsobena nedostatkem digitálních dovedností. Řada občanů se s novým nástrojem elektronické veřejné správy a „asistenční digitální služby“ či přímé pomoci potřebuje seznámit. Platí to rovněž pro zaměstnance orgánů veřejné správy v rámci dalšího odborného vzdělávání.

4.19. EHSV se domnívá, že členské státy a jejich regionální a místní orgány by měly být vyzvány, aby vytvořily asistenční digitální službu určenou občanům, která by byla spolufinancována z evropských fondů. V rámci přesunu pracovních míst, která se uvolní v důsledku digitalizace veřejné správy, by zaměstnanci, jejichž místa budou zrušena, měli být přerazeni do asistenční digitální služby nebo by měli být přiděleni k výkonu vhodných pracovních úkolů.

V Bruselu dne 22. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k sdělení Komise o jaderném ukázkovém programu předloženému Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru v souladu s článkem 40 Smlouvy o Euratomu k vyjádření stanoviska

[COM(2016) 177 final]

(2016/C 487/17)

Zpravodaj: **Brian CURTIS**

Konzultace	Evropská komise, 04/04/2016
Právní základ	Článek 40 Smlouvy o ESAE
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	07/09/2016
Přijato na plenárním zasedání	22/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování	210/2/11
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Na podporu rozvoje programu energetické unie v současnosti probíhají četné legislativní přezkumy a iniciativy týkající se energetiky a další budou předloženy během nadcházejících 12 měsíců. Od tohoto strategického přezkumu by se dalo očekávat, že k obsáhlému legislativnímu balíčku přispěje tím, že zformuluje hlavní problémy, s nimiž se potýká jaderná energetika a výzkum a které jsou spojeny s vyřazováním jaderných zařízení z provozu. Jaderný ukázkový program (PINC) však nepředstavuje jasný a komplexní přístup, který by nabízel strategické řešení složité budoucnosti jaderné energie v evropské skladbě zdrojů energie.

1.2. Výroba jaderné energie je ve většině členských států politicky citlivým tématem a ovlivňují ji proměnlivé sociální a hospodářské otázky na vnitrostátní úrovni. Výbor naléhavě vyzývá Komisi, aby využila příležitosti a navrhla jasný analytický postup a metodiku, které by představovaly ucelený a dobrovolný rámec pro rozhodování států o tom, jakou úlohu má či nemá jaderná energie ve skladbě zdrojů energie mít.

1.3. EHSV proto – jak podrobněji uvádí odstavec 4.3 – požaduje revizi a doplnění návrhu sdělení tak, aby obsahoval zvláštní oddíly věnované:

- konkurenceschopnosti jaderné energie v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobém výhledu,
- souvisejícím hospodářským aspektům,
- přínosu k bezpečnosti dodávek,
- změně klimatu a cílům, které se týkají uhlíku,
- přijetí ze strany veřejnosti, odpovědnosti za škody vzniklé na základě využívání jaderné energie, transparentnosti a efektivnímu vnitrostátnímu dialogu.

1.4. Transparentní monitorování je zásadní jak kvůli jaderné bezpečnosti, tak kvůli důvěře veřejnosti. EHSV proto navrhuje, aby dokument jasně podpořil návrhy ohledně monitorování a podávání zpráv v rámci národních akčních plánů členských států, jak doporučuje Skupina evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost. Měla by být vyvinuta větší snaha o zapojení sousedních zemí, které nejsou členy EU.

1.5. Pokud jde o důvěru veřejnosti, bylo by rovněž dobré dále zmínit rozsáhlou činnost zaměřenou na havarijní připravenost mimo areál jaderného zařízení a za hranicemi (Prověřka stávající havarijní připravenosti mimo areál jaderného zařízení a opatření pro reakci v členských státech EU a v sousedních zemích, Euratom, prosinec 2013) a závěry summitu o jaderné bezpečnosti 2016, zejména co se týče potenciálních teroristických hrozeb.

1.6. Bylo by rovněž užitečné zahrnout do dokumentu plán znázorňující posun ve výrobě energie z jaderné fúze směrem ke komerční výrobě, neboť EU významným dílem přispívá k výzkumu v této oblasti.

1.7. Vzhledem k tomu, že se Spojené království na základě hlasování rozhodlo vystoupit z EU, by měl být zvážen strategický dopad tohoto kroku, a zejména jeho význam pro Smlouvu o Euratomu. Potřeba tyto potenciálně dalekosáhlé důsledky projednat by v jaderném ukázkovém programu měla být výslovně uznána.

2. Úvod

2.1. Podle článku 40 Smlouvy o Euratomu Komise pravidelně zveřejňuje „programy informativní povahy, které se týkají zejména cílů výroby jaderné energie a investic jakékoli povahy nezbytných pro jejich dosažení. Komise si vyžádá stanovisko Hospodářského a sociálního výboru k těmto programům před jejich zveřejněním.“ (COM(2003) 370 final). Od roku 1958 bylo zveřejněno pět takovýchto jaderných ukázkových programů (PINC), poslední v roce 2007 a jedna aktualizace v roce 2008. Konečné znění bude připraveno a zveřejněno, jakmile Komise obdrží stanovisko EHSV.

2.2. Výbor si stejně jako při dřívějších příležitostech cení možnosti prezentovat své stanovisko k návrhu dokumentu předtím, než Komise představitel konečné znění Radě a Evropskému parlamentu. EHSV co nejdůrazněji vyzývá Komisi, aby do textu začlenila doporučení uvedená v prvním oddílu tohoto stanoviska, a učinila tak z jaderného ukázkového programu komplexnější a strategičtější dokument. Tím zároveň zajistí, že program bude pro balíček týkající se energetické unie větším přínosem.

2.3. Jaderná energie je jedním z hlavních zdrojů energie v EU. Zpráva o stavu energetické unie za rok 2015 uvádí, že „EU je jednou z pouhých tří velkých ekonomik, které vyrábějí více než polovinu své elektřiny bez produkce skleníkových plynů“, neboť „27 % elektřiny se vyrábí z obnovitelných zdrojů a 27 % z jaderné energie“. Zpráva také uvádí, že by jaderný ukázkový program měl „lépe vyjasnit dlouhodobé potřeby investic do jaderné energie a správu odpovědnosti v této oblasti“ (COM(2015) 572 final).

2.4. Energetická strategie EU prošla od posledního jaderného ukázkového programu rozsáhlým vývojem a v současnosti představuje jednu z priorit. Cíle pro roky 2020, 2030 a 2050 jsou sice stanoveny, stále však zbývá několik důležitých proměnných a přetrvává značná nejistota. To zahrnuje i otázku, do jaké míry bude provedena Pařížská dohoda o změně klimatu, volatilitu mezinárodního trhu s fosilními palivy, míru uplatnění nových technologií, otázku, které země budou členy EU, vliv globálního ekonomického výhledu a rozsah, v jakém se uskuteční předpokládané masivní investice do celého energetického řetězce.

2.5. Bez ohledu na politiku EU v oblasti energetiky zůstávají klíčová rozhodnutí o skladbě zdrojů pro výrobu energie výsadou členských států. Energetickou politiku EU lze u těchto rozhodnutí použít jako vodítko, energetika je však politicky vysoce citlivým tématem, a tudíž podléhá proměnlivé společenské a politické atmosféře na vnitrostátní úrovni. Tvorba politik EU vyžaduje jasný analytický postup a metodiku, které by představovaly ucelený rámec pro rozhodování států. Příležitostí by v tomto směru mohl být jaderný ukázkový program – jak pro členské státy, které o využívání jaderné energie teprve uvažují, tak pro ty, které už ji využívají nyní a zvažují její budoucnost.

3. Shrnutí návrhu sdělení Komise

3.1. Sdělení Komise začíná prohlášením, že „sdělení o jaderném ukázkovém programu (PINC) poskytuje základ pro debatu o tom, jak může jaderná energie pomoci při dosahování cílů EU v oblasti energetiky“, a dochází k závěru, že „jaderná energie jako jedna z nízkouhlíkových technologií, která významně přispívá k zabezpečení a diverzifikaci dodávek energie, bude nadále tvořit důležitou součást skladby zdrojů energie EU do roku 2050“.

3.2. Sdělení se soustředí na investice související s posílením bezpečnosti po havárii v jaderné elektrárně Fukušima a s bezpečným provozováním stávajících jaderných zařízení. Dále pak také poukazuje na odhadované finanční prostředky potřebné k vyřazování jaderných elektráren z provozu a k nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem.

3.3. Ve 14 členských státech funguje 129 jaderných reaktorů a v 10 z těchto států se předpokládá výstavba nových. EU má nejvyspělejší právně závazné standardy pro jadernou bezpečnost na světě. Tyto normy se udržují a aktualizují prostřednictvím pravidelných revizí směrnice o jaderné bezpečnosti ⁽¹⁾.

3.4. Jaderný průmysl EU působí na celosvětovém trhu, který do roku 2050 dosáhne hodnoty 3 bilionů EUR, a má v oblasti technologií vedoucí pozici. Přímou zaměstnává 400 000–500 000 osob a umožňuje existenci dalších 400 000 pracovních míst.

3.5. Evropské společnosti se výrazně podílejí na celosvětové výrobě jaderného paliva, přičemž úzce spolupracují se Zásobovací agenturou Euratomu. Splňují potřeby reaktorů západní konstrukce v EU a jsou schopny vyvinout palivové soubory pro reaktory ruské konstrukce (19 z nich je v současnosti činných v EU).

3.6. Komise předpokládá, že stávající kapacita EU pro výrobu jaderné energie se do roku 2025 sníží (o 120 GWe), do roku 2030 by se však tento trend měl zvrátit. Kapacita výroby jaderné energie se má do roku 2050 stabilně pohybovat mezi 95 a 105 GWe, přičemž se předpokládá, že do té doby bude nahrazeno 90 % stávajících jaderných zařízení. Odhadované investice činí 350 až 450 miliard EUR a zajistily by provoz do konce století.

3.7. Překročení nákladů a dlouhá zpoždění u nových projektů a rozdílné přístupy vnitrostátních orgánů, které udělují povolení, způsobují potíže při investování. Za základní prvky budoucí politiky jsou považovány standardizace konstrukcí a posílená spolupráce mezi vnitrostátními regulačními orgány.

3.8. U mnoha reaktorů v EU jsou připravovány programy prodloužení jejich životního cyklu (o 10–20 let) s odhadovanými náklady ve výši 45–50 miliard EUR. V souvislosti s tím je třeba očekávat a naplánovat regulační činnost v souladu s pozměněnou směrnicí o jaderné bezpečnosti.

3.9. Podle plánu by do roku 2025 mělo být odstaveno 50 reaktorů. Ačkoli je tato záležitost politicky citlivá, akce a investice spojené s dlouhodobým nakládáním s radioaktivním odpadem a jeho geologickým ukládáním i související otázky ohledně vyřazování z provozu vyžadují bezodkladná rozhodnutí členských států.

3.10. V oblasti skladování a zneškodňování nízko a středně radioaktivního odpadu bylo již dosaženo značné úrovně odbornosti a pro konečné ukládání vysoce radioaktivního odpadu začnou mezi lety 2020 a 2030 fungovat hlubinná geologická úložiště ve Finsku, Švédsku a Francii. Případné sdílení těchto odborných poznatků a možnost dohodnout se na společných úložištích pro více členských států budou přínosem jak z hlediska efektivnosti, tak pro bezpečnost. Podporu v tomto směru bude znamenat i vytvoření evropského střediska excelence.

3.11. Provozovatelé jaderných zařízení odhadují, že náklady na vyřazování těchto zařízení z provozu si vyžádají 253 miliard EUR, přičemž zjištěné prostředky v účelových fondech dosahují výše 133 miliard EUR. Členské státy odpovídají za poskytnutí záruky, že provozovatelé dodrží své závazky v plném rozsahu a vyřazování zařízení z provozu proběhne v jasném časovém rámci.

3.12. Je zapotřebí více koordinovat technický rozvoj využívání radiačních technologií mimo oblast energetiky a jejich uvádění na trh. Například trh s lékařskými zobrazovacími zařízeními má jen v Evropě hodnotu 20 miliard EUR za rok a k nárůstu využívání těchto technologií dochází i v zemědělství, průmyslu a výzkumu. Pokračují významné investice nejen do výzkumu v oblasti nových elektráren a modulárních štěpných zařízení, ale i do udržení vedoucí pozice ve výzkumu jaderné fúze, což je považováno za naprosto zásadní, mají-li být zachovány odbornost, pracovní místa i celosvětový vliv. To je obzvláště důležité, neboť jaderná energetika je nadále celosvětově na vzestupu, i když v Evropě tomu tak není.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 219, 25.7.2014, s. 42.

4. Obecné připomínky

4.1. Výbor v souvislosti s bezpečností a úlohou jaderné energie ve skladbě zdrojů energie v EU pravidelně předkládá svá stanoviska ⁽²⁾. Toto sdělení je prvním ukázkovým přezkumem politiky v oblasti jaderné energetiky ze strany Komise od havárie ve Fukušimě, a ačkoli předchozí jaderný ukázkový program sliboval „zveřejňovat jaderný ukázkový program častěji“ (COM(2007) 565 final), nestalo se tak. Sdělení o jaderném ukázkovém programu z roku 2016 – přestože jej doprovází obsáhlý pracovní dokument útvarů Komise – má oproti sdělení z roku 2007 pouze poloviční délku. Výbor navrhuje doplnit do sdělení o jaderném ukázkovém programu některé položky, aby tak vznikl strategický dokument, který se věnuje souvislostem, jež jsou určující pro investice a pro rozhodnutí ohledně stanovování cílů.

4.2. Výbor oceňuje rozsáhlou analýzu investic v celém životním cyklu jaderného paliva, která je ve sdělení o jaderném ukázkovém programu obsažena, a uznává, že vymezuje výzvy, s nimiž se odvětví potýká, i příležitosti, které se mu naskýtají. Vítán je rovněž důraz kladený na nejpřísnější bezpečnostní standardy a na nutnost zajistit komplexní financování všech aspektů vyřazování zařízení z provozu. Pracovní dokument nabízí značně podrobný pohled a zmiňuje také úlohu pokračujícího výzkumu. V jiných oblastech však zůstalo mnohé nevyřešeno, což oslabuje strategickou hodnotu tohoto dokumentu.

4.3. Návrh sdělení o jaderném ukázkovém programu pro rok 2016 ohlašuje zásadní změnu přístupu ze strany Komise. Předchozí sdělení o jaderném ukázkovém programu kladla přezkum do souvislosti s výzvami v oblasti energetiky, jimž čelí EU i celosvětové společenství. Například sdělení o jaderném ukázkovém programu z roku 2007 obsahovalo oddíly, které ve sdělení z roku 2016 chybí. Ty přitom poskytovaly strategický vhled do dané problematiky. Tyto oddíly by měly být do stávajícího návrhu doplněny. Měly by se týkat:

- konkurenceschopnosti – současných a budoucích faktorů ovlivňujících konkurenceschopnost jaderné energie, jako jsou například: úloha státní pomoci, zejména finanční a fiskální pomoci, změny v pohledu na náklady na výstavbu, kapitálové náklady, odstraňování odpadů, licenční řízení, prodlužování životnosti a poměrné náklady jiných zdrojů energie;
- hospodářských aspektů – struktura trhu s energií zůstává nejistá, což odrazuje od dlouhodobých investic, a hospodářská rizika jaderné energie jsou v období finanční a politické nejistoty významná;
- bezpečnosti dodávek – poptávka po energii v celém světě vytrvale roste, přestože v Evropě se stabilizuje či snižuje, a je nutno věnovat více pozornosti důsledkům tohoto trendu a jeho politickým a zahraničně-politickým aspektům. Oblastí, k níž jaderná energie může přispívat a přispívá, je především energetická bezpečnost, neboť zdroje dodávek paliva (uranu) se v současné době zdají bezpečnější než ropa a plyn ⁽³⁾;
- změny klimatu – jaderná energie přispívá z jedné poloviny k nízkouhlíkové elektrině Evropy;
- přijetí ze strany veřejnosti – velmi různorodé postoje veřejnosti k jaderné energii, jež panují napříč EU, jsou málo pochopeným faktem, jenž má podstatný dopad na politickou přijatelnost.

Význam všech těchto oblastí během posledních devíti let vzrostl, sdělení o jaderném ukázkovém programu se však soustředí především na bezpečnost a palivový cyklus, zatímco o uvedených tématech jak sdělení samotné, tak pracovní dokument pojednávají pouze okrajově. Sdělení nenastihuje ani charakter debaty o těchto záležitostech, z nichž mnohé jsou považovány za sporné a kontroverzní (například zachování vysokých standardů v práci prováděné subdodavateli), stejně jako neobsahuje soubor pokynů a nenabízí strategický přístup k diskusi o úloze jaderné energie ve skladbě zdrojů energie jako takové. To odráží přístup celého balíčku týkajícího se energetické unie, z něhož je patrná podobná neochota vyvozovat důsledky evropské strategie v oblasti energetiky pro diskusi na úrovni jednotlivých států o pokračující úloze jaderné energie (pokud nějakou úlohu vůbec má) ve skladbě zdrojů energie.

4.4. Jak již bylo zmíněno, sdělení Komise má údajně „[poskytnout] základ pro debatu o tom, jak může jaderná energie pomoci při dosahování cílů EU v oblasti energetiky“ coby „[důležitá] součást skladby zdrojů energie EU do roku 2050“. Takovéto tvrzení nelze na základě obsahu tohoto dokumentu zcela doložit. Předchozí ukázkové programy představovaly zásadní analytický přezkum úlohy jaderné energie a poskytovaly vodítka pro budoucí politiku.

⁽²⁾ Úř. věst. C 341, 21.11.2013, s. 92; Úř. věst. C 133, 14.4.2016, s. 25.

⁽³⁾ Úř. věst. C 182, 4.8.2009, s. 8.

4.5. Zejména je nyní rozhodně třeba, aby analýza investičních potřeb v oblasti jaderné energie (za stávající situace zjevně značný problém) byla zasazena do souvislosti s celkovými investicemi nutnými k dosažení cílů energetické unie, neboť investiční rozhodnutí, která se týkají technologií a infrastruktury všech generací, jsou spolu provázána a navzájem se ovlivňují.

4.6. Politiku a ekonomiku v oblasti jaderné energie navíc utváří řada dalších faktorů, které vyplývají ze souvislosti a nejsou dostatečně zohledněny, a pro Komisi je obtížné zabývat se jimi podrobněji, neboť jsou předmětem neustálého přezkumu či reformy. Patří mezi ně fungování systému obchodování s emisemi, návrhy ohledně dotací v rámci kapacitního mechanismu, vývoj v odvětví obnovitelných zdrojů energie atd.

4.7. Jaderná energetika se na celkové domácí produkci energie v EU v současné době podílí 28 % a představuje 50 % zdejší nízkouhlíkové výroby elektřiny (Eurostat, květen 2015). Snižování emisí CO₂ je jak pro EU, tak pro celosvětovou energetickou politiku zásadním cílem. Udržení nárůstu teploty do 2 °C bude mezi lety 2030 a 2050 vyžadovat snížení celosvětových emisí CO₂ při výrobě energie v průměru o 5,5 % za rok. Způsob, jakým má EU k tomuto úsilí přispět, je nastíněn v Energetickém plánu do roku 2050, který prostřednictvím vícero scénářů popisuje, jak se bude skladba zdrojů energie proměňovat v závislosti na nejrůznějších politických, hospodářských a sociálních faktorech (COM(2011) 885 final). Sdělení na základě číselných údajů poskytnutých členskými státy počítá v roce 2050 s kapacitou výroby jaderné energie přibližně 100 GWe, avšak s ohledem na současnou debatu nelze tento předpoklad považovat za příliš spolehlivý.

4.8. Výbor bere na vědomí příklad Švédska, které nedávno – až po zveřejnění sdělení o jaderném ukázkovém programu, do něž se to tudíž nijak nepromítlo – přijalo rozhodnutí o postupném nahrazení elektráren vyřazených z provozu deseti novými jadernými reaktory a kromě toho se zároveň zavázalo, že bude usilovat o to, aby do roku 2040 získávalo 100 % dodávek energie z obnovitelných zdrojů (Financial Times ze dne 10. června 2016). Jak důrazná politika v oblasti obnovitelných zdrojů energie, tak dodatečná kapacita pro nízkouhlíkové dodávky energie sousedním zemím jsou v tomto případě politicky přijatelné pro všechny strany, a tudíž v evropském kontextu strategicky významné. Dokument by tedy měl být aktualizován a měl by tuto skutečnost zohlednit.

4.9. EHSV již mnoho let vytrvale prosazuje strategičtější přístup k záležitostem týkajícím se energetiky i větší důraz na rozsáhlý dialog s veřejností, pokud jde o výrobu a využívání energie⁽⁴⁾. Technologie nejsou hodnotově neutrální a technologie v odvětví energetiky zahrnují celou škálu etických, společenských i politických úvah. O skladbě svých zdrojů energie rozhodují členské státy. Pouze polovina z nich má fungující jaderné elektrárny a názory na jadernou energetiku se od posledního sdělení o jaderném ukázkovém programu polarizovaly. Tento důležitý dokument zajišťující cyklický přezkum by obohatila objektivní prezentace aktuálních a nejzásadnějších témat, která jsou součástí debaty „o tom, jak může jaderná energie pomoci při dosahování cílů EU v oblasti energetiky“. Navrhuje se proto, aby bylo do konečného dokumentu zařazeno několik nových oddílů, jak je uvedeno v odstavci 4.3, a aby celková strategie více zohlednila konkrétní připomínky obsažené v odstavcích 5.3.1 až 5.3.4 níže.

5. Konkrétní připomínky

5.1. Dokument zdůrazňuje význam lepší koordinace mezi jednotlivými členskými státy, zlepšené spolupráce mezi zúčastněnými stranami a větší transparentnosti a zapojení veřejnosti do otázek souvisejících s jadernou energií. V této souvislosti je zmíněna důležitá role Skupiny evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost (ENSREG), stejně jako nutnost „nadále podporovat dialog mezi zúčastněnými stranami Evropského jaderného fóra“ (ENEF). V prosinci roku 2015 vydala skupina ENSREG prohlášení o pokroku v provádění národních akčních plánů v návaznosti na havárii ve Fukušimě, v němž konstatuje, že stav provádění se různí a že tempo modernizace v souvislosti s bezpečností je třeba zintenzivnit, mají-li být dodrženy dohodnuté lhůty pro provedení. Doporučuje, aby byly zprávy o stavu provádění národních akčních plánů za každou zúčastněnou zemi pravidelně aktualizovány a zveřejňovány, čímž se zajistí transparentní monitorování s cílem zveřejnit v roce 2017 zprávu o provádění (Čtvrtá zpráva skupiny ENSREG, listopad 2015). EHSV navrhuje, aby Komise ve svém sdělení o jaderném ukázkovém programu toto doporučení podpořila.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 291, 4.9.2015, s. 8.

5.2. Sdělení zmiňuje vztahy se zeměmi sousedícími s EU, které využívají jadernou energii, a EHSV je přesvědčen, že zejména širší aktivní zapojení Běloruska by pomohlo vyřešit obavy týkající se transparentnosti a bezpečnosti, které vyvstaly v souvislosti s výstavbou prvního jaderného reaktoru této země v Ostrovcích. Upřednostňovány by měly být vazby prostřednictvím skupiny ENSREG.

5.3. Co se týče dialogu a transparentnosti obecně, EHSV konstatuje, že v praxi byly úloha, zdroje, kapacita i status fóra ENEF během posledních dvou let značně omezeny. Je naprosto zásadní dále vyjasnit klíčové otázky, s nimiž se dialog o evropské jaderné politice potýká, jakož i společný rámec navrhovaný pro diskusi na úrovni jednotlivých států. To se v rámci fóra ENEF za současné situace pravděpodobně nepodaří a ve sdělení o jaderném ukázkovém programu toto téma chybí. Takovýto rámec by rovněž napomohl řízení energetické unie v budoucnu a měl by být uplatňován jednotným způsobem na veškeré primární zdroje energie. Aby sdělení o jaderném ukázkovém programu k tomuto vyjasnění přispělo, mělo by obsahovat zvláštní oddíly, jež by nastínily důsledky a význam investiční politiky v oblasti jaderné energie. Tato témata, o nichž podrobněji pojednávají následující čtyři odstavce, jsou podstatnými oblastmi v rámci debaty, jež jsou zcela zásadní pro jakoukoli strategickou vizi.

5.3.1. *Přechod na elektřinu a míra, do jaké mohou být soustavné dodávky elektřiny zajištěny prostřednictvím primárních zdrojů:* Jaderná energetika může na jednu stranu napomáhat energetické bezpečnosti, neboť lze nepřetržitě vyrábět velké a předvídatelné objemy elektřiny po delší období a tento způsob výroby může přispívat ke stabilnímu fungování elektroenergetických soustav (např. udržování frekvence sítě). Na druhou stranu jsou náklady na výstavbu vysoké, nové bezpečnostní požadavky náročné, financování nejisté a budoucí podmínky na trhu do značné míry nepředvídatelné. To jsou problémy, před nimiž stojí každý členský stát s kapacitami pro výrobu jaderné energie a které mohou zásadně ovlivnit, zda a jakým způsobem bude možné dodržet realistické vnitrostátní plány a přispět k celkovým cílům EU v oblasti energetiky a klimatu. Sdělení o jaderném ukázkovém programu by mělo odkazovat na společný rámec pro diskusi o těchto otázkách, jak Komise navrhuje v jiných strategických sděleních týkajících se energetiky, a mělo by obsahovat vyváženou analýzu úlohy jaderné energie.

5.3.2. *Informovanost, postoje a povědomí veřejnosti o rizicích spojených s výrobou energie:* Jaderná bezpečnost, dopad Černobylu a Fukušimy a nevyřešené otázky ohledně vyřazování zařízení z provozu a nakládání s radioaktivním odpadem na jednu stranu vzbuzují v některých zemích vážné obavy veřejnosti. Na druhou stranu jsou i s ostatními primárními zdroji energie spojeny podstatné a často podhodnocované negativní faktory. EHSV soustavně zdůrazňuje, že je zcela zásadní, aby veřejnost pochopila energetické „dilema“ – tedy v podstatě to, jak nalézt rovnováhu mezi provázanými a občas protikladnými cíli energetické bezpečnosti, cenové dostupnosti a environmentální udržitelnosti. Politickou vůli utvářejí převážně postoje veřejnosti a nízká úroveň celkového povědomí o energetice může vést k ne právě optimálním politickým rozhodnutím. Byly by užitečné další zdroje a podpůrný právní rámec, který by umožnil zřídít například místní informační výbory tak, jak fungují ve Francii.

5.3.3. *Metodika posuzování nákladů a konkurenceschopnosti:* Cenově dostupná nízkouhlíková energie má zásadní význam pro dosažení dohodnutých cílů v oblasti klimatu a energetiky, tato oblast je však chráněna před tržní konkurencí. Neexistuje ani žádná standardní nebo přijatelná metodika, kterou by členské státy používaly při posuzování budoucích nákladů na alternativy pro svou skladbu zdrojů energie před přijetím politických rozhodnutí (která budou ovlivněna jinými faktory).

5.3.4. *Význam aktivního výzkumu a základny pro výrobu energie pro vedoucí postavení na trhu a v oblasti technologií i bezpečnosti:* Jak důležité je zachovat významnou a rozvíjející se oblast výroby jaderné energie, má-li být zachována zaměstnanost a vliv Evropy a její vedoucí postavení v odvětví, které je celosvětově na vzestupu (Úřad pro informace týkající se energetiky USA (U.S. Energy Information Administration), World nuclear generation to double by 2040 (Výroba jaderné energie ve světě se má do roku 2040 zdvojnásobit), květen 2016)? Čína má například v úmyslu zdvojnásobit do období 2020–21 svou kapacitu výroby jaderné energie, aby dosahovala nejméně 58 GWe, a do roku 2030 ji dále navýšit na 150 GWe. Je zmiňován význam vysoce kvalitních a dobře placených pracovních míst v EU, a pokud by tato místa měla být postupně zrušena, bylo by třeba, aby existoval program zajišťující spravedlivou a podporovanou transformaci.

5.4. Nejvýznamnějším prvkem financování EU v oblasti jaderného výzkumu je rozvoj společného programu jaderné fúze (Mezinárodní termonukleární experimentální reaktor, ITER). Plán, který je součástí dohody EFDA (Evropské dohody pro rozvoj termonukleární reakce), popisuje cestu od současných pokusů s jadernou fúzí k demonstrační elektrárně založené na jaderné fúzi, která by vyráběla čistou elektřinu a dodávala ji do sítě. EHSV žádá Komisi, aby případné dodávky elektřiny z elektráren založených na jaderné fúzi zohlednila ve všech nákladově efektivních scénářích týkajících se energetiky po roce 2050. Kromě toho by se mělo pobízet k tomu, aby byl i nadále podporován výzkum reaktorů čtvrté generace, s nimiž jsou spojeny potenciální úspory nákladů a podstatně nižší objemy vysoce radioaktivního odpadu.

5.5. Návrh byl vypracován předtím, než Spojené království v hlasování rozhodlo o vystoupení z Evropské unie. Současné právní stanovisko naznačuje, že vystoupit z EU znamená rovněž vystoupit z Euratomu. Z toho vyplývají podstatné strategické důsledky –, a to zejména pro cíle v oblasti energetiky do roku 2030, ale také pro spolupráci v oblasti výzkumu, regulace, dodavatelského řetězce a bezpečnosti. Tato problematika tudíž musí být v tomto návrhu zohledněna, přestože je v této fázi problematické předvídat konkrétní výsledky.

V Bruselu dne 22. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o některá ustanovení týkající se finančního řízení pro některé členské státy, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi

[COM(2016) 418 final – 2016/0193 (COD)]

(2016/C 487/18)

Konzultace	Evropský parlament, 04/07/2016 Rada Evropské unie, 08/07/2016
Právní základ	Článek 117 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	169/1/4

Jelikož Výbor souhlasí s obsahem návrhu a k tomuto tématu se již vyjádřil ve svých dřívějších stanoviscích „Změna nařízení o strukturálních фондах – zvláštní opatření pro Řecko“, jež bylo přijato dne 8. října 2015 ⁽¹⁾, „Finanční řízení a pravidla pro zrušení závazku pro členské státy se závažnými obtížemi“, jež bylo přijato dne 19. září 2013 ⁽²⁾, „Obecná ustanovení o strukturálních фондах“, jež bylo přijato dne 25. dubna 2012 ⁽³⁾, a „Změna ustanovení týkajících se finančního řízení a strukturálních fondů pro členské státy v obtížné situaci“, jež bylo přijato dne 27. října 2011 ⁽⁴⁾, rozhodl se na 519. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 21. a 22. září 2016 (jednání dne 21. září 2016), 169 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 4 členové se zdrželi hlasování, zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko a odkázat na svůj postoj, který zaujal ve výše uvedených dokumentech.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV k tématu Změna nařízení o strukturálních фондах – zvláštní opatření pro Řecko (Úř. věst. C 32, 28.1.2016, s. 20).

⁽²⁾ Stanovisko EHSV k tématu Finanční řízení a pravidla pro zrušení závazku pro členské státy se závažnými obtížemi (Úř. věst. C 341, 21.11.2013, s. 27)

⁽³⁾ Stanovisko EHSV k tématu Obecná ustanovení o strukturálních фондах (Úř. věst. C 191, 29.6.2012, s. 30).

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV k tématu Změna ustanovení týkajících se finančního řízení a strukturálních fondů pro členské státy v obtížné situaci (Úř. věst. C 24, 28.1.2012, s. 81).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o dodatečném clu na dovoz některých produktů pocházejících ze Spojených států amerických (kodifikované znění)

[COM(2016) 408 final – 2014/0175 (COD)]

(2016/C 487/19)

Konzultace	Evropská komise, 23/06/2016
Právní základ	Článek 207 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	REX
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování	165/0/8
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 519. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 21. a 22. září 2016 (jednání dne 21. září 2016), 165 hlasy pro a 8 členů se zdrželo hlasování, zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2004/37/ES o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům nebo mutagenům při práci

[COM(2016) 248 – 2016/0130 COD]

(2016/C 487/20)

Konzultace	Rada, 24/05/2016 Evropský parlament, 25/05/2016
Právní základ	čl. 148 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato na plenárním zasedání	21/09/2016
Plenární zasedání č.	519
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	171/0/3

Vzhledem k tomu, že se Výbor již vyjádřil k obsahu návrhu ve svém stanovisku k návrhu směrnice Rady o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům při práci (šestá samostatná směrnice ve smyslu čl. 8 směrnice 80/1107/EHS), který byl přijat dne 2. června 1988 ⁽¹⁾ a dne 20. října 1999 ⁽²⁾, jakož i ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategickém rámci EU pro ochranu zdraví a bezpečnosti při práci na období 2014–2020, přijatého dne 11. prosince 2014, rozhodl se nevypracovat k tomuto tématu nové stanovisko, ale odkázat na svůj postoj vyjádřený ve výše uvedených dokumentech.

V Bruselu dne 21. září 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽¹⁾ Úř. věst. C 208, 8.8.1988, s. 43.

⁽²⁾ Úř. věst. C 368, 20.12.1999, s. 18.

ISSN 1977-0863 (elektronické vydání)
ISSN 1725-5163 (papírové vydání)

Úřad pro publikace Evropské unie
2985 Lucemburk
LUXEMBURSKO

CS